Bijlagen

Bij het evaluatieverslag Stemmen met het nieuwe stembiljet tijdens gemeenteraadsverkiezigen 2026

BIJLAGE I

Nadere regels bij een experiment met het nieuwe stembiljet

BIJLAGE I

Nadere regels bij een experiment met het nieuwe stembiljet

In de Tijdelijk experimentenwet nieuwe stembiljetten zijn nadere regels gesteld over het experiment met het nieuwe stembiljet. Die regels hebben onder andere betrekking op de bemensing van het stembureau, de inrichting van het stemhokje en het stemlokaal, het uitreiken van een nieuw stembiljet, en de evaluatie van het experiment.

1 Bemensing stembureau: een extra lid

Op de dag van stemming tijdens een experiment moeten steeds minimaal vier stembureauleden aanwezig zijn op het stembureau, in plaats van de drie stembureauleden bij een verkiezing met het huidige stembiljet. Dit extra stembureaulid heeft als taak om kiezers actief welkom te heten en te wijzen op het feit dat er met een nieuw stembiljet wordt gestemd, de andere stembureauleden te ondersteunen bij het geven van uitleg en vragen te beantwoorden.

In aanloop naar de verkiezing volgden alle stembureauleden een fysieke of online training, of een e-learning waarin zij werden voorbereid op hun (nieuwe) taken. Ten behoeve van opleiding van de stembureauleden, stelde het ministerie van BZK verschillende middelen ter beschikking.

2 Inrichting van het stemhokje en stemlokaal

In elk stemhokje moet een boekje met de lijsten met kandidaten liggen, zodanig bevestigd dat het niet open blijft liggen. Boven het boekje is een blauwe sticker bevestigd, die kiezers extra attendeert op de lijst met kandidaten. Daarbij hangt een poster hoe stemmen werkt. In elk stemlokaal is bovendien een poster of banner bevestigd, met korte uitleg over het nieuwe stembiljet. Op de poster of banner staat ook een QR-code, die leidt naar een korte uitlegvideo.

3 Uitreiken nieuw stembiljet bij vergissen

Bij verkiezingen waar wordt gestemd met het huidige stembiljet, kan de voorzitter een kiezer die denkt zich te hebben vergist eenmaal een nieuw stembiljet uitreiken. Bij een verkiezing waar wordt geëxperimenteerd met een nieuw stembiljet kan een kiezer tweemaal een nieuw biljet krijgen.

4 Ophalen informatie ten behoeve van de evaluatie

Van elk experiment met een nieuw stembiljet vindt een evaluatie plaats. In hoofdstuk 4 staat beschreven welke onderzoeken daarvoor zijn uitgevoerd. Daarnaast is het aantal geldige en ongeldige stemmen onderwerp van evaluatie. Om inzicht te krijgen in de redenen van ongeldigheid is aan de stembureaus gevraagd een bijlage bij het proces-verbaal te voegen met daarin de redenen van ongeldigheid van uitgebrachte stemmen.

BIJLAGE II

Voorbeeld stembiljet, lijsten met kandidaten, stemmal en bevestigingsmateriaal lijsten met kandidaten in stemhokje

Stembiljet voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad van ’s-Hertogenbosch

op woensdag 18 maart 2026

Kies één partij

○	1	GROENLINKS / Partij van de Arbeid	50
○	2	D66	45
○	3	VVD	43
○	4	Rosmalens Belang	35
○	5	CDA	50
○	6	De Bossche Groenen	50
○	7	Leefbaar ’s-Hertogenbosch	50
○	8	SP (Socialistische Partij)	33
○	9	Partij voor de Dieren	17
○	10	Volt	12
○	11	RAADSGROEPERING “BOSCH-BELANG”	18
○	12	gewoon ge-DREVEN	25
○	13	PVV (Partij voor de Vrijheid)	7
○	14	VOOR Den Bosch Joep Gersjes	19
○	15	50PLUS	6
○	16	Forum voor Democratie	12
○	17	Keerpunt Alliantie ’26 (Knillis)	5
○	18	Senioren ’s-Hertogenbosch	13

en kies één kandidaat van die partij

Kijk in de lijst met kandidaten voor de namen.

○ 1	○ 2	○ 3	○ 4	○ 5	○ 6	○ 7	○ 8	○ 9	○ 10
○ 11	○ 12	○ 13	○ 14	○ 15	○ 16	○ 17	○ 18	○ 19	○ 20
○ 21	○ 22	○ 23	○ 24	○ 25	○ 26	○ 27	○ 28	○ 29	○ 30
○ 31	○ 32	○ 33	○ 34	○ 35	○ 36	○ 37	○ 38	○ 39	○ 40
○ 41	○ 42	○ 43	○ 44	○ 45	○ 46	○ 47	○ 48	○ 49	○ 50

Stembiljet voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad van ’s-Hertogenbosch

op woensdag 18 maart 2026

Zo stemt u:

Kleur **2 vakjes** rood

Partij

+

Kandidaat

Lijst met kandidaten

Voor de gemeenteraadsverkiezing op woensdag 18 maart

Belangrijk: u stemt straks met het nieuwe stembiljet. Vouw dit blad open en lees hoe het werkt.

Zo bereidt u zich voor

1

Leg uw stempas en identiteitsbewijs klaar

Dit mag een paspoort, rijbewijs, ID-kaart of verblijfsvergunning zijn.

2

Zoek uit op wie u wilt stemmen

- Lees de partijprogramma's op internet
- Praat erover met anderen
- Vul een online stemhulp in
- Bekijk de partijen en kandidaten in deze lijst

3

Kijk waar u wilt stemmen

- Kijk op de website van onze gemeente
- Ga naar waarismijnstemlokaal.nl

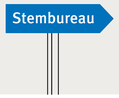

U stemt met het nieuwe stembiljet

Hieronder ziet u hoe het nieuwe stembiljet eruitziet en hoe makkelijk het werkt.

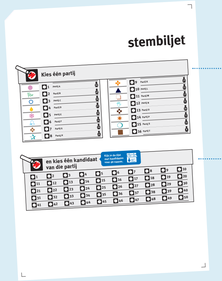

U kleurt op het stembiljet **twee vakjes** rood:

1 **Eerst kiest u één partij...**

2 **daarna kiest u één kandidaat van die partij.**

Een losse lijst met kandidaten

De namen van de kandidaten staan niet meer op het stembiljet, maar in een losse lijst.

In de lijst kunt u de kandidaat opzoeken op wie u wilt stemmen. Bij elke naam staat een nummer. Bij dat nummer kleurt u het vakje rood.

Op de dag van de verkiezing ligt de lijst met kandidaten ook in elk stemhokje.

Meer informatie over het nieuwe stembiljet?

Ga naar nieuwstembiljet.nl

Meer informatie over de verkiezingen? Kijk op de website van uw gemeente.

EN *For English, please go to nieuwstembiljet.nl/en*

Wilt u de kandidaat op wie u wilt stemmen nu alvast opzoeken? Kijk in de lijst met alle partijen en kandidaten hiernaast. ›››

Lijsten met kandidaten voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch op woensdag 18 maart 2026

1 GROENLINKS / Partij van de Arbeid — 50

1 Slikker, P. (Pieter-Paul), 's-Hertogenbosch
2 Korver, M.A.J.T. (Wies), 's-Hertogenbosch
3 Bos, H.B. (Hessel), Rosmalen
4 Hoekstra-Wittebol, F. (Femke), 's-Hertogenbosch
5 Hamel, H. (Houda), 's-Hertogenbosch
6 Peters, S.J.M. (Stan), 's-Hertogenbosch
7 Scholten, D.G.G. (Daan), Rosmalen
8 Çiftçi, O. (Osman), 's-Hertogenbosch
9 van der Rijt, R.J.B. (Rob), 's-Hertogenbosch
10 den Hartog, B.B.R. (Boaz), 's-Hertogenbosch
11 Badzurek, M. (Mirka), 's-Hertogenbosch
12 van Rooij, G.A.J. (Gert-Jan), 's-Hertogenbosch
13 Spijker, P.M.J. (Manon), 's-Hertogenbosch
14 Fadili, Z. (Zineb), 's-Hertogenbosch
15 Doğan, Y. (Yeliz), 's-Hertogenbosch
16 Naber, R. (Roelof), 's-Hertogenbosch
17 Koolen, R.T.P.M. (Rob), 's-Hertogenbosch
18 Vermeulen, A.C. (Anne), 's-Hertogenbosch
19 Hagedoren, I.R.W. (Iris), 's-Hertogenbosch
20 Wolters, J.J. (Jolijn), 's-Hertogenbosch
21 Westerlaken, H.A.A.M. (Monique), Vinkel
22 Visser, L.F. (Lilia), 's-Hertogenbosch
23 van Noorden, E.A.M. (Elly), 's-Hertogenbosch
24 Ntahonvukiye, B. (Bijoux), 's-Hertogenbosch
25 van Pinxteren, V.H.J. (Vera), Rosmalen
26 Gerritsen, N.M. (Natascha), Rosmalen
27 Naderie, M. (Majid), 's-Hertogenbosch
28 Honig, M. (Thijs), 's-Hertogenbosch
29 Gladdines, G.J.M. (Gemmy), 's-Hertogenbosch
30 Volgers-van Wijk, A.R. (Marijke), 's-Hertogenbosch
31 van den Bergh, R.J.G. (Rick), Rosmalen
32 Coffie, S.E. (Stella), 's-Hertogenbosch
33 Crombach, M.T.R. (Mauritz), 's-Hertogenbosch
34 Knipping, J.J.P.B. (Josie), Rosmalen
35 Vermeer, E.A.A. (Eva), 's-Hertogenbosch
36 van Osch, R.P.M. (Ruud), 's-Hertogenbosch
37 van Elk, G.C. (Gijs), 's-Hertogenbosch
38 van de Westerlo, J.H.D.M. (Jannick), 's-Hertogenbosch
39 Hunink, P. (Paul), Rosmalen
40 Oskam-Ijpma, M.E. (Minke), 's-Hertogenbosch
41 Mollet-Hermes, E.T.J.M. (Lily), 's-Hertogenbosch
42 Hoogeboom, R.G. (Rob), Rosmalen
43 van Wijk, P.G. (Nelleke), 's-Hertogenbosch
44 Kabbouti, F. (Fouad), 's-Hertogenbosch
45 van den Oetelaar, W.T.C. (Wilco), 's-Hertogenbosch
46 Klein Tijssink, H.S. (Hester), 's-Hertogenbosch
47 Ludwig, T.W. (Tom), 's-Hertogenbosch
48 Mol, J.F.G. (Joep), 's-Hertogenbosch
49 Roijackers, H.I. (Hagar), 's-Hertogenbosch
50 Katoen-de Graaf, C.G.E.M. (Inke), 's-Hertogenbosch

2 D66 — 45

1 Craste, M. (Mariëvé), 's-Hertogenbosch
2 El Amraoui, B. (Bilal), Rosmalen
3 Kokken, E. (Eva), Rosmalen
4 Elders, S.J.A. (Steven), 's-Hertogenbosch
5 Jaddoe, V.S. (Stanley), 's-Hertogenbosch
6 Verhoeven, G.H. (Guusje), 's-Hertogenbosch
7 Soetekouw, C.G.N. (Casper), 's-Hertogenbosch
8 Muller-Laumans, V.P.T. (Vivian), 's-Hertogenbosch
9 Klaren, L.C.J.A. (Loes), 's-Hertogenbosch
10 den Dekker, R.P. (Ruud), 's-Hertogenbosch
11 El Haddouti Dahchouri, S. (Silya), 's-Hertogenbosch
12 van Veen, J.C. (Hans), 's-Hertogenbosch
13 Linskens, E.J. (Erlijn), 's-Hertogenbosch
14 Pelgrim, W.G. (Wim), 's-Hertogenbosch
15 Schaapsmeerders, G.J.W. (Nicolette), 's-Hertogenbosch
16 van Aspert, P.A.J.M. (Peter), 's-Hertogenbosch
17 Wit, R.R. (Robert), 's-Hertogenbosch
18 Stark, S.M.R. (Sanne), 's-Hertogenbosch
19 Cremers, A.M. (Arthur), 's-Hertogenbosch
20 Jansen, J.H.M. (Jan), 's-Hertogenbosch
21 van Roekel, L. (Lonneke), 's-Hertogenbosch
22 Reinders, A.L. (Antoon), 's-Hertogenbosch
23 Griens-Kruijs, C.W.M. (Ineke), Rosmalen
24 Wagenaar, W.J.L. (Walter), Rosmalen
25 Gabriëls, J.H.M. (Annekel), Nuland
26 Becker, A.L. (Antoon), 's-Hertogenbosch
27 Mous, A.H.M. (Debbie), 's-Hertogenbosch
28 Hilgers, P.A.B. (Paul), 's-Hertogenbosch
29 Oudijk, G.M. (Dineke), 's-Hertogenbosch
30 Driessen, J.G.J. (Jos), 's-Hertogenbosch
31 Griens, M.G. (Marcel), Rosmalen
32 Wesstra, S.A. (Sieta), 's-Hertogenbosch
33 Scheffer, E.J. (Eva), 's-Hertogenbosch
34 Poot, J.A.R. (Jeroen), 's-Hertogenbosch
35 Vullers, F.S.J. (Frank), Rosmalen
36 Gloudemans, D.L.J.M. (Danny), 's-Hertogenbosch
37 Verrijt, P.A. (Piet), 's-Hertogenbosch
38 Cremers-van den Hoek, H.J. (Heleen), 's-Hertogenbosch
39 van Lieshout, M.H.J.P. (Marieke), 's-Hertogenbosch
40 van Oers, J.H.P.M. (Annemarie), 's-Hertogenbosch
41 van der Linden, H.H.M. (Henk), 's-Hertogenbosch
42 Bierman, J. (Janneke), 's-Hertogenbosch
43 van Rens, M.G.H. (Thijs), 's-Hertogenbosch
44 Verbruggen, G.M.M. (Geert), 's-Hertogenbosch
45 van der Geld, M.J.J. (Mike), Rosmalen

3 VVD — 43

1 Schuurmans, P.K. (Pieter) - (m), Rosmalen
2 Mustafa, R.M.A.S. (Rejin) - (v), 's-Hertogenbosch
3 The, D.R.J.L. (Raymond) - (m), 's-Hertogenbosch
4 Ciotti, L.L.F.M. (Gino) - (m), 's-Hertogenbosch
5 van Haren, F.J. (Frenk) - (m), 's-Hertogenbosch
6 Altenburg-Collin, E.M.M.P. (Eddie) - (m), 's-Hertogenbosch
7 The, J.T.T. (Jasper) - (m), 's-Hertogenbosch
8 Huijsmans, T. (Tim) - (m), 's-Hertogenbosch
9 Hermans, A.C.G. (Yannick) - (m), 's-Hertogenbosch
10 van de Vall, J.H.M. (Jacques) - (m), 's-Hertogenbosch
11 Pompstra, T. (Tim) - (m), 's-Hertogenbosch
12 Koenen, S.R.M. (Sven) - (m), 's-Hertogenbosch
13 van der Wijst, M.M.F.C. (Maurice) - (m), 's-Hertogenbosch
14 van der Burgt, B. (Bram) - (m), 's-Hertogenbosch
15 Oosting, J.W. (Jan) - (m), 's-Hertogenbosch
16 Eigenhuijsen, E.E.M. (Eva) - (v), Vinkel
17 Neefs, T.J. (Thijs) - (m), Rosmalen
18 van Hoof, P.L.A. (Paul) - (m), 's-Hertogenbosch
19 Geeraedts, M.B.P. (Mieke) - (v), Rosmalen
20 Gieben, K. (Kristen) - (v), 's-Hertogenbosch
21 Spermon-Marijnen, H.E.M. (Hendel) - (v), 's-Hertogenbosch
22 Roest, R.M.A. (Remy) - (m), 's-Hertogenbosch
23 van Breugel, F.A.C.C. (Fleur) - (v), 's-Hertogenbosch
24 Peterse, H.T.M. (Henk) - (m), 's-Hertogenbosch
25 Rademaker, C.M.J. (Karin) - (v), 's-Hertogenbosch
26 Wiessenberg, A. (Antoon) - (m), 's-Hertogenbosch
27 Welten, J.P.M. (Hunneke) - (v), Rosmalen
28 Goijaerts, M.A.H.J. (Marco) - (m), 's-Hertogenbosch
29 Maas, V. (Victor) - (m), Rosmalen
30 Schults, J.C. (Anneke) - (v), Rosmalen
31 van der Biezen, A.S. (Arthur) - (m), 's-Hertogenbosch
32 Blankenvoorde, P.J.A.M. (Paul) - (m), 's-Hertogenbosch
33 Özkan, K. (Koray) - (m), 's-Hertogenbosch
34 Uijen, M.S. (Marc) - (m), 's-Hertogenbosch
35 van den Oever, W.L.M. (Walter) - (m), 's-Hertogenbosch
36 Balvert, A.A.M. (Ton) - (m), Rosmalen
37 Smits, M.A.M. (Maurice) - (m), 's-Hertogenbosch
38 van Leeuwen, T.L. (Tim) - (m), 's-Hertogenbosch
39 Nieveen, J.A.J.M. (Jos) - (m), 's-Hertogenbosch
40 Brouwer, H.R. (Hans) - (m), 's-Hertogenbosch
41 Datta, S. (Soubhik) - (m), 's-Hertogenbosch
42 van Miltenburg, J.A.M. (Johan) - (m), 's-Hertogenbosch
43 Geers, R.J.J. (Ralph) - (m), 's-Hertogenbosch

4 Rosmalens Belang — 35

1 Huibers, J.A.B. (Jochem) - (m), Rosmalen
2 Kouwenberg, L. (Lishan) - (m), Rosmalen
3 van der Kallen, R.F. (Roos) - (v), Nuland
4 Kitslaar, H.J.M.A. (Remco) - (m), Rosmalen
5 van der Kallen, L.M.M.F. (Bart) - (m), Nuland
6 van den Boogaard, M.M. (Noortje) - (v), Nuland
7 Houdijk, W.A.J. (Michiel) - (m), Rosmalen
8 de Laat, L.M.A.J. (Lonneke) - (v), Rosmalen
9 van den Nieuwendijk, A.A.J. (Felix) - (m), Rosmalen
10 Aarsel, A.W.S. (Stefan) - (m), Rosmalen
11 Kamp, W.L. (Ruben) - (m), Rosmalen
12 den Otter, P.B.M. (Fleurie) - (v), Rosmalen
13 van der Heijden, J.M.W. (Marcel) - (m), Rosmalen
14 van de Kerkhof, A.S.M. (Anja) - (v), Rosmalen
15 Peters, P.A.A. (Pascal) - (m), Vinkel
16 Hooijen, C.E. (Anja) - (v), Rosmalen
17 van de Els, J.M.A. (Marc) - (m), Rosmalen
18 Langens, H.G.M.M. (Eric) - (m), Nuland
19 Smeets, G.J.J. (Guido) - (m), Rosmalen
20 van Iersel, C.A.J.M. (Cees) - (m), Rosmalen
21 Schelle, A.M.J. (Betty) - (v), Rosmalen
22 van der Plas, P.A.A. (Piet) - (m), Rosmalen
23 Walta, J.A.M. (Jules) - (m), Rosmalen
24 van Gerven, P.J.M. (René) - (m), Rosmalen
25 van Balkum, J.H.A.G. (John) - (m), Rosmalen
26 van der Donk, J.A. (Sjef) - (m), Rosmalen
27 van Dinther, H.H.P.G. (Herman) - (m), Rosmalen
28 Kerkhof, V.W.H.M. (Vincent) - (m), Nuland
29 Breuer, E.E.G. (Hans) - (m), Rosmalen
30 de Veer, M.H.L. (Mart) - (m), Nuland
31 van de Griend, W.B.C. (William) - (m), Vlijmen
32 de Groot, A.J.G. (Antoon) - (m), Rosmalen
33 Sluijters, P.A.M. (Peter) - (m), Rosmalen
34 van Son, W.A.M. (Wim) - (m), Rosmalen
35 Geers, R.A.P. (Ray) - (m), 's-Hertogenbosch

5 CDA — 50

1 van der Sloot, M.A.B. (Marianne) - (v), 's-Hertogenbosch
2 Lipman, R. (Rachna) - (v), 's-Hertogenbosch
3 Rademakers, R.H.A.C. (Robbert) - (m), 's-Hertogenbosch
4 van de Ven, S.J.B. (Sjors) - (m), Rosmalen
5 Ploegmakers, M.C.J.M. (Marcel) - (m), 's-Hertogenbosch
6 van Waas van de Borne, S. (Samuel) - (m), 's-Hertogenbosch
7 Rozenberg, E.T. (Ed) - (m), 's-Hertogenbosch
8 Palte, J.S. (Jordi) - (m), 's-Hertogenbosch
9 de Bonth, C.M.C. (Catherine) - (v), 's-Hertogenbosch
10 Boer, I. (Isil) - (v), 's-Hertogenbosch
11 van der Leest, A.A.L. (Ted) - (m), Vinkel
12 Martins Beltrão, I.G. (Iuri) - (m), 's-Hertogenbosch
13 Martins Tak, I. (Julie) - (v), 's-Hertogenbosch
14 van der Biezen, J.J.M. (Hans) - (m), Nuland
15 Schram, Y. (Yvonne) - (v), 's-Hertogenbosch
16 Ermens, L.L. (Linde) - (v), Rosmalen
17 Hoffman, C. (Vicki) - (v), 's-Hertogenbosch
18 Cruts, C.A.M. (Cyriel) - (m), 's-Hertogenbosch
19 van Houwelingen, J.K.B. (Ans) - (v), 's-Hertogenbosch
20 van Zwambagt, I.J.J. (Ingrid) - (v), 's-Hertogenbosch
21 van den Heuvel, C.M.T. (Tineke) - (v), 's-Hertogenbosch
22 Brouwers, J.F. (Jan) - (m), 's-Hertogenbosch
23 Couronnel, S.I.D. (Schirly) - (v), 's-Hertogenbosch
24 de Quaij, C.F. (Cas) - (m), 's-Hertogenbosch
25 Burgers, J.W.D.M. (Frank) - (m), 's-Hertogenbosch
26 van den Bouwhuijsen, M.P.A.J. (Marliek) - (m), 's-Hertogenbosch
27 van Abeelen-Dekker, G. (Gerdien) - (v), 's-Hertogenbosch
28 de Vette, R.J.F.A. (Robbert) - (m), 's-Hertogenbosch
29 Fockens, J.C. (Jantjip) - (m), Vinkel
30 Nelissen, L.L.A. (Loek) - (m), 's-Hertogenbosch
31 van der Bruggen, J.H.M. (Hans) - (m), Rosmalen
32 Heitkamp, V.A.A. (Viktor) - (m), 's-Hertogenbosch
33 van Koert, M.P. (Wim) - (m), Nuland
34 de Leeuw, E.H.J. (Betty) - (v), 's-Hertogenbosch
35 van der Star, J.J. (Hans) - (m), 's-Hertogenbosch
36 van den Oetelaar, P.J.N. (Peter) - (m), 's-Hertogenbosch
37 Gerritzen, R.H.A. (Roger) - (m), 's-Hertogenbosch
38 van Schijndel-van den Berk, M.F.A. (Hennie) - (v), Nuland
39 Martins Tak, M.J.S. (Mariëken) - (v), 's-Hertogenbosch
40 van der Miessen, I.J.A.M. (Jacques) - (m), 's-Hertogenbosch
41 Bierens, J.A.W.M. (Hans) - (m), 's-Hertogenbosch
42 Jonker, W. (Wim) - (m), 's-Hertogenbosch
43 van Oijen, I.M.T.N. (Annemie) - (v), 's-Hertogenbosch
44 van de Griendt, R.J.F. (Remco) - (m), 's-Hertogenbosch
45 ten Brinke, I.D. (Désé) - (m), 's-Hertogenbosch
46 Koot, A.N.G.J. (Tom) - (m), Rosmalen
47 van Nistelrooij, F.H.M. (Frank) - (m), Nuland
48 van Olden, H.C. (Huib) - (m), 's-Hertogenbosch
49 Helgers, J.J.M. (Hans) - (m), 's-Hertogenbosch
50 Wiertz, J.P.H.M. (Jean) - (m), 's-Hertogenbosch

6 De Bossche Groenen — 50

1 Hendrickx, L. (Ludith) - (s), 's-Hertogenbosch
2 Claessen, M. (Marie-France) - (v), 's-Hertogenbosch
3 Hoeben, W.B.G. (Will) - (m), 's-Hertogenbosch
4 van Boxmeer, J.M. (Johan) - (m), 's-Hertogenbosch
5 Meijer, J. (Joseline) - (v), 's-Hertogenbosch
6 van Opdorp, J.C.J. (Julia) - (v), 's-Hertogenbosch
7 Pijnenborgh, R.M. (Renzi) - (m), 's-Hertogenbosch
8 Burg, N.N. (Niek) - (m), 's-Hertogenbosch
9 van Opdorp, E.W.M. (Eef) - (v), Rosmalen
10 Schrok, J.J. (Jelle) - (m), 's-Hertogenbosch
11 Hoes, K. (Kerzie) - (v), 's-Hertogenbosch
12 Pol, M.W. (Mike) - (v), 's-Hertogenbosch
13 Opdam, H.J.W.Y. (Harald) - (m), Rosmalen
14 Giethoorn, R.A. (Roos) - (v), 's-Hertogenbosch
15 Vollebergh, E.F.A.G.M. (Edwin) - (m), 's-Hertogenbosch
16 van der Schoot, N. (Nick) - (m), 's-Hertogenbosch
17 van Kreij, S.J. (Stijn) - (m), 's-Hertogenbosch
18 Gruijters, S. (Sophie) - (v), 's-Hertogenbosch
19 van Heertum, M. (Marijn) - (v), 's-Hertogenbosch
20 Hendrikse, R.M. (Remko) - (m), 's-Hertogenbosch
21 Pennings, H.M.A. (Erik) - (m), 's-Hertogenbosch
22 van Brussel, C.H.L.M. (Charles) - (m), 's-Hertogenbosch
23 Roes, A.L. (Lex) - (m), Vught
24 van den Bergh, W.F. (Wanda) - (v), 's-Hertogenbosch
25 van der Linden, L.J. (Loes) - (v), 's-Hertogenbosch
26 Heuveling, A.J. (Annemieke) - (v), 's-Hertogenbosch
27 Harrewijn, F.E. (Fay) - (v), 's-Hertogenbosch
28 Geelen, N.M.A. (Nikki) - (v), 's-Hertogenbosch
29 De Waele, K. (Kaat) - (v), 's-Hertogenbosch
30 Eikhout, A.C.A.M. (Elki) - (v), 's-Hertogenbosch
31 van Os, W.T.M. (Wout) - (m), Nuland
32 Kwak, O.K.W. (Otto) - (m), 's-Hertogenbosch
33 Valentijn, M.A.B. (Monique) - (v), 's-Hertogenbosch
34 Heeffrageel, M.C.M. (Thijs) - (m), 's-Hertogenbosch
35 Mertens, S. (Stijn) - (m), 's-Hertogenbosch
36 Kneepkens, K.J.E. (Gratsiéne) - (v), 's-Hertogenbosch
37 Langendijk, L.M.E. (Linde) - (v), 's-Hertogenbosch
38 Ariaens, S. (Silvi) - (m), 's-Hertogenbosch
39 Khodabaks, J.R. (Jennifer) - (s), 's-Hertogenbosch
40 Fleuren, J.T.M. (Josefien) - (v), 's-Hertogenbosch
41 van der Graaf, H.E.C.J. (Jet) - (v), 's-Hertogenbosch
42 Grossfeld, S. (Sjim) - (m), 's-Hertogenbosch
43 Pijnenborgh, L.M.J. (Laura) - (v), 's-Hertogenbosch
44 Moonen, C.W.M. (Karin) - (v), Rosmalen
45 Slibrandi, H.E. (Hester) - (v), 's-Hertogenbosch
46 Vennix, F.G.T.M. (Fedde) - (m), 's-Hertogenbosch
47 Habets, A.L.M. (André) - (m), 's-Hertogenbosch
48 Tervoort, J.A.M. (Hans) - (m), 's-Hertogenbosch
49 Jacobus meergenaamd van de Zande, T.J.A. (Theo) - (m), 's-Hertogenbosch
50 Boons, W.C.A. (Helmus) - (m), 's-Hertogenbosch

7 Leefbaar 's-Hertogenbosch — 50

1 Kagie, M.P. (Maarten) - (m), 's-Hertogenbosch
2 Mees, H.J.M. (Rinie) - (m), 's-Hertogenbosch
3 Holterman, L. (Luc) - (m), 's-Hertogenbosch
4 Krol-Gumbs, M.I. (Melissa) - (s), 's-Hertogenbosch
5 van Ham, A.W.J.G. (Danny) - (m), 's-Hertogenbosch
6 Kieft, J.N. (Hans) - (m), 's-Hertogenbosch
7 van Eenbergen, A.J.M. (Tonny) - (m), 's-Hertogenbosch
8 van der Bruggen-Huszár, R.P. (Petra) - (v), 's-Hertogenbosch
9 der Kinderen, G.A.M. (Gerard) - (m), Rosmalen
10 Kagie, P.E. (Paul) - (m), 's-Hertogenbosch
11 Smits, P.G.A. (Peter) - (m), 's-Hertogenbosch
12 Princen, D.J.A. (Danny) - (m), Rosmalen
13 van Engelen, A.L.B. (Andreas) - (m), 's-Hertogenbosch
14 Burg, Z.F.B. (Zinzi) - (s), 's-Hertogenbosch
15 van der Hoeff, T.L. (Tijs) - (m), Rosmalen
16 Moet, S.J. (Sjoerd) - (m), 's-Hertogenbosch
17 van der Wurff, R.M. (Rob) - (m), Vinkel
18 de Laat, J.P.M. (Stef) - (m), Vinkel
19 Timmermans, J. (Joop) - (m), 's-Hertogenbosch
20 Heijmans, J.G.F. (Jan) - (m), Rosmalen
21 Le Ruet, G.J. (Gerard) - (m), 's-Hertogenbosch
22 Beune, G.J.M. (Ine) - (v), Vinkel
23 Eerhart, P.W. (Paul) - (m), 's-Hertogenbosch
24 Kuipers-Vaes, J.H. (Joan) - (v), 's-Hertogenbosch
25 Hoevenaars, N. (Viviane) - (s), 's-Hertogenbosch
26 van den Boorn, S.A.M. (Stijn) - (m), 's-Hertogenbosch
27 van Esch, J.G.J. (Johan) - (m), Rosmalen
28 Janssen, M.E.J. (Liesbeth) - (v), 's-Hertogenbosch
29 van de Liefvoort, A.D. (Diana) - (v), 's-Hertogenbosch
30 Hoevenaars, G.H.A. (Ghislaine) - (v), 's-Hertogenbosch
31 van Laarhoven-Janse, A.M. (Gonnie) - (v), 's-Hertogenbosch
32 Litjens, A.B. (Paul) - (m), 's-Hertogenbosch
33 Niesten, J.J.S. (Jacco) - (m), 's-Hertogenbosch
34 Verkaart, N.F.H. (Nick) - (m), 's-Hertogenbosch
35 van de Wiel-Blom, L.P. (Wies) - (v), 's-Hertogenbosch
36 van Woezik, S. (Sander) - (m), 's-Hertogenbosch
37 Zeeman, J.P. (Joke) - (v), 's-Hertogenbosch
38 van Valkenburg, M.J.M. (Ting) - (m), 's-Hertogenbosch
39 Nas, J.T.M.M. (Josje) - (v), 's-Hertogenbosch
40 Stolzenbach, J.J. (Jeanne) - (v), 's-Hertogenbosch
41 van Griensven, C.F.A.J. (Corrie) - (v), 's-Hertogenbosch
42 van Gaalen-van Rumpt, H.N. (Ine) - (v), 's-Hertogenbosch
43 Harmse, J.A. (Bertie) - (m), 's-Hertogenbosch
44 Wijngaards, M.J.M. (Michel) - (m), 's-Hertogenbosch
45 Sluiter, F.H.A. (Ferry) - (m), 's-Hertogenbosch
46 Kemme, A.G.H. (Dries) - (m), 's-Hertogenbosch
47 van de Wiel, W.J.A.M. (Wim) - (m), 's-Hertogenbosch
48 Hollander, W.N.M. (Willem) - (m), Rosmalen
49 van Dijk, I.V.B. (Joost) - (m), 's-Hertogenbosch
50 van Herpen, L.G. (Ben) - (m), Rosmalen

8 SP (Socialistische Partij) — 33

1 Roovers, B.F.C. (Bram) - (m), 's-Hertogenbosch
2 van Boven, A.M. (Bram) - (m), Rosmalen
3 van Eck, J.J.A.W. (Jente) - (v), 's-Hertogenbosch
4 Wijnakker, L.A. (Liz) - (v), 's-Hertogenbosch
5 Roovers, P.G.J. (Paul) - (m), 's-Hertogenbosch
6 Visscher, C.K.J. (Cecilie) - (v), 's-Hertogenbosch
7 de Jonge, B. (Bowen) - (m), 's-Hertogenbosch
8 Lamghari, K. (Khadija) - (v), 's-Hertogenbosch
9 de Boer, C.D. (Claes) - (m), 's-Hertogenbosch
10 Berk, L. (Lizet) - (v), 's-Hertogenbosch
11 Stoop, M.H. (Merel) - (v), 's-Hertogenbosch
12 Dupuis, M.C. (René) - (m), 's-Hertogenbosch
13 de Veer, Q.W.M.J. (Qu) - (m), Rosmalen
14 van Hasselt, S.C. (Sander) - (m), 's-Hertogenbosch
15 Wouters, L.D.M. (Loes) - (v), 's-Hertogenbosch
16 van Schaijk, P.A.F. (Ruud) - (m), 's-Hertogenbosch
17 Lokhoff, P. (Paul) - (m), Rosmalen
18 Kuiper, M.M.J. (Maurice) - (m), 's-Hertogenbosch
19 Dirks, L.W. (Lola) - (v), 's-Hertogenbosch
20 Vergeer, H.J.M. (Leny) - (v), Rosmalen
21 Mertens, A.M. (Kiev) - (m), Rosmalen
22 Lensen, P.J.P. (Pieter) - (m), Rosmalen
23 van de Ven, D.P.H. (Daan) - (m), 's-Hertogenbosch
24 van der Doelen, L.I.M.A.J. (Inki) - (s), Rosmalen
25 Hamers, J.F.M. (Johan) - (m), Rosmalen
26 den Otter, M.J.C. (Marije) - (v), Rosmalen
27 van Malsen, E.S. (Liesbeth) - (v), 's-Hertogenbosch
28 van Rooij, R.J.J. (Ron) - (m), 's-Hertogenbosch
29 Savelberg, S.H.M. (Stephan) - (m), 's-Hertogenbosch
30 Schellen, S.L.G. (Stefan) - (m), 's-Hertogenbosch
31 van Dun-de Bruin, W.H.M. (Willy) - (v), 's-Hertogenbosch
32 Lokhoff, J.C.H. (Ans) - (v), Rosmalen
33 Heijmans, N.G.L. (Nico) - (m), 's-Hertogenbosch

9 Partij voor de Dieren — 17

1 Samshuizen, L. (Lotte) - (v), 's-Hertogenbosch
2 Romijn, P.J. (Peter), 's-Hertogenbosch
3 van Grinsven, C. (Chatilla), Rosmalen
4 Vermissen, I.G.M. (Isabel), 's-Hertogenbosch
5 van Bijnen, S. (Sam), 's-Hertogenbosch
6 van de Pol, H.G. (Rick), 's-Hertogenbosch
7 Janssen, T.O. (Thomas), 's-Hertogenbosch
8 Weenen, R.S. (Rogier), Rosmalen
9 van Diejen, E.C.M. (Elise), 's-Hertogenbosch
10 Vos, C.F.A. (Corine), 's-Hertogenbosch
11 van der Velde, L.N. (Laura), 's-Hertogenbosch
12 Steenvoorden-Veugelers, E. (Elise), 's-Hertogenbosch
13 Moniz, J.J. (Jeremy), 's-Hertogenbosch
14 Schulting, L.J.A. (Lindi), 's-Hertogenbosch
15 Mees-Huibers, M.M. (Rianneke), Vinkel
16 Tames, A.J. (Lex), 's-Hertogenbosch
17 Sohier, R.C. (Roos), Rosmalen

10 Volt — 12

1 Strijker-van Asperen, Z.M. (Ruenel), Rosmalen
2 Kanters, J. (Jeroen), 's-Hertogenbosch
3 Klerks, J.M.H. (Marie-José), Nuland
4 van der Schoot, A. (Anton), Rosmalen
5 van der Linden, J. (Jolijn), Nuenen
6 Eemers, H.G.N. (Henk), Rosmalen
7 van Lint, P.J. (Petra), Rosmalen
8 Hoogendam, A. (Ton), 's-Hertogenbosch
9 van Herpen, M. (Heidi), Rosmalen
10 van Kollenburg, A.J.C. (Toni), 's-Hertogenbosch
11 Vossen-van Beers, I.E.F.M. (Inge), Rosmalen
12 Beijnon, B. (Bjorn), 's-Hertogenbosch

11 RAADSGROEPERING "BOSCH-BELANG" — 18

1 van de Leemput, M.M.J. (Mike) - (m), 's-Hertogenbosch
2 de Bekker, M.A.H. (Marci-jne), 's-Hertogenbosch
3 van der Heijden, J.A.G.M. (Jacques) - (m), 's-Hertogenbosch
4 van den Boogaard, P.H. (Arpégi) - (m), 's-Hertogenbosch
5 van Homelen, M.H.J. (Mike) - (m), 's-Hertogenbosch
6 Dekker, N. (Nino) - (m), 's-Hertogenbosch
7 Hoogeboom, F. (Floor) - (v), 's-Hertogenbosch
8 Buijsrogge, T.A.J. (Theo) - (m), 's-Hertogenbosch
9 Janse, T.J. (Dorien) - (v), 's-Hertogenbosch
10 Obers, M.T. (Martijn) - (m), Vught
11 Palte, M.V. (Milo) - (m), 's-Hertogenbosch
12 Lathouwers, K.G. (Guus) - (m), 's-Hertogenbosch
13 Hooijmaijers, G.J.H.M. (Gerardij) - (v), 's-Hertogenbosch
14 Kroneberg, L.M.Y. (Luka) - (m), 's-Hertogenbosch
15 Heijmans, T.A.J. (Doros) - (m), 's-Hertogenbosch
16 Metz, F. (Ferdinant) - (m), 's-Hertogenbosch
17 Heijmans, M.P.F. (Ties) - (m), 's-Hertogenbosch
18 Nelis, C.C.M. (Nelleke) - (v), 's-Hertogenbosch

12 gewoon ge-DREVEN — 25

1 van Creij, J.J.E.L. (Sjef) - (m), Rosmalen
2 Pennings, H.W. (Henk-jan) - (m), Rosmalen
3 Roozen, P.H.W.M. (Peter) - (m), Rosmalen
4 Brakkee, H. (Henrie) - (m), 's-Hertogenbosch
5 van Creij, W.A.M. (Minka) - (v), Nijmegen
6 van Sieeuwen, A.T.M. (Jos) - (m), Nuland
7 van Lokven, J.L. (Jo) - (m), Vinkel
8 Konings, P.C.P.M. (Peter) - (m), Rosmalen
9 Dingemans, M.M.J. (Marcel) - (m), 's-Hertogenbosch
10 van Roosmalen, P.J. (Peter) - (m), Rosmalen
11 Verhoef, J.P. (Jacques) - (m), Rosmalen
12 van der Plas, J.C.H. (Joep) - (m), Maren-Kessel
13 van Dulmen, K.F.P. (Kenny) - (m), Vinkel
14 van Creij, J.J.L.M. (Jo(hn)a) - (v), Rosmalen
15 Galiart, A.A.H. (Alain) - (m), Rosmalen
16 Roozen, T.W.W.P. (Teun) - (m), 's-Hertogenbosch
17 Jansen, M.C.A.B. (Marc) - (m), Nistelrode
18 Smits, H.A.L. (Henk) - (m), Nuland
19 Coort, R.W.B. (Rob) - (m), Rosmalen
20 Coppens, M.A.M.E.J. (Fons) - (m), Rosmalen
21 Konings, J.P.E.M. (Jordy) - (m), Rosmalen
22 Hollander, W.J.M. (Willy) - (m), Rosmalen
23 Maas, J.A.F.M. (Jo) - (m), Rosmalen
24 van de Wittenboer, M.C.M. (Martien) - (m), 's-Hertogenbosch
25 van den Heuvel, L. (Bertie) - (m), 's-Hertogenbosch

13 PVV (Partij voor de Vrijheid) — 7

1 van Hattem, A.W.J.A. (Alexander) - (m), Vinkel
2 van Griensven, L.A.J. (Lambert) - (m), Nuland
3 Esser, E.R.F. (Erici) - (m), 's-Hertogenbosch
4 van den Dungen, J.D.A. (Jan) - (m), 's-Hertogenbosch
5 Oomen-Maas, W.J. (Willeke) - (v), 's-Hertogenbosch
6 Best, R.G. (Rinaldo) - (m), 's-Hertogenbosch
7 van Duijn, R. (René) - (m), Rosmalen

14 VOOR Den Bosch Joep Gersjes — 19

1 Gersjes, J.J.M. (Joep) - (m), 's-Hertogenbosch
2 Lurling-van den Wildenberg, C.H.A. (Corine) - (v), 's-Hertogenbosch
3 Gerrits, R.M.X. (Ruben) - (m), 's-Hertogenbosch
4 Herman, M. (Maartje) - (v), Rosmalen
5 Laarhoven, B.G. (Ben) - (m), 's-Hertogenbosch
6 Hakewijn, J.G. (Anja) - (v), 's-Hertogenbosch
7 Niewold, P.P.A.H. (Paul) - (m), 's-Hertogenbosch
8 van der Heyden, A. (Tonnie) - (m), 's-Hertogenbosch
9 Verheijen, A.M.F.L. (Mieke) - (v), 's-Hertogenbosch
10 Lelieveld, T.J. (Tol) - (m), 's-

Lijsten met kandidaten voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad van ’s-Hertogenbosch op woensdag 18 maart 2026

Op woensdag 18 maart is de verkiezing voor de leden van de gemeenteraad van ’s-Hertogenbosch. Hiernaast vindt u een overzicht van de stemlokalen.

Wie mag stemmen?
U mag stemmen bij de gemeenteraadsverkiezing onder de volgende voorwaarden:
- U woonde op 2 februari 2026 in ’s-Hertogenbosch; en
- U bent 18 jaar of ouder op de dag van de verkiezing.

Het hebben van de Nederlandse nationaliteit is geen vereiste om te mogen stemmen bij de gemeenteraadsverkiezing. Ook niet-Nederlanders uit de Europese Unie die in ’s-Hertogenbosch wonen mogen stemmen. Hetzelfde geldt voor inwoners van buiten de EU die minimaal 5 jaar legaal in Nederland wonen.

Waar kan ik stemmen?
Op uw stempas staat het adres van een stembureau bij u in de buurt. Stemmen kan ook bij elk ander stembureau in de gemeente ’s-Hertogenbosch. Op www.s-hertogenbosch.nl/gemeenteraadsverkiezing en hiernaast staan de adressen van alle stembureaus.

Hoe laat kan ik stemmen?
De stembureaus zijn open op woensdag 18 maart van 7.30 uur tot 21.00 uur. Alleen het stembureau op het Stationsplein is open van 06.00 uur tot 21.00 uur.

Wat neem ik mee?
1. ***Stempas voor de gemeenteraadsverkiezing***
   U heeft eerder per post uw stempas voor de gemeenteraadsverkiezing ontvangen. Zonder deze stempas kunt u niet stemmen.
2. ***Identiteitsbewijs***
   Een paspoort, ID-kaart of rijbewijs.

Uw identiteitsbewijs mag op de dag van de verkiezing niet langer dan 5 jaar verlopen zijn. Dus het is minimaal geldig tot 19 maart 2021. U moet het originele document meenemen. Een kopie van uw identiteitsbewijs wordt niet geaccepteerd.

Stempas kwijt?
Vraag een vervangende stempas aan. Dit kan op twee manieren:
1. Op www.s-hertogenbosch.nl/gemeenteraadsverkiezing.
   Dit kan tot en met vrijdag 13 maart.
2. Aan de balie van het Stadskantoor of Perron-3.
   Dit kan tot uiterlijk dinsdag 17 maart, 12.00 uur.

Iemand anders voor u laten stemmen?
Kunt u zelf niet gaan stemmen? Dan kunt u een andere kiezer toestemming geven om voor u te stemmen. Dit heet stemmen bij volmacht. De andere kiezer moet de volmacht en de eigen stempas op hetzelfde moment gebruiken. Een kiezer mag per verkiezing voor maximaal twee andere personen stemmen.

Een volmacht geven kan op twee manieren:
1. Vul de achterkant van uw stempas in.
   Geef uw stempas en een kopie of foto van uw identiteitsbewijs mee aan de persoon die voor u stemt. Deze kiezer moet ook in de gemeente ’s-Hertogenbosch wonen en een eigen stempas hebben ontvangen.
2. Vraag een schriftelijke volmacht aan.
   Aanvragen kan via www.s-hertogenbosch.nl/gemeenteraadsverkiezing of met een papieren formulier. Wij moeten uw aanvraag uiterlijk op vrijdag 13 maart hebben ontvangen. De kiezer die voor u gaat stemmen moet ook in de gemeente ’s-Hertogenbosch te wonen.

Kan ik in een andere gemeente stemmen?
Nee, dat kan niet. Voor de gemeenteraadsverkiezing kunt alléén in de gemeente ’s-Hertogenbosch stemmen.

Stemmen met een beperking?

Blind of slechtziend?
Dan kunt u gratis gebruik maken van de stemmal. Met de stemmal kunt u zelfstandig stemmen. De stemmal is alleen beschikbaar in het stembureau op het Stationsplein. Daar is ook een gesproken kandidatenlijst aanwezig.

Doof of slechthorend?
Dan kunt u gratis gebruikmaken van de digitale doventolk. Dat is een tolk op afstand die op elk stembureau in de gemeente ingezet kan worden. Op het stembureau scant u een QR-code om de tolk op afstand in te schakelen.

Stemtaxi
Gebruikers van de WMO-regiotaxi kunnen gratis gebruik maken van de stemtaxi. De stemtaxi brengt u naar het stembureau en brengt u na het stemmen weer naar huis.

Zitting gemeentelijk stembureau
Op woensdag 18 maart om 21.00 uur worden de stemmen voor elke partij geteld. Dit gebeurt op de stembureaus zelf. Uitzondering: stembureau 111 op het Stationsplein en het mobiele stembureau tellen de stemmen op het Stadskantoor. Adres: Wolvenhoek 1, 5211 HH ’s-Hertogenbosch.

Op donderdag 19 maart tellen we de stemmen per kandidaat. Dit gebeurt in een openbare zitting van het gemeentelijk stembureau. De zitting vindt plaats op Marathonloop 1 in ’s-Hertogenbosch en start om 8.00 uur. U kunt hierbij aanwezig zijn.

Uitslag
Op donderdag 26 maart om 10.00 uur wordt in een openbare zitting van het centraal stembureau de uitslag van de gemeenteraadsverkiezing vastgesteld. Deze zitting is openbaar. Adres: Markt 1, 5211 JV ’s-Hertogenbosch.

Informatie
Informatie over de verkiezingen en het stemmen staat op www.s-hertogenbosch.nl/verkiezingen.
Nog vragen? Bel of app naar 073 - 6 155 155.

Naam	Adres
Binnenstad	
Stadskantoor	Wolvenhoek 1
Groot Tuighuis	Bethaniestraat 4 Ⓟ
Mariënburg Campus (ingang via campustuin aan Uilenburg)	
Tijdelijke Unit Stationsplein	Stationsplein ’s-Hertogenbosch Ⓟ
Willem Twee Poppodium (ingang Boschveldweg)	Boschdijkstraat 100
Van Neynsel Antoniegaarde	Zuid Willemsvaart 509
Woon- en Zorgcentrum Nieuwehagen	Gervenstraat 2
Pastorie van de Sint Cathrien	Kruisbroedershof 10
Theater aan de Parade	Parade 12
Zuid/Oost	
Scouting Lucas	Limietlaan 12
Lucaskerk (ingang Cesar Franclaan)	Zuiderparkweg 301
Provinciehuis	Brabantlaan 1
BBS Nieuw Zuid	Jac. van Looystraat 5
Sporthal Zuid	Platostraat 2
Graafsepoort	
Wijkcentrum de Stolp	Rijnstraat 497
Plein Oost	Van Broeckhovenlaan 4
Buurthuis Graafsewijk Noord	Lucas van Leydenstraat 27
KC Het IJzeren Kind	Vincent van Goghlaan 28
SCC De Biechten	Vincent van Goghlaan 1
Eemwijk	Eemweg 114
Zorgcentrum De Grevelingen	Grevelingen 66
BBS De Graaf	Graafseweg 52
Scouting Hintham	Vliertsesteeg 16
Muntel/Vliert	
Herstelacademie De Stijl	Taxandriaplein 1D
Trefpunt De Slinger	Jan Schöfferlaan 3
KC de Kameleon (ingang Baden Powellstraat)	Leonardus van Veghelstraat 1
West/Kruiskamp	
Koning Willem I College / Vlijmenseweg (ingang Henri Dunantstraat)	Vlijmenseweg 2 Ⓟ
Steunpunt De Westhoek	Van Leeuwenhoekstraat 2
’t Buurthuis	Baksvelstraat 112
Gereformeerde Kerk ’s-Hertogenbosch	Evertsenstraat 35
BBS Boschveld	Zernikestraat 2
KC De Ontdekking	Rijzertlaan 242
Woonzorgcentrum De Taling	De Eendenkooi 2
BBS De Kruiskamp Zuid	Churchilllaan 82
BBS De Kruiskamp Noord	Jan Olieslagersstraat 51
Koning Willem I College / Onderwijsboulevard	Onderwijsboulevard 3
Noord	
Nico Schuurmanshuis	Ketsheuvel 50 Ⓟ
D’n Boerderij restaurant	Herven 54
BBS Haren-Donk-Reit	Ploossche Hof 85
Gymzaal Eekbrouwersweg	Eekbrouwersweg 2G
BBS De Hambaken	Het Wielsem 1
KC De Pionier	Hambakendreef 2A
Buurtontmoetingsplek De Klepel (ingang Verzorgingshuis De Hooghe Clock)	Klokkenlaan 85
Verzorgingshuis Noorderkroon	Manis Krijgsmanhof 71
Fontys PABO	Frans Fransenstraat 15

Naam	Adres
Maaspoort	
Jongerencentrum Noord	Geerke 8
Steunpunt Epigoon	Durendael 1
Sociaal Cultureel Centrum De Schans	Troelstradreef 160
KC Meander	Braspenninglaan 171
Lokaal o.62 Creatieve hub	Hofstedenlaan 62-64
Ontmoetingscentrum De Vlethof	Vlethof 23
KC Sterrenboom	Hengmeng 92
Montessorischool Merlijn	Zilverkruid 12
KC ’t Schrijverke	Patagonstraat 1
Empel	
Pastoraalcentrum D’n Hof (ingang Burg. Godschalxstraat)	Proosdijstraat 14
KC Caleidoscoop	Fluitenkruid 10
KC ’t Wikveld	Meerwijkweg 2-4
Engelen	
De Herberg Haverleij (ingang Halewijn)	Oberon 17
KC De Matrix	Kraanvogellaan 4
Engelerhart	Engelerpark 2-10
Rosmalen Noord	
Steunpunt Van Meeuwenhof	Wethouder-van der Valkstraat 4
PERRON-3	Hoff van Hollantlaan 1
KC De Ontluiking	Luyckershofke 33
KC De Terp	Terpeborch 76
HEVO Seniorenvereniging	Tulpstraat 2-4
Kindcentrum De Hobbit (Overlaat)	De Hoge Kamp 9
Gemeentewerf Vliertwijksestraat	Vliertwijksestraat 36A
Rosmalen Zuid	
Sporthal de Hazelaar	T.M. Kortenhorstlaan 6
Gymzaal Mozartlaan	Mozartlaan 13
De Vrolijke Schutters	Sportlaan 18
EC ’t Sparrenbos (De Vlek)	Eikakkerhoeven 83
KC Meerlaer	Sint Jozefstraat 1
Groote Wielen	
Wijkcentrum Windkracht 5	Deltalaan 140
KC De Sprong	Laaghemaal 46
KC De Hoven	Allegroweg 2
Campus aan de Lanen	Korte Beemden 2
Nuland	
Gemeenschapshuis De Meent	Prins Bernhardplein 10
Martinushuis	Kloosterstraat 3
Vinkel	
Gemeenschapshuis ’t Zijl	Zijlstraat 2

Mobiel stembureau	Openingstijden
Annenborch, De Hoef 100, Rosmalen	10.00 tot 12.00 uur
Mariaoord, Vliertwijksestraat 369, Rosmalen	14.00 tot 16.00 uur
St. Jozefoord, Duyn en Daelseweg 15, Nuland	18.00 tot 20.00 uur

Ⓟ Bij deze stemlocaties kunt u niet in de buurt parkeren!

Stembiljet
Kies één partij

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13

14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
26

en kies één kandidaat van die partij

1
11
21
31
41
51
61
71

10
20
30
40
50
60
70
80

Zo stemt u

Maak uw keuze

- Kies één partij...
- en één kandidaat van die partij

Kleur de twee vakjes van uw keuze rood.
Kleurt u niks in? Dan stemt u blanco.

Klaar?

- Vouw het stembiljet dicht zodat niemand uw stem kan zien
- Doe het stembiljet in de stembus

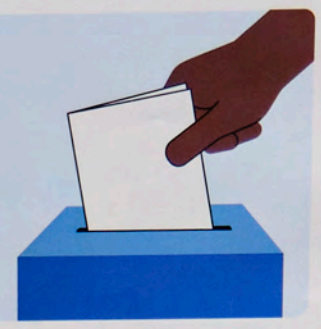

Fout gemaakt?
Vraag een nieuw stembiljet aan een stembureaulid

Moeite met lezen?
Vraag een vergrootglas aan een stembureaulid

Uw stem is geheim
U hoeft aan niemand te laten weten wat u stemt.

Ook niet door het maken van een foto.

Heeft u vragen? Stel ze aan een stembureaulid

Lijst met kandidaten

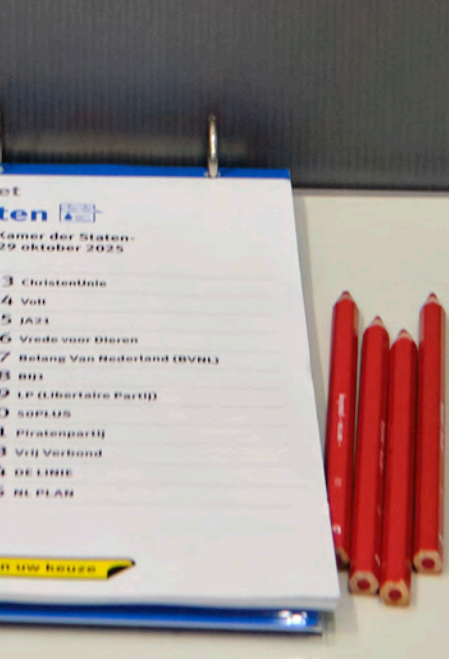

Zo stemt u

Maak uw keuze

- Kies één partij...
- en één kandidaat van die partij

Kleur de twee vakjes van uw keuze rood.
Kleurt u niks in? Dan stemt u blanco.

Klaar?

- Vouw het stembiljet dicht zodat niemand uw stem kan zien
- Doe het stembiljet in de stembus

Fout gemaakt?
Vraag een nieuw stembiljet aan een stembureaulid

Moeite met lezen?
Vraag een vergrootglas aan een stembureaulid

Uw stem is geheim
U hoeft aan niemand te laten weten wat u stemt.
Ook niet door het maken van een foto.

Heeft u vragen? Stel ze aan een stembureaulid

Lijst met kandidaten

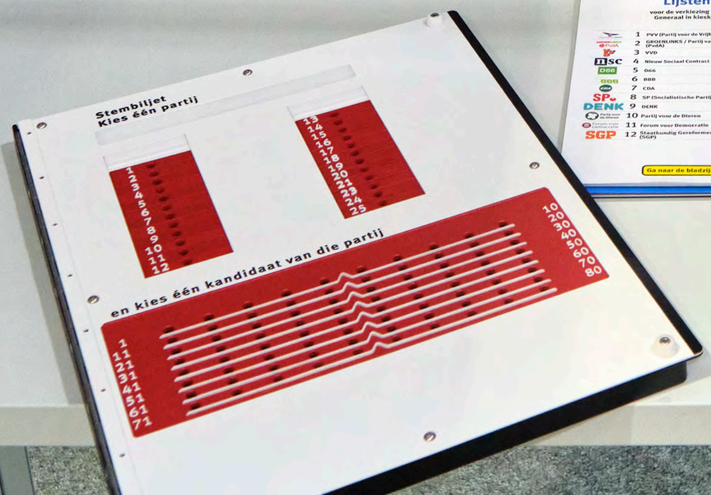

BIJLAGE III

Kiezersreis met overzicht van alle voorlichtingsmiddelen om de kiezers vooraf te informeren

Communicatie bij verkiezingen

met een nieuw stembiljet

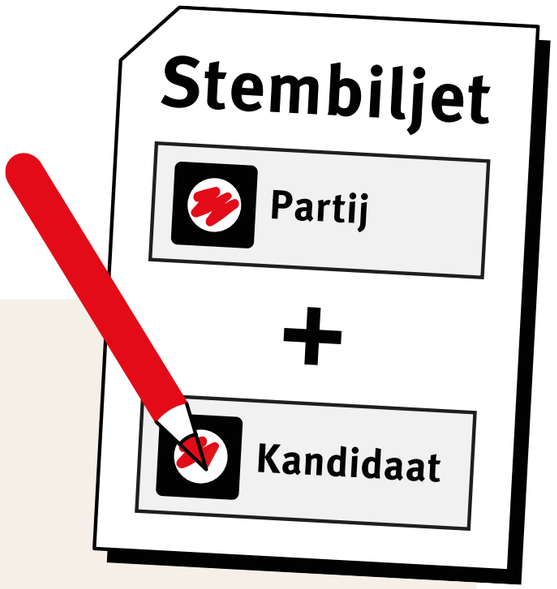

In dit document vind je een breed scala aan middelen voor de verkiezingscommunicatie binnen je eigen gemeente. Het overzicht van de middelen is ingericht als een kiezersreis. Zo zie je meteen wat je op welk moment kunt inzetten.

Direct vanuit het overzicht kun je de middelen per fase in de kiezersreis bekijken. Je ziet snel of middelen aanpasbaar zijn, bijvoorbeeld met het eigen gemeentelogo. Klik je op een middel, dan ga je vanzelf naar de juiste link om het te downloaden. Er zijn extra middelen om kiezers te informeren over het nieuwe stembiljet. Deze extra middelen herken je in het overzicht aan de groene achtergrondkleur.

Let op! Gaat het om een gemeente waar kiezers stemmen met een nieuw stembiljet? Download dan alleen middelen vanuit deze pdf. En dus niet vanuit de toolkit van de Kiesraad. Zo weet je zeker dat je de juiste middelen hebt voor het nieuwe stembiljet.

Bekijk het overzicht van middelen ›››

Fases en middelen kiezersreis

1 Bewustwording
4 tot 3 weken
tot verkiezingsdag

2 Aankondiging
3 tot 2 weken
tot verkiezingsdag

3 Voorbereiding
2 weken tot 1 dag
tot verkiezingsdag

4 Naar stembus
Verkiezingsdag
+ dag na het stemmen

5 Na de verkiezing
1 dag tot 4 weken
na verkiezingsdag

Directe middelen

Flyer (optioneel)
‘Op 18 maart mag u stemmen.’
Benadrukt het belang van de komende verkiezing. H-a-h of in bibliotheken etc.

1e keer stemmers
Voor 18-jarigen en anderen die voor het eerst mogen stemmen een speciaal middel om te motiveren.

Envelop om stempas

Stempas - niet te downloaden

Informatie bij stempas
Infographic + brief

Flyer over nieuw stembiljet

Lijst met kandidaten - niet te downloaden

Envelop om lijst met kandidaten (optioneel)

Uitleg op de lijst met kandidaten
Informatie over het nieuwe stembiljet en de lijst met kandidaten.

Ondersteunende middelen

Advertentie
‘Op 18 maart mag u stemmen.’
Benadrukt het belang van de komende verkiezing.

Social post
‘Waarom is de komende verkiezing belangrijk?’

Artikel
Een artikel over het belang van de komende verkiezing.

Social post
‘Deze week ontvang je de stempas in de bus.’

Posters voor stemlocaties
‘Hier kunt u binnenkort stemmen.’

Social posts
‘Je hebt nog X dagen om te stemmen.’

Artikel bijv. voor in h-a-h blad
‘Hoe werkt de gemeenteraad, hoe kunt u zich voorbereiden?’

Filmpje
‘Zo stemt u’.

Social posts
‘Zo werkt het stemmen en machtigen.’

Poster in stemlokaal

Poster in stemhokje

Poster aanwezig bij tellen

Social post
‘Vandaag mag je stemmen.’

Na afloop van het stemmen
Social post
Bedanken voor stemmen + wijzen op mogelijkheid meekijken tellen.

Artikel bijv. voor in h-a-h blad
Uitslagvaststelling: ‘dit is de nieuwe gemeenteraad.’

Social post
‘Dit is de voorlopige uitslag van de gemeenteraadsverkiezing.’

Webteksten voor website gemeenten: informatie over het waar, wanneer, wie, stemmen met hulp en machtigingen.

Website gemeenten: dank + uitslag.

Extra middelen bij nieuw stembiljet

Webtekst gemeenten + social post
Informatie over het experiment met het nieuwe stembiljet.

Advertentie, poster + social post
On- en offline aankondiging: ‘We stemmen met een nieuw stembiljet.’

Advertentie, social posts + video
‘Zo werkt het nieuwe stembiljet.’
Poster
‘Bekijk hier het nieuwe stembiljet.’

Banner
‘Zo werkt het nieuwe stembiljet.’

Social post
‘Bedankt voor het stemmen met het nieuwe stembiljet.’

Nieuwstembiljet.nl: informatie over hoe het nieuwe stembiljet werkt, waarom we een nieuw stembiljet hebben en over onderzoeksresultaten.

Fases en middelen kiezersreis

1 Bewustwording
4 tot 3 weken tot verkiezingsdag

2 3 4 5

Directe middelen

Flyer (optioneel)
‘Op 18 maart mag u stemmen.’ Benadrukt het belang van de komende verkiezing. Huis-aan-huis of in bibliotheken etc.

A5-formaat
Aanpasbaar

Downloaden ›››

1e keer stemmers
Voor iedereen die voor het eerst mag stemmen een speciaal middel om te motiveren.

Keuze tussen:
– een normale ansichtkaart;
– een gestantste versie, waarbij kiezers het rondje eruit kunnen halen en daar doorheen een foto kunnen maken van iets dat ze belangrijk vinden. Die foto kunnen ze dan delen op social media, om meer mensen te motiveren om te stemmen.

A5-formaat
Aanpasbaar

Downloaden ›››

Ondersteunende middelen

Advertentie
‘Op 18 maart mag u stemmen.’ Benadrukt het belang van de komende verkiezing.

A5-formaat
290 x 217 mm
Aanpasbaar

Downloaden ›››

Social post
‘Waarom is de komende verkiezing belangrijk?’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Extra middelen bij nieuw stembiljet

Social post
‘In onze gemeente stem je met het nieuwe stembiljet.’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Websteksten voor gemeenten nieuw stembiljet
Informatie over het hoe, waar, wanneer, wie, stemmen met hulp en machtigingen, aangepast aan het nieuwe stembiljet. Plus informatie over het experiment met het nieuwe stembiljet.

Aanpasbaar

Downloaden ›››

Nieuwstembiljet.nl
Informatie over hoe het nieuwe stembiljet werkt, waarom we een nieuw stembiljet hebben en over de onderzoeksresultaten van het vorige experiment.

Naar nieuwstembiljet.nl ›››

Fases en middelen kiezersreis

1 **2 Aankondiging**
3 tot 2 weken tot verkiezingsdag
3 4 5

Directe middelen

Envelop om stempas
Infoblok is te plaatsen op voor- of achterzijde.

C5-formaat

Downloaden ›››

Informatie bij stempas
Infographic + brief. Gemeente kan voorzijde ook gebruiken voor eigen brief.

A4-formaat
Aanpasbaar
In meerdere talen

Downloaden ›››

Flyer over nieuw stembiljet
Uitlegflyer bij stempas over nieuw stembiljet. Tweezijdig met vouw.

A4-formaat gevouwen naar staand A5

Downloaden ›››

Ondersteunende middelen

Social post
‘Deze week ontvang je de stempas in de bus.’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Artikel
Een artikel over het belang van de komende verkiezing.

Aanpasbaar

Downloaden ›››

Extra middelen bij nieuw stembiljet

Poster
In onze gemeente stemmen we met het nieuwe stembiljet.

A2-formaat

Downloaden ›››

Social post
‘Waarom een nieuw stembiljet.’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Advertentie
‘In deze gemeente stemmen we met het nieuwe stembiljet.’

A5-formaat

Downloaden ›››

Fases en middelen kiezersreis

1 2 **3 Voorbereiding** 4 5

2 weken tot 1 dag tot verkiezingsdag

Directe middelen

Envelop om lijst met kandidaten (optioneel)
Envelop bij lijst met kandidaten.
Infoblok is te plaatsen
op voor- of achterzijde.

C5-formaat

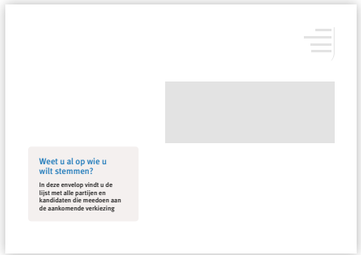

Downloaden ›››

Uitleg op de lijst met kandidaten
Informatie over het nieuwe stembiljet en de lijst met kandidaten. Wordt automatisch toegevoegd bij opmaak kandidatenlijst.

A4-formaat

Downloaden ›››

Ondersteunende middelen

Poster
‘Hier kunt u
binnenkort stemmen.’

A3-formaat

Downloaden ›››

Social post
‘Stemmen, zo werkt het.’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Social post
‘Zo werkt machtigen.’

1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Social post
Post 1. ‘Nog 4 dagen tot
je mag stemmen met het
nieuwe stembiljet.’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Social posts
Post 2, 3 en 4. ‘Je hebt nog
XX dagen om te stemmen.’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Artikel in huis-aan-huisblad
‘Hoe werkt de gemeenteraad,
hoe kan je je voorbereiden?’

Aanpasbaar

Downloaden ›››

Filmpje
‘Zo stemt u’

Downloaden ›››

Er zijn nog meer middelen voor fase 3 ›››

Fases en middelen kiezersreis

1 2 **3 Voorbereiding** 4 5

2 weken tot 1 dag tot verkiezingsdag

Extra middelen bij nieuw stembiljet

Social post
‘Wat is er anders?’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Poster
‘Benieuwd naar het nieuwe stembiljet?’

A3-formaat
Aanpasbaar

Downloaden ›››

Filmpje
‘Zo werkt stemmen met het nieuwe stembiljet.’

Downloaden ›››

Social post
‘Stemmen, zo werkt het.’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Poster
‘Zo werkt het nieuwe stembiljet.’

A2-formaat

Downloaden ›››

Social post
‘Zo stem je geldig met het nieuwe stembiljet.’

1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Advertentie
‘Zo werkt stemmen met het nieuwe stembiljet.’

A5-formaat

Downloaden ›››

Fases en middelen kiezersreis

1 2 3 **4 Naar stembus**
Verkiezingsdag + dag na het stemmen
5

Ondersteunende middelen

Poster
In het stemlokaal.

A2-formaat

Downloaden ›››

Social post
‘Vandaag mag je stemmen.’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Extra middelen bij nieuw stembiljet

Banner
Uitleg over het nieuwe stembiljet.

800 x 2000 mm

Wordt geleverd door BZK

Poster
In het stemhokje.

A2-formaat

Downloaden ›››

Social post
‘Bedankt voor je stem!’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px

Downloaden ›››

Poster
Uitleg over het nieuwe stembiljet.

A2-formaat

Downloaden ›››

Posters
Stemmen tellen + locatie.

A2-formaat

Download Poster tellen ›››
Download Poster locatie ›››

Fases en middelen kiezersreis

1 2 3 4

5 Na de verkiezing

1 dag tot 4 weken na verkiezingsdag

Ondersteunende middelen

Social post
‘Dit is de uitslag van de verkiezing’

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px
Aanpasbaar

Downloaden ›››

Artikel in huis aan huis blad
Uitslagvaststelling: ‘dit is de nieuwe gemeenteraad.’

Aanpasbaar

Downloaden ›››

Website gemeenten
Dank + uitslag.

Aanpasbaar

Downloaden ›››

Extra middelen bij nieuw stembiljet

Social post
Bedankt voor het stemmen met het nieuwe stembiljet.

1080 x 1080 px
1080 x 1350 px
1080 x 1920 px
Aanpasbaar

Downloaden ›››

BIJLAGE IV

Uitkomsten enquête onder kiezers direct na het stemmen

Bijlage IV-A

Tabel 01: Ingevulde vragenlijsten kiezers per gemeente

	Vragenlijsten kiezers		
	Experiment III *18/03/2026	Experiment II (29/10/2025)	Experiment I (6/6/2024)
Totaal ingevuld	*15.553*	*6.485*	*6.160*
Alphen a/d Rijn	608	776	758
Boekel	472	571	480
Borne	-	567	577
Midden-Delfland	5349	431	544
Tynaarlo	583	662	604
Gouda	614	-	-
's-Hertogenbosch	720	-	-
Leiden	647	-	-
Meierijstad	590	-	-
Nijmegen	1027	-	-
Noordoostpolder	736	-	-
Soest	662	-	-
Totaal experimenteer-gemeenten (incl. gebruikers stemmal)	7.938		*2.963*
Gebruikers stemmal	3843	0	14
Totaal experimenteer-gemeenten (exc. gebruikers stemmal)	*7.155*	*3.007*	
Breda	1296	-	-
Dordrecht	1203	-	-
Dronten	947	-	-
Heiloo	774	-	-
Land van Cuijk	1162	-	-
Someren	1196		
Teylingen	547		
Stichtse Vecht	1230	-	-

Westland	-	984	601
Bladel	-	899	885
Oldenzaal	-	495	598
Zoeterwoude	-	476	442
Leusden	-	624	671
Totaal referentie-gemeenten	*8.355*	*3.478*	*3.197*

Tabel 02: Deelnemers aan de enquête per leeftijdscategorie

Leeftijd	*Deelnemers in de experimenteergemeenten in %*			*Deelnemers in de referentiegemeenten in %*		
	GR 2026	*TK 2025*	*EP 2024*	*GR 2026*	*TK 2025*	*EP 2024*
18-30	17%	17%	*11%*	12%	14%	*11%*
31-40	14%	15%	*11%*	12%	15%	*9%*
41-55	20%	22%	*23%*	19%	21%	*21%*
56-65	20%	20%	*19%*	21%	20%	*21%*
66+	29%	25%	*35%*	35%	29%	*37%*
Wil leeftijd niet zeggen	1%	1%	*1%*	0%	0%	*1%*

Tabel 03: Deelnemers aan de enquête naar opleiding

Leeftijd	*Deelnemers in de experimenteergemeenten in %*			*Deelnemers in de referentiegemeenten in %*		
	GR 2026	*TK 2025*	*EP 2024*	*GR 2026*	*TK 2025*	*EP 2024*
Alleen basisschool	1%	0%	0%	1%	1%	1%
Middelbare school	8%	8%	9%	11%	12%	13%
MBO	25%	31%	28%	28%	31%	30%
HBO	38%	40%	38%	40%	38%	39%
WO	26%	19%	20%	19%	17%	17%
Weet niet / wil niet zeggen	2%	2%	5%	2%	2%	2%

Wat is uw leeftijd? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden Delfland	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de Rijn	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
18-30	17%	15%	7% ↓	13%	8% ↓	17%	23% ↑	35% ↑	11% ↓	14%	28% ↑	8% ↓
31-40	14%	12%	13%	12%	14%	10% ↓	19% ↑	19% ↑	10% ↓	13%	18% ↑	8% ↓
41-55	20%	23% ↑	27% ↑	14% ↓	23%	21%	20%	14% ↓	20%	18%	15% ↓	22%
56-65	20%	17%	23% ↑	24% ↑	24% ↑	19%	18%	16% ↓	22%	16% ↓	14% ↓	28% ↑
66+	29%	32%	30%	37% ↑	30%	33%	19% ↓	15% ↓	37% ↑	38% ↑	25% ↓	33%
wil ik liever niet zeggen	1%	0%	0%	0%	0%	1%	2% ↑	1%	0%	0%	0%	1%
Column n	7199	539	583	472	608	720	614	647	590	736	1027	662

Welke opleiding volgt u of heeft u gevolgd? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden Delfland	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de Rijn	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
Basisschool	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	0%
Middelbare school	8%	12% ↑	5% ↓	11%	11%	7%	5% ↓	5% ↓	12% ↑	12% ↑	7%	7%
Mbo - middelbare beroepsopleiding	25%	31% ↑	13% ↓	48% ↑	25%	20% ↓	25%	12% ↓	37% ↑	43% ↑	14% ↓	20% ↓
Hbo - hogere beroepsopleiding	38%	33% ↓	45% ↑	30% ↓	44% ↑	46% ↑	42%	32% ↓	40%	35%	34% ↓	43% ↑
Wo - universiteit	26%	22%	36% ↑	7% ↓	17% ↓	25%	27%	45% ↑	10% ↓	8% ↓	44% ↑	26%
Weet niet / wil liever niet zeggen	2%	1%	1%	3%	2%	1%	1%	6% ↑	1%	1%	1%	3%
Column n	7199	539	583	472	608	720	614	647	590	736	1027	662

Heeft u eerder met het nieuwe stembiljet gestemd? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	85%	87%	87%	81% ↓	86%							
Nee	13%	11%	11%	17% ↑	12%							
Weet ik niet	2%	3%	1%	2%	2%							
Column n	2188	534	583	469	601	0	0	0	0	0	0	0

Wist u dat u vandaag weer met het nieuwe stembiljet ging stemmen? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	86%	86%	85%	84%	88%							
Nee	13%	12%	14%	14%	11%							
Weet ik niet	2%	3%	1%	2%	1%							
Column n	2187	534	583	469	601	0	0	0	0	0	0	0

Wist u dat u vandaag met het nieuwe stembiljet ging stemmen? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	77%					70% ↓	71% ↓	75%	83% ↑	83% ↑	75%	82% ↑
Nee	23%					30% ↑	27% ↑	24%	16% ↓	17% ↓	25%	17% ↓
Weet ik niet	1%					0%	2% ↑	1%	1%	0%	0%	1%
Column n	4970	0	0	0	0	720	607	630	590	736	1027	660

Hoe vond u het om te stemmen met het stembiljet? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel moeilijk' en een '5' staat voor 'heel makkelijk'. by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel moeilijk	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	1% ↑	1%
2	1%	2%	0%	0%	0% ↓	2%	2%	1%	2%	1%	1%	2%
3	4%	4%	2% ↓	4%	3%	4%	6% ↑	6% ↑	5%	5%	4%	3%
4	16%	12% ↓	10% ↓	13%	23% ↑	13% ↓	24% ↑	27% ↑	23% ↑	13% ↓	13% ↓	12% ↓
5 – heel makkelijk	78%	82% ↑	87% ↑	82% ↑	73% ↓	81%	68% ↓	65% ↓	71% ↓	81% ↑	80%	82% ↑
Average	4,7	4,7	4,8 ↑	4,8	4,7	4,7	4,6 ↓	4,5 ↓	4,6 ↓	4,7 ↑	4,7	4,7
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Wat vond u van het formaat van het stembiljet? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel onhandig' en een '5' staat voor 'heel handig'. by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel onhandig	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%
2	1%	1%	0%	2% ↑	0%	0%	1%	1%	1%	1%	0%	0%
3	4%	4%	3%	7% ↑	3%	2%	5%	5% ↑	4%	3%	3%	2%
4	16%	12%	13%	16%	22% ↑	11% ↓	23% ↑	25% ↑	20% ↑	11% ↓	11% ↓	11% ↓
5 – heel handig	80%	82%	83%	74% ↓	74% ↓	86% ↑	72% ↓	68% ↓	75% ↓	85% ↑	85% ↑	85% ↑
Average	4,7	4,8	4,8 ↑	4,6 ↓	4,7	4,8 ↑	4,7 ↓	4,6 ↓	4,7 ↓	4,8 ↑	4,8 ↑	4,8 ↑
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Op het stembiljet staan logo's van partijen. Is dat u opgevallen? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	82%	77% ↓	82%	81%	87% ↑	87% ↑	78% ↓	89% ↑	78% ↓	83%	83%	79% ↓
Nee	18%	23% ↑	18%	19%	13% ↓	13% ↓	22% ↑	11% ↓	22% ↑	17%	17%	21% ↑
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Wat vond u ervan dat de logo's op het stembiljet stonden? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel onprettig' en een '5' staat voor 'heel prettig'. by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel onprettig	0%	0%	0%	1%	0%	1%	1%	0%	0%	1% ↑	0%	0%
2	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	1%	1%	2% ↑	1%
3	18%	12% ↓	14%	19%	11% ↓	20%	15%	19%	22% ↑	18%	20%	21%
4	22%	18%	20%	19%	31% ↑	16% ↓	25%	27% ↑	37% ↑	20%	18% ↓	17% ↓
5 – heel prettig	59%	69% ↑	65% ↑	61%	57%	62%	59%	52% ↓	40% ↓	60%	60%	61%
Average	4,4	4,5 ↑	4,5 ↑	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3	4,2 ↓	4,4	4,4	4,4
Column n	5892	414	481	378	522	623	470	559	462	608	854	521

Wat vond u van de leesbaarheid van het stembiljet? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel slecht leesbaar' en een '5' staat voor 'heel goed leesbaar'. by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel slecht leesbaar	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2	1%	2% ↑	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%	1%
3	3%	2%	2%	5%	3%	4%	3%	6% ↑	5% ↑	1% ↓	2%	2%
4	18%	10% ↓	13% ↓	14%	31% ↑	13% ↓	25% ↑	28% ↑	25% ↑	13% ↓	12% ↓	12% ↓
5 – heel goed leesbaar	78%	85% ↑	85% ↑	80%	66% ↓	82% ↑	71% ↓	65% ↓	69% ↓	85% ↑	85% ↑	86% ↑
Average	4,7	4,8	4,8 ↑	4,7	4,6 ↓	4,8	4,7 ↓	4,6 ↓	4,6 ↓	4,8 ↑	4,8 ↑	4,8 ↑
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Wanneer heeft u de keuze gemaakt op welke kandidaat u ging stemmen: voordat u het stemhokje inging, of in het stemhokje? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Voordat ik het stemhokje inging	86%	87%	88%	91% ↑	86%	87%	80% ↓	80% ↓	90% ↑	91% ↑	83% ↓	89%
In het stemhokje	13%	11%	12%	9% ↓	13%	12%	18% ↑	18% ↑	9% ↓	8% ↓	16% ↑	10%
Anders / weet niet	1%	2% ↑	0%	1%	1%	0%	2% ↑	2% ↑	0%	0%	1%	1%
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Hoe heeft u het nummer van de kandidaat gevonden op wie u wilde stemmen? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Niet opgezocht, op nummer 1 gestemd	8%	8%	9%	6%	7%	9%	10%	9%	5% ↓	7%	8%	7%
Niet opgezocht, het gaat mij alleen om de partij	3%	1%	1%	1%	10% ↑	2%	3%	2%	3%	2%	3%	1%
In het stemhokje opgezocht	29%	33%	19% ↓	28%	29%	29%	37% ↑	33%	31%	24% ↓	29%	29%
Thuis opgezocht	57%	56%	68% ↑	61%	52% ↓	57%	46% ↓	51% ↓	60%	63% ↑	57%	59%
Willekeurig nummer aangekruist	1%	1%	1%	1%	0%	2%	2% ↑	2%	1%	1%	1%	2%
Anders	2%	1%	3%	3%	2%	2%	2%	4% ↑	1%	2%	2%	2%
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Wat was voor u het belangrijkst bij het maken van de keuze voor uw kandidaat? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Van welke partij de kandidaat is	52%	53%	48%	36% ↓	42% ↓	55%	53%	63% ↑	38% ↓	49%	62% ↑	59% ↑
De kandidaat zelf	13%	11%	17% ↑	14%	17% ↑	14%	12%	10% ↓	19% ↑	14%	8% ↓	13%
Allebei even belangrijk	35%	36%	35%	49% ↑	40% ↑	31% ↓	35%	27% ↓	43% ↑	37%	30% ↓	28% ↓
Column n	6321	480	520	433	498	630	512	547	540	660	909	592

In het stemhokje lag een boekje met de namen van de kandidaten. Heeft u dat boekje bekeken? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	56%	56%	47% ↓	51%	57%	56%	63% ↑	69% ↑	58%	48% ↓	57%	51% ↓
Nee	44%	44%	53% ↑	49%	43%	44%	37% ↓	31% ↓	42%	52% ↑	43%	49% ↑
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Hoe makkelijk of moeilijk kon u in het boekje met kandidaten vinden wat u zocht? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel moeilijk' en een '5' staat voor 'heel makkelijk'. by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel moeilijk	1%	1%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
2	1%	1%	1%	1%	0%	2%	2%	1%	0%	1%	1%	1%
3	4%	2%	4%	6%	5%	7% ↑	3%	6%	6%	2%	3%	5%
4	18%	11% ↓	10% ↓	14%	27% ↑	16%	20%	24% ↑	31% ↑	18%	15%	13% ↓
5 – heel makkelijk	76%	85% ↑	85% ↑	79%	68% ↓	74%	74%	68% ↓	62% ↓	78%	80% ↑	81%
Average	4,7	4,8 ↑	4,8 ↑	4,7	4,6	4,6	4,6	4,6 ↓	4,5 ↓	4,7	4,7	4,7
Column n	4005	299	274	239	346	403	385	434	342	355	588	340

Waarom heeft u dat boekje niet bekeken? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ik heb het boekje niet gezien	6%	5%	8%	9%	9%	4%	9%	7%	6%	3%	3% ↓	8%
Ik had het boekje niet nodig (wist al op wie ik ging stemmen, op lijsttrekker gestemd, alleen p	91%	93%	92%	87%	88%	92%	86% ↓	90%	90%	95% ↑	95% ↑	89%
Ik wist niet wat ik met het boekje moest doen	3%	2%	0% ↓	3%	3%	3%	5%	4%	4%	2%	3%	3%
Column n	3174	237	311	230	258	319	222	200	248	384	441	324

Kunt u zich herinneren dat u thuis een lijst met de partijen en de namen van kandidaten heeft ontvangen? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	89%	91%	90%	84% ↓	93% ↑	89%	78% ↓	88%	86%	92% ↑	91% ↑	90%
Nee	11%	9%	10%	16% ↑	7% ↓	11%	22% ↑	12%	14%	8% ↓	9% ↓	10%
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

In hoeverre heeft u deze bekeken voordat u ging stemmen? Heeft u die… by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
goed bekeken	47%	46%	60% ↑	49%	41% ↓	45%	41% ↓	36% ↓	51%	56% ↑	43%	49%
een beetje bekeken	31%	27%	22% ↓	33%	42% ↑	31%	31%	38% ↑	37% ↑	28%	27% ↓	29%
niet bekeken	21%	25%	18%	18%	15% ↓	24%	26% ↑	25%	12% ↓	15% ↓	29% ↑	22%
weet niet meer / kan me niet herinneren	1%	1%	0%	0%	2% ↑	1%	1%	1%	0%	1%	1%	0%
Column n	6344	488	522	393	559	641	474	556	507	674	934	596

In welke mate voelde u zich voorbereid om het stembiljet goed in te kunnen vullen?U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'helemaal niet voorbereid' en een 5 staat voor 'volledig voorbereid'. by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 - helemaal niet voorbereid	4%	2%	3%	1% ↓	1% ↓	8% ↑	4%	2%	3%	4%	7% ↑	3%
2	3%	5% ↑	2%	2%	2%	3%	3%	2%	3%	2%	3%	2%
3	10%	8%	6% ↓	9%	8%	10%	13%	11%	17% ↑	13% ↑	9%	9%
4	24%	23%	15% ↓	23%	29% ↑	18% ↓	28% ↑	32% ↑	25%	26%	25%	17% ↓
5 - volledig voorbereid	59%	62%	74% ↑	64%	59%	60%	52% ↓	52% ↓	52% ↓	55% ↓	56%	69% ↑
Average	4,3	4,4	4,6 ↑	4,5 ↑	4,4 ↑	4,2 ↓	4,2 ↓	4,3	4,2 ↓	4,3	4,2 ↓	4,5 ↑
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Wat vindt u van de hoeveelheid informatie die u van te voren heeft ontvangen over het nieuwe stembiljet? Heeft u... by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
te veel informatie ontvangen	5%	5%	6%	3%	5%	6%	5%	4%	6%	2% ↓	6%	8% ↑
genoeg informatie ontvangen	75%	80%	81% ↑	81% ↑	76%	63% ↓	72%	70% ↓	77%	79%	76%	78%
wel informatie ontvangen, maar het had meer moeten zijn	7%	4% ↓	3% ↓	7%	10% ↑	7%	9%	12% ↑	7%	8%	4% ↓	4% ↓
helemaal geen informatie ontvangen	6%	5%	3% ↓	6%	2% ↓	12% ↑	10% ↑	5%	5%	6%	5%	4% ↓
weet niet / geen mening	7%	7%	8%	4% ↓	7%	12% ↑	5%	8%	5%	5%	8%	5%
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Welke informatie over het nieuwe stembiljet heeft u gezien voordat u vandaag ging stemmen? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Folder bij de stempas (brief die ik thuis heb ontvangen)	67%	61% ↓	67%	43% ↓	70%	63%	69%	71%	72% ↑	75% ↑	68%	65%
Informatie op de website van de gemeente	6%	4% ↓	6%	6%	10% ↑	7%	5%	16% ↑	5%	4% ↓	4% ↓	6%
Bericht / artikel in een krant	15%	14%	10% ↓	17%	16%	14%	12%	7% ↓	26% ↑	18%	11% ↓	23% ↑
Bericht / artikel in een tijdschrift	2%	3%	2%	5% ↑	6% ↑	0% ↓	3%	2%	3%	1%	1% ↓	3%
Advertentie (in krant of tijdschrift)	5%	5%	3% ↓	7%	7% ↑	3% ↓	5%	4%	9% ↑	9% ↑	2% ↓	5%
Advertentie (online)	6%	3%	5%	6%	11% ↑	5%	7%	4%	7%	6%	4%	3% ↓
De website nieuwstembiljet.nl	2%	2%	1% ↓	2%	4% ↑	1%	2%	1%	2%	1%	2%	3%
Poster / Abri buiten	5%	4%	1% ↓	11% ↑	7% ↑	3%	5%	4%	4%	2% ↓	3% ↓	8% ↑
Social Media	12%	5% ↓	6% ↓	19% ↑	15%	12%	15%	10%	13%	17% ↑	11%	14%
Verkiezingskrant (van Prodemos)	3%	2%	0% ↓	3%	6% ↑	1% ↓	3%	1% ↓	4%	4%	4%	5% ↑
Geen informatie gezien voor vandaag / kan niet herinneren	19%	24% ↑	21%	28% ↑	9% ↓	27% ↑	15% ↓	20%	12% ↓	15% ↓	21%	16%
Anders, namelijk:	7%	8%	7%	2% ↓	4% ↓	7%	4% ↓	9%	9%	7%	11% ↑	7%
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Ik ga nu enkele van deze informatiebronnen noemen. Kunt u bij elke bron aangeven of u deze heeft gezien voordat u vandaag ging stemmen? by Experimenteer

Ja

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Folder bij de stempas	78%	69% ↓	79%	71% ↓	89% ↑	71% ↓	82% ↑	77%	83% ↑	81% ↑	75% ↓	81%
De website nieuwstembiljet.nl	8%	7%	3% ↓	13% ↑	15% ↑	6%	7%	7%	7%	8%	7%	6%
Posters in uw gemeente	30%	19% ↓	19% ↓	65% ↑	42% ↑	20% ↓	21% ↓	21% ↓	44% ↑	35% ↑	23% ↓	33%
De verkiezingskrant (Prodemos)	14%	11%	3% ↓	22% ↑	22% ↑	7% ↓	11% ↓	7% ↓	24% ↑	19% ↑	11% ↓	22% ↑
Beeldstrip bij stempas	35%										35%	

Nee

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Folder bij de stempas	22%	31% ↑	21%	29% ↑	11% ↓	29% ↑	18% ↓	23%	17% ↓	19% ↓	25% ↑	19%
De website nieuwstembiljet.nl	92%	93%	97% ↑	87% ↓	85% ↓	94%	93%	93%	93%	92%	93%	94%
Posters in uw gemeente	70%	81% ↑	81% ↑	35% ↓	58% ↓	80% ↑	79% ↑	79% ↑	56% ↓	65% ↓	77% ↑	67%
De verkiezingskrant (Prodemos)	86%	89%	97% ↑	78% ↓	78% ↓	93% ↑	89% ↑	93% ↑	76% ↓	81% ↓	89% ↑	78% ↓
Beeldstrip bij stempas	65%										65%	

	NET	Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Folder bij de stempas	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
De website nieuwstembiljet.nl	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Posters in uw gemeente	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
De verkiezingskrant (Prodemos)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Beeldstrip bij stempas	100%										100%	

In het stemlokaal kreeg u ook nog kort uitleg over het nieuwe stembiljet van een van de stembureauleden. Wat vond u van deze uitleg?U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel verwarrend' en een '5' staat voor by Experimenteer

	Gemeente											
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel verwarrend	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1% ↑	0%	0%
2	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	1% ↑	0%	0%	1%
3	1%	1%	1%	2%	1%	2%	1%	2%	2%	2%	1%	2%
4	6%	3% ↓	5%	6%	7%	5%	9% ↑	11% ↑	9% ↑	5%	7%	4% ↓
5 – heel duidelijk	56%	25% ↓	25% ↓	54%	54%	64% ↑	66% ↑	79% ↑	65% ↑	52%	61% ↑	57%
Ik heb geen uitleg gehad, werd niet aangeboden	4%	11% ↑	10% ↑	4%	3%	3%	4%	1% ↓	3%	1% ↓	3%	3%
Ik had geen uitleg nodig, ik snapte het al	32%	60% ↑	57% ↑	35%	34%	26% ↓	18% ↓	6% ↓	19% ↓	39% ↑	27% ↓	33%
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

In het stemlokaal kreeg u ook nog kort uitleg over het nieuwe stembiljet van een van de stembureauleden. Wat vond u van deze uitleg?U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel verwarrend' en een '5' staat voor 1 by Experimenteer

	Gemeente											
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel verwarrend	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1% ↑	0%	1%
2	1%	1%	2%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	1%	1%	1%
3	2%	5%	2%	3%	1%	3%	2%	2%	2%	3%	2%	2%
4	10%	9%	17% ↑	9%	12%	7%	12%	12%	12%	8%	9%	6% ↓
5 – heel duidelijk	87%	86%	79% ↓	87%	87%	90%	85%	85%	84%	87%	88%	90%
Average	4,8	4,8	4,7	4,8	4,9	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,9	4,8
Column n	4613	159	187	288	376	517	470	582	460	439	716	419

Dank u wel voor dit gesprek. Wilt u verder nog iets kwijt over dit onderzoek? by Experimenteer

	Gemeente											
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja, namelijk:	9%	10%	6% ↓	6%	4% ↓	11% ↑	9%	9%	4% ↓	10%	14% ↑	9%
Nee / niet van toepassing	91%	90%	94% ↑	94%	96% ↑	89% ↓	91%	91%	96% ↑	90%	86% ↓	91%
Column n	7155	534	583	469	601	720	606	629	590	736	1027	660

Welke informatie over het nieuwe stembiljet heeft u gezien voordat u vandaag ging stemmen? - Anders, namelijk: by Experimenteer

Gemeente										
Midden Delfland	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de Rijn	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
Ervoorngestemd	Al bekend	Los extra in de Brievenbus gekregen	Geen Interesse	Bij het stadskantoor	Familie	Van vriendin	Stemlijst	Landelijk nieuws	Kieskompas	Tv
Lose brief	In her Hok Self	Not	Op werk	Stemwijzer	Ouders	Gern Gebrumm v gemaakt	Televise plus testhokjes	Radio	Loses brief	Thuis gekeken
Face to face	eerdere Pilot	Vorige verkiezingen	WhatsApp.	Stembureau	Ad	Stemlokaal	De Kandidaten gaven zelf uitleg over het stembiljet bij de moskee.	Minder grote lijst aan Info ontvangen	Youtube	Radio Programma
Tv	To	Debat	Lid van even Partie du's had alle informative	Stemwijzer	Bij het stemlokaal	Communicatie van overheid medewerker	Journaal	Televisie	Op het nieuws	In het gemeentehuis
Internet	Gehoord van mijn vrouw.	Vergaferingen is self lid van even Partie	Winkelcentrum	Bureau leden	Tv	TV	Journaal	Televisie	Nieuws	Stemwijzer en Partij programmas
Tv	Tv	Bekenn mee	Kende het al	Via via	Via via	Televisieprogramma	Proef stemmen bij de bieb	Internet	Ben raadslid, we hadden het voorstel in de stukken	Tv
Tv	Flyer	Nieuws	Vorige verkiesingeb	Radio	Cafe	Aparte brief	Nieuwsbrief	Media	Oefenhokje bibliotheek	Horen zeggen
Van man en zoon die op stembureay zitten	Nunnet	Blok	Stemwijzer	Uitleg	Nieuws	Werkend bij stembureau	Iemand anders	Brouwer	Tv	Stemwijzer
Via eigen contact	Was al bekend	School	Via moeder	Tv	Dort Self mee	Internet	Kieswijzer	Nieuws	Radio	Flyers brievenbus: en stemwijzers
Viorige keer	Radio, tv	Stemwijzer	Stemwijzer	Partner	Voor het stembureau	Internet	Van de kandidaat waarop ik heb gestemd	Tv	Tv	Feel dingen
Vorig jaqr gehad	Ken het al even pasr jaat	Mond op mond	Vorige keer ook gebruikt en vrouw vertelde het net	To	Nieuws	Stemwijzer / internet	Journaal	Nieuws	Poster binnen	Tv
Vorige keerd	Dorpsklanken krant		Door mijn vrouw	Tv, Radio	Net	Online	Televisie	Tv	Flyer	Flyers
Teller	Stemwijzer		Niet meer naar gekeken want ze wist het al	Tv	Zelf	Ouders	Kieswijzer	Mond op Mond	TV	Radio
Tv	Ik wist het al van de vorige keer, dus niet op gelet.		Lokaal gezien van de vorige jaren	Kennis	Contact	Partner	Tv en radio	Ouders	Stemwijzer	Kieswijzer
Vorig jaar	Vorige keer		Al 2x eerder gestemd hiermee	Omgeving	Mond op mond	Tv	Tv	Tv	Site partij	Hier Tijdens het stemmen
Vorige verkiezing	Cursus meehelpen stembureau		Netwerkk	In de stand gefuerd	Via vrienden	In de stad	Zelfkandidaat	Locale krant	TV	Zelf opgezocht
Tv	Vorige verkiesingen		Al keer eerder gebruikt	Debat	Journaal	Post	Horde radio	Tv	Tv	Televisie
Lmk	Pubquiz		Tv	Mondeling	Via dochter	Via via	Tv en internet	Tv	Vrienden	Tv
Lmk	Vorige verkiezingen		Vaker gedaan	Zelf onderzoek gedaan	Markt	Online en tv	Op de tv(lokale omroep)	Via via	Via gemeente	Stemwijzer
Vorige keer	TV		Stemwijzer.nl	Tv, mail van de partij	Via vrouw	Steffi.nl voor mensen met beperking	Stemwijzer	Televisie	Internet	Bus
Radio	TV		Nieuws lokaal	Tv	Radio	Tv	Testhokje in gemeentehuis	Tv	Internet	Websites gekeken
Nog onthouden van de landelijke verkiezingrn	Ervaring vorige verkiesinfen		Spreekbeurt	Pers	Flyers tv	Via via	Television en overall beschreven	Tv	Tv, radio	Stemwijzer
Op locatie	Vorige vk			Tv	Tv	Partij kandidaat	Media	Mail	Radio, tv, bibliotheek	Stemwijzer
Voorlichting	E learning voor werken op het stembureau			Via Familie	Post	Journaal	Tv	Partijen zelf besteedden er ook aandacht aan	Stemwijzer	Bijgepraat
Ervaring	Vorige vk			Tv		TV	Familie	Werkt in gemeentehuis	Radio	Internet
Ergens gelezen	Alleen gehoord			Radio		Sms van kandidaat	Via de media	Radio	Bewonersavonden	Van mijn man
Nieuws	Radio			Op het nieuws		Stichting info	Tv	Tv	Bijeenkomst	Gehoord
Vorige	Vorige vk in krant			Via via		Kennis medewerker	Tv	Op werk (gemeente)	Training stembureau	Programmas
Vorige	Palen langs de weg.			Via via		Internet. Via via	Mond tot mond	Elaearning	Internet	In het gemeentehuis van Soest gezien
Vorig	Vorige vk			Tv		TV	Internet	Tv	Bij de bieb	Hier net info gekregen
Hier te plekke en van vader gehoord	Ervaring uit het verleden			Tv		Brieven	Mond tot mond	Info van verschillende partijen	Radio	Hier
Wel gesien onbrkend	Poster hier en vorige vk			Tv		TV	Veel aandacht an gegeven	Gemeente website	Tv nieuws.	En in straat
Tv	Nieuws			Tv		Kennis medewerker	Mond tot mond	Verkiezingsmarkt	Tv	Persoon zelf
Vorige keer,	Vorige keren stemmen.			Mond op Mond reclame		Steen papier schaar buiten het stembureau	Mond tot mond	Op werk	Media algemeen	Tv
Radio. In het echt	Van vorige verkiezingen			Dochter werkt bij gemeente, gaf informatie		Online	Media	Tv	Radio	Mond tot mond reclame
Vorig	Tv			Vanuit Gemeenteraad		Partner	Media	Radio	Rainbow vote.nu	Via mijn man
Vorig jaar	Via via			Tv		Online	Mond tot mond	Gemeentehuis	Stemlokaal training	Hier
Vorige keer	Televisie			Tv		Kennisen	Tv	Gehoord van iemand	voor stembureau	Tv
Tv	Vorige jaren			Verteld		Kennis	Whatsapp	Tv	Vrienden	Uitleg hier
Vorif	Vorige vk			Tv		Tv	Kennissen	Via via	Website partij	Nieuws collegas
Vorig				Viavia		Tv	Tv	Vriend/vriendin	Tv	Nieuws
Vorige keere				Tv bij nos		Tv	Media	Media	Geen idee	Nieuw
				DTV Bossche omroep		Internet	Tv	Televisie	Vrienden	Bij de presentatie
				Tv		Gehoord	Familie	Kieswijzer	Bij lijst met Kandidaten	Nieuws

		Lid				
	Mailing van de gemeente	Tv	Ook info op stadhuis	Werk	Gemeentehuis	Nieuws
	Mensen	Nieuws	Vertelde mijn moeder	Televisie	Radio	Gehoord van andren
	Werk	Nieuws	Radio	Mijn vrouw	van kinderen	Mijn vrouw verteld
	Mond op mond reclame	Stemwijzer, website partij	Tv	Televisie	posters	Hier geinformeerd
	Telinstructie	Google	Collega	Werk	Tv	Pas bij de gemeente
		Tv chatgpt	Radio	Vriendin	Winkel van partij	
		Online	De namenlijst	Persoonlijk contact	entree informatie	
		Radio	Nationale tv	Televisie	Radio	
		Via kennis		Moet tellen dus goed op de hoogte	van horen zeggen	
		Alleen de kop gelezen			Tv en radio	
					Via via en in het nieuws	
					Internet	
					Tv	
					Tv	
					Radio	
					Actualiteiten op tv	
					via werk	
					Wijkblad	
					vrienden	
					Nieuws, landelijke verkiezingen2025	
					Info in enveloppe stembiljet	
					Via via	
					Website gemeente	
					Mijnoverheid	
					Tv journaal	
					Televisie	
					Televisie	
					met vrienden	
					nieuws	
					nieuws	
					reclame online	
					Via via	
					Nieuws	
					nos.nl	
					Via via	
					TV	
					Stemlokaal	
					nieuws	
					Op locatie	
					NOS	
					Radio	
					Uitleg bij stembureau	
					Uitleg bij stembureau	
					Nieuws	
					Via via	
					Tv nieuws	
					via vrienden ter sprake	
					Op het nieuws	
					Stemwijzer	
					was zelf voorzitter - cursussen	
					Via via	
					Bij het journaal	
					De man die buiten stond	
					Info van de man buiten het stembureau	
					Media	
					In het stemlokaal	
					Stadswinkel	
					Familie	
					Radio	
					Radio	
					Ergens gehoord	
					Op radio 1	
					Extra toelichting bij binnenkomst	
					Vrienden	

Wat is uw leeftijd?1 by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
18-30	12%	13%	15%	13%	8% ↓	14%	12%	11%	13%
31-40	12%	14%	14% ↑	10%	10%	10%	12%	11%	11%
41-55	19%	23% ↑	18%	20%	18%	18%	17%	20%	20%
56-65	21%	19%	19%	23%	18%	19%	22%	24% ↑	25%
66+	35%	32% ↓	33%	34%	46% ↑	38%	36%	33%	30%
wil ik liever niet zeggen	0%	0%	1% ↑	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Column n	8356	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Welke opleiding volgt u of heeft u gevolgd?1 by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Basisschool	1%	0%	1%	0%	1%	1%	1%	1%	1%
Middelbare school	11%	10%	11%	11%	9%	9%	14% ↑	12%	10%
Mbo - middelbare beroepsopleiding	28%	20% ↓	26%	37% ↑	21% ↓	34% ↑	35% ↑	25%	21% ↓
Hbo - hogere beroepsopleiding	40%	48% ↑	38%	42%	44% ↑	38%	37%	36% ↓	41%
Wo - universiteit	19%	21%	23% ↑	10% ↓	24% ↑	15% ↓	10% ↓	26% ↑	25% ↑
Weet niet / wil liever niet zeggen	2%	1% ↓	1%	1% ↓	2%	3% ↑	2%	1%	3% ↑
Column n	8356	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Hoe vond u het om te stemmen met het stembiljet? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘heel moeilijk’ en een ‘5’ staat voor ‘heel makkelijk’.1 by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 – heel moeilijk	1%	1%	2% ↑	0%	0%	1%	0%	1%	0%
2	1%	1%	2% ↑	0%	0%	1%	0%	1%	1%
3	4%	4%	7% ↑	3%	2% ↓	3%	2% ↓	4%	5%
4	13%	14%	15% ↑	18% ↑	5% ↓	12%	13%	8% ↓	16%
5 – heel makkelijk	82%	81%	74% ↓	79% ↓	93% ↑	84%	85%	87% ↑	78% ↓
Average	4,8	4,7	4,6 ↓	4,7	4,9 ↑	4,8 ↑	4,8 ↑	4,8 ↑	4,7
Column n	8355	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Wat vond u van het formaat van het stembiljet? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel onhandig' en een '5' staat voor 'heel handig'.1 by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 – heel onhandig	9%	13% ↑	22% ↑	1% ↓	1% ↓	4% ↓	2% ↓	17% ↑	1% ↓
2	8%	14% ↑	17% ↑	2% ↓	2% ↓	5% ↓	2% ↓	14% ↑	4% ↓
3	16%	23% ↑	23% ↑	6% ↓	7% ↓	12% ↓	8% ↓	27% ↑	11% ↓
4	23%	28% ↑	17% ↓	20%	13% ↓	30% ↑	24%	22%	25%
5 – heel handig	45%	22% ↓	22% ↓	70% ↑	76% ↑	51% ↑	64% ↑	20% ↓	59% ↑
Average	3,9	3,3 ↓	3,0 ↓	4,6 ↑	4,6 ↑	4,2 ↑	4,5 ↑	3,1 ↓	4,4 ↑
Column n	8355	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Wat vond u van de leesbaarheid van het stembiljet? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel slecht leesbaar' en een '5' staat voor 'heel goed leesbaar'.1 by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 – heel slecht leesbaar	1%	1%	2% ↑	0%	1%	1%	0% ↓	1%	0%
2	2%	2%	4% ↑	0% ↓	2%	4% ↑	0% ↓	2%	2%
3	6%	6%	9% ↑	4% ↓	5%	7%	4% ↓	6%	5%
4	18%	21% ↑	23% ↑	17%	11% ↓	19%	18%	18%	14% ↓
5 – heel goed leesbaar	73%	71%	62% ↓	78% ↑	81% ↑	70% ↓	78% ↑	72%	79% ↑
Average	4,6	4,6	4,4 ↓	4,7 ↑	4,7 ↑	4,5 ↓	4,7 ↑	4,6	4,7 ↑
Column n	8355	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Wanneer heeft u de keuze gemaakt op welke kandidaat u ging stemmen: voordat u het stemhokje inging, of in het stemhokje?1 by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Voordat ik het stemhokje inging	87%	82% ↓	86%	86%	87%	91% ↑	93% ↑	85%	84%
In het stemhokje	12%	18% ↑	13%	13%	13%	8% ↓	7% ↓	14%	15%
Anders / weet niet	1%	0%	1%	1%	0%	1%	1%	1%	1%
Column n	8355	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Hoe heeft u de kandidaat gevonden op wie u wilde stemmen? by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Niet opgezocht, op nummer 1 gestemd	13%	15% ↑	16% ↑	15% ↑	22% ↑	8% ↓	6% ↓	12%	10%
Niet opgezocht, het gaat mij alleen om de partij	5%	6%	5%	5%	10% ↑	5%	3% ↓	4%	4%
In het stemhokje opgezocht	23%	22%	25% ↑	25%	23%	21%	20%	25%	16% ↓
Thuis opgezocht	54%	49% ↓	48% ↓	52%	39% ↓	62% ↑	65% ↑	53%	64% ↑
Anders	6%	9% ↑	5%	3% ↓	6%	4% ↓	6%	6%	5%
Column n	8355	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Wat was voor u het belangrijkst bij het maken van de keuze voor uw kandidaat?1 by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Van welke partij de kandidaat is	50%	58% ↑	55% ↑	52%	58% ↑	41% ↓	37% ↓	52%	59% ↑
De kandidaat zelf	16%	12% ↓	14%	16%	9% ↓	21% ↑	21% ↑	13% ↓	16%
Allebei even belangrijk	34%	30% ↓	31% ↓	33%	33%	39% ↑	42% ↑	34%	24% ↓
Column n	6857	1028	946	754	526	1014	1088	1031	470

Hoe makkelijk of moeilijk kon u op het stembiljet vinden wat u zocht? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel moeilijk' en een '5' staat voor 'heel makkelijk'. by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 – heel moeilijk	0%	0%	1% ↑	0%	0%	1% ↑	0% ↓	0%	0%
2	1%	1%	2% ↑	1%	1%	0%	0%	1%	1%
3	3%	2% ↓	6% ↑	2%	1% ↓	2%	2%	3%	3%
4	12%	13%	14%	14%	6% ↓	14%	15% ↑	8% ↓	9%
5 – heel makkelijk	84%	84%	77% ↓	84%	92% ↑	83%	83%	88% ↑	88%
Average	4,8	4,8	4,6 ↓	4,8	4,9 ↑	4,8	4,8	4,8 ↑	4,8 ↑
Column n	8355	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Kunt u zich herinneren dat u thuis een lijst met de partijen en de namen van kandidaten heeft ontvangen?1 by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Ja	87%	88%	86%	88%	91% ↑	89%	90% ↑	77% ↓	88%
Nee	13%	12%	14%	12%	9% ↓	11%	10% ↓	23% ↑	12%
Column n	8355	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

In hoeverre heeft u deze bekeken voordat u ging stemmen? Heeft u die... by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
goed bekeken	45%	40% ↓	45%	52% ↑	36% ↓	44%	46%	46%	51% ↑
een beetje bekeken	28%	25%	23% ↓	26%	36% ↑	30%	30%	26%	24%
niet bekeken	27%	35% ↑	30% ↑	21% ↓	27%	26%	22% ↓	27%	24%
weet niet meer / kan me niet herinneren	1%	0%	2% ↑	0%	0%	0%	1% ↑	1%	0%
Column n	7253	1137	1036	830	703	1032	1081	954	480

In welke mate voelde u zich voorbereid om het stembiljet goed in te kunnen vullen?U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'helemaal niet voorbereid' en een 5 staat voor 'volledig voc

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 - helemaal niet voorbereid	3%	2%	4% ↑	1% ↓	5% ↑	2%	2%	2%	2%
2	3%	3%	4%	1% ↓	2%	2%	2%	3%	3%
3	11%	10%	15% ↑	7% ↓	11%	11%	8% ↓	11%	12%
4	20%	19%	19%	20%	18%	20%	23% ↑	19%	19%
5 - volledig voorbereid	64%	66%	58% ↓	70% ↑	63%	65%	65%	64%	63%
Average	4,4	4,5	4,2 ↓	4,6 ↑	4,3	4,4	4,5 ↑	4,4	4,4
Column n	8355	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Dank u wel voor dit gesprek. Wilt u verder nog iets kwijt over dit onderzoek?1 by Referentie

		Gemeente							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Ja, namelijk:	5%	14% ↑	2% ↓	3% ↓	4%	6% ↑	1% ↓	1% ↓	5%
Nee / niet van toepassing	95%	86% ↓	98% ↑	97% ↑	96%	94% ↓	99% ↑	99% ↑	95%
Column n	8355	1296	1203	947	774	1162	1196	1230	547

Heeft u bij de Tweede Kamerverkiezing vorig jaar of bij de Europees Parlementsverkiezing in 2024 ook met het nieuwe stembiljet gestemd met behulp van deze mal? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden Delfland	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de Rijn	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
Ja	47%	20%		100%	43%							
Nee	53%	80%		0%	57%							
Weet ik niet	0%	0%		0%	0%							
Column n	15	5	0	3	7	0	0	0	0	0	0	0

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 15; total n = 43; 28 missing; 99,7% filtered out

Hoe vond u het om te stemmen met behulp van deze mal? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘heel moeilijk’ en een ‘5’ staat voor ‘heel makkelijk’ by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden Delfland	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de Rijn	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
1 – heel moeilijk	0%	0%		0%	0%		0%	0%				0%
2	7%	40%		0%	0%		13%	0%				0%
3	16%	40%		0%	0%		13%	22%				0%
4	40%	0%		0%	86%		38%	39%				50%
5 – heel makkelijk	37%	20%		100%	14%		38%	39%				50%
Average	4,1	3,0		5,0	4,1		4,0	4,2				4,5
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

Heeft u bij een eerdere verkiezing al eens gestemd met behulp van een andere, grotere mal? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	47%	20%		67%	43%		25%	61%				50%
Nee	47%	60%		33%	57%		63%	33%				50%
Weet ik niet	7%	20%		0%	0%		13%	6%				0%
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

Wist u dat u vandaag met een nieuw stembiljet en een nieuwe mal ging stemmen? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	65%	20%		100%	57%		50%	83%				50%
Nee	30%	60%		0%	43%		50%	11%				50%
Weet ik niet	5%	20%		0%	0%		0%	6%				0%
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

Als u de mal waarmee u net heeft gestemd vergelijkt met de mal waarmee u eerder stemde, aan welke mal geeft u dan de voorkeur: de nieuwe mal of de oude mal? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Deze mal	85%	0%		100%	100%		50%	91%				100%
De oude, grotere mal	5%	0%		0%	0%		50%	0%				0%
Geen voorkeur	5%	0%		0%	0%		0%	9%				0%
Weet ik niet / geen mening	5%	100%		0%	0%		0%	0%				0%
Column n	20	1	0	2	3	0	2	11	0	0	0	1

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 20; total n = 43; 23 missing; 99,7% filtered out

Kunt u toelichten waarom u dit vindt? Wat zijn hiervoor de redenen? by Als u de mal waarmee u net heeft gestemd vergelijkt met de mal waarmee u eerder stemde, aan welke mal geeft u dan de voorkeur: de nieuwe mal of de oude mal?

Column %	Deze mal	De oude,	Geen voorkeur	Weet ik niet /
Gebruiksgemak stemmal	59%	100%		
Stemgeheim / Privacy	47%	0%		
Zelfstandigheid	35%	0%		
Anders	6%	0%		
Weet niet / geen mening	0%	0%		
Column n	17	1	0	0

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 18; total n = 43; 25 missing; 99,7% filtered out

Hoe makkelijk of moeilijk kon u op de mal vinden welke gaatjes u moest inkleuren? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel moeilijk' en een '5' staat voor 'heel makkelijk'. by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel moeilijk	0%	0%		0%	0%		0%	0%				0%
2	16%	60%		0%	0%		38%	6%				0%
3	23%	40%		0%	14%		13%	28%				50%
4	37%	0%		0%	71%		25%	44%				50%
5 – heel makkelijk	23%	0%		100%	14%		25%	22%				0%
Average	3,7	2,4		5,0	4,0		3,4	3,8				3,5
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

Had u voor uw gevoel genoeg privacy om uw stem uit te brengen? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja, zeker genoeg	40%	20%		67%	29%		38%	44%				50%
Ja, net genoeg	44%	0%		33%	43%		63%	50%				50%
Nee	9%	40%		0%	29%		0%	0%				0%
Weet ik niet / wil ik niet zeggen	7%	40%		0%	0%		0%	6%				0%
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

Wat vond u van het formaat van het stembiljet? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel onhandig' en een '5' staat voor 'heel handig'.2 by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel onhandig	0%	0%		0%	0%		0%	0%				0%
2	9%	60%		0%	0%		13%	0%				0%
3	12%	20%		0%	0%		13%	17%				0%
4	47%	20%		0%	86%		25%	56%				50%
5 – heel handig	33%	0%		100%	14%		50%	28%				50%
Average	4,0	2,6		5,0	4,1		4,1	4,1				4,5
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

Wanneer heeft u de keuze gemaakt op welke kandidaat u ging stemmen: voordat u naar het stembureau kwam, of in het stemhokje by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Voordat ik naar het stembureau kwam	65%	0%		100%	86%		50%	83%				0%
In het stemhokje	23%	40%		0%	0%		50%	11%				100%
Anders / weet niet	12%	60%		0%	14%		0%	6%				0%
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

In het stemhokje stond naast de mal een audiobox. In hoeverre heeft u de audio-uitleg beluisterd? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Helemaal	28%	0%		0%	57%		25%	22%				100%
Een beetje	30%	80%		0%	29%		25%	28%				0%
Niet	42%	20%		100%	14%		50%	50%				0%
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

Wat vond u van de uitleg die u kreeg via de audiobox? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel onduidelijk' en een '5' staat voor 'heel duidelijk'. by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 – heel onduidelijk	0%	0%			0%		0%	0%				0%
2	20%	100%			0%		25%	0%				0%
3	12%	0%			0%		0%	22%				50%
4	52%	0%			83%		0%	78%				50%
5 – heel duidelijk	16%	0%			17%		75%	0%				0%
Average	3,6	2,0			4,2		4,3	3,8				3,5
Column n	25	4	0	0	6	0	4	9	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 25; total n = 43; 18 missing; 99,7% filtered out

Waarom heeft u de uitleg niet helemaal beluisterd? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ik vond de audiobox niet handig in gebruik	44%	0%		0%	100%		50%	56%				
Ik wist al hoe het werkte en wat ik in wilde vullen	28%	0%		0%	100%		0%	44%				
Het duurde te lang	11%	0%		0%	0%		50%	0%				
Anders	17%	0%		100%	0%		0%	0%				
Ik begreep het niet	6%	100%		0%	0%		0%	0%				
Ik verstond het niet	0%	0%		0%	0%		0%	0%				
Column n	18	1	0	3	1	0	4	9	0	0	0	0

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 18; total n = 43; 25 missing; 99,7% filtered out

Voorafgaand aan deze verkiezing kon u thuis ook al het overzicht met kandidaten en partijen beluisteren en bekijken via de website van de gemeente. Heeft u dat overzicht geraadpleegd voordat u ging stemmen? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	51%	0%		67%	43%		38%	78%				0%
Nee	28%	40%		0%	43%		38%	17%				50%
Weet niet	21%	60%		33%	14%		25%	6%				50%
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

Vindt u dat u voordat u het stembiljet invulde genoeg informatie heeft gekregen over het gebruik van de mal en het nieuwe stembiljet? by Experimenteer

		Gemeente										
Column %	Total	Midden	Tynaarlo	Boekel	Alphen aan de	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	67%	0%		100%	71%		50%	89%				50%
Nee	21%	80%		0%	14%		50%	0%				0%
Weet ik niet	12%	20%		0%	14%		0%	11%				50%
Column n	43	5	0	3	7	0	8	18	0	0	0	2

Filter: Stemmal; Unweighted; base n = 43; 99,7% filtered out

BIJLAGE V

Uitkomsten enquête onder stembureauleden

Bijlage IV-A

Tabel 01: Ingevulde vragenlijsten kiezers per gemeente

	Vragenlijsten kiezers		
	Experiment III *18/03/2026	Experiment II (29/10/2025)	Experiment I (6/6/2024)
Totaal ingevuld	*15.553*	*6.485*	*6.160*
Alphen a/d Rijn	608	776	758
Boekel	472	571	480
Borne	-	567	577
Midden-Delfland	5349	431	544
Tynaarlo	583	662	604
Gouda	614	-	-
's-Hertogenbosch	720	-	-
Leiden	647	-	-
Meierijstad	590	-	-
Nijmegen	1027	-	-
Noordoostpolder	736	-	-
Soest	662	-	-
Totaal experimenteer-gemeenten (incl. gebruikers stemmal)	7.1938		*2.963*
Gebruikers stemmal	3843	0	14
Totaal experimenteer-gemeenten (exc. gebruikers stemmal)	*7.155*	*3.007*	
Breda	1296	-	-
Dordrecht	1203	-	-
Dronten	947	-	-
Heiloo	774	-	-
Land van Cuijk	1162	-	-
Someren	1196		
Teylingen	547		
Stichtse Vecht	1230	-	-

Westland	-	984	601
Bladel	-	899	885
Oldenzaal	-	495	598
Zoeterwoude	-	476	442
Leusden	-	624	671
Totaal referentie-gemeenten	*8.355*	*3.478*	*3.197*

Tabel 02: Deelnemers aan de enquête per leeftijdscategorie

Leeftijd	*Deelnemers in de experimenteergemeenten in %*			*Deelnemers in de referentiegemeenten in %*		
	GR 2026	*TK 2025*	*EP 2024*	*GR 2026*	*TK 2025*	*EP 2024*
18-30	17%	17%	*11%*	12%	14%	*11%*
31-40	14%	15%	*11%*	12%	15%	*9%*
41-55	20%	22%	*23%*	19%	21%	*21%*
56-65	20%	20%	*19%*	21%	20%	*21%*
66+	29%	25%	*35%*	35%	29%	*37%*
Wil leeftijd niet zeggen	1%	1%	*1%*	0%	0%	*1%*

Tabel 03: Deelnemers aan de enquête naar opleiding

Leeftijd	*Deelnemers in de experimenteergemeenten in %*			*Deelnemers in de referentiegemeenten in %*		
	GR 2026	*TK 2025*	*EP 2024*	*GR 2026*	*TK 2025*	*EP 2024*
Alleen basisschool	1%	0%	0%	1%	1%	1%
Middelbare school	8%	8%	9%	11%	12%	13%
MBO	25%	31%	28%	28%	31%	30%
HBO	38%	40%	38%	40%	38%	39%
WO	26%	19%	20%	19%	17%	17%
Weet niet / wil niet zeggen	2%	2%	5%	2%	2%	2%

Tabel 04: Overzicht deelnemers enquête stembureauleden, vergeleken met eerdere experimenten

	Vragenlijsten stembureauleden bij de verschillende experimenten		
	III	**II**	**I**
	18/03/2026	**29/10/2025**	**06/06/2024**
Totaal ingevuld	**4179**	**2007**	**1578**
Alphen a/d Rijn	376	506	705
Boekel	32	66	51
Borne	nvt	119	75
Midden-Delfland	46	43	69
Tynaarlo	102	208	246
's-Hertogenbosch	419	nvt	nvt
Gouda	161	nvt	nvt
Leiden	423	nvt	nvt
Meierijstad	317	nvt	nvt
Noordoostpolder	263	nvt	nvt
Nijmegen	693	nvt	nvt
Soest	235	nvt	nvt
Totaal experimenteergemeenten	**3067**	**942**	**1146**
Westland	nvt	38	229
Bladel	nvt	74	66
Oldenzaal	nvt	67	80
Zoeterwoude	nvt	51	30
Leusden	nvt	12	27
Enschede (alleen tellen)	nvt	14	nvt
Groningen (alleen tellen)	nvt	809	nvt
Breda	566	nvt	nvt
Dordrecht	234	nvt	nvt
Dronten	102	nvt	nvt
Heiloo	3	nvt	nvt
Land van Cuijk	41	nvt	nvt
Someren	84	nvt	nvt
Stichtse Vecht	76	nvt	nvt
Teylingen	6	nvt	nvt
Totaal referentiegemeenten	**1112**	**1065**	**432**

BIJLAGE V

Uitkomsten enquête stembureauleden experimenteergemeenten

Was u al eerder stembureaulid? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?											
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest	
Ja	80%	83%	94%	78%	89% ↑	84% ↑	83%	75% ↓	85% ↑	83%	77% ↓	70% ↓	
Nee, dit wat de eerste keer dat ik stembureaulid was	20%	17%	6%	22%	11% ↓	16% ↓	17%	25% ↑	15% ↓	17%	23% ↑	30% ↑	
Column n	3067	376	32	46	102	419	161	423	317	263	693	235	

Heeft u als stembureaulid eerder gewerkt met het nieuwe stembiljet? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?											
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest	
Ja, dit was de derde keer dat ik met het nieuwe stembiljet werkte	67%	64%	67%	72%	74%								
Ja, dit was de tweede keer dat ik met het nieuwe stembiljet werkte	27%	28%	33%	25%	23%								
Nee, ik was wel eerder stembureaulid maar heb niet eerder met het nieuwe stembiljet gewerkt	6%	8%	0%	3%	3%								
Column n	468	311	30	36	91	0	0	0	0	0	0	0	

Wat was bij deze afgelopen verkiezing (18 maart 2026) uw rol als stembureaulid? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?											
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest	
Voorzitter	15%	13%	19%	13%	19%	17%	20%	11% ↓	14%	18%	16%	14%	
Plaatsvervangend voorzitter	10%	11%	13%	2%	25% ↑	16% ↑	2% ↓	4% ↓	5% ↓	3% ↓	13% ↑	8%	
Stembureaulid	53%	57%	25% ↓	48%	57%	47% ↓	70% ↑	61% ↑	56%	44% ↓	48% ↓	53%	
Ik heb alleen geteld	23%	20%	44% ↑	37% ↑	0% ↓	20%	8% ↓	24%	24%	35% ↑	23%	25%	
Column n	3067	376	32	46	102	419	161	423	317	263	693	235	

Hoe vindt u dat u als stembureaulid bent voorbereid op de taken die bij het nieuwe stembiljet horen? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?											
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest	
Helemaal niet voorbereid	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	
Niet goed voorbereid	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	
Neutraal	1%	2%	0%	0%	1%	1%	3%	1%	0%	2%	2%	1%	
Best goed voorbereid	16%	17%	22%	3%	17%	11%	22%	18%	18%	19%	16%	13%	
Goed voorbereid	82%	81%	78%	97%	82%	88%	74%	80%	81%	79%	81%	86%	
Column n	2379	302	18	29	102	337	148	320	240	175	531	177	

U heeft in de weken voor de verkiezing de handleiding 'Instructie voor stembureauleden' ontvangen over uw taken als stembureaulid. Heeft u deze handleiding gelezen? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?											
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest	
Nee	2%	2%	0%	7%	3%	2%	1%	2%	1%	2%	2%	1%	
Een beetje gelezen	6%	6%	6%	17%	2%	12% ↑	7%	8%	3%	6%	5%	5%	
Ja	86%	88%	83%	72%	81%	86%	80%	80% ↓	92% ↑	89%	88%	92%	
Ik heb deze handleiding niet ontvangen/ Weet niet	5%	4%	11%	3%	14% ↑	0% ↓	11% ↑	11% ↑	3%	3%	5%	3%	
Column n	2378	302	18	29	102	337	148	320	240	174	531	177	

Wat vond u van de uitleg over het nieuwe stembiljet in de handleiding? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Heel duidelijk	55%	48%	50%	46%	56%	59%	53%	51%	61%	53%	55%	54%
Duidelijk	41%	47%	50%	54%	40%	36%	40%	44%	37%	44%	38%	39%
Neutraal	2%	4%	0%	0%	0%	2%	5%	1%	0%	1%	2%	2%
Onduidelijk	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	0%	0%	0%
Heel onduidelijk	3%	1%	0%	0%	4%	3%	2%	2%	2%	2%	4%	5%
Column n	2210	284	16	26	85	329	131	280	229	166	494	170

U heeft in de weken voor de verkiezing uitleg en instructie gekregen over het nieuwe stembiljet, en over uw nieuwe taken daarbij. Op welke manier heeft u uitleg en instructie gekregen? by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Een e-learning gevolgd	76%	93% ↑	100% ↑	90%	95% ↑	25% ↓	78%	85% ↑	84% ↑	80%	79%	93% ↑
De video 'Instructie voor stembureauleden bekeken'	55%	46% ↓	50%	62%	29% ↓	46% ↓	51%	68% ↑	58%	50%	66% ↑	51%
Een fysieke training gevolgd	44%	8% ↓	50%	3% ↓	5% ↓	91% ↑	33% ↓	29% ↓	37% ↓	66% ↑	42%	82% ↑
Een online training gevolgd	13%	11%	17%	7%	9%	7% ↓	14%	22% ↑	20% ↑	12%	11%	12%
Een inloopbijeenkomst bezocht	16%	17%	6%	3%	1% ↓	13%	5% ↓	4% ↓	23% ↑	28% ↑	22% ↑	21%
Anders, namelijk:	2%	3%	0%	3%	4%	1%	0%	2%	1%	4%	2%	1%
Ik heb geen uitleg of instructie gevolgd	1%	0%	0%	0%	2%	0%	4% ↑	2%	1%	0%	1%	0%
Column n	2378	302	18	29	102	337	148	320	240	174	531	177

Wat vond u van de instructie of uitleg die u heeft gekregen? by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Heel duidelijk	58%	49% ↓	44%	55%	59%	71% ↑	51%	58%	61%	50%	58%	59%
Duidelijk	40%	48% ↑	50%	45%	39%	27% ↓	46%	41%	37%	47%	40%	40%
Neutraal	1%	2%	6%	0%	1%	0%	1%	0%	1%	2%	1%	1%
Onduidelijk	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Heel onduidelijk	1%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	1%	0%
Column n	2358	302	18	29	100	337	142	315	238	174	526	177

Bij het nieuwe stembiljet horen ook bepaalde taken voor u als stembureaulid. In hoeverre kon u deze taken voor uw gevoel goed uitvoeren? - Kiezers verwelkomen by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel slecht	0%	0%	0%	0%	1% ↑	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Slecht	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	2%	2%	0%	3%	6% ↑	2%	2%	0%	2%	2%	1%	1%
4 Goed	25%	28%	56% ↑	28%	20%	19%	31%	17% ↓	25%	28%	28%	27%
5 Heel goed	67%	64%	44%	62%	67%	77% ↑	64%	63%	64%	62%	67%	70%
x Niet van toepassing	7%	6%	0%	7%	7%	2% ↓	3%	20% ↑	9%	8%	4% ↓	2%

Bij het nieuwe stembiljet horen ook bepaalde taken voor u als stembureaulid. In hoeverre kon u deze taken voor uw gevoel goed uitvoeren? - Uitleg geven aan alle kiezers over het nieuwe stembiljet by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel slecht	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Slecht	0%	1%	0%	0%	3% ↑	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	3%	6% ↑	0%	17% ↑	7%	2%	4%	2%	3%	2%	3%	2%
4 Goed	30%	33%	41%	17%	28%	28%	32%	18% ↓	29%	35%	34%	32%
5 Heel goed	57%	55%	41%	59%	53%	68% ↑	51%	46% ↓	59%	52%	59%	63%
x Niet van toepassing	10%	6%	18%	7%	8%	2% ↓	11%	35% ↑	9%	11%	4% ↓	4% ↓

Bij het nieuwe stembiljet horen ook bepaalde taken voor u als stembureaulid. In hoeverre kon u deze taken voor uw gevoel goed uitvoeren? - Vragen van kiezers beantwoorden over het nieuwe stembiljet by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel slecht	0%	0%	0%	0%	1% ↑	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Slecht	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	2%	5% ↑	0%	0%	3%	1%	2%	2%	2%	1%	1%	1%
4 Goed	29%	31%	33%	17%	27%	25%	31%	27%	30%	31%	32%	29%
5 Heel goed	65%	62%	61%	76%	65%	72%	64%	62%	65%	60%	65%	70%
x Niet van toepassing	4%	2%	6%	7%	4%	1%	3%	9% ↑	3%	8% ↑	3%	1%

Bij het nieuwe stembiljet horen ook bepaalde taken voor u als stembureaulid. In hoeverre kon u deze taken voor uw gevoel goed uitvoeren? - Controleren van het boekje met de lijsten met kandidaten in het stemhokje by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel slecht	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Slecht	1%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	0%	1%	1%	0%
3 Neutraal	7%	4%	6%	3%	5%	5%	12%	10%	5%	7%	6%	9%
4 Goed	32%	33%	50%	34%	26%	31%	29%	28%	31%	32%	35%	38%
5 Heel goed	49%	52%	44%	55%	66% ↑	58% ↑	45%	42%	52%	48%	43% ↓	49%
x Niet van toepassing	11%	11%	0%	7%	3%	5% ↓	14%	18% ↑	12%	12%	14%	5% ↓

Wat was de reden dat u een of meer van de extra taken niet goed kon uitvoeren? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Het was te druk in het stemlokaal	19%	0%			0%	0%	33%	14%	0%	50%	43%	
Ik kreeg veel vragen van kiezers die ik niet kon beantwoorden	0%	0%			0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
Het stemlokaal was te klein	0%	0%			0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
Ik had te veel taken en daardoor kwam ik niet overal aan toe	32%	50%			0%	0%	33%	57%	0%	0%	43%	
Anders, namelijk ...	65%	50%			100%	100%	67%	43%	100%	50%	57%	
Column n	31	4	0	0	4	2	3	7	2	2	7	0

Volgens de instructie voor stembureauleden moesten stembureauleden ervoor zorgen dat alle kiezers kort uitleg kregen over het nieuwe stembiljet. Is dat op het stembureau waar u werkzaam was gelukt? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja, (bijna) alle kiezers hebben voor het stemmen kort uitleg gekregen	90%	66% ↓	83%	69% ↓	49% ↓	98% ↑	89%	99% ↑	98% ↑	96% ↑	95% ↑	98% ↑
Nee, veel kiezers hebben toch gestemd zonder uitleg	10%	34% ↑	17%	31% ↑	51% ↑	2% ↓	11%	1% ↓	2% ↓	4% ↓	5% ↓	2% ↓
Column n	2375	302	18	29	102	337	148	320	240	172	531	176

Wat was de reden dat kiezers geen uitleg kregen? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Veel kiezers gaven aan geen uitleg te willen	79%	83%	67%	70%	69%	83%	71%	50%	100%	71%	92%	75%
Op piekmomenten lukte het niet	5%	4%	0%	0%	6%	17%	6%	0%	0%	14%	8%	0%
Anders, namelijk:	35%	32%	33%	60%	42%	17%	35%	50%	0%	71%	23%	25%
Column n	234	103	3	10	52	6	17	2	4	7	26	4

Hoe beoordeelt u het telproces? - Legen van de stembussen by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1% ↑
3 Neutraal	2%	1%	3%	0%	1%	2%	3%	2%	1%	5%	4%	4%
4 Positief	16%	21%	19%	28%	20%	14%	13%	12%	17%	18%	18%	15%
5 Heel positief	65%	58% ↓	74%	56%	74%	62%	70%	68%	72%	63%	66%	61%
Niet van toepassing.	16%	20%	3%	15%	5% ↓	23% ↑	14%	18%	9% ↓	13%	12%	19%
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1% ↑
Top 2 - (heel) positief	82%	79%	94%	85%	94% ↑	76% ↓	83%	80%	89% ↑	82%	84%	76%
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

Hoe beoordeelt u het telproces? - Uitvouwen van de stembiljetten by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	0%	1%	3%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
4 Positief	11%	17% ↑	29% ↑	10%	11%	12%	9%	8%	9%	14%	11%	8%
5 Heel positief	80%	68% ↓	68%	82%	86%	72% ↓	83%	83%	88% ↑	85%	82%	82%
Niet van toepassing.	9%	14% ↑	0%	8%	2%	16% ↑	7%	10%	2% ↓	1% ↓	6%	10%
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	91%	85% ↓	97%	92%	98%	84% ↓	93%	90%	98% ↑	99% ↑	93%	90%
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

Hoe beoordeelt u het telproces? - Sorteren op partij by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
3 Neutraal	1%	1%	3%	0%	2%	1%	0%	1%	0%	2%	2%	0%
4 Positief	16%	19%	23%	18%	14%	14%	17%	14%	16%	18%	17%	14%
5 Heel positief	72%	60% ↓	74%	69%	83%	68%	75%	72%	83% ↑	79%	70%	71%
Niet van toepassing.	11%	18% ↑	0%	13%	1% ↓	18% ↑	8%	13%	1% ↓	1% ↓	10%	14%
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Top 2 - (heel) positief	87%	79% ↓	97%	87%	97%	82% ↓	92%	86%	98% ↑	98% ↑	88%	85%
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

Hoe beoordeelt u het telproces? - Tellen van de partijen by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%

3 Neutraal	2%	2%	0%	0%	0%	2%	2%	2%	1%	2%	2%	1%
4 Positief	18%	20%	29%	15%	22%	15%	18%	18%	19%	23%	19%	14%
5 Heel positief	70%	62% ↓	71%	74%	78%	68%	73%	68%	79% ↑	74%	69%	74%
Niet van toepassing.	10%	16% ↑	0%	10%	0% ↓	15% ↑	7%	12%	1% ↓	1% ↓	10%	11%
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	88%	82% ↓	100%	90%	100% ↑	83% ↓	91%	86%	98% ↑	97% ↑	88%	88%
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

Hoe beoordeelt u het telproces? - Sorteren op kandidaat by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0% ↑	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	1%	2%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	1%	2%	0%	1%
4 Positief	7%	3% ↓	3%	3%	0% ↓	6%	3%	4% ↓	19% ↑	22% ↑	5%	4%
5 Heel positief	26%	11% ↓	13%	33%	13% ↓	13% ↓	20%	21% ↓	73% ↑	69% ↑	21% ↓	18% ↓
Niet van toepassing.	66%	85% ↑	84%	64%	88% ↑	80% ↑	76% ↑	75% ↑	7% ↓	7% ↓	74% ↑	77% ↑
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0% ↑	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	33%	14% ↓	16%	36%	13% ↓	19% ↓	23% ↓	25% ↓	92% ↑	91% ↑	25% ↓	22% ↓
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

Hoe beoordeelt u het telproces? - Tellen van de kandidaten by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1% ↑	0%	0%
3 Neutraal	1%	1%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	1%	2%	1%	0%
4 Positief	9%	6%	6%	8%	0% ↓	8%	6%	7%	23% ↑	21% ↑	5% ↓	5%
5 Heel positief	31%	21% ↓	16%	33%	16% ↓	16% ↓	23%	24% ↓	75% ↑	74% ↑	26% ↓	22% ↓
Niet van toepassing.	60%	72% ↑	77%	59%	84% ↑	74% ↑	71% ↑	69% ↑	1% ↓	2% ↓	68% ↑	73% ↑
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1% ↑	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	39%	27% ↓	23%	41%	16% ↓	24% ↓	29% ↓	31% ↓	98% ↑	95% ↑	31% ↓	27% ↓
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

Hoe beoordeelt u het telproces? - Inpakken en verzegelen van de stembiljetten by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	1%	2%	0%	0%	0%	0% ↓	0%	2%	1%	2%	4% ↑	1%
3 Neutraal	7%	9%	0%	0%	11%	3% ↓	3%	5%	7%	8%	9% ↑	7%
4 Positief	22%	29% ↑	29%	23%	24%	20%	15%	17% ↓	24%	15%	26%	24%
5 Heel positief	45%	53% ↑	42%	36%	55%	44%	32% ↓	36% ↓	51%	50%	50% ↑	33% ↓
Niet van toepassing.	25%	7% ↓	29%	41%	10% ↓	33% ↑	50% ↑	40% ↑	17% ↓	26%	11% ↓	34% ↑
Bottom 2 - (heel) negatief	1%	2%	0%	0%	0%	0% ↓	0%	2%	1%	2%	4% ↑	1%
Top 2 - (heel) positief	67%	82% ↑	71%	59%	78%	64%	47% ↓	53% ↓	75% ↑	65%	76% ↑	57% ↓
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

Hoe beoordeelt u het telproces? - Legen van de stembussen 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
3 Neutraal	3%	2%	3%	0%	1%	2%	3%	2%	1%	6%	4%	4%
4 Positief	19%	26%	20%	33%	21%	17%	16%	14%	19%	21%	20%	18%
5 Heel positief	77%	72%	77%	67%	77%	80%	81%	83%	79%	73%	75%	76%
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2% ↑
Top 2 - (heel) positief	97%	98%	97%	100%	99%	98%	97%	97%	99%	94%	95%	94%
Column n	2224	287	30	33	84	309	129	338	282	114	433	185

Hoe beoordeelt u het telproces? - Uitvouwen van de stembiljetten 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	0%	1%	3%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
4 Positief	12%	19% ↑	29% ↑	11%	12%	14%	10%	8%	10%	14%	12%	9%
5 Heel positief	87%	79% ↓	68% ↓	89%	88%	85%	90%	92% ↑	90%	86%	87%	90%
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	99%	99%	97%	100%	100%	99%	100%	100%	100%	100%	99%	100%
Column n	2414	309	31	36	86	338	139	371	305	130	463	206

Hoe beoordeelt u het telproces? - Sorteren op partij 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
3 Neutraal	1%	2%	3%	0%	2%	1%	0%	1%	0%	2%	2%	1%
4 Positief	18%	23%	23%	21%	14%	16%	19%	16%	16%	18%	19%	16%
5 Heel positief	80%	74%	74%	79%	84%	83%	81%	82%	84%	80%	78%	83%
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Top 2 - (heel) positief	98%	97%	97%	100%	98%	99%	100%	98%	100%	98%	98%	98%
Column n	2346	292	31	34	87	329	138	359	307	130	442	197

Hoe beoordeelt u het telproces? - Tellen van de partijen 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?

Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%
3 Neutraal	2%	3%	0%	0%	0%	2%	2%	2%	1%	2%	2%	1%
4 Positief	20%	24%	29%	17%	22%	18%	19%	20%	19%	23%	21%	16%
5 Heel positief	78%	73%	71%	83%	78%	80%	78%	77%	80%	75%	77%	83%

Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	98%	97%	100%	100%	100%	97%	97%	98%	99%	98%	98%	99%
Column n	2381	301	31	35	88	342	140	362	308	130	441	203

Hoe beoordeelt u het telproces? - Sorteren op kandidaat 2 by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	2%	11% ↑	0%	0%	0%	4%	3%	1%	1%	2%	2%	4%
4 Positief	20%	16%	20%	7%	0%	30%	14%	15%	20%	24%	19%	17%
5 Heel positief	78%	73%	80%	93%	100%	66%	83%	83%	79%	74%	80%	79%
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	97%	89% ↓	100%	100%	100%	96%	97%	98%	99%	98%	98%	96%
Column n	894	55	5	14	11	79	36	104	289	122	127	52

Hoe beoordeelt u het telproces? - Tellen van de kandidaten 2 by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%
3 Neutraal	2%	5%	0%	0%	0%	5%	2%	1%	1%	2%	2%	2%
4 Positief	22%	20%	29%	19%	0%	32%	20%	22%	23%	22%	17%	18%
5 Heel positief	76%	75%	71%	81%	100%	62% ↓	77%	77%	76%	75%	81%	81%
Bottom 2 - (heel) negatief	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	98%	95%	100%	100%	100%	94%	98%	99%	99%	97%	98%	98%
Column n	1066	100	7	16	14	103	44	127	308	129	156	62

Hoe beoordeelt u het telproces? - Inpakken en verzegelen van de stembiljetten 2 by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	2%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	1%	2%	4% ↑	1%
3 Neutraal	9%	10%	0%	0%	13%	5%	5%	9%	9%	10%	10%	11%
4 Positief	30%	31%	41%	39%	27%	29%	31%	29%	29%	20%	29%	37%
5 Heel positief	59%	57%	59%	61%	61%	66%	64%	60%	62%	68%	56%	51%
Bottom 2 - (heel) negatief	2%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	1%	2%	5% ↑	1%
Top 2 - (heel) positief	89%	88%	100%	100%	87%	95% ↑	95%	89%	90%	88%	85%	87%
Column n	1990	334	22	23	79	268	75	245	258	97	439	150

Heeft u eerder stembiljetten geteld in deze gemeente? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	82%	87%	97%	85%	86%	87%	83%	80%	89% ↑	79%	78% ↓	72% ↓

Nee, dit was de eerste keer dat ik heb geteld	18%	13%	3%	15%	14%	14%	17%	20%	11% ↓	21%	22% ↑	28% ↑
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

Welke stembiljetten heeft u eerder geteld? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Alleen de vorige, grotere stembiljetten	7%	9%	0%	3%	4%							
Alleen de nieuwe, kleinere stembiljetten	19%	19%	27%	12%	21%							
Allebei	73%	72%	73%	85%	75%							
Column n	449	310	30	33	76	0	0	0	0	0	0	0

Hoe ging het tellen van het nieuwe stembiljet vergeleken met het tellen de vorige keer of keren dat u het nieuwe stembiljet heeft geteld? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Dit keer ging het tellen van het nieuwe stembiljet (nog) makkelijker	66%	69%	53%	78%	53%							
Er is geen verschil met de vorige keer	33%	30%	47%	22%	45%							
Dit keer ging het tellen van het nieuwe stembiljet minder makkelijk	1%	1%	0%	0%	1%							
Column n	417	282	30	32	73	0	0	0	0	0	0	0

Wat vond u van het telproces met het nieuwe stembiljet vergeleken met het vorige (grote) stembiljet? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Het nieuwe stembiljet telt makkelijker	99%	98%	100%	97%	98%	99%	98%	98%	99%	97%	99%	99%
Het nieuwe stembiljet telt moeilijker	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Niet makkelijker en niet moeilijker	1%	2%	0%	3%	2%	1%	2%	1%	1%	3%	1%	1%
Dat weet ik niet meer	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Column n	2088	251	22	29	60	346	125	327	278	103	382	165

Waarom telt het nieuwe stembiljet makkelijker? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Handzamer formaat	96%	95%	91%	93%	90%	95%	98%	97%	94%	94%	97%	96%
Overzichtelijker (in één oogopslag te bekijken)	75%	72%	68%	71%	78%	70%	70%	84% ↑	72%	71%	77%	74%
Vanwege het linker bovenhoekje dat eraf is	47%	61% ↑	45%	57%	75% ↑	0% ↓	61% ↑	56% ↑	68% ↑	51%	45%	48%
Anders, namelijk:	3%	1%	9%	7%	0%	2%	2%	4%	2%	1%	4%	2%
Column n	2057	247	22	28	59	341	122	322	274	100	379	163

Waarom telt het nieuwe stembiljet moeilijker? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Je moet op 2 vakjes letten	33%						0%	100%	0%			

Het is nieuw, gewoon even wennen	0%						0%	0%	0%			
Er zijn nieuwe redenen van ongeldigheid	0%						0%	0%	0%			
Anders, namelijk:	100%						100%	100%	100%			
Column n	3	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0

Heeft u van tevoren instructie gehad over de manier waarop er geteld moest worden? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Ja	97%	100% ↑	97%	100%	86% ↓	97%	95%	98%	97%	95%	98%	100%
Nee	3%	0% ↓	3%	0%	14% ↑	3%	5%	2%	3%	5%	2%	0%
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

Voelde u zich tijdens het tellen voorbereid? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Heel goed voorbereid	45%	40%	45%	51%	50%	47%	42%	47%	51%	32% ↓	45%	50%
Goed voorbereid	49%	55%	52%	44%	42%	49%	51%	44%	45%	57%	50%	45%
Neutraal	5%	5%	3%	5%	5%	4%	7%	8%	3%	10%	5%	4%
Niet voorbereid	1%	1%	0%	0%	3% ↑	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%
Helemaal niet voorbereid	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) goed voorbereid	94%	95%	97%	95%	92%	96%	93%	91%	97%	89%	95%	94%
Bottom 2 - (helemaal) niet voorbereid	1%	1%	0%	0%	3% ↑	1%	0%	0%	0%	1%	1%	1%
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: Het tellen van de stemmen met het nieuwe stembiljet is goed verlopen. by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen stembureaulid?										
Column %	Total	Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpold	Nijmegen	Soest
Helemaal mee eens	84%	79%	87%	95%	85%	81%	86%	86%	89%	79%	85%	86%
Mee eens	15%	20%	13%	5%	15%	18%	13%	14%	10%	18%	14%	13%
Niet mee eens / niet mee oneens	1%	1%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	0%	2%	1%	0%
Mee oneens	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	1%
Helemaal mee oneens	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (Helemaal) mee eens	99%	99%	100%	100%	100%	99%	99%	99%	99%	98%	99%	99%
Bottom 2 - (Helemaal) mee oneens	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	1%
Column n	2639	358	31	39	88	400	150	411	311	131	492	228

U heeft in de weken voor de verkiezing uitleg en instructie gekregen over het nieuwe stembiljet, en over uw nieuwe taken daarbij. Op welke manier heeft u uitleg en instructie gekregen? - Anders, namelijk: by BANNER

Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
de voorzitters bijeenkomst		Bij de vorige verkiezing met het nieuwe biljet ook een fysieke training	Ook door de eerdere ervaring met het nieuwe biljet. De volgende keer is het eigenlijk geen nieuw biljet meer in deze gemeente!	de PDF van de gemeente gelezen "extra instructie stembureauleden" en de pdf die hierover op de website stond met uitleg over het nieuwe stembiljet.		en ook nog het boekje zoals vermeld in de vraag hiervoor	Wist pas 2 dagen van te voren, was invaller. Mail gehad met uitleg en eindtoets	Met mijn dochter geoefend	Extra uitleg door de voorzitter vh stembureau	Vanuit mijn werk bij Paragon ben ik reeds bekend met de pilots.
Ter plaatse van de voorzitter nog zaken doorgenomen			Goed opgelet bij het inrichten van het stembureau en zelf vragen gesteld.	Ik weet niet meer precies wat ik nog meer heb gedaan.		Nog eens alles doorsproken voor aanvang	In onze groepsapp is de uitleg gedeeld	Bij behorende instructie gelezen	Flyer goed gelezen en ik werk op de afdeling communicatie en had daar via het projectteam verkiezingen er al veel over gehoord	Informatie gelezen die bij de stempas zat en in de plaatselijke krant was gepubliceerd teneinde op de hoogte te zijn hoe e.e.a. naar de kiezers is gecommuniceerd. Alles mega duidelijk.
een verplichte bijeenkomst			Nog wat informatie ingewonnen bij de gemeente	Ik heb een vrijwillige e-learning gevolgd en kon door omstandigheden niet bij de fysieke cursus aanwezig zijn		Online gebeld met het team dat op leiden centraal aanwezig zou zijn	Door wegvallen oorspronkelijk voorzitter (agv operatie) werd ik alsnog als voorzitter stembureau aangewezen. Nb deze rol had ik eerder in andere gemeente vervuld. Maandag voorafgaand aan verkiezingsdag nog 1-op-1 instructie gehad.	Cursus uitlegger nieuw stembiljet	telefonische uitleg	
Instructie als bijlage bij de stempas.			papieren handleiding "stembureau-instructie voor de dag van de stemming" (deze heb ik nog van de eerste fysieke training)	Folder en website gelezen		Met collega stembureauleden besproken		Uitleg over het nieuwe stembiljet Boekje met duidellijke uitleg over stemmen	Persoonlijk uitgenodigd om als extra lid (ambassadeur) op te treden	
Door er al twee jaar mee te hebben gewerkt is alles duidelijk. Dit geldt ook voor 99% van de stemmers in dit bureau!				Instructie doorgenomen		Ik heb alleen de toetsten gemaakt. Daaruit bleek dat mijn kennis op niveau is. Over het nieuwe stembiljet heb ik mij geinformeerd door de 'gewone' brief van de gemeente		Er werd per mail vrij suggestief geopperd dat ik hiervoor een extra cursusje op het gemeentehuis zou moeten volgen, maar ik was en voelde me niet verplicht en ik vind het nieuwe formulier niet zo ingewikkeld dat ik daar een cursus voor nodig heb.	Vooeaf nog besproken met ander stembureaulid	
Voorafgaand met elkaar ook nog alles doorgenomen/gesproken.						Ik was geen normaal stembureaulid maar specifiek uitleggever. In dat verband heb ik ook een speciaal op de uitvoering van die rol gerichte bijeenkomst bijgewoond.		Besproken voor de dienst	PowerPoint van een bijeenkomst gelezen	
Bij vorige verkiezingen heb ik een inloopbijeenkomst bezocht I.v.m. het nieuwe stembiljet.Werd heel duidelijk alles uitgelegd.Dus het was voor deze verkiezingen niet nodig.						De toets gemaakt.		Handleiding.	schriftelijke info over het nieuwe stembiljet	
een (vice-)voorzittersbijeenkomst bijgewoond in het gemeentehuis									Een informatieve bijeenkomst bijgewoond	
Voorzitters bijeenkomst gemeente									Alle PowerPoint sheets van de voorlichtingsbijeenkomst gelezen.	
Voorlichtingsbijeenkomst (vice-)voorzitters in het gemeentehuis Alphen aan den Rijn									Geschreven instructies nagelezen	

Wat was de reden dat u een of meer van de extra taken niet goed kon uitvoeren? - Anders, namelijk ...1 by BANNER

Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
eigenlijk wist 95% van de kiezers hoe het werkte, dus de taak van `uitlegger `was mijns inziens overbodig.			Doordat het de 3de keer was, had 95% geen uitleg nodig. De 4de stembureau lid zat daar bijna voor niets en verveelde zich.	Het daadwerkelijke rechtstreekse uitleg geven aan kiezers paste niet bij mij	Het duurt heel lang om het boekje volledig te controleren en daarvoor is geen tijd	Kiezers waren overweldigd door de uitleggever en liepen daarom om de uitleggever heen. Wij zagen lang niet altijd wie om de uitleggever heen was gelopen dus veel kiezers kregen nooit uitleg van ons. De reden dat kiezers dit deden was omdat het flink overweldigend voor hen was om net een gebouw binnen te komen waar je meestal niet komt, met je hand nog in je tas op zoek naar die envelop met je stempas, en er staat al een uitlegbanner voor je neus, naast een enorme kandidatenlijst, een panflet 'hu	Het boekje met de kandidaten in het stemhokje, moest in het midden liggen. Daardoor was het invullen vana het stembiljet lastig. Immers OP het boekje.	Er werd niet echt veel uitleg gegeven, de reden hiervoor is onbekend	Instructie om de kiezer aan te spreken voor dat hij of zij het stembiljet krijgt uitgereikt blijkt te verwarrend, te massaal en eigenlijk te kinderachtig. Dus ons bureau heeft het anders aangepakt en gevraagd of uitleg nodig was NA het uitreiken van het stembiljet. Dit werkte zeer goed. Op mijn bureau is er slechts1 fout gemaakt op meer dan 800 stembiljetten.	
Kiezers stelden geen prijs op uitleg, omdat het stembiljet bij vrijwel iedereen bekend is.			Mensen raken geïrriteerd als je vraagt of ze uitleg nodig hebben. Het vierde lid is overbodig en heeft stemmers een rare indruk, het is nu de derde keer dat ze dit formulier gebruiken	Nog daargelaten dat de plek waar uitleg gegeven moest worden niet ideaal was (namelijk pal voor de ingang), was er onenigheid over het wel/niet uitleg geven. Ik wilde graag volgens de instructie alle kiezers uitleg geven alleen de overige leden en voorzitter vonden dit niet zo nodig.	Was zelf voorzitter die dag en heb alleen toezicht gehouden op het proces binnen het stembureau	Ik vergat het ook	Geen training gehad over het uitleggen van het nieuwe stembiljet.		boekjes zijn best dik om even snel door te nemen	
			Op de banner voor het nieuwe stembiljet was niet duidelijk dat je MOET kiezen voor een partij en dat een voorkeursstem voor een kandidaat MAG. Dus niet duidelijk genoeg dat een voorkeursstem niet nodig was.						niet aan gedacht. ik ga er vanuit dat de lijst al gecontroleerd is	
			Onvoldoende materiaal om uitleg te geven						Kiezers verplaatste, ondanks de magneet, vaak het boekje in het stemhokje. Maar het was geregeld te druk, of ik was ook met andere dingen bezig, waardoor dit niet altijd even snel weer recht kon worden gezet.	

Wat was de reden dat kiezers geen uitleg kregen? - Anders, namelijk:1 by BANNER

Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
Dit was de derde keer in onze gemeente, dus kiezers die alle drie keren kwamen stemmen, hebben al twee keer eerder met het nieuwe formulier gestemd	Het werd niet nodig geacht om op voorhand iedereen te vragen of uitleg gewenst was	kiezers waren reeds bekend met het nieuwe ("het is toch geen nieuw formulier, dat was de vorige keer ook al zo")	Het was al de derde keer dat de gemeente met het nieuwe stembiljet stemt, dus mensen zijn er al bekend mee. Daarnaast hebben ze informatie thuis gekregen en hing er een grote poster met uitleg	Kiezen gaven aan geen uitleg te willen waarop zij direct met rust werden gelaten, er werd dus geen controle vraag gesteld daarna. En de uitleg werd als optie neergelegd (Hallo, wilt u uitleg over het nieuwe biljet of bent u al bekend?). Daardoor gaven de meeste mensen aan geen uitleg te willen en liepen direct door.	Heel veel kiezers hadden zich thuis al goed voorbereid.	Kiezers waren overweldigd door de uitleggever en liepen daarom om de uitleggever heen. Wij zagen lang niet altijd wie om de uitleggever heen was gelopen dus veel kiezers kregen nooit uitleg van ons. De reden dat kiezers dit deden was omdat het flink overweldigend voor hen was om net een gebouw binnen te komen waar je meestal niet komt, met je hand nog in je tas op zoek naar die envelop met je stempas, en er staat al een uitlegbanner voor je neus, naast een enorme kandidatenlijst, een panflet 'hu		Bijna alle mensen gaven aan dat ze het wel wisten de kieslijsten thuis bestudeerd kennelijk	Kiezers gaven aan de instructies van de tevoren goed gelezen te hebben	Ze hadden al drie keer eerder het stembiljet moeten doen
Veel kiezers waren bekend met het nieuwe biljet (dit vroegen we bij binnenkomst) en hoefden daarom geen uitleg meer.		Na 2 keer wisten ze het wel en waren goed voorbereid. Met name oudere kiezers hadden nog uitleg nodig	men was al bekend met het stembiljet		Veel kiezers gaven te kennen dat nadere uitleg niet nodig was			Veel mensen hadden zich ingelezen en behoeften geen uitleg	De andere stembureauleden en met name de voorzitter deden geen moeite hiervoor. Het kwam op mij, een ander lid en de vicevoorzitter neer.	
In onze gemeente zijn de stembiljetten ook gebruikt bij de vorige verkiezingen.		zelf gaf ik wel (bijna) altijd uitleg bij het uitreiken van het stembiljet, maar we rouleerden in functies en niet iedereen van ons bureau deed het. Sommigen reikten alleen het stembiljet zonder enige uitleg	De meeste kiezers gaven aan inmiddels bekend te zijn met het nieuwe stembiljet.		Wij lieten het aan de kiezers over of zij uitleg wilden.			Mensen liepen meteen door, andere stembureaulid was niet proactief met het geven van uitleg, werd snel verwezen naar het filmpje op het beeldscherm. En er stond niemand bij de ingang om welkom te heten en uitleg te geven.	De meeste kiezers hadden hun huiswerk gedaan en hadden geen vragen	

Voor de meeste kiezers was dit de derde keer dat zij met dit stembiljet stemden		Ze wisten al wat ze moesten doen dus sommige mensen irriteerde zich eraan dat we het vroegen.	Dit was de derde keer, nen weet het inmiddels wel	Jonge kiezers wisten vooral vaak niet van het nieuwe stembiljet. Dus wilden graag bediend worden. Nogal wat kiezers waren a.h.w. beledigd omdat zij er al kennis van genomen hadden en hooghartig lieten weten op de hoogte van alles te zijn		Meeste kiezers waren goed voorbereid	Het is niet zo zeer niet willen; veel mensen gaven aan het al te snappen. Zij hadden thuis alles nagelezen.
In Alphen aan den Rijn is al meerdere keren met het nieuwe stembiljet gestemd. De meesten waren er al bekend mee. We vroegen het wel of ze uitleg nodig hadden.		Ik heb het idee dat het stemmen met het nieuwe biljet inmiddels behoorlijk ingeburgerd is, veel kiezers wisten wat van hen verwacht werd.	Verreweg de meeste kiezers hebben al twee keer ervaring met het nieuwe stembiljet: een derde uitleg bleek vaak niet nodig, behalve voor doorgaans wat oudere doelgroepen	Veel kiezers wisten zelf al om te gaan met het nieuwe stembiljet.		Degenen die uitleg moesten geven, sprak niet iedereen aan.	de benaderingswijze van een stembureaulid leek mij te vrijblijvend.
de stembureauleden hielden zich niet aan de regels/afspraken, ondanks herhaaldelijk uitleg/instructie		omdat het de derde keer was dat er met het nieuwe biljet gestemd werd waren de meeste mensen er al mee bekend	Wisten van de vorige keer hoe het werkte met het nieuwe biljet	Veel kiezers gaven aan het vooraf al begrepen te hebben.			Veel kiezers gaven aan dat ze al wisten hoe het in zn werk gaat.
Stemde voor de derde keer met dit biljet			Het biljet wordt al langer ingezet in de gemeente Tynaarlo. Steekproefsgewijs vroeg ik of uitleg gewenst was. Steevast: nee, we weten het wel.				
Wel aangeboden maar kiezers gaven aan dat ze het al wisten oudere mensen zijn het oude formulier gewend. Sommige begrepen dit niet. over het algemeen begrijpt iedereen dit			Zeiden op de hoogte te zijn van het stembiljet bij vraag van onze kant Heel veel waren al bekent van een eerdere keer.				
Was de derde keer met dit formulier, op een enkeling na was er geen instructie meer nodig.			Veel kiezers stemmen voor de 3e keer met het nieuwe stembiljet en vonden dat ze geen uitleg meer nodig hadden!				
Het was de derde keer, dat we hiermee werkten. De meeste kiezers zeiden, dat ze het wel wisten en geen uitleg nodig hadden.			voor de meeste kiezers was dit al >= 3 keer dat ze met het vernieuwde formulier hebben gestemd. Daarom was er veelal geen behoefte aan uitleg.				
(Bijns) iedereen wist al hoe het nieuwe stembiljet werkt.			velen hebben het stembiljet ook gebruikt bij de 2 vorige verkiezingen. wel edereen aangeboden				
Eigenlijk kende 99% van de kiezers het nieuwe stembiljet al en was uitleg overbodig.			Voor veel kiezers was het de derde keer dat zij met het nieuwe stembiljet te maken hadden. Zij wilden daarom geen verdere uitleg.				
De meesten wisten het van de vorige keer. Dat was tijdens de verkiezingen vorig jaar. Zij hadden ook al uitleg thuis gekregen via de instructies en gaven ook aan dat dit wel moet lukken.			Alleen een paar mensen op leeftijd hebben (weer) uitleg gehad. Dit zeiden ze zelf.				
ze kenden het al.			Het was al de 3e keer dat wij met dit stembiljet hebben gewerkt, dus de meeste stemmers konden direct aan de slag. Een enkeling wilde graag wat extra uitleg omdat het de eerste keer was. En dat is prima uitgelegd.				
Het was al bekend			ze hadden het eerder gedaan en bij degenen die wel uitleg kregen was het op hun verzoek en als kinderen meekwamen kregen die als ze dat wilden een rondje met uitleg v een van de leden.voor oudere vergeetachtige mensen hadden we veel tijd				
De meeste kiezer zeggen inmiddels bekent te zijn met het formulier			De meeste kenden het biljet goed en hadden zich thuis verdiept. Anderen vanaf Lentis psychiatrie waren onkundig maar met uitleg nog steeds				
De reactie van de kiezers: "dit is toch al de derde keer dat we dit formulier gebruiken? Ik weet het wel"			Kiezers gaven aan dat ze al voor de 3e keer stemden met het nieuwe biljet en dat het erg eenvoudig was.				
Hert was de derde keer dat dit biljet werd gebruikt			Reeds bekend bij vorige verkiezingen				
Bij veel kiezers al bekend omdat het al de tweede keer was met het kleine stembiljet			kiezers gaven aan na drie keer eerder voldoende te zijn geinformeerd. Je moet kiezers dan niet iets opdringen.				
Het was ook voor kiezers de 3e keer stemmen met het nieuwe stembiljet en het merendeel gaf aan geen uitleg te behoeven. Er was meer dan voldoende materiaal om uitleg over het stembiljet te geven maar ... wat ik absoluut miste was één poster bij de ingang van het stembureau waarop enkel de vraag staat: "Wilt u uitleg over het stembiljet? Vraag!".			Iedereen was zeer goed op de hoogte van het nieuwe stembiljet. Er is goed campagne gevoerd in de plaatselijke media en het was al de 3e keer dat dit biljet gebruikt is.				
De derde maal dat de inwoners van Alphen aan den Rijn met het nieuwe kleine stembiljet stemden. Veel trouwe stemmers vonden een derde uitleg niet meer zo nodig. Nieuwe stemmers kregen wel gevraagd of ongevraagd uitleg.			voor velen was het de 3e keer, en dus wel duidelijk. En er zat een korte tijd tussen de vorige keer (nov,2025) en nu (maart 2026)				
Voor onze gemeente de derde verkiezingen met dit biljet. Bij bijna iedereen dus bekend.							
De meeste kiezers hadden al eerder met het nieuwe stembiljet gestemd, ze wisten dus hoe het moest							
- veel kiezers stemden al voor de 3e keer op dit nieuwe stembiljet. Vertelden dan zelf hoe ze het moesten invullen. - men vroeg soms ook : alweer een nieuw stembiljet? nee dus, maar het voelt voor de kiezers blijkbaar al als bekend en niet nieuw							
Veel gaven aan al bekend te zijn met het stembiljet door de 2 eerdere keren dat het biljet al gebruikt werd							
In Alphen aan den Rijn, was het ak de derde verkiezing met dit stembiljet. Reactie: ja ik weet het wel.							
De kiezers kenden het stembiljet goed en hadden geen behoefte aan uitleg.							
de meeste kiezers stemden inmiddels voor de derde keer met dit nieuwe stembiljet en gaven aan dat ze wisten hoe het werkte, bijv. met een antwoord zoals: Ja, twee keer. Een voor een partij en een voor een kandidaat. Dan is een verdere uitleg niet nodig							

eerder ervaring opgedaan bij de vorige verkiesing Sommige leden vonden het aanspreken van mensen lastig er werd niemand aangewezen om bij de ingang uitleg te geven, alle vier aanwezige leden waren druk met andere bezigheden Veel kiezers stemden voor de derde keer met dit biljet en gaven aan dat ze de procedure al kenden. Bovendien werd uitleg gegeven door een door de overheid gestuurde hulpverlener voor uitleg over het hier al bekende stembiljet.										

Waarom telt het nieuwe stembiljet makkelijker? - Anders, namelijk:1 by BANNER

Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
Meteen duidelijk op welke partij gestemd wordt. Bij het grote stembiljet ben je lang aan het zoeken naar het roodgekleurde bolletje (zeker als het niet de bovenste is)	Door het handzamer formaat, neemt het ook minder plaats in op de tafel. Hierdoor kan alles dicht bij elkaar blijven.	handzamer formaat én overzichtelijker		alles gaat makkelijker met het handzamer formaat, dus elke stap in het proces. Daardoor gaat het ook relaxter en ben je toch eerder klaar	De hokjes zijn ook groter, waardoor de rode kleur ook eerder opvalt	Het papier was ook wat dikker/makkelijker om te tellen, minder kans op twee stemmen als één tellen.	Doordat het formulier kleiner is, wordt deze altijd op dezelfde manier gevouwen door kiezers. Dit zorgt dat het openvouwen altijd hetzelfde is en eenvoudiger gaat.	De VOX-telmethode was erg helpen en gestructureerd. Dit maakte het tellen een gemakkelijk proces. Ook kregen we van veel tellers terug dat deze methode arbo-technisch meer verantwoord was, doordat de tellers minder tot geen fysieke klachten ervaarden.	Door het compacte formaat kon er tijdens het tellen direct worden meegekeken.	het linker bovenhoekje zat aan de achterkant en zou eigenlijk aan de voorzijde moeten zitten waarbij er tevens de mogelijkheid is om daar een klein rood streepje te zetten, zo zie je gelijk waar je het kunt openen en staat het biljet ook direct recht om af te lezen.
Het papier is dikker waardoor ze hanteerbaarder zijn en er ook minder makkelijk omgevouwen hoeken in komen waardoor je een stembiljet kunt overslaan bij het tellen.	Al het boven genoemde maakt het tellen makkelijker. Het is overzichtelijker omdat er wit papier is gebruikt waardoor het rood ingevulde in een oogopslag te zien is.	Geen vloeipapier, dus minder aan elkaar klevende stembiljetten		Het lettertype is groter dus het is veel beter en sneller te zien voor welke partij is gestemd (ik heb alleen op partijniveau geteld op woensdagavond)	Dikker papier	Beter papier, het kleeft niet zo.	totaalplaatje, kleiner, handzamer.....veel beter!!!		Dat het papier dikker was, was ook heel fijn, net als alle bovenstaande dingen	Prettig te hanteren papier, fijn voor de vingers
				Dikker papier minder oppervalkte nodig op de tafels	Uitvouwen ging veeeeel makkelijker/sneller	Ander soort papier Letters/cijfers en dus hokjes groter Het hele telproces was nu gestroomlijnd. Voorheen zat iedereen op de vloer met grote lappen papier. Nu verliep alles volgens plan en daardoor efficient.	De in te vullen vakjes zijn groter. Het zou mooi zijn als het maar 1 keer gevouwen is, nu is het 4 keer gevouwen, met name bij het uitdelen, heb je soms het idee dat je perongeluk 2 stembiljetten uitgeeft. Dat zou beter en duidelijker moeten zijn, kreeg deze opmerking van alle deelnemers achter de stembureau tafels.		Dikker papier Mag van dunner papier zijn, dat telt nóg makkelijker	Stevig papier
				Uitvouwen veel makkelijker. Veel Overzichtelijker en makkelijker stapelbaar! ongeldige stemmen eerder in beeld		minder uitvouwen, blijft beter liggen op tafel Je kan het werk nu ook zittend doen in plaats van staand. Je kan beter het twee-ogen principe toepassen bij het kandidaat tellen doordat je het overzichtelijker ziet. Alles Al het bovenstaande. Iedereen was zeer enthousiast over dit formaat dikker papier Grotere bolletjes Grotere letters Negatief aspect: de partijlogo's staan er in kleur op waar ook meermalen rood in zit verwerkt, hierdoor is minder snel te zien welk bolletje rood is ingekleurd. Dit vereist meer focus en mogelijk hogere foutgevoeligheid? Veel minder papier.	Zeer goede kwaliteit van het papier. heb zelf niet geteld, maar meegekeken. Ik denk zelf makkelijker wegens formaat		papiersoort en formaat Sneller open te vouwen je bent minder afgeleid van namen die er oorspronkelijk opstonden; nu is het alleen een nummer en dat telt lekkerder met meer focus Was geweldig. Maar kan nog kleiner Geen pijn in rug meer, omdat je bij de grote stembiljetten tellen in een hele slechte houding stond te tellen. met de kleine stembiljetten kun je zitten. Papier formulier voelt iets steviger aan en gemakkelijker op te pakken met de rode plastic vingerhoedjes. Het papier is dikker. Bij het oude biljet steeds bezig om te kijken of ik een of twee biljetten pakte. Dikker papier en handzaam qua grootte (graag hogere kiesdrempel dus minder partijen aan te raden aan kabinet) Er waren bij de Gemeenteraadsverkiezingen ook minder partijen dan bij de Tweede Kamerverkiezingen. Dat maakte het formulier ook overzichtelijker. Het vouwt superveel makkelijker uit en het op een stapel leggen ging ook sneller		

Waarom telt het nieuwe stembiljet moeilijker? - Anders, namelijk:1 by BANNER

Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
					Het papier is stroef en dikker, waardoor tellen lastiger werd. Dit vergeleken met de vorige keren	Het is met het nieuwe stembiljet naar mijn ervaring net iets moeilijker om twee biljetten van elkaar te halen	Papier is dikker. Moelijker te pakken bij tellen			

Heeft u nog opmerkingen of suggesties? - Ja, namelijk ... by BANNER

Alphen a/d Rijn	Boekel	Midden-Delfland	Tynaarlo	Den Bosch	Gouda	Leiden	Meierijstad	Noordoostpolder	Nijmegen	Soest
ik vond dat er , ondanks alle uitleg nog teveel foute stembiljetten waren, mensen zeggen dat ze het wel weten, en ook al kregen ze niet veel kans om door te lopen, het gebeurde toch, en dat is jammer van de stemmen die nu niet meetellen.Het waren vooral stemmen die alleen op het onderste deel waren ingevuld. Dus de volgende keer misschien nog een keer iemand inplannen om uitleg te geven	Het was dik papier waardoor je het papier minder makkelijk kon pakken en je kreeg ook snel droge vingers	Het extra aanspreken van kiezers over het nieuwe stembiljet is niet meer nodig; teveel mensen liepen ons voorbij met de mededeling dat ze het nu wel wisten. Beter voor de volgende keer zou zijn om een heel duidelijke plek voor vragen in te richten. Hoe we het nu doen leidt bijna tot irritatie bij sommige kiezers en ook voor ons voelt het opdringerig.	nooit meer terug naar het oude en dit nieuwe stembiljet invoeren in geheel nederland	Kijken naar het persentage ongeldige stemmen. Dit was bij ons 7 op 777, best hoog.	Graag volgende keer weer met dit kleinere stembiljet. Het was niet een beetje beter, maar echt heel veel beter dan de hele grote stembiljetten.	bij de partijen staan de cijfers van boven naar beneden en bij kandidaten van links naar rechts. Enkele keren viel het ons op dat hier een fout werd gemaakt. Ik zou het gelijk maken	Het enige nadeel van dit systeem is ki dat er bij het tellen ol kandidaatniveau nog ongeldige stemmen opduiken, vooral stemmen met een te hoog kandidaatnummer	INVOEGSTROOK STEBUS IETS GROTER MAKEN - PAST NU NET MET HET NIEUWE STEMBILJET.	er moet duidelijkheid zijn over het feit dat als er geen kandidaat wordt aangekruist de stem automatisch naar de nummer 1 van de lijst gaat en dat dat een geldige stem is	De partijen staan op het stembiljet onder elkaar, maar de kandidaten staan horizontaal, dat zorgt voor verwarring. Dat zou eenduidig kunnen worden.
Desondanks de uitleggers waren er toch een aantal mensen die alleen het onderste stipje gezet hebben. Dus giede voorlichting blijft nodig.	Hopelijk blijft dit zo!!!	1)zet op het biljet de nummering van partijen EN kandidaten in dezelfde oriëntatie (nu zijn de partijen verticaal en de kandidaten horizontaal) 2) zorg bij de uitleg dat de keizer 2 vakjes kleurt, met de uitleg 1x voor de partij en 1x voor de kandidaat BEHORENDE bij die partij	Het voorbeeld stemformulier dat bij de uitleg gebruikt wordt, is voor onzekere stemmers verwarrend dat er voorbeeld partijnamen worden gebruikt: Partij A, Partij B enz. "Ik zie mijn partij er helemaal niet bij staan", volgens een oudere dame. Suggestie: gebruik het "echte" stembiljet.	De partijen stonden in rijen onder elkaar en de kandidaten stonden van links naar rechts. Dit is de meest gemaakte fout bij mensen. Óf onder elkaar óf naast elkaar. Maar niet 2 verschillende manieren van rangschikken op 1 lijst.	Het inlezen met de tablet van de stempas zou nog wat beter kunnen, maar het was alweer een stuk beter dan met de laatste kamerverkiezingen.	Overweeg stemmen op meerdere kandidaten ook geldig te tellen, mits er wel op geldige wijze op 1 partij gestemd is.	Dit is een opmerking die niet gaat over het stembiljet zelf. Hoewel de richtlijnen duidelijk zijn over wanneer er hulp geboden mag worden met het stemmen is dat soms wat lastig in de praktijk. Volgens de richtlijnen mag er bij mensen met dementie of mensen met een verstandelijke beperking niet geholpen worden. Ze snappen het stemmen niet maar als stembureaulid wil je ook geen stemmen verloren laten gaan. Na het meerdere keren aangeven dat mensen niet in hetzelfde stemhokje mogen staan ga je men	Het werken met het nieuwe stembiljet kreeg opvallend veel positieve reacties!	De kiezer heeft meer tijd nodig in het stemhokje, daarom de vraag om meer stemhokjes te plaatsen.	Zsm uitrollen over heel Nederland: het nieuwe stembiljet is een enorme vooruitgang!

Na drie keer met het nieuwe stembiljet te hebben gewerkt, was de reactie van veel kiezers dat ze geen uitleg behoefden. Hierdoor was de rol van het extra stembuslid eigenlijk overbodig.	Blijf bij het nieuwe kleine stembiljet	Misschien een optie, als op een stembiljet wel een partij is gekozen en geen kandidaat is deze geldig. Waarom als er op het stembiljet wel een partij is gekozen maar een te hoog nummer kandidaat is deze niet geldig? Mijn idee stem geldig gaat naar de partij	De inwerpopening van de stembus is voor het nieuwe biljet doordat het breder is gevouwen aan de korte kant. Eén cm of 5 langer maakt het inwerpen gemakkelijker	dit was echt enorm fijn. Ik hoop dat dit voortaan met het nieuwe stembiljet mag.	Papier van het stembiljet was anders, het plakte. Ook was het statisch. Bij het omkeren van de stembus bleven enkele stembiljetten aan de wand/boden "kleven".	Duidelijk uitleggen aan de kiezers waarom je ook alleen op een partij kan stemmen.	Uitleggen bij binnenkomst voelde als een ondankbare taak. Men wist t al. Men was beleefd. Men wachtte. Het voelde opdringerig. Het was moeilijk om de mensen eruit te halen die het niet wisten.	Het is toch mogelijk om in de kandidatenlijst te schrijven. Gaat dan om de lijst die in de hokjes ligt. Zou plastificeren van de namen lijst een oplossing zijn?	Geef ook uitleg WAAROM bepaalde dingen zo uitgelegd moeten worden. Kennelijk was het niet de bedoeling dat mensen erop gewezen werd dat alleen een partij aankruisen voldoende was. Ook mocht er niet verteld worden waar de zwarte blokjes met witte cijfers achter elke partij voor dienden. Waarom staan ze daar dan?	Hopelijk volgende keer weer het nieuwe stembiljet. Makkelijk te hanteren.
De nummers voor de kandidaten verticaal sorteren.	Vermeld een nummerreeks op de stempassen, dat controleert veel beter, dus bv 1 tm 25 voor een pak van 25. Houd wel rekening met volmachten, daar het aantal aan de volmachten vermelden, zodat je in een keer alles ziet en kunt controleren	Ik vond het aanspreken van iedereen wel vervelend. Veel mensen wisten het wel en het voelde niet prettig om ze het toch weer uit te moeten leggen	Bij het tellen op de verkiezingsavond vond men de nieuwe turflijst met de bolletjes niet prettig qua kleuren. Ik heb op de centrale tellocatie ook een dergelijke turflijst gebruikt, uitgevoerd in andere kleurstelling en deze vonden wij prettig in het gebruik. Hopelijk ook minder fouten omdat je met handmatig turven soms ineens als iemand 11 zegt, 2 streepjes opschrijft (als je in de flow zit). Hier is die kans ws. kleiner op zulke verschrijvingen als je goed het 4 ogen principe volgt. Verder vee	Landelijk invoeren, zo snel mogelijk. Die grote stembiljetten werkt echt niet meer.	Zet op het stembiljet volgnummers: 1. Kies een partij, 2. Kies een kandidaat uit het boekje en vul het nummer in. (Als u geen voorkeur heeft kunt u alle hokjes leeglaten en komt uw stem bij de lijsttrekker van de partij van uw keuze.	het was op woensdagavond niet duidelijk of wij ook al de stemmen eruit moesten halen die ongeldig waren omdat een te hoog kandidaatnummer gekozen was	Wellicht de kandidaatnummers ook (net zoals bij de partijkeuze) verticaal laten oplopen. B.v. 5 rijtjes van 10 (1 t/m 10.) ; (11 t/m 20); (21 t/m 30) ; (31 t/m 40) en (41 t/m 50) Wellicht minder foutgevoelig! Op het stembiljetvopzetten dat een kopie van een legitimatiebewijs niet toereikend is voor te stemmen. ID / Rijbewijs en Paspoort moeten origineel zijn. Bij het stemmen aan de hand van maximaal 2 volmachten die je ingevuld meeneemt mag je wel kopieën gebruiken. Ergens duidelijk op het s	Het stemgeheim is niet helemaal gewaarborgd. Je kunt - als je zou willen - zien op welke partij men stemt, omdat je kan vaststellen op welke pagina men naar het kandidaatnummer zoekt.	Partijen was duidelijk maar zetels vonden mensen toch wel lastig ondanks dat de zetels bij de partijen stonden wel klein. Ook man of vrouw was voor mensen lastig te zien buiten de gevestigde partijen	Het mag best op 1a4 komen, minder verspilling van papier en instructiemateriaal per papier
In de instructie staat steeds dat er twee keuzes gemaakt moeten worden. 1x partij en 1x kandidaat. Dit terwijl er ook de mogelijkheid is om alleen op een een partij te stemmen waarbij dan automatisch de stem naar de eerste kandidaat gaat. Dit vraagt extra uitleg.	Turflijst vergroten naar 30 kandidaten op één kant zodat je minder hoeft om te draaien	Geen suggestie voor verbetering, alleen het extra onder de aandacht brengen van hoe fijn het kleine formaat biljet werkt zeker in combinatie met de VOX lesmethodiek. Het proces loopt gestructureerd, overzichtelijk kalm en zorgvuldig. En als fijn neveneffect: het gaat ook nog eens vlotter. Ontzettend prettig en een groot verschil met "vroeger"	vierde stembureaulid, had weinig te doen, want gebruik nieuwe biljet was voor de meeste stemmers de derde keer..	Heel veel kiezers weten niet dat ze om een nieuw stembiljet mogen vragen als ze verkeerd hebben ingevuld daar mag meer aandacht aan gegeven worden.	Gouda: BV: lijst 11 JA 21 -> bij de telling op kandidaat bleek veel stemmen ongeldig, omdat de mensen zowel op nr. 11 ->JA 21 als op nr. 11 -> kandidaat is gestemd, terwijl er maar 7 kandidaten op de lijst stonden. Dit viel mij op bij andere stembureaus.	Als je een kiezer instructies thuisstuurt, en op een banner print, en nogmaals uitlegt in het stembureau, en nog een keer in het stemhokje zelf, doe dat dan allemaal met precies hetzelfde document met dezelfde layout. Dit is een ongelovelijke information overload. Voor mij als voorzitter is dit ook het geval met de vox telmethode. Er zijn teveel instructies die min of meer hetzelfde zijn maar toch allemaal aandacht vereisen. 3 verschillende 'wat moet waar in' documenten. Een telprocesposter, ee	Voor de voorzitter van het stembureau was de afronding en proces-verbaal een onoverzichtelijk gebeuren met alle papierwerk.	Eerste selectie is even en oneven . Partijen ook spitsen in even en oneven maakt de kans op fouten kleiner	Het voorbeeldformulier gaf soms onduidelijkheden omdat hier fictieve partijen opstaan	Voor een aantal stemmers was van tevoren niet duidelijk wat ze moesten doen. Ze waren erg blij met mijn korte instructie.
Op het nieuwe stembiljet staan de namen van de partijen onder elkaar. De nummers van de kandidaten daarentegen staan horizontaal. Dat laatste vind ik verwarrend. Waarom de nummers van de kandidaten ook niet onder elkaar?	Voor de volgende verkiezingen het nieuwe biljet.	Ik had wel behoefte aan napraten met de voorzitter over hoe alles was gegaan.	Het extra 4de lid van het stembureau is niet meer nodig.	Veel kiezers hadden het, ondanks de uitleg, niet goed begrepen. Daardoor stemden mensen vaak op hetzelfde kandidaat nummer als het partij nummer. In het geval dat de partij genoeg kandidaten had leverde dat onterechte voorkeurstemmen op. Voor partijen met een hoog nummer en een laag aantal kandidaten leverde dat veel ongeldige stemmen op. Oneerlijk dus. Misschien moeten die stemmen alsnog aan de lijsttrekker worden toegewezen. Het aantal ongeldige stemmen is toegenomen maar is feitelijk veel hog	Zorg ervoor dat van tevoren duidelijk is dat stembiljetten waarop alleen een bolletje voor de partij is ingekleurd 'apart' geteld moeten worden per partij, nu moesten we achteraf alle stapels een tweede keer door.	Met name oudere mensen vonden het nieuwe stembiljet erg ingewikkeld. En de map met kandidaten bleef vaak open liggen. Daardoor was het stemgeheim niet gegarandeerd.	Het papier van de stembiljetten was redelijk dik en stug dat maakte het lastig om telkens maar 1 blad verder te gaan. Je moest goed kijken of je er niet perongeluk 2 tegelijk had. Verder ging het heel goed met de nieuwe stembiljetten.	In het verleden ben ik wel teller geweest. Bij het grote biljet zit je te zoeken naar een rood hokje. Zodra je dat hokje gevonden hebt leg je het biljet op de goede stapel en gaat verder. Bij navraag bleek me dat de andere stembureauleden die ook al geteld hadden, dat ook zo doen. Ik denk dat (bijna) alle tellers het zo doen. Mocht het zo zijn dat er verderop nog een hokje rood is, dan merk je dat waarschijnlijk niet op. Ook niet in het vervolg van het telproces. Een ongeldige stem wordt zo als	Minder focus op gemak medewerker, meer op begrijpelijkheid voor burger. 3 stamps proces is voor sommigen te veel gevraagd.	Uitleg geven aan de kiezers is makkelijker als er een geleidelijke stroom binnenkomt. Met andere woorden bij een heel druk stembureau kan de uitleg over het nieuwe stembiljet lastiger zijn. In ons stembureau hadden wij geen ongeldige stemmen waarschijnlijk omdat wij consequent waren met het uitleg geven. Het viel mij op dat bij de vraag "kent u het nieuwe stembiljet?" veel jongeren het juist niet kenden of twijfelachtig waren (misschien stemden zijn voor de eerste keer). Bij een landelijke invoe
Betere voorzieningen op de stembureaus. Als je van 7.00 tot 23.30 uur bezig bent is een	Bij uitleg over het stemformulier: korte bondige instructie geven. Nadruk leggen op	1. regelen dat bij kiezen op een niet bestaande kandidaat (te hoog nummer rood	Zou Tellen niet sneller kunnen? Nu leest 1 persoon en lopen 6. In 2 ruimtes en dan	Ik merkte dat er nog wel wat onduidelijkheid was als het ging om zaken die niet klopten.	Nieuwe stembiljet in het hele land invoeren!	Behoudens kleine verbeteringen is dit formulier prima. Als we terug gaan naar het	Laat het alsjeblieft zo blijven, het was erg fijn! Stemmers gaan hier aan wennen en dan	In de lijsten staan de kandidaten onder elkaar genummerd, terwijl de cijfers op het	Inpakken van stembiljetten -vooral bij centraal tellen - is vanwege het geluid van	Oudere mensen vonden het moeilijk om het kandidaten nummer op te zoeken enof te
stroopwafel, een chocolaatje en een beetje water heel karig.	het rood inkleuren van 2 bolletjes, partij en kandidaat.(met pakkende slogan)	gekleurd) te bepalen dat die stem aan de lijsttrekker toekomt; 2. meer aandacht dat ook geldig gestemd kan worden door alleen de partij aan te geven (bijvoorbeeld duidelijk boven kandidatenlijst, flyer e.d. dit te vermelden 3. in lijn met 2 dan instructie: u dient een partij te stemmen en eventueel op de tweede rij ook nog een kandidaat te kiezen	opstapelen gaat sneller	Bijvoorbeeld: stembureaus hadden twee stapels gemaakt van partijen met veel stemmen. In een aantal gevallen hadden ze daar twee telformulieren bijgevoegd; 1 per stapel met daarop het aantal opgetelde formulieren van die betreffende stapel. De bedoeling was (denk ik) om op 1 telformulier het totaal van de twee stapels te zetten. Ik merkte dat de telleider niet precies wist hoe daarmee om te gaan. En dat zag i		oude, complexe belachelijke formilier: ik ben niet meer bereid tot het oude geploeter. Dan ben ik weg	zullen er automatisch minder fouten gemaakt worden (en dus minder ongeldige stemmen).	stembiljet horizontaal naast elkaar genummerd zijn. Dit zou voor verwarring kunnen zorgen. Maar wat een verbetering dit stembiljet!	inpakpapier storend; misschien beter verschillrnde formaten enveloppen	Zij prefereerde een fysieke lijst op het achterschot van het stemhokje Het stemgeheim komt hierbij wel een beetje in de knoop omdat wachtenden makkelijker kunnen zien wat je opzoekt
De turf methode van vorige verkiezingen van fijner	Er was een extra persoon aanwezig om kiezers uitleg te geven. Dat was m.i. overbodig. Voor de Boekelse kiezers was dit de derde keer. Overbodig dus.	- Zet niet de nummers van de partijen verticaal en de nummers van de kandidaten horizontaal. Dit voelt vreemd aan. - Een aanzienlijk deel van de stemmers vond het merkbaar vervelend dat men zowel bij de ingang als aan de stemtafel uitleg kreeg/aanbod tot uitleg kreeg. Men had hier immers al drie keer mee gestemd.	In de e-learning werd de kiezerspas ook besproken, maar bij de gemeenteraadsverkiezing is deze nvt. De e -learning is vaak ook een aantal weken voorafgaand an de verkiezingen. Misschien optie om een korte samenvatting van de belangrijkste punten in de week van de verkiezingen te delen? Bijvoorbeeld over controle legitimatiebewijs/ gebruik van volmacht etc . Dit zou in een korte pdf oid kunnen.	kleine partijen met hoge lijstnummers, seniorenpartij en 50plus bijvoorbeeld En lage aantal mensen op de lijst, worden bovengemiddeld benadeeld. Ouderen snappen niet dat je onderaan het nummer van kandidaat moet invullen ipv het nummer van de lijst. Je ziet dus 16 (lijst) en 16 (kandidaat) als combi veel voorbij komen. De intentie van deze mensen is om netjes op de partij te stemmen. Jammer dat hun stem verloren gaan - hoe kunnen we dit oplossen?	Voor sommige kiezers bleek het toch lastig om een tweede hokje rood te maken. Misschien moet er duidelijker gecommuniceerd worden dat alleen op een partij stemmen ook geldig is. Vooral mensen die niet taalvaardig zijn hadden moeite met de voorkeursstem en kozen soms een getal dat hoger was dan het aantal kandidaten.	De instructie vooraf kan duidelijker. Er wordt daar bijvoorbeeld gepraat over vakje d, terwijl je niet weet wat dat voor vakje is. Ook graag een instructie apart voor centrale tellers.	AUB nooit meer terug naar het oude stembiljet. Als ik alleen al denk aan het oude stembiljet dan krijg ik er al stress van.... dit nieuwe biljet heel snel landelijk invoeren, dat maakt iedereen blij. Niet alleen de stemburo-leden en tellers, maar ook de burger die gaat stemmen.	Ik heb bijna alleen maar positieve berichten gehoord over het kleinere stembiljet. Zelf vind ik het op alle fronten een verademing. Als het aan mij ligt zo snel mogelijk landelijk invoeren!	Lijst met namen ophangen in het stemhokje (kliklijst), makkelijker dan het boekje door bladeren.	Bij de uitleg aan kiezers is het handiger om 1 echt stembiljet als voorbeeld te maken en die aan de kandidaten uit te leggen. Ik denk dat de fictieve partijen voor verwarring hebben gezorgd bij sommige kiezers. Sommige kiezers hebben 2x hetzelfde vakje aangekruist. Dus partij 11 en kandidaat 11. Omdat die partij minder dan 11 kandidaten had, is de stem ongeldig verklaard. Mijn advies zou zijn om deze stemmen voortaan geldig te verklaren.
voortaan het nieuwe stembiljet gebruiken.	De mogelijkheid aan de kiezers aanbieden dat er ook alleen voor partij gekozen kan worden. Dit kan meer rust en duidelijkheid bieden. Is dan wel niet op persoon. Maar vooral voor de ouderen en mensen die het moeilijk begrijpen fijn. En dan is de stem toch geldig wat heel belangrijk is.	Dat het logischer zou zijn als de kandidaatnummers vertikaal ipv horizontaal zouden staan	Het viel me bij het uitvouwen van het stembiljet op dat hij nogal naar drukinkt rook. Een sterke geur, niet zo prettig. Het linkerbovenhoekje dat mist zou misschien ook in een ander hoekje geplaatst kunnen worden. Is daar echt goed onderzoek naar gedaan met het oog op uitvouwen en al dan niet alsnog moeten draaien? Doe eens een try out met mensen die moeten uitvouwen en kijk eens goed welke (overbodige) handelingen ze dan doen... Er zijn nog steeds mensen die kruisen door een open rondje zetten	nieuwe stembiljet blijven gebruiken: scheelt veel ergernis+tijd	De uitleg bij het stembiljet is voor sommige (anderstalige) kiezers lastig te volgen. Ik denk dat het zinvol is om in plaats van "u moet twee hokjes kleuren" over te gaan op "kleur in elk geval een hokje voor de partij". Dat zorgt voor minder verwarring en ik denk ook voor minder ongeldige stemmen.	Ik had de rol van uitleggever. In het script stond er als laatste zin dat je mensen er op moest wijzen dat ze moeten kijken naar het maximaal aantal kandidaten in een partij en dan niet een hoger cijfer moesten invullen op het stembiljet. Als je dit uitlegt is dit onduidelijk, en het staat ook niet op de banner. In de fysieke training werd ook aangegeven dat je dit beter niet aan het eind van zeggen. Maar het staat in het script wel zo, dit spreekt elkaar dus tegen. Om het voor een uitleggever m	Iets dunner papier telt wat makkelijker, denk ok	De meeste onduidelijkheid onder kiezers ontstond door het voorbeeldstembiljet dat geen echte namen of partijlogo's had. Dit maakte het onduidelijk voor de kiezers om te begrijpen wat er verwacht werd.	Wij gaven iedereen die het stembiljet in kwam informatie over de nieuwe methode. Veel mensen hadden de envelop nog niet geopend en waren verrast over het nieuwe stembiljet maar snapten de uitleg. Er kwamen ook mensen die het al wisten en die gaven we toch ook de uitleg. Mijn advies is ook een volgende keer weer die toelichting te blijven geven, omdat het toch nog voor veel mensen nieuw is. Ik hoorde ook dat op een andere locatie er niet - weinig toelichting werd gegeven. Ik ben ervan overtuigd d	Ik vind het verwarrend dat wel een partij inkleuren maar geen kandidaat naar de lijsttrekker gaat en wel een partij inkleuren maar een te hoge kandidaat invullen ongeldig is. Als er wel een partij is gekozen lijkt het mij logischer dat dat dan ook naar de lijsttrekker gaat.
De vorige keer moesten we turven, dat was echt niet handig. Het tellen zoals deze keer (even/oneven) en erna 2 personen per partij is echt veel efficiënter.	Ipv de afbeelding van de partijen het in tekst zetten van de partijen. Mensen worden dan gedwongen om te lezen en maken dan wellicht minder snel de fout om geen partij te kiezen. Het enige probleem bij ons op het stembureau was dat mensen vergaten een partij aan te kruizen.	gelijk permanent invoeren. Landelijke campagne doen om het aantal ongeldige stemmen verder te verlagen. Nu is er alleen info over het stembiljet in het stembureau.	Misschien een informatiefolder neerleggen over stemmen met dementie: het gebeurt vaak dat de echtgenoot van de dementerende persoon in kwestie gepikeerd raakt als ik diegene uit het stemhokje sommeer wegens het stemgeheim. Vaak komen dan allerlei dingen als "we zijn al x jaar getrouwd en hebben geen geheimen voor elkaar": wij moeten begrip hebben voor deze mensen, maar het begrip komt nooit echt terug.	Het was nu nog officieus mogelijk door alleen de partij te selecteren, de lijsttrekker te kiezen. Kan dit ook officieel gemaakt worden? (Waarschijnlijk kan het niet, omdat je een persoon moet kiezen volgens de Kieswet)	landelijk invoeren	Ik vind de indeling van de kandidaatnummering van links naar rechts onlogisch, ik vind het beter van boven naar beneden (dus verticaal) omdat het meer lijkt op het vorige stembiljet.	Zorg ervoor dat er altijd een even aantal tellers aanwezig .	Het is onlogisch dat de kandidatenlijst verticaal is en de volgorde op het stembiljet horizontaal. Dat werkt verwarrend. Beter zou zijn op het stembiljet de nummers 1-10 onder elkaar, en dan in de kolom ernaast verder met 11-20, etc. Verder vind ik het bijzonder dat er niet openlijk is gecommuniceerd naar de kiezers over het feit dat hert slechts aankruisen van een partij en geen kandidaat, OOK een geldige stem is.	Stemmers waren over algemeen goed voorbereid op nieuw stembiljet. Niet iedereen wil dan nog uitleg dus dan ook niet aangedrongen.	Hou het nieuwe stembiljet

- Stemmen waarvan het gekozen kandidaat nummer hoger is dan het aantal op de lijst goedkeuren als partijstem onder nul. - Vormgeving van het formulier zou eenduidiger zijn als zowel partij als kandidaat in noordzuid richting is genummerd. Wellicht nog beter zou zijn te werken vanuit links naar rechts. (stap 1 Kies partij) stap 2: Kies kandidaat.	Het zou heel fijn zijn als dit formaat van het stembiljet blijft en landelijk word ingevoerd. Er word goed uitleg gegeven hoe het stembiljet werkt zowel voor thuis en de dag op de locatie. Jammer dat er dan toch nog ongeldige stemmen bij zitten.	Misschien kan het nieuwe voorbeeld stembiljet beter lijken op het echte nieuwe stembiljet. Soms zorgde het voorbeeld voor verwarring bij kiezers.	Ik heb eerder in een andere gemeente op het stembureau gezeten en daar waren de facilitaire zaken beter geregeld, wat lekkers bij de koffie, een lunch en diner. Ik vond het nogal karig dat er alleen koffie en thee aanwezig was. We zijn vrijwilligers en dat mag wel wat meer gewaardeerd worden (niet persé voor mezelf, maar wel vrijwilligers in het algmeen)	Bij het tellen van grote aantallen kunnen (vooral oudere) collega's sneller de tel kwijtraken, bijvoorbeeld wanneer ze worden afgeleid of wanneer er tussendoor iets wordt gezegd. Dat is begrijpelijk, maar dit kun je eenvoudig ondervangen door te werken met tellen in tientallen. Tel telkens tien biljetten en maak vervolgens een vouw in de stapel. Daarna tel je opnieuw tot tien bij de volgende biljetten en maak je weer een vouw. Herhaal dit proces totdat alles geteld is. Vervolgens kun je het t	Protocol van overdracht duidelijk separaat van pv houden, evt. met rode waarschuwing dat deze niet in de krat meegaat, maar met het transport van de stembiljetten	Op het nieuwe stembiljet was alsnog veel wit, waardoor ik dacht, als je dat wit eraf haalt kan ie nog een formaatje kleiner	Blijven gebruiken, het 'nieuwe' stembiljet, veel fijner.	Het stemmen met dit systeem, vond ik heel duidelijk. Ik heb samen met een prokkel gezeten en ook voor haar was alles duidelijk. Wat mij betreft volgend jaar weer dit systeem	Wellicht nog eens naar het soort papier kijken van het stembiljet. Ik vond dat vellen makkelijk aan elkaar kleefden en dan niet snel los te maken waren. Je kon wel voelen dat het om meedre biljetten tegelijk ging dus het heeft niet tot fouten geleid.	Ga hier aub mee door. Het scheelt enorm veel tijd, en papier! In ons bureau slechts 1 ongeldige stem (op 813 stemmen).
Nieuwe stembiljet houden		Als een stemmer de partij kleurt en daarna een te hoog getal kleurt voor een kandidaat is het stembiljet ongeldig. Waarom gaat deze stem niet naar de partij?	Of de turflijst gehanteerd wordt op basis van wettelijk voorschrift of een ambtelijke instructie weet ik niet. Maar de lijst is in het proces van geen belang, althans ik zie de toegevoegde waarde niet. Wel van belang is te controleren of de biljetten goed gesorteerd zijn per partij. Maar of dat in de instructies staat weet ik niet. (Wij hebben het wel gedaan. Want bij het afleggen van een stembiljet op de stapel per kieslijst werkt het vier ogen principe niet.)	Ik was verantwoordelijk voor opmaken proces-verbaal. Dus niet echt bezig met tellingen fysiek. Maar de formulieren waren bij controle stuk handzamer en makkelijker te controleren alleen al door het volume per stembureau.	Het kleinere biljet is bij telling een hele grote win	De partijen zijn in kolommen genummerd op het formulier geplaatst en de kandidaatnummers in rijen. Dat zijn 2 verschillende ordening op hetzelfde formulier. Verder is bijna onbekend dat alleen een stem op de partij naar keuze ook voldoende us en een jandidaat niet perse nodig. Dus ook nu is in principe één hokje rood kleuren bij n partij voldoende.	De dubbele check van of het biljet wel op de juiste stapel ligt, in de stap sorteren op kandidaatniveau, is de enige minder duidelijke stap, omdat je dan naar 2 rode bolletjes tegelijk kijkt en beide hebben een getal. Wellicht helpt het als de lijsten een letter krijgen en de kandidaten een cijfer. Ik bij het invullen van het pv, wat je samen doet. Klinkt lijst B twee duidelijker dan lijst 2 twee	Minder correcties nodig bij tellen Werkt heel prettig	We kregen veel positieve reacties op het nieuwe stemformulier en maar 1 a 2 negatieve.	Ga alstublieft door met het nieuwe stembiljet
Stembiljetten door meer dan één persoon laten uitdelen bij het tellen		Inwoners in onze gemeente hebben al vaker gestemd met dit biljet. Uitleg is eigenlijk niet meer noodzakelijk voor de meeste mensen, hierdoor stonden we eigenlijk met teveel personen op het stembureau.	dat diegene die het stembiljet afgeeft, nogmaals de kiezer vraagt; weet u dat u een partij en een kandidaat dient aan te kruizen?	De opzet van het stembiljet is niet logisch: partijen staan onder elkaar en kandidaatnummers staan naast elkaar. Het is heel vreemd om nummers naast elkaar te zetten in rijen ipv kolommen.	Er waren te weinig pv duo's	De voorzitters beter instrueren in het efficiënt aansturen van het proces/ het team. Nu merkte ik dat de voorzitter eigenlijk het proces vertraagde. Bij stembureau 59 zag ik een voorzitter, die wél goed wist hoe het moest. We zaten in dezelfde gymzaal en met hetzelfde aantal stemmen en zij waren halfuur eerder klaar. Tellen per 100 bijvoorbeeld tegelijk levert fouten op, vaker ongelijke aantallen, bleek nu ook. ....2x50 of 4x25 is een veel snellere methode met meerdere clips. De voorzitter nam	Zorgen dat er voor de stembureauleden netjes gezorgd wordt en er een lunch en/of maaltijd is. In deze buurt is verder geen winkel of restaurant te vinden. Op koffie/thee en 1 appelflap, 1 blikje fris en 1 appel de dag vanaf 7.00 uur doorkomen is wel erg weinig/karig. Bezuinig op andere dingen maar niet op een blijk van waardering voor stembureauleden.	De stemmers kwamen met vragen of het toegestaan was om alleen op een partij te stemmen, zonder een persoonsnummer rood te maken. Dat is in de toelichting die stemmers thuis kregen blijkbaar onduidelijk. Vooraf aan de uitleggers beter aangeven welke fouten er gemaakt worden en hoe die het beste voorkomen kunnen worden. Op mijn stembureau waren 5 afgekeurde formulieren en twee blanko. Van de vijf (op de 1150) hadden er vier alleen een kandidaat aangekruist en geen partij. Volgende keer gaan we da	Meer een procespunt, maar onze stembureau voorzitter was druk met processen verbaal invullen. Het zou misschien helpen als een ander lid van het stembureau als hoofd tellen wordt aangewezen, dat had flink discussie tijd gescheeld Het inpakken van de gebruikte stembiljetten in pakpapier werkte maar is voor verbetering vatbaar. Erg handzaam was het niet overal. De grote oude stembiljetten konden opgerold worden maar dat werkt met de kleine niet meer. Misschien een enveloppe of doos achtige oplossi	Bij het tellen per partij plaats je de clip de eerste keer linksboven en de 2e keer rechtsboven. Als dat linksONDER en rechtsONDER zou zijn, zue je tijdens het tellen de rode stip van de partij. Dan haal je eventueel bij een verkeerde partij gesorteerde stemmen er meteen uit.
Bij andere gemeente via het oude stembiljet gestemd en geteld. Dit nieuwe biljet is handzamer, fijn voor ons en de stemmer.		Zo snel mogelijk dit nieuwe formulier landelijk invoeren. Met het oude (grote) formulier is het veel lastiger om ongeldige stemmen te ontdekken.	Gezien het aantal stembiljetten dat niet geldig was door het niet invullen van een partij, is een volgende keer m.i. specifieke instructie nodig bijv u weet dat u 2x een rondje rood moet maken ipv een algemene vraag	Met name ouderen vonden het lastig om een nummer van een kandidaat aan te kleuren, enkelen volgden de instructies te letterlijk en kleurden de naam van de kandidaat van keuze aan op de kandidatenlijst in plaats van op het stembiljet.	relatie veel ongeldige stemmen, met name bij partijen met weinig kandidaten. Al gauw werd bij de kandidatenstem een te hoog cijfer ingekleurd. Voorstel om dergelijke stemmen naar de lijsttrekker te laten gaan, want er is wel correct op een partij gestemd.	De partijen lopen op volgorde van boven naar beneden. De kandidatennummers lopen van links naar rechts, dat is niet intuïtief logisch.	Het nieuwe stembiljet aan blijven houden. Fijn om daarmee te werken, overzichtelijk en milieuvriendelijker. En het hoekje eraf is fantastisch.	Samenvoegen van de twee stembureau's in Ens voor tellen scheelt een telploeg	Achter iedere partij staat het aantal deelnemers vermeld. Dat kan een hulpmiddel zijn bij het uitleggen van het stembiljet.	Is het moegelijk om oneven partijen links en even partijen recht te plaatsen. Maakt sorteren makkelijker Aantal kandidaten per partij is wel erg klein en slecht leesbaar op formulier zwart poppetje en wit cijfer
Suggestie 1: bij het sorteren van de stembiljetten op partij (achtereenvolgens oneven en even lijstnummers): in de instructie stond dat 1 persoon (de voorzitter?) uitdeelt aan in totaal 4 personen. Dit kost heel veel tijd. Wij hebben dit gaandeweg aangepast: 2 personen gingen uitdelen aan 1 persoon met lijstnrs 1, 5, 9 etc en 1 met 3, 7, 11 en later idem met de even nrs. Dit ging zo ongeveer twee keer sneller en (omdat er maar 13 lijsten waren en het stembiljet klein is) net zo goed. Suggestie		Het extra stembureaulid voor uitleg is wat mij betreft overbodig inmiddels. Veel kiezers weten van hen verwacht wordt en er is genoeg capaciteit om eventuele vragen te beantwoorden.	We hebben wel uitleg gegeven, maar bij a niemand had daar behoefte aan. Eén stembureaulid minder de volgende keer kan prima.	We kwamen best veel ongeldige stembiljetten tegen. Vooral bij hogere partij nummers. Hier zal naar gekeken moeten worden naar een passende oplossing bij een volgende verkiezing. Tevens was onze pv voorzitter niet enthousiast en heeft de hele dag op een stoel gezeten en heeft niet deelgenomen aan de rollen van uitleg geven en toezichthouder.	Onlogisch dat de.partijen ONDER elkaar stonden en de kandidaten NAAST elkaar	Op ons stembureau kwamen vooral stemmers met voldoende vaardigheden om de instructie voor het nieuwe formulier te begrijpen. We hebben bij het tellen bij maar 1/1200 formulieren geconstateerd dat het niet goed is gegaan. Op stembureaus waar relatief veel stemmers komen die beschikken over weinig basisvaardigheden, lijkt het me een goed idee dat er een beeldscherm staat waar continu een animatie/beeldvideo draait waarin wordt uitgelegd hoe het stemmen moet gaan. Ik denk dat het voor sommige groep	Het was lastig met dementerende mensen ook als er begeleiding bij was. Van de GGZ waren er ook enkele mensen en dan is het moeilijk om alles uit te leggen.	Landelijk invoeren!	Bij volgende verkiezingen opnieuw de stemmers uitleg aanbieden.	Het is heel vervelend iedere keer opnieuw examen te moeten doen. dat vind ik na 4x wel genoeg
Ik merkte (bij de donderdagtelling) dat het controleren of het biljet in de juiste partij stapel zat meer moeite kost. Maar het tellen van de kanidaten minder moeite.		1. Omdat het voor veel kiezers al de derde keer was om met het kleine stembiljet te kiezen, past de term 'nieuwe stembiljet' eigenlijk niet meer en begint zelfs verwarrend te worden. 95% van de kiezers, die je vraagt of ze uitleg willen, geven als antwoord: "zelfde als vorige keer toch"? Het is niet meer nieuw voor ze. 2. Maak de logo's van de partijen groter, zeker als er, zoals in Midden-Delfland, maar 6 partijen zijn. Ruimte zat. Je zou ook de ruimte tussen de lijst met partijen en de lijst m	Na het tellen op donderdag in de sporthal nog uren moeten wachten ,terwijl er geen problemen waren tijdens het tellen. Het was allemaal in een keer goed. Wij vroegen elke keer aan de leider wat op woensdag geteld was en elke keer klopde dat als een bus. Wij hebben na de telling nog uren zitten wachten op de groene kaart en konden daarna pas weg. Dit werd door iedereen als zeer vervelend ervaren, dit moet zeker een groot punt van aandacht worden.	Nooit meer het oude stembiljet gebruiken	uitleg in andere talen	Het biljet voelde glad aan, je moest oppassen dat je er geen 2 gaf. Misschien ander papier of andere coating	Het boekje met lijsten van alle kandidaten lag in het midden op de tafel van het stemhokje. Aan beide zijden was niet voldoende ruimte om het uitgevouwen stembiljet neer te leggen. Misschien is het beter om het boekje aan een van de zijkanten neer te leggen, zodat het stembiljet er naast kan liggen.	De extra uitlegavond georganiseerd door de gemeente was een beetje veel van het goede. De map en training was voldoende geweest	Beter uitleggen hoe om te gaan met de vraag wat er gebeurt als je alleen een hokje bij een partij aankruist, en waarom het antwoord is wat het is.	In het script dat we kregen, stond dat we ook moeten uitleggen dat je op moet passen niet op een te hoog kandidaatnummer te stemmen. Dat is voor mensen eigenlijk te ingewikkeld om te overzien als ze het principe nog niet helemaal snappen, dan moeten ze ook opeens die kandidaataantallen bij de lijst bekijken. Ik kortte dat af tot 'check nog eens extra goed of het kandidaatnummer klopt met wat er in het boekje staat'. Nog een andere opmerking: ik ging eind van de middag met mijn partner mee naar
Het tellen op partij kan mijn inziens makkelijker en sneller.			Deze keer was er ook een beter formulier om de stemmen te `turfen`.	Boekjes met kandidaten in stemhokje minder handig, ze vallen snel dicht mede omdat ze tegen achterzijde van stemhok aanliggen	Voor het invullen van het stembiljet is het erg onhandig dat het boekje met de kandidaatlijsten op het midden van het legbord in het stemhokje moet liggen. Veel kiezers moesten daardoor hun stembiljet verleggen.	Partijen op formulier van boven naar onderen terwijl kandidaten van links naar rechts. Beter laatsten ook van boven naar onderen. Kan me niet voorstellen dat teruggegaan wordt naar vroegere formulieren	Veel positieve reacties van stemmers gekregen over kleine stembiljet!!	Een vlot telproces staat of valt met de voorbereiding door de voorzitter. De voorzitter had de telinstructie filmpjes niet gezien en had de stappen voor zichzelf niet helder. Ik snap dat voorzitter zijn niet vaak voorkomt, maar juist daarom zou een goede voorbereiding fijn zijn voor de voorzitter zelf en de tellers. In het stembureau verliep het telproces wat rommelig doordat de voorzitter geen duidelijke instructies gaf. Het is uiteindelijk goed gegaan omdat er meerdere ervaren tellers waren.	In de instructie aangeven dat het maximum aantal zetels per partij vermeld is op het stembiljet. Dat is erg handig, zat niet in de instructie, waardoor er wat afstemming nodig was over de werkwijze.	zo snel mogelijk overal invoeren
Ik heb het idee dat het aantal foutstemmen meer was met tellen op donderdag per kandidaat, dit omdat er dan een nummer ingevuld was die geen kandidaat was van de partij. Dit extra onder aandacht brengen bij stemmers?			De afvinkformulier tijdens het tellen is onhandig. De rondjes draaien je voor de ogen.	Het was onduidelijk of in de gele en blauwe kolommen op de telformulieren de toevoegingen of de totalen moesten worden ingevuld. In de handleiding voor PV koppels was onduidelijk wanneer de op woensdag getelde stempassen en volmachten in het PV van donderdagmoesten worden ingevuld.	De 1e ronde stemmen tellen gaat op even en oneven. Ik kan me voorstellen dat het misschien sneller gaat als je voortaan op "links" of "rechts" sorteert. Ofwel partijen die in de bovenste box aan de linkerkant staan, en partijen die rechts in de box staan. Dat in het geval dat de opmaak altijd twee rijen blijft voor alle verkiezingen.	Ik snap niet dat de nummers van kandidaten horizontaal geordend staan ipv verticaal. Dus: ipv verticaal: 1-2-3-4-5 1-5-10-15 6-7-8-9-10 2-6-11-16 3-7-12-17 De partijen en lijsten staan namelijk wel zo: Lijst 1 Lijst 3 Lijst 2 Lijst 4 Daarnaast leest iedereen cijfers van boven naar beneden, zoals meerkeuzetoetsen of überhaupt lijstjes.	Het is jammer dat er meer ongeldige stemmen waren dan bij vorige verkiezingen. Een suggestie zou kunnen zijn om het bovenste gedeelte (partij) nog verder los te plaatsen van het onderste gedeelte (kandidaat) om het verschil tussen beide nog duidelijker te maken	Zolang digitaal stemmen geen mogelijkheid is: voer dit a.u.b. landelijk in!	Ook al is het tellen sneller en goed gegaan, toch mag de voorzitter duidelijker van tevoren aangeven hoe het telproces gedaan gaat worden.	We merkten dat er af en toe een taalbarrière was. Mensen waren gewend om een persoon met naam te zoeken op het stembiljet. Dat is nu anders en ging wel eens fout. Wat meer educatie vooraf in de eigen taal had mogelijk ongeldige stemmen kunnen voorkomen.

Ik v9nd vorige keer het turven bij het verdelen van de biljetten op partijniveau erg handig en die uitkomst verglijken met het tellen op partijniveau. Dat scheelt een stap en daarmee tijd			Uitleg van het nieuwe stembiljet is m.i. bij de volgende verkiezingen niet meer nodig door het 4e stembureaulid bij binnenkomst maar er kan prima bij de controle van de stempas en id-gegevens van de stemmer gevraagd worden of ze bekend zijn met het nieuwe stembiljet en/of ze nog uitleg willen hebben. Dan kan daar uitleg worden gegeven en als het te druk is evt verwijzen naar het 4e stembureaulid. Deze 4e persoon heeft erg weinig te doen gedurende het stemmen.	Er waren meer stemmen die ongeldig waren dan bij eerdere verkiezingen. Als dit gelijk verdeeld is over de verschillende partijen is dat niet zo erg. Maar mij viel op dat de ongeldige stemmen relatief veel bij dezelfde partij voorkwamen. Dit was de combinatie van partij 13 (PVV) met kandidaat 13. Er waren echter geen 13 kandidaten, dus deze stemmen werden volgens instructie ongeldig verklaard. Voor de toekomst zou ik hier zeker nog een keer naar kijken. Als kiezers geen kandidaat aankruisen is de	Ook de stemmers waren erg positief over het nieuwe biljet. Er zijn vrijwel geen ongeldige stemmen geteld.	Het stembiljet kan, mede gezien het relatief beperkte aantal partijen dat aan de gemeenteraadsverkiezing in Leiden heeft meegedaan, zelfs naar A4 formaat. Nog handzamer!	Misschien een extra hoekje eraf, zodat je het formulier vanuit meerdere kanten kan openvouwen. Verder merkten we meer ongeldige stemmen dan normaal. Kiezers moeten duidelijk nog wennen.	De persoonlijke uitleg op locatie aan de stemmers herhalen. Dit werkt positief.	Opnemen/uitleggen dat een stem ook geldig is als kiezers alleen het hokje van een partij rood kleuren	Ik heb het als een hele prettige samenwerking ervaren met de “ochtendploeg” Ook met het tellen (samen met de middagploeg) hadden we een prettige sfeer. Het was een hele mooie ervaring, en voor herhaling (zonodig) vatbaar.
De partijenlijst is verticaal ingericht, de kandidatenlijst horizontaal. Dat is verwarrend voor de kiezer.			het "hoekje " van het uit te vouwen stembiljet mag wel een duidelijker kleur krijgen zodat het uit vouwen nog makkelijker kan verlopen. het was af en toe wel even zoeken.	Enige wat ik oneerlijk vind is dat als er een te hoog kandidatennummer wordt ingevuld dat de stem ongeldig is. Dat geeft partijen een reden ok 50 kandidaten aan te stellen.	Stemmers moeten eraan wennen om 2 hokjes te kleuren, mogelijk duidelijker vermelden dat wanneer je geen voorkeur hebt alleen het hokje van de partij hoeft te kleuren.	Nieuwe stembiljet z.s.m. landelijk invoeren.	Ik heb het werken met het nieuwe stembiljet als zeer prettig ervaren. Het proces verliep soepel en overzichtelijk. Het geven van uitleg aan kiezers ging goed; de meesten begrepen snel hoe ze moesten stemmen. Alles is vlekkeloos verlopen. Wat mij betreft is er weinig verbetering nodig. De huidige werkwijze werkt goed. Complimenten aan de voorzitter voor de duidelijke leiding en de prettige sfeer in het stembureau!	Het voorbeeld stembiljet was niet het stembiljet die de stemmers daadwerkelijk kregen. Dit geeft enigszins verwarring.	Nooit meer terug naar dat immens grote onhandige ding dat we voorheen hadden. Dit was super!	De nummering van de kandidaten op het stembiljet was van links naar rechts dus in Rijen, de nummering van de partijen op kolom dus van boven naar onder. Beide van boven naar beneden nummeren is logischer.
Tot hadden we nog 4 ongeldige stemmen op 541 stemmen omdat ze alleen de kandidaat kozen en geen partij. Misschien moet dit nog duidelijker in het stemhokje.			Hopelijk wordt het snel landelijk ingevoerd. Ik gun ook andere stembureauleden de positieve ervaring die wij afgelopen woensdag en eerder hadden.	Graag doorgaan met dit biljet. Na een paar keer zal het percentage ongeldige stemmen dalen.	een te hoog kandidaatnummer kiezen zou niet moeten leiden tot een ongeldige stem	Cijfers van de kandidaten onder elkaar ipv naast elkaar, diverse kiezers merkten dit op. Indeling is da vergelijkbaar met het oude stembiljet.	Het moeilijkste voor kiezers leek het feit dat er geen namen staan maar cijfers voor kandidaten. Daar kan wellicht nog meer aandacht aan besteed worden. Hopelijk wordt het nieuwe formulier landelijk uitgerold. Het scheelt enorm veel tijd!	Zolang de kiezer goed wordt voorgelicht over de werking heeft het kleine formaat de voorkeur.	Op mijn stembureau waren veel kiezers verrassend goed voorbereid op het nieuwe stembiljet. Ze gaven aan het goed doorgelezen te hebben.	We kunnen de partijen verdelen in 2 kolommen even en oneven. Zou de even en oneven partijen dan onder elkaar kunnen staan in 2 kolommen. Dan gaat het splitsen en even en oneven sneller.
Een wacht-streep voor het stemhokje dat voor enige afstand zorgt.			Extra uitleg/hulp voor mensen met een verstandelijke beperking. Die vinden kandidaatnummers abstract en lastig te omthouden.	Ik hoop dat we in de toekomst, deze stem nieuwe procedure blijven toepassen!	1) Het formulier past precies in de opening van de stembus maar het is 'millimeterwerk' en het maakte veel stemmers ongemakkelijk/gestresst zoals dit ook bij de 'oude' stembiljetten het geval was. Dit kleine biljet zodanig verkleinen dat mensen zich er niet ongemakkelijk meer door voelen. 2) stembiljet ook geldig laten zijn als mensen een bolletje bij de partij hebben ingevuld en - helaas - een bolletje op kandidaatsniveau nummer dat niet bestaat bij die partij: laat dit automatisch naar de numm	Invullen aantal stemmen per kandidaat is voor linkshandigen makkelijker dan voor rechts handigen.	proberen dit nieuwe stemmen zo te handhaven, voor iedereen makkelijker.	Beter uitleg aan stemmers. Ondanks dat er extra mensen op stembureau aanwezig was voor uitleg vooral al voor oudere stemmers	Proberen te voorkomen dat er zoveel ongeldige stemmen waren.	Hopen dat deze wijzevan stemmen blijft
Vasthouden aan de oude tel manier, dus met het turfblad. Werkt zeer prettig!			Ga vooral door met dit stembiljet. Voor de kiezer en de stembureaueden is het veel praktischer, duidelijker en overzichtelijker	Partijen staan verticaal. Kandidaatnummers horizontaal. Is een beetje verwarrend. Meeste fouten bij kandidaatnummer. Hoger dan aantal kandidaten op de lijst. Waarom telt die stem niet bijv als zijnde op nr 1 lijstttrekker. Niets invullen bij kandidaat is ook nr 1 lijsttrekker. Beetje krom.	Om te ontvouwen is er een hoekje af. Het zou nog handiger zijn als dit er 2 zijn. Hierdoor wordt de positie van pakken niet meer van belangrijk	Er gaat veel tijd verloren omdat tellers niet efficiënt tellen.	Het VOX-telsysteem was ‘n grote vooruitgang mbt die hele grote stembiljetten, maar met deze kleine stembiljetten werkt die VOX-methode niet! We gebruikten onze eigen methode: alle biljetten op partij-nummer naast elkaar leggen, en daarna tellen en invullen op telformulier… We waren om half 11 klaar en alles klopte! Zónder de bordjes even en oneven dus. Gewoon je eigen gezonde verstand gebruiken! Iedereen is vooraf geïnformeerd over het nieuwe stembiljet en niemand die er problemen mee had	De video werd nauwelijks bekeken	Volgens mij weten veel kiezers niet datje bij een fout een nieuw stembiljet mag vragen. Als dit expliciet aan elke kiezer zou worden verteld dan zou dat naar min idee ervoor zorgen dat minder stemmen ongeldig zijn.Ik zag bij ons op het bureau een aantal ongeldige stemmen waarbij een keuze voor een kandidaat doorgestreept was en er een andere kandidaat gekozen was. Dat had wellicht vermeden kunnen worden als kiezers hadden geweten dat zij een nieuw biljet hadden mogen vragen.	Voorzitter moet naast de uitvoerende taak bij het stemmen tellen ook uitleg geven wat er bij die taak allemaal gedaan moet worden. Nu kwam bij stap 1 later naar voren waarop allemaal gecontroleerd moest worden. Overdracht van alle stembiljetten etc bij de gemeente liep goed maar de dame die het in ontvangst nam mag wel iets vrolijker zijn. Draagt niet bij in mijn motivatie om de volgende keer weer stembureau lid te zijn.
Overwegen of een 'foutieve' stem op een persoon (hoger nummer ingevuld dan het aantal verkiesbaren), niet alsnog goedgekeurd kan worden op de partij (0-stem).			De gleuf in de stembus was (te) klein t.o.v. het gevouwen stembiljet. Er was bijna niemand die het biljet er in één keer in kreeg.	Het afgesneden hoekje zou nog gemakkelijker zijn geweest voor het openen van het stembiljet voor gebruikers en tellers	Ik zou voor het uitleggen aan de kiezers graag een stembiljet dat op karton was geplakt hebben gebruikt, of geplastificeerd. Dat toont makkelijker dan een biljet van vrij dun papier.	Veel positieve reacties van stemmers gekregen over het nieuwe stembiljet. Los van de praktische voordelen, ziet het er ook beter uit.	Nooit meer terug naar het oude biljet. Misschien iets dunner papier gebruiken	Ik hoop dat het landelijk ingevoerd gaat worden, dit lijkt me een toekomstvast systeem	Het verpakken van de stembiljetten leek niet afgestemd op het nieuwe formaat en was niet heel robuust. Grotere kans op biljetten die uit een stapel glijden of verpakkingen die scheuren.	Praktijkervaring is belangrijk omdat je altijd situaties tegenkomt die niet in de voorbereiding waren meegenomen.
Formulieren hebben de neiging op elkaar te plakken			Gezien het feit dat onze gemeente nu al 3 keer het vernieuwde biljet gebruikt heeft hoeft er bij de volgende verkiezingen geen ‘4de persoon’ meer aanwezig te zijn op het stembureau voor extra uitleg. 99 % van de kiezers had nu al geen extra uitleg meer nodig.	de wanduit bij het uitleg van het nieuwe stembiljet bij ontvangst had geen toegevoegde waarde en werkte alleen maar verwarrend. Daar ben ik mee gestopt.	De telling van de partijen (bovenste vak) is verticaal, de telling van de kandidaten (onderste vak) is horizontaal. Als stemmer vond ik dat verwarrend.	Op het stembiljet staan de partijen in verticale kolom en de nummers van kandidaten in horizontale kolom. Mijn voorkeur zou hebben hier eenduidig mee om te gaan. Het was mij niet duidelijk waarom op het telformulier een hoekje ontbrak.	Er waren veel kiezers die zich goed hadden voorbereid op het nieuwe stembiljet.	maak de stappen voor het afronden van het procesverbaal en het verzegelen hiervan ook duidelijk in de instructie in de betreffende gemeente. ik heb hier duidelijk wat gemist, aangezien dit nog een uur in beslag nam nadat we het tellen al afgerond hadden. ik zat in de rol van telondersteuner, maar ook de telcoördinator en de middagvoorzitter hadden de instructie op deze laatste stap niet gekregen. met als gevolg dat we bureau verkiezingen moesten bellen voor de laatste instructies.	De video mag wel wat korter en bondiger.	Het stemformulier is niet logisch ingedeeld. Van recht naar links en boven naar beneden
Wij hadden een prokkelduo op het stembureau. Overdag was dat ontzettend leuk. Ze is bekend in het dorp, iedereen kent haar en maakt een praatje en ze geeft goede uitleg over het stembiljet. Alleen wilde zij ‘s avonds ook meetellen. Dat bleek achteraf niet heel handig. Lijsten waren verkeerd gesorteerd en na een uurtje sorteren was het duo weg waardoor wij met weinig tellers achterbleven.			Ik zou niet meer terug willen naar het grote onhandzame grote vel	Het formulier wat men thuis heeft ontvangen bracht verwarring. Men mistte, ondanks de uitleg bij binnenkomst, toch de namen op de lijst.	Landelijk inzetten!!	Doorgaan en landelijk invoeren. In deze telt ook de mening van de vele kiezers. We hebben heel veel goede geluiden ontvangen van de kiezers die zeer blij waren met het nieuwe formulier.	De horizontale nummering van de kandidaten kan beter verticaal zoals de partijen. Iedereen leest blijkbaar gemakkelijker van boven naar beneden. Tip van een professional in communicatie die toevallig ook kwam stemmen. Het aantal kandidaten in het icoontje mag groter of duidelijker. Wellicht een "let op" Stemmers waren nagenoeg allemaal positief over het formaat.	Doorgaan met het kleine stembiljet.	Persoonlijk vind ik het vreemd dat wanneer iemand op een partij stemt en vervolgens een voorkeurstem uitbrengt op een te hoge kandidaat dat dan de stem als ongeldig wordt beschouwd. Het is duidelijk op welke partij de kiezer stemt, dat kan eigenlijk niet fout gaan (met naam en logo). Maar het lezen van het boekje met kandidaten en het invullen van het stembiljet is iets foutgevoeliger. Persoonlijk zou ik, wanneer de kiezer een te hoge kandidaat-nummer in kleurt de stem naar partij en de lijsttre	Extra aandacht voor de nieuwe manier van stemmen op de envelop kiezer. Veel mensen maken die pas open in het stembureau / hebben de inhoud niet gelezen / waardoor ze onvoorbereid arriveren op de lokatie.
Het nieuwe stembiljet zou landelijk ingevoerd moeten worden.			Het hoekje van het stembiljet een opvallende kleur geven. Dat zorgt dat het openvouwen van het biljet sneller gaat.	Waarschijnlijk hebben we zelf tijdens het tellen niet goed opgelet bij eventuele ongeldige stemmen door een te hoog kandidaatnummer, wij hadden er maar één terwijl ik de volgende dag hoorde dat álle stembureaus ongeldige stemmen hadden gemist. Misschien goed om tijdens de dag in de berichten sectie van het stemportaal de voorzitter daar nog een keer aan te herinneren.	Iets bedenken dat je mensen die stuntelen in het stemhokje kunt helpen, ik denk dat we zo veel van de ongeldige stemmen zou kunnen voorkomen.	Vooral overal gaan gebruiken. Zat bij een stemlocatie (in woonzorgcentrum) voor bejaarden. Op de 800 ingevulde stembiljetten maar 2 biljetten niet goed ingevuld.	In de instructie over het tellen ontbreekt dat er bij het turven van de kandidaten op het maximaal aantal kandidaten gelet moet worden. Bv een partij geeft maximaal 30 kandidaten dus kan er geen kandidaat worden geturft boven nr 30.	Vooral zo doorgaan het is veel Handiger sneller minder foutgevoelig	In de instructie stond (als ik het goed gelezen heb) dat als n kiezer alleen n politieke partij invulde er automatisch gekozen werd voor de lijsttrekker. Onze voorzitter gaf aan dat er ook voor een kandidaat gekozen moest worden. Dit hebben wij in de instructie benadrukt.	Niet alle inwoners die kwamen stemmen vonden het prettig om uitleg te krijgen over het nieuwe stembiljet en liepen snel door. Toch waren er ongeldige stemmen uitgebracht. Misschien een idee om een grote poster op te hangen (bij de ingang of in het stemlokaal), met plaatje en tekst dat 2 hokjes moeten worden ingekleurd. Zodat de inwoners dat toch meekrijgen.

Wij hebben alleen op partij geteld en daardoor onvoldoende gekeken naar de aangekruiste kandidaten, waardoor er alsnog stemmen ongeldig waren. Goed om daar extra aandacht voor te vragen in de instructie en telmethode.			Ga dit stemformulier svp zsm landelijk introduceren. Stemmers vinden het een veel fijner stembiljet en stembureaumedewerkers willen dit ook. Wij werkten met nieuw stembiljet, 2 leden moesten zelf elders nog met groot stembiljet stemmen. Vreselijk!! voorkeur duidelijk. En als mensen fouten maken met het nieuwe hebben ze hun kiespas en lijst pas op het stembureau uit envelop gehaald. Demente kiezers kwamen zelfs met aantekeningen aanzetten maar het bleef denk ik moeilijk voor ze zonder hulp in het	Lay out van kandidaten gelijk maken aan het biljet wat opgehangen wordt in het stemlokaal	Het papier van de nieuwe biljetten is tijdens het tellen lastiger te scheiden van elkaar	Zo doorgaan	De reacties op het stembiljet waren heel positief. Ik zelf vond het ook zeer prettig.	Veel stemmers hadden van tevoren de informatie over het nieuwe stembiljet goed doorgenomen. We hoefden weinig uit te leggen.	De twee vakjes controleren werkt verwarrend tijdens tellen.	Telproces tijdens de telling goed uitleggen en toezien op de Juiste manier van tellen.
Het zou prettig zijn als het papier zodanig te maken is dat het niet aan elkaar blijft plakken en ze gemakkelijk 1 voor 1 te "pakken" zijn			Het tellen met het nieuwe stembiljet vereenvoudigd de zaak enorm. Hierdoor verloopt het tellen snel en soepel. De oude manier zorgde voor aardig wat meer fouten (vermoeidheid).	Graag deze a3 stembiljetten invoeren landelijk	Meer pv leden beschikbaar. Het tellen gaat veel sneller met de nieuwe biljetten en nu moesten we tussen twee stembureau tellen lang wachten.	Door de logo's en de dubbele kleuring van een hokje, heb je meer rood op het papier. Hierdoor is het sorteren op partij in eerste instantie onoverzichtelijker dan het voorgaande stembiljet. Het uitvouwen en tellen is wel een stuk gemakkelijker met het nieuwe stembiljet.	Hopen dat dit nieuwe systeem blijft	Veel positieve reacties gehad van kiezers, vooral het omslachtige opvouwen van het oude stembiljet miste men helemaal niet. Misschien nog duidelijker maken dat alleen een rondje kleuren bij de partij ook een geldige stem is, een voorkeursstem is optioneel.	Geef tips voor het handzaam en nauwkeurig tellen. Er gaat veel onnodige tijd verloren met het oppakken en wegleggen van formulieren omdat ze niet goed van de stapel te pakken zijn. Tricks!	Al bij de bij de training heb ik door gegeven dat het verwarrend was dat de stemmers twee vakjes rood moesten maken terwijl als ze alleen het vakje van de gekozen politieke partij rood maaktenvoldoende was voor een geldige stem!
Veel kiezers behoeften geen uitleg meer te hebben, het extra stembureaulid was hierdoor wat overbodig			Instructie voor kiezers om ongeldige stemmen te voorkomen: Instrueer de kiezer om een partij te kiezen door het aankruisen van het vakje. Als optie: Wilt u een ook een voorkeurstem uit brengen vul dan het nummer van uw voorkeurkandidaat in.	-ik hoop echt dat dit uiteindelijk landelijk ingevoerd gaat worden -misschien in de uitleg (als je denkt dat iemand het moeilijk begrijpt) zeggen dat je ook alleen de partijnaam mag invullen? De paar foute formulieren die ik heb gezien waren fout, omdat wel een kandidaat maar geen partij was ingevuld. Die mensen waren misschien teveel gericht op het moeilijkere verhaal over de kandidaten/-boekjes en 'vergaten' daardoor de partij in te vullen	het boek met de namenlijst in het stemhokje, los laten liggen, omdat de mensen het dan even opzij kunnen doen voor het stemformulier om vervolgens in te vullen, verschillende keren werd gevraagd : kan dit ook los?	Doordat het tellen zo snel ging was er veel druk op de telleider. Daar stokte het proces steeds.	Ik heb gladde vingers. Soms pak ik daardoor 2 formulieren tegelijk. Dat veroorzaakt een foutieve telling. Ik neem aan dat meer tellers hier mee te maken hebben. Het gebruik van een "telvinger" zou een goedkope oplossing zijn. Helaas zijn die bij de kantoorboekhandels in mijn woonplaats niet verkrijgbaar.	De video is overbodig	Mensen weten soms niet dat ze om een nieuw stembiljet kunnen vragen als ze een foutje hebben gemaakt. Dan gaan ze creatief verbeteren en zijn zich er niet van bewust dat hun stem daarmee ongeldig is.	Informatie thuis beknopter, te veel afval Kandidaten lijst achter op stemformulier afdrukken of op A5 in elk stemhokje. Boekje wordt bijna niet gebruikt en is niet hygienisch. Veel mensen lopen heen en weer naar grote lijst.
Zo snel mogelijk landelijk invoeren			Dyslectie mensen hebben moeite om kandidaat aan een nummer te koppelen	Alleen mensen in zetten die daadwerkelijk mensen de instructie durven te geven over nieuwe stembiljet. Wij hadden nu iemand die dat niet wilde waardoor we met minder man 1100 personen uitleg moesten geven.	Ik hoop dat de nieuwe stembiljetten gauw landelijk worden overgenomen!	Meer dan 90 procent van de feedback van kiezers over het nieuwe stembiljet was positief. Door goede voorlichting hadden we maar 3 ongeldige stemmen van alle 1160.	Met gladder papier zou het stemmen tellen nog makkelijker zijn, maar het was nu echt al een verademing!	Dezelfde opstelling qua nummering hanteren voor partij en kandidaat.	Dit is zoveel prettiger werken en de kans op fouten is naar mijn idee beslist een stuk minder. Formulieren zijn heel handbaar, de tekst en stemvakjes zijn groter dus beter leesbaar. Je ziet veel sneller welke partij is gekozen, bij de oude grote formulieren was het soms echt zoeken als op een lager geplaatste kandidaat een bolletje was ingekleurd. Eigenlijk alleen maar positieve zaken, dus mijn suggestie en advies aan ministerie en beslissers: zo snel mogelijk invoeren. En mocht dat nog even d	Ik denk de nieuwe stembiljetten meer fout gevoelig is dan de oude. Want je zit niet snel aan wie ga je stemmen
Onze voorzitter was onvoldoende capabel voor deze rol. Moest vaak door stembureaulleden gecorrigeerd worden en dan zei hij steeds: 'dat hoef je niet te zeggen; dat weet ik zelf ook wel'. Niet heel volwassen gedrag op feedback over iets wat je niet goed doet.			het verwelkomen/uitleggen is inmiddels minder noodzakelijk, de meeste mensen hebben het al eens gedaan en zijn enthousiast. De meeste kiezers zijn welkom geheten en gevraagd of ze het nieuwe stembiljet kennen en of ze uitleg willen. Ik denk dat dit nog in 20% van de gevallen (mn ouderen) echt op prijs wordt gesteld	De reden dat niet 100% van de kiezers instructie heeft gehad is dat veel mensen goed op de hoogte waren en dus aangaven geen instructie nodig te hebben. Wij hadden dan ook geen ongeldige stemmen op ons stembureau en er is slechts 2 keer een nieuw stembiljet uitgegeven.	Het tellen ging significant sneller. Vorige keer hadden we 400 stemmen en waren we om 22.30 klaar (iets minder tellers). Nu hadden we meer dan 800 stemmers en waren we bijna een uur eerder klaar met 2 tellers meer. Het was geweldig. Dit zorgde ook voor minder vermoeidheid. Iedereen was opgetogen over het formaat en welke consequenties dat had.	Ik vond het nieuwe formulier een verademing. Handzaam en duidelijk en ik hoop dat dit formulier de norm gaat worden. Kiezers waren overwegend zeer positief!!	Op de tel-lijst moeten initialen gezet worden van 1e en 2e teller van de partijlijsten. Dat zou gelijk na het tellen gedaan moeten worden. Nu werd het pas na kandidaten tellen gedaan dan weet je niet meer precies wie wat heeft gedaan. Zeker omdat voor mij, alles de eerste keer was. nieuw was.	hang een poster op in het stemhokje, het boeje werkte onhandig	De lay-out van het stembiljet kan volgens mij nog mooier en duidelijker: wanneer de lijst met partijnamen wat hoger op de bovenste helft van het vel worden geprint, evt zelfs in 1 rij ipv 2 (wat in Nijmegen vlgs mij prima kan).	Er zou nog een uitleg per tafel zijn, maar dat was er niet. Op de dag zelf alles nog een keer herhalen, helemaal voor mensen die het nog nooit hebben gedaan, was fijn geweest.
Verpakken van de stapels per partijen, niet met tape. Hierdoor werd het gescheur en een rotzooi.			Het extra stembureaulid ivm het nieuwe stembiljet kan volgens mij bij de volgende verkiezing wel achterwege blijven.	Alternatief zoeken voor boekje met kandidaten. Ik vind het onhygiënisch. Een poster in ieder stemhokje lijkt me ook wel duidelijk!	Ondanks de goed uitleg aan kiezers toch redelijke hoog aantal ongeldige stemmen (2%)	Als je voor het eerst stemmen telt, en de instructie video ziet, dan is het totaal niet duidelijk wat er wordt bedoeld met even en oneven tellen. Dat kan beter worden uitgelegd in de instructievideo.	Misschien de volgorde boven en onder gelijk houden. Nu was het boven van beneden boven in twee kolommen en onder van links naar rechts.	Ik vond het verwarrend dat op het telformulier de 0 bovenaan stond. Zeker ook omdat dit maar weinig voor kwam dat iemand alleen voor een partij koos	Het nieuwe stembiljet was veel beter dan het oude; handzamer, niet meer het gedoe met het opvouwen, waardoor de stembus ook niet te vol wordt. Het biljet is overzichtelijk en duidelijk. Dat kregen we ook terug van veel kiezers.	ik begrijp niet waarom een niet ingekleurd bolletje kandidaat automatisch telt als op lijsttrekker en als gekozen en ingekleurd voor een niet bestaande kandidaat, een te hoog nummer, de stem ongeldig wordt. waarom ook niet op de lijsttrekker beschoouwd.
Het was smiddag heel koud in de sionskerk! Ben thuis trui aan gaan doen 's avonds was het wel warmer!			Geen vierde lid	We hebben van een tiental kiezers spontaan positieve reacties gekregen op het nieuwe stembiljet. Dat viel op in positieve zin.	Als een kiezer een hoger nummer van de kandidaat kiest dan er kandidaten op de lijst staan, dan de stem niet ongeldig verklaren maar tellen bij de lijsttrekker. In onze gemeente had de partij met lijstnummer 11 slechts 7 kandidaten. Meerdere kiezers hadden partij 11 en kandidaat 11 netjes rood gemaakt. Duidelijk voor één partij gekozen dus. Deze stembiljetten moesten wij nu ongeldig verklaren. Zonde! Had deze stembiljetten bij de lijsttrekker meegeteld, net als de biljetten waarbij alleen een	Er is veel loze ruimte op het biljet. Het lettertype is groot genoeg en hoeft niet groter. Misschien past het wel op een kleiner vel	De deur moet natuurlijk open staan om zoveel mogelijk kiezers een " open binnenkomst" te geven. Het nadeel is dat het koud binnen was. Opgelost door een dikke trui thuis te halen .	Ik vond dat wij nog veel klaar moesten zetten voor dat het stembureau open ging	Het verschil in verticale en horizontale nummering bij overzicht partijen en overzicht kandidaten is verwarrend. Werd door kiezers gemeld.	Het was voor mij de 1ste keer en heb het als ontzettend leuk ervaren. Wat een team!
de stickers om de biljetten weer in te pakken zijn klein en plakken niet heel erg goed			We hebben goede ervaringen met het voorlichten bij het uitgevrn van het stembiljet. Hierdoor waren er geen biljetten met maar 1 vakje ingekleurd.	1. De instructie was dat we kiezers moesten vertellen dat ze twee bolletjes moeten inkleuren. Het valt op dat bij partijen met een hoog kieslijsnummer en een klein aantal kandidaten er kiezers zijn die bij de kandidaat hetzelfde nummer inkleuren als het kieslijstnummer. Bv stemmen op lijst 19 en kandidaat 19 inkleuren terwijl er geen kandidaat 19 is op die kieslijst. Circa de helft van de ongeldige stemmen in ons stembureau was om die reden ongeldig. Ik denk dat het percentage ongeldige stemmen	Het papier was wat dik waardoor het soms lastig tellen was	In het ontwerp van het stembiljet staan partijen verticaal en (nummers van) kandidaten horizontaal gesorteerd. Een aantal kiezers maakte daar opmerkingen over. We kunnen beter beiden op dezelfde wijze weergeven. Of het een. Of het ander.	Voor mijn gevoel hadden het wel A4 formaat mogen zijn. Scheelt 1x openvouwen	Na aantale verkiezingen in Bulgarije werd besloten om de partijnummers en kandidaatnummers te splitsen. Partijen kregen toen nummers van 1 tm x (afhankelijk van aantal partijen) en kandidaten nummers vanaf 101. Dit zorgt dat er geen verwarring kan ontstaan tussen de partijen en kandidaten - praktijkvoorbeeld was het fenomeen 15-15 waar kandiddat 15 kreeg 'per ongeluk' meeste voorkeurstemmen omdat kiezers dachten 2x hetzelfde te moeten invullen. Andere suggestie - als er een hogere voorkeur is	Als partij gekozen is ALTIJD stem tellen ook al is kandidaatnummer te hoog.	Betere uitleg voor mensen die niet de Nederlandse taal goed machtig zijn. Misschien via qrcode op locatie mogelijk.
Kiezers begrepen het niet toen we ze bij binnenkomst vroegen of ze bekend waren met het nieuwe stembiljet. Alweer een nieuw stembiljet, werd er vaak geantwoord. In Alphen is het inmiddels geen nieuw stembiljet meer en een extra persoon om uitleg te geven is eigenlijk overbodig aan het worden in deze gemeente.			Doe op de turflijst alleen het raster en gen puntjes. Leg bij de uitlegtafel ook een voorbeeld kandidatenlijst voor de iutleg.	Alle stembureaulden en tellers waren heel positief over het stembiljet. We kregen veel positieve reacties van de kiezers. Ook over de uitleg waren velen positief	een opvallend aantal ongeldige stemmen werd veroorzaakt doordat op een te hoog kandidaat nummer was gestemd (die dus niet bij de betreffende lijst hoort). In de praktijk bleek het te verwarrend om kiezers hier op voorhand op te wijzen (kiezers snapten het systeem dan ineens niet meer). Ik heb geen oplossing, maar het verdient wel aandacht voor de toekomst	Het nieuwe stembiljet is echt fantastisch: Het neemt minder ruimte in beslag in de stembus, het is gemakkelijk open te vouwen, waardoor het tellen erg vlot en efficiënt kon gebeuren. Het enige wat ik misschien nog zou aanpassen is dat de partijen aan de bovenzijde van het stembiljet verdeeld zijn in een kolom met oneven partijlijsten en een kolom met even partijlijsten. Dat zou het tellen nóg gemakkelijker laten verlopen.	het papier is dik en vettig wat het aanpakken tijdens het tellen op kandidaat lastiger gaat. moet vaker de vingers nat maken	Uitleg bij elke stemmer hoe het stembiljet werkt! Het is nl zonde dat er foutief ingevuld/ niet ingevulde formulieren (ongeldige stembiljetten) tussen zitten.	Blij met nieuw stembiljet, zou voor mij het verschil maken om in het vervolg weer diensten met tellen te doen. Ook als stemmer veel makkelijker in te bouwen	1. Er is geen specifieke aanwijzing in stembureau voor her vervangen van een foute invulling stembiljet. Kan ook niet bij mondeling toelichten ivm tijd Kan (theoretische berekening) 0,4 % foutstemmen vermiideren.,
Onze voorzitter was nogal stug wat betreft de opstelling in het stembureau. Veel mensen de wilden rechtsaf om een stembiljet te halen Maar dat moest juist linksaf. Voorzitter wilde niet wisselen op verzoek van de stembureau medewerkers. Voorzitter was niet goed voorbereid op het tellen van de stemmen.			omdat het de derde keer was wilden niet alle kiezers nogmaals uitleg ontvangen. Sommige mensen werden hier wrevelig van. Te veel uitleg kan ook irritatie opwekken.	Het zou gewaardeerd worden als er voor eten wordt gezorgd op her stemburo.	Er zijn bij partijen stemmen verloren gegaan omdat zij maar enkele kandidaten op de lijst hadden staan. Bv: Lijst 11 had 7 kandidaten en mensen stemden op kandidaat 11 terwijl deze niet bestond. Ondanks uitleg en instructie	tijdens het stemproces tot 21 uur was ik aangesteld als uitleggever. we werkten met zijn tweeën naast de gebruikelijke bezetting vanhet stembureau, we wisselden elkaar af als uitleggever en op drukke momenten stonden we samen. dat werkte naar mijn idee goed	Sommige tekst is de e-learning klopt niet. En de antwoorden in de test waren soms niet compleet. Na geantwoord te hebben stond er extra info bij het juiste antwoord. Deze extra info had al bij de aanvang van de vraag bij het antwoord moeten staan.	Volgende verkiezingen weer een klein biljet gebruiken, de reacties van de kiezers waren positief	Hopelijk blijft dit systeem. De meeste mensen die ik sprak waren zeer positief.	Gezien de fouten die de kiezers hebben gemaakt bij het invullen lijkt het mij een goed idee om een reclame spotje te maken waarop heel duidelijk te zien is hoe je dit nieuwe biljet invult. 3 weken van te voren, elke avond in 1 reclameblok en heel Nederland kan (alvast) meekijken!

Na 3 keer geen extra medewerker meer nodig met info over nw stembiljet			Het voorbeeldrooster qua planning bezetting is niet goed verdeeld onder de verschillende personen. De helft staat 8,5 uur ingepland de andere helft 6 uur. Dit zou toch beter moeten.	Graag hiermee doorgaan en niet meer terug naar dat mega formulier. Nog beter voor het milieu ook.	Het was heel goed te doen en ik hoorde om me heen van mensen die het vaker gedaan hadden dat het veel eenvoudiger was. Groot succes in Gouda.	Er waren in verhouding meer ongeldige stemmen doordat de nummering van de kandidaten niet intuitief was, waardoor een kandidaat nummer was aangekruist die niet bestond. Beter om deze stemmen niet als ongeldig te bestempelen maar op eenzelfde manier als de stemformulieren waar alleen de partij en geen kandidaat is aangegeven.	Doorgaan met dit stembiljet	Partijlijst loopt van boven naar beneden, de kandidatenlijst loopt van links naar rechts. Ik vind dat niet logisch.	Stemmen op lijst zonder kandidaat aan te kruizen geldig, terwijl zelfde procedure met aankruisen kandidaat die niet op lijst staat ongeldig. Dit kan volgens mij niet	In de e-learning zaten wat foutjes en kwam ook niet met de fysieke uitleggen foutjes naar voren.
Bij buitenlanders die komen stemmen is het wat moeilijker uit te leggen hoe te stemmen. Ze gaven aan het te begrijpen maar of dat werkelijk zo is, is lastig te achterhalen.			De opzet van het nieuwe biljet is naar mijn idee heel erg duidelijk en simpel. Als mogelijke verbetering vraag ik mij af of het ook helpt om de lijsttrekker weg te laten in het onderste gedeelte en te beginnen bij nummer 2 op de lijst. De instructie kan dan zijn: een stem op de partij is automatisch een stem op de lijsttrekker, tenzij u een aan andere persoon op de lijst een voorkeurstem geeft; kruis dan het juiste nummer aan in het onderste deel van het stembiljet.	Ik kwam verschillende ongeldige stemmen tegen die het gevolg waren van het standaard stemmen op nummer 50, waarschijnlijk in de veronderstelling hiermee bewust te stemmen op de lijstduwer. Althans dat is mijn inschatting. Mogelijk had de kiesgerechtigde onvoldoende besef van het feit dat vrijwel geen enkele partij 50 kandidaten had. Ik zie dit als een serieus punt waar bij een volgende verkiezing met dit type formulier (meer) aandacht voor mag zijn in het voortraject.	Vooral blijven doorgaan met dit nieuwe stembiljet. Dit scheelt enorm veel tijd voor de tellers. En ook vrijwel ALLE bewoners waren positief (ik heb in mijn ochtenddeel iedereen uitgevraagd). Alleen 1 mevrouw van boven de 75 vond het ingewikkeld en 1 mevrouw met een hersenafwijking raakte in paniek. Maar die laatste hebben wij het rustig uitgelegd.	Volgende keer graag weer het nieuwe stembiljet!	Ipv frisdrank voor de avond meer spa rood en blauw. Snoep voor de kinderen is niet van deze tijd.	dat deze stembiljetten heel goed werken ...zowel bij het invullen als tellen	Zorg dat bij het kandidaten boekje onder elk blad een tab komt met de partij en het nummer. Dit vergemakkelijkt het openen naar de juiste partij.	Volgende keer weer dit handzame formaat!
Voer dit subiet in voor alle gemeenten en voor alle verkiezingen. We hebben genoeg geoefend en ons voorbereid. Gewoon landelijk uitrollen.			opmerkingen van kiezers: partijen staan in rijen (nummering van boven naar beneden) : kandidaten nummering is van links naar rechts. Dit vinden mensen verwarrend. (ik weet dat het uit onderzoek komt dat dit niet zo is, maar wordt vaak genoemd)	Op de banner voor de instructies bij binnenkomst van de kiezers staan fictieve icoontjes voor de uitleg. Daar zou een insteekhoes kunnen komen voor een echt stembiljet van de betreffende gemeente, zodat dit duidelijker is voor de kiezer. Er wordt wel eens gevraagd om de optie om blanco te stemmen. Zou dit ook op het nieuwe biljet toegevoegd kunnen worden?	De kandidatenlijstnummers gelijk aan de partijenlijst verticaal op het stembiljet zetten.	Enquete is miet helemaal toegesneden op tellers/ telleiders centrale stemopneming	Nummers kandidaten niet horizontaal maar vertikaal op volgorde	Het was moeilijk tellen door door de kleinere en dunne papieren, lijkt mij beter om een dikker papiersoort te gebruiken.	1. Ik vond het verwarrend dat op het nieuwe stembiljet de partijen VERTICAAL zijn genummerd, en de kandidaten HORIZONTAAL. Dat gaf bij mij (bij het stemmen) meteen een kleine kortsluiting in m'n hoofd. Waarschijnlijk heeft het te maken met de verdeling over de pagina (bladspiegel), maar dat zou geen argument moeten zijn vind ik. Dus alles VERTICAAL of alles HORIZONTAAL nummeren. 2. Bij de procedure rondoom het tellen van de stemmen vind ik het vreemd dat (op woensdagavond) het daadwerkelijke tel	De Gemeente Soest moet een duidelijkere instructie opmaken over zij wil wat hoe ingeleverd wordt. Daarbij mag op het PV de in te vullen gegevens wel duidelijker worden aangegeven bijvbmet kaders of vetgedrukt.
Het verpakken van de stembiljetten per partij in een soort van pakpapier is zeer onhandig. Grote enveloppen zouden veel handiger zijn. De slotjes op de blauwe kisten te verzegelen zijn bijna niet door het bevestigingsgat te krijgen.			Bij de instructies aan de stemmers altijd zeggen wat de persoon moet doen (dus: u moet in ieder geval het eerste deel invullen, dus stemmen op een partij, wilt u een voorkeursstem uitbrengen dan kan u de tweede lijst gebruiken: zoek het nummer dat past bij de kandidaat waarop u wilt stemmen) en niet wat hij niet moet doen. (gebeurde door een collega die maar bleef zeggen dat men niet moest stemmen op een nummer dat hoger was dan het aantal kandidaten van de partij waarop men stemde.)	Het aantal kandidaten van een partij zou duidelijker kunnen. Nu hebben veel mensen een ongeldige stem uitgebracht omdat ze op een kandidaatnummer hebben gestemd wat er niet was. Misschien hadden we meer mensen erop kunnen wijzen dat als het mis ging, ze een nieuw stembiljet konden krijgen.	het script van de uitleg begint met "u kleurt twee bolletjes rood", dit is verwarrend voor mensen die niet zo goed zijn in taal. Beter is te beginnen met "U kleurt één bolletje rood in het bovenste blok" en daarna kunt u als u dat wilt "een bolletje rood kleuren in het onderste blok, als u voorkeur heeft voor een bepaalde persoon op de lijst". Ongeldige stemmen waren vooral dat er twee bolletjes rood gekleurd waren ofwel in het bovenste ofwel in het onderste blok.	Zo snel mogelijk dit nieuwe stembiljet landelijk invoeren. Extra aandacht in de instructie voor foutstem bij aankruisen hoger kandidaatnummer dan er kandidaten vd partij zijn	Zorgen dat de app goed werkt. In de ochtend/avond werkte het niet. De app is wel gemakkelijk (als het werkt) bij het doorgeven vd stemmen	Ik ben op nog twee andere stembureaus geweest, waarbij niet de juiste instructie werd gegeven. Als je aangaf dat je ermee bekend was, mocht je gewoon doorlopen.	De stemmen per partij moesten daarna worden ingepakt in pakpapier, dat dan met plakband moest worden dichtgemaakt. Voldoende grote zakken lijken mij veel eenvoudiger om ze in te doen.	Ga vooral door met het nieuwe stembiljet!
Het voorgestelde telproces hebben we niet gevolgd, omdat deze zeer inefficiënt werkt. Het verdelen van de biljetten over de verschillende partijen door meer mensen werkt beter en sneller en ook foutloos.			stop met de onzinnige cadeautjes zoals dit keer een strandbal. Kom op zeg, we zijn volwassen mensen. Besteed dit geld aan betere doeleinden. Functie gastheer/vrouw bij de deur voor uitleg is nu inmiddels totaal overbodig	Er kwamen veel mensen die toch nog niks wisten over nieuw stembiljet. Uitleg geven kost tijd en je merkt dan dat mensen erachter er omheen lopen en dan geen instructie krijgen. Verder valt het op dat er toch nog mensen zijn die zowel partij als bij lid hetzelfde bolletje inkleuren. Bijvoorbeeld: FVD was lijst 16, maar had maar 12 leden erop staan. Toch vulden mensen dan bolletje 16 bij lid.	De nummers van de partijen bovenaan het formulier zijn van boven naar beneden gesorteerd, de kandidaatnummers van links naar rechts. Dit was voor sommige mensen ingewikkeld. Het nieuwe kleinere stembiljet is verder een absolute verbetering. Persoonlijk merkte ik dat in de koude sporthal mijn vingertoppen moeite hadden met het vastpakken van het papier. Een "postzegelkussentje" om mijn vingers te bevochtigen zou best handig zijn bij het tellen.	Er bleken nog aanvullingen te zijn op het gebruik van het nieuwe stembiljet, welke niet bekend was (bij mij). Zoals het bewaren van de foutief ingevulde stembiljetten in envelop 3 als stemmers hier zelf al achter kwamen en een nieuw stembiljet kregen. En dat iemand die geen kandidaat aankruist een 0-stemmer is en dat dit niet gepromoot mag worden. Dit wisten de uitleggers wel, maar ik hoorde het een lid zeggen tegen een stemmer. Misschien iets vanuit Leiden? Ik had graag die aanvullingen nog gel	info en voorbereidingen naar de kiezer toe had de gemeente goed geregeld. (Het kleine stembiljet is zeer duidelijk en overzichtelijker en handzamer voor stemmers en tellers.)	Het is veel sneller en prettiger werken	Bij de uitleg aan kiezers is het beter een echt stembiljet te gebruiken (met stempel ongeldig) dan stembiljet met verzonnen partijnamen, dat werkt verwarrend	Volgende keer weer dit verkorte stembiljet gebruiken.
Het aantal ongeldige stemmen was minimaal tov de oude grote stemformulieren. Maw voor de stemmer eenvoudiger			Waarom zijn de partijen verticaal genummerd, dus 2 onder 1 en de mensen op de lijst horizontaal, eenduidigheid misschien minder verwarrend	Ik twijfel of dit een persoonlijk punt is omdat mijn handen niet zo goed zijn. Ik denk dat dit papier dikker is? Ik vond daarom het tellen van de partijen lastiger omdat ik de paginas moeilijker kon vastpakken. Er was echter ook een fout, het hoekje van de stemmen was niet weggelaten, mogelijk was het anders makkelijker geweest.	Nu is het zo dat er twee vakjes rood moeten worden gekleurd. Gesteld partij X is lijst 6 en er staan 5 kandidaten op de lijst voor X. Een stemmer vult het vakje voor lijst 5 correct in maar kleurt vervolgens per abuis een vakje voor de niet bestaande kandidaat 8 rood. Het stembiljet is dan in zijn geheel ongeldig. Dit gaat geheel in tegen mijn gevoel voor logica en rechtvaardigheid. Ik vind dat een dergelijk stembiljet geldig moet zijn en hetzelfde wordt behandeld als een stembiljet waarbij sle	Kleine stembiljet per direct landelijk invoeren, grote verbetering. Ook heel veel positieve reacties van stemmers ontvangen. En het is een stuk duurzamer, want er is minder papier nodig en minder stembussen die versleept moeten worden.	Papier is dikker als oude lijst wat tellen minder fijn maakt	Het aantal voorkeurstemmen aangeven bij de partijkeuze	Het rode voorbeeldhokje bij partij en bij kandidaten brengt verwarring...	Kleinere stembussen. Kliko's zijn te groot tenzij je 3.000 stembiljetten hebt.
wil graag de volgende keer weer meedoen !!!			Regeling voor stemmen op een te hoog kandidaats nummer. Te hoog kandidaat nummer is stem op de lijsttrekker zal voorkomen dat stemmen ongeldig worden verklaard. Iedereen verlicht uitleg geven was voor sommige mensen frustrerend aangezien dit al de 3de keer was dat met dit nieuwe biljet gestemd werdt	instructie aan stemmers over nieuwe formulier (er zaten wel enkele ongeldige stemmen, doordat mensen het niet hebben begrepen)	1.Het papier van het stembiljet is nogal scherp;veroorzaakt snel snijwondjes. 2. De nummers staan van links naar rechts; zou verwachten van boven naar beneden.	De partijen zijn genummerd van boven naar beneden. De kandidaten zijn genummerd van links naar rechts. Dit gaf wat verwarring bij mensen om het juiste nummer te vinden. Verder veel complimenten over het nieuwe formaat dus ga vooral hiermee door!	Sorteren op partijen was wat lastig, de kleurensymbolen van de partijen werkte afleidend. Lastig om met een blik de partijen te sorteren.	Doorloop tijdens het stemmen ging stuk vlotter. Het uitleggen niet moeilijker maken dan het is. Kort en bondig script en dat dan ook volgen. Bij oudere stemmers vouwde ik het stemformulier uit voor ik het uitreikte. Zo hield ik nog een hele korte check of alles duidelijk was. Gaf naar mijn gevoel daardoor weinig vragen.	Met name oudere kiezers hadden wat meer moeite en vragen. Ik heb moeite met dat een stem ongeldig is als er op een kandidaat is gestemd met een hoger nummer dan dat er kandidaten zijn voor de desbetreffende partij. Een grote partij met 50 namen heeft daardoor minder kans dat een stem verloren gaat.	Wellicht twee hoekjes van het nieuwe stembiljet afknippen
Voor mensen in een scootmobiel is het niet mogelijk in een stemhokje de stem uit te brengen. Hiervoor is geen plaats. Daar moet iets op gevonden worden zodat zij zonder dat er meegekeken wordt de stem kunnen uitbrengen				N.V.T. op de vragen die U hier in steld , maak ik kenbaar separaat aan de Kiescommissie Stadskantoor	Ik heb wel het idee dat het nieuwe stembiljet leidt tot meer voorkeurstemmen dan met het oude biljet. Of dit zo is en of het een gewenst bijeffect is, zal door jullie moeten worden beoordeeld.	Het was me niet helemaal duidelijk hoe het nu zat met het boekje/klapper waarin alle kandidaten stonden, dat in het stemhokje lag. Een stembureaulid van me beweerde, dat die "klappers" hangend aan de achterwand moesten worden bevestigd. Dit zorgde voor discussie want ik had dat nergens gelezen/gehoord. Bovendien zou je dan kunnen zien op welke partij de persoon, die aan het stemmen is van plan is om te gaan stemmen. Ik zou willen vragen om de volgende keer bij de voorzitters vergadering, indien	Vanwege het gebruikte papier zijn de formulieren soms lastig van elkaar te scheiden.	Het had sneller gekund met een ervaren voorzitter van de telgroep. De voorzitter deed dit ook voor de eerste keer. Hij deed het goed maar wat traag. Geef van te voren aan dat van tellers ook verwacht wordt dat ze het stembureau ontmantelen.	Ik ben al vele jaren stembureau lid en plaatsvervangend voorzitter van het stembureau. Ik heb vaak de stembiljetten geteld, en dit jaar voor de tweede keer ook op donderdag. Het nieuwe stembiljet is overzichtelijk, duidelijk en snel te tellen, zowel op woensdagavond als bij de hertelling op donderdag. Ik begrijp dat men zich zorgen maakte over mogelijke fouten en een toename van ongeldig verklaarde stemmen. In mijn stembureau was er slechts één, en in een ander stembureau met meer dan 2.400 k	Kregen van kiezers ook veel positieve feedback op nieuwe stembiljet

Dat de nummers van kandidaten oplopend van links naar rechts staan. We hebben meerdere malen zoals de vorige keer de opmerking gehad dat de kandidaten beter oplopend per rij gezet kunnen worden. Dus van boven naar onder				Veel fouten gemaakt met selecteren kandidaat, mogelijk toelichting aanpassen en/of alleen partij te laten kiezen.	In het stembureau kwamen ook meerdere mensen die de taal niet machtig waren en bijv. Spaans of Arabisch spraken. De QR code scannen was in dat geval niet het meest handige instrument. Zou de uitleg makkelijker kunnen voor als mensen de taal niet machtig zijn? Wat daarvoor vooral lastig was, was het stukje uitleg rondom het selecteren van de voorkeurskandidaat. Makkelijker zou het zijn dat je in dit geval de nadruk meer legt op dat ze in ieder geval de partij naar keuze inkleuren. Zodat de kans o	Ik hoop dat deze nieuwe stembiljetten landelijk worden ingevoerd. Door het formaat is het aflezen van de partijen in een oogopslag gebeurd zodat er minder vergissingen zijn.	Er waren diverse personen die aangaven het lastig te vinden dat de nummers van de kandidaten in het boekje vertikaal stonden en op het stembiljet horizontaal.	bij 1 partij is er reclame gemaakt met de landelijke partijleider dat heeft bij enkele stemmers voor verwarring gezorgd omdat ze de naam niet terug vonden op het stembiljet.	Het is wel moeilijk om te bepalen of een stembiljet ongeldig is omdat er op een te hoog kandidaatnummer gestemd is	Een te hoog kandidatennummer aankruisen zou hetzelfde moeten worden beschouwt als géén kandidaatnummer aankruisen en leiden tot een stem op de lijstrekker, in plaats van een ongeldige stem op te leveren. Aanpassen van de kieswet, dus…
Dit betreft het zitting nemen als stembureaulid. Het zou plezierig zijn als er een keuzemogelijkheid bestond om dit werk vroeg of wat later op de dag uit te voeren. I.p.v. 's morgens vroeg tot 's avonds laat betrokken te zijn. Ook bestaat de mogelijkheid van digitale controle van paspoort, rijbewijs en is. Dit is misschien een idee voor de gemeente Alphen aan den Rijn.				Achter de partij staat een cijfer, bijvoorbeeld. 7 in hoeverre beïnvloed dit de kiezer om op kandidaat 7 te stemmen? Ik vroeg het me af.	Nu was een stem ongeldig als een te hoog kandidaatnr was roodgemaakt (niet bestaande kandidaat). Het lijkt me veel betere dat de stem dan naar de lijsttrekker gaat, de kiezer heeft tenslotte gekozen voor deze lijst. Zo voorkom je ook veel ongeldige stemmen. Ook stel ik voor om op de voorkant stembiljet alleen de lijsten neer te zetten en op de achterkant de kandidaatnr's. Op deze manier kun je stembiljet nog 2x zo klein maken.	Ik zat op een stembureau in een ruimte met nog een stembureau. Wij hadden alle twee voorlichters. Ze liepen elkaar te verdringen om voor te lichten of liepen met hun ziel onder de arm, niets te doen.Indien er twee stembureau zijn met 1 ingang dan kan men toe met de helft minder voorlichters.	Een aantal stemmers had opmerkingen over het feit dat op het formulier met alle kandidaten slechts de 4 grote kernen genoemd werden, terwijl de gemeente uit 13 kernen bestaat. Stemmers gaven aan dat ze op een lokale kandidaat wilden stemmen en dat dit helemaal niet zichtbaar was op het formulier met alle kandidaten.	De mensen waren positief over deze manier van stemmen.	Ik vond het nieuwe biljet een enorme verbetering. Vooral het uitvouwen gaat 4x sneller	Allereerst is er veel tijd verstreken tussen het moment van stemmen en het uitvouwen van de vellen. Wat mij betreft was het veel efficenter geweest als al meteen een groep was begonnen met uitvouwen. Nu liepen veel tellers een groot deel van de tijd niks te doen. Daarnaast is de telmethode wat mij betreft erg rigide als ik het vegelijk met eerdere keren dat ik stemmen heb geteld. Er hadden stappen paralel kunnen lopen wat niet mogelijk was bij deze methode. Dit had het een stuk efficiënter ku
Bij het tellen op de avond van de verkiezingsdag meteen stapeltjes van 10 maken. Dat versnelt het tellen				Dit formulier heel snel landelijke invoeren.	Er was een bijlage toegevoegd waarop je de redenen van ongeldigheid moest aangeven (10 geloof ik). Op één van onze stembiljetten kwamen twee redenen voor. De bijlage leek daar niet helemaal goed op ontworpen te zijn. Verder geen probleem.	Toch nog meer aandacht besteden van tevoren aan het nieuwe stembiljet. Veel kiezers gaven aan niets te weten over een nieuw biljet. Veel kiezers komen nl. nog met hun envelop dicht in het stembureau aan en hebben dus de bijgeleverde informatie helemaal niet gelezen.	Ja een goede uitleg aan de kiezers over het nieuwe stembiljet was erg belangrijk. Laten zien en aanwijzen wat de bedoeling is. Hierdoor hadden wij geen foute stembiljetten!!	In vergelijking met het tellen voor de verkiezingen voor de tweede kamer hadden we met het nieuwe telformulier meer fouten dan tijdens Oktober 2025 Vooral meer informatie vooraf aan de kiezer kan hierbij helpen	Geef de lijsten geen nummer maar een letter, iedereen kan dan gemakkelijk onthouden hoe hij gaat stemmen, bijvoorbeeld op kandidaat C12. Voor die desbetreffende kandidaat kan dan ook op de kandidatenlijst deze combinatie staan, met letter en getal	op het stembiljet is het icoontje met het getal van het maximale aantal kandidaten niet erg opvallend
Het kleine biljet. Alleen een partij aangeven zonder een kandidaat nr is al voldoende. Dit maakt dat er minder fouten zullen worden gemaakt. Een kandidaat nr aangeven is een voorkeur stem.				De layout van het nnieuwe stembiljet is enigsinds verwarrend. De partijen en nummer lijst vd kandidaten zou verder uitelkaar moeten en anders gekleurd. Bij het soreteren van de parteien wordt je oog naar de kandidaten getrokken. Daarmee ontstaan fouten in het sorteerproces. Ook heb ik van keizers meegekregen dat met bij het keizen van de parteien van boven naar beneden doorteld (dus naar de kandidaten lijst ipv naar de rechter kolom). De afstand zou groter/duidelijker moeten zijn. M.a.w. nog e	Bij de voorzitterstraining er niet vanuit gaan dat iedereen het al een keer gedaan heeft.	De informatie over het nieuwe stembiljet zelf, in het boekje 'Stembureau-instructie voor de dag van de stemming' was weliswaar goed, maar in het boekje stond ook van alles dat in Leiden of op ons stembureau anders gaat (op grond van informatie van de gemeente). Dan is zo'n boekje toch ook een beetje verwarrend.	het probleem met de te hoge kandidaat nummers is lastig. werd laat ontdekt in het proces, maakt de uitleg ook ingewikkeld. zou beter zijn als die stemmen ook naar de lijsttrekker gaan	Bij het uitleggen werd een anoniem voorbeeldbiljet en een anoniem voorbeeld kandidatenlijst gebruikt. Dit maakte het voor de kiezer onduidelijk. Toen ze het hokje uitkwamen werd er gezegd; oh zo zat het. Eigenlijk maakte de anoniem lijst en het biljet het onduidelijk. Deze reactie kregen we erg vaak.	graag op het nieuwe stembiljet een M of V. Dit is de grootste / meest gehoorde wens van de stemmers	De meeste ongeldige stemmen (11 in totaal) waren stemmen op te hoge kandidaatnummers. In ons geval met name bij partijen waarbij de laatste kandidaat relatief veel stemmen kreeg. Als de regels hierover niet veranderen, dan kun je als partij je kieslijst dus maar het beste "volgooien" met "dummy"' namen, om op deze wijze geen stem op jouw. Partij verloren te laten gaan 😉. Ik ga er daarom van dat de wetgever zal beslissen alle stemmen op 1 kandidaat als geldig te rekenen en te hoge nummers, net
Extra uitleg m.b.t. nieuwe stembiljet is eigenlijk niet meer nodig.				Het viel mij op dat er veel ongeldige stemmen waren omdat kiezers op het kandidaten deel het nummer van de partij opnieuw invullen	Nu lag er een boekje met kandidatenlijsten in het stemhokje. Veel kiezers vroegen of de kandidatenlijst als affiche in het stemhokje kon hangen. Dat leek hen makkelijker	Aantal vakjes dat op telbiljet is rijkelijk. Ik ben kleurenblind dus gaarne primaire kleuren en geen nuanceringen svp.	De uitleg over de nieuwe methode hoe te kiezen geeft zeer veel duidelijkheid aan de kiezer. De kiezers hadden vervolgens geen vragen meer tijdens het uitbrengen van hun stem. Dat geeft een rustig verloop. Een enkele keer is er een nieuw formulier gevraagd.	Er was een kandidaat laag op de lijst die veel stammen had gekregen. Meer dan op 1 formulier kon. Hier had niemand uitleg over gekregen. Hier ligt nog een verbeterpunt.	Terug naar t oude stembiljet betekent voor mij dat ik niet meer ga tellen. Het oude biljet levert mij frustratie op door de kans op fouten, ongemak bij het invullen en niet te vergeten het uitvouwen!!	In de toekomst toegroeien naar: Het tellen van stembiljetten op lijst in de avond, en de volgende dag de stembiljetten op lijst en kandidaat door een automatische tel machine vergelijkbaar als het beoordelen van CITO toets. Dat is al een reeds bewezen manier van tellen.
Voor het inpakken en verzenden van de stembiljetten zijn enveloppen handiger dan het inpakpapier. Ook werkt het niet makkelijk met een rolletje plakband zonder houder.				Het was voor de stemmers bij het mobiele stembureau (zorginstellingen) minder makkelijk. We moesten vaker hulp bieden. Maakte de dag eigenlijk nog leuker naar tis gewoon even wennen voor de minder jonge stemmers....2x aankruizen, boekje waar de kieslijsten in staan, valt steeds dicht, boekje kan niet worden verschoven of opgepakt ivm de magneten waardoor mensen de lijst niet goed konden lezen....het was incidenteel maar het was iets wat me bij is gebleven. De grote stembiljetten worden in ied	boekje met namen partijleden links in het stemhokje ipv in het midden. nu had je weinig ruimte om te zoeken en daarna aan te kruisen.	Geen losse uitleggevers meer, maar incorporeren in stembureaueleden (misschien is dit specifiek in Leiden zo gedaan).	Het vooraf informatie geven hoe te stemmen heeft uitstekend gewerkt	Kandidatenlijst in zelfde volgorde presenteren als ze op het biljet staan. Niet de een verticaal en de ander horizontaal. Het zou gevoelsmatig eerlijker zijn als een stem wél goedgekeurd is als je de partij goedkeurt en een te hoog kandidaatnummer inkleurt. Bij het kleuren van de partij maak je waarschijnlijk geen fout, want daar staat ook het logo bij.	als op één partij is gestemd altijd de stem geldig verklaren. nu is bij blanco kandidaat of 1 kandidaatsnummer volgens kieslijst geldig. maar als er een te hoog kandidaat nummer is aangekruist ongeldig. Bij een niet bestaand kandidaatsnummer kan dan altijd uitgeweken worden naar kandidaat 1 of op partij.	Het kleinere stembiljet is een verademing ten opzichte van de enorme vellen bij mijn eigen gemeente. Wel een aandachtspunt dat het tellen sneller ging dan de VP konden bijhouden. Dus de volgende keer de samenstelling van de teams aanpassen.
Onze voorzitter had geen rooster gemaakt van tevoren dit was lastig, ik wist daardoor niet waar ik aan toe was. Ook belde hij niet dat om de uitslag door te geven maar vertrok om ze weg te brengen, daardoor werden onze spullen niet opgehaald. We hebben toen zelf gebeld. Vond de voorzitter in vergelijking met wat ik gewend ben iets minder.				Ik begreep dat er niet in elk stembureau goed uitleg werd gegeven. Met goede uitleg erbij is dit nieuwe stembiljet een enorme verbetering. Op ons stembureau hebben we woensdagavond geen ongeldige stemmen geteld. We kregen ook heel veel positieve reacties van de stemmers op het nieuwe biljet.	Ondanks de uitleg hebben een aantal mensen het toch niet goed begrepen. Dat had te maken met het aantal mensen op de lijst / het lijstnummer. Voorbeeld:"partij 11 - stem uitgebracht op kandidaat op 11 (terwijl er 7 mensen op de lijst stonden). Ongeldig dus. Het lijkt mij goed daar nog eens naar te kijken.	De partij nummers stonden verticaal op het stembiljet en de kandidaat nummers horizontaal. Ik zou beiden verticaal doen, aangezien dat past op het biljet, logisch is voor mensen en duidelijker omdat verschil denk ik toch voor verwarring zorgt en mensen eerder fouten maken en hun stem ongeldig maken.	Vooral dit biljet snel invoeren. Wel nog de volgende keer uitleg geven.	Voor het sorteren even-oneven zou het handig zijn als de partijen ook zo verdeeld zijn op het biljet: oneven links, even rechts. Dan kan de teller dit in een oogopslag zien.	Een volgende x bij de uitgang vh stembureau, via QR-code mensen uitnodigen om te laten weten hoe ze het nieuwe stembiljet hebben ervaren. Waarom nog enkele weken wachten daarmee?	graag doorzetten !!
Pas de kieswet aan, zodat er op ook alleen op een partij gestemd kan worden en niet alleen op een persoon (de stemmen op een partij kunnen dan eerlijk verdeeld worden over alle personen op de lijst)				Nummering partijen is van boven naar beneden in twee kolommen, echter de nummering van de kandidaten is van links naar rechts in meerdere rijen. Het is wellicht duidelijker om dit hetzelfde te houden voor beide onderdelen. Een optie zou ook kunnen zijn om alle partijen links op het formulier te plaatsen allemaal onder elkaar, dan kan rechts op het formulier alle kandidaatnummers onder elkaar, indien nodig in twee kolommen.	fijn dat het papier van de stembiljetten ook dik waren, zodat snel te voelen was als je er twee pakte. Ze bleven wel behoorlijk aan elkaar 'kleven".	De reacties waren enerzijds heel positief, maar anderzijds leken sommige kiezers moeite te hebben met het nieuwe stembiljet waardoor er sneller incidenten plaatsvonden (mensen die samen een hokje in wilden, kiezers die hun stembiljet onder mijn neus schoven met de vraag of het zo wel klopte)	Goed: grotere hokjes en groter/vet lettertype; maakt het formulier beter leesbaar Verbeteren: getallenreeks op formulier loopt horizontaal, maar in de kandidatenboekjes verticaal; dat veroorzaakte bij sommigen (autisten bijv.) verwarring; oplossing: ook op het formulier verticale getallen reeksen, bijv 1-10 etc; daar is best ruimte voor Verder: veel positieve reacties van het publiek (gemakkelijker, overzichtelijker); het tellen verliep veel sneller en accurater; in ons stembureau was er geen en	Ik ben blij met dit stembiljet. Ook veel kiezers waren hier heel positief over. Ik vraag mij alleen af of dit ook werkt wanneer er veel meer partijen op het stembiljet staan met veel meer kandidaten. Volgens mij gaat dat veel ongeldige stemmen opleveren.	Het papier maakt dat je makkelijker een vel overslaat. Blijven 'aan elkaar kleven'. Met het dunnere papier heb je hier bijna geen last van.	Dit was een groot succes, bij ons stembureau de normale foutmarge en we waren heel snel klaar. Heel prettig werken hiermee.
1) De papieren kleven te gemakkelijk aan elkaar. Je moet oppassen dat je er niet twee tegelijk schuift. 2) Ze zijn dus ook wat te glad om met de vinger te schuiven, je miet je vinger nat maken. 3) Misschien buiten de orde maar wel belangrijk: De stembusgleuf is te krap, je kunt de biljetten er niet schuin insteken, dan past het niet.				ondanks de uitleg waren er toch kiezers die onder in bij de kandidaten het nummer van de lijst rood maakten. Helaas ongeldig omdat betrokken lijst minder kandidaten er op had staan. Daardoor zo'n 10 ongeldig. Dit vergt volgende keer extra aandacht in de uitleg. Niet iedereen is er van op de hoogte dat we in Nederland werken met een kandidatenstelsel en dat men daarom ook nummer kandidaat rood moet maken. Als besloten wordt om stembiljetten waarop alleen de lijst rood is gemaakt ongeldig te verkl	Veel stemmers hadden de folder gelezen en hadden geen instructie nodig.	Wat mij betreft moet er bij het tellen een overzicht zijn van de kandidaten. Het zijn nu nummers. Ik wil graag namen weten bij de nummers met veel voorkeurstemmen.	Op het stembiljet zijn de partijen verticaal genummerd en de kandidaten zijn horizontaal genummerd. Veel terugkoppeling gehad van kiezers dat men dit erg verwarrend heeft ervaren	Het papier was te dik en te stug. Een stapeltje (her)tellen viel niet mee, je kunt de biljetten slecht afpellen met een vinger.	Stembiljet kan nog kleiner: A4	Vooral heel snel landelijk invoeren zolang we nog niet digitaal kunnen stemmen. Aantal criticasters was nihil (mensen die opmerkingen menen te moeten maken heb je bij elke verandering) en aantal ongeldige stemmen was op de vingers van 1 hand te tellen. na een eerste keer kan de voorlichting ook een tikkeltje minder. Bij de stempas zaten twee inlegvellen met grotendeels dezelfde inhoud. Lang niet alle kiezers wilden een toelichting en sommigen keken verontwaardigd als je een toelichting aanbod. Z

Laat het telformulier van tevoren zien. Met bolletjes per kandidaat. Vertel wat het 4-ogen principe inhoudt. Niet zo'n hip filmpje waar geen mens wijs uit wordt				Pas inhoud praatje over t nieuwe stembiljet aan aan de ontvanger op dat moment. Veel kiezers kwamen goed voorbereid naar het stembureau. dan is de hele riedel betuttelend. Een korte check volstaat dan. Is het mogelijk om een stem te laten tellen als iemand op n nummer ve kandidaat stemt die niet bestaat voor die partij (bv dat stem naar lijsttrekker gaat)? Of is die fout niet veel gemaakt? Het is vooral verwarrendvoor kiezers (zeker met n beperking) dat in de voorbeelden niet de logo's van de	Mee doorgaan met name het telen is een stuk eenvoudiger geworden hierdoor. het uitvouwen van de biljetten scheelde zomaar 1 uur tiujd	We kregen alleen maar positieve reacties van de stemmers	Instructie vanuit gemeente kan beter, erg onduidelijk welke materialen in welke box mogen/ moeten, en welke materialen niet retour hoeven. wellicht is een kleurcode (sticker?) duidelijker. we waren teveel tijd kwijt na het tellen. Ook de eis van de gemeente dat er 4! personen mee moeten om alles in te leveren wordt door mijzelf, en de collega's overdreven gevonden.	Invullen uitslag per kandidaat in procesverbaal was een van de laatste stappen in het draaiboek maar neemt veel tijd. Veel tellers staan er dan maar wat bij. Kunnen als ze willen dan wel naar huis (of opruimen). Bij alleen inkleuren hokje boven valt de stem aan de lijsttrekker. Was niet duidelijk of we die bij het invullen van het procesverbaal al moesten toekennen of dat we alleen de direct uitgebrachte stemmen op een kandidaat moesten invullen. Kans op 'ongeldig' is gewoon net iets groter - la	Ben benieuwd of het tellen sneller is gegaan.	De partijen staan verticaal in volgorde, de kandidaten horizontaal, dat is extra opletten, misschien kan het beide verticaal vermeld
U vraagt of iedereen uitleg heeft gekregen over het nieuwe stembiljet. Eigenlijk is het antwoord nee. We hebben wel bijna iedereen aangesproken, maar heel veel mensen waren er al zo bekend mee, dat ze echt geen uitleg wilden.				Persoonlijke uitleg geven aan alle kiezers vond ik weinig toevoegen. Dit kan ook met een filmpje o.i.d. Ik vond het erg vervelend dat ik uitleg móést geven, ook als mensen aangaven daar geen behoefte aan te hebben. Als ik weer iedereen uitleg moet gaan geven over het stembiljet, dan is dat voor mij een reden om mij hoogstwaarschijnlijk bij de volgende verkiezingen niet aan te melden als lid	Er hing ook een lijst in het stembureau. Daar liepen veel kandidaten ook heen wat toch voor wat meer chaos zorgde. Het kandidatenboek is verder niet hufterproef en wordt beschreven. Als er in korte tijd veel mensen komen is het lastig om dit te controleren en of er zo geen beinvloeding plaatsvindt.	Het voorbeeld stemformulier moet exact het zelfde zijn (evt. met ongeldig stempel) als het reguliere stembiljet. Dus geen nep namen en logo's. Dit is niet uit te leggen asn ouderen...	Plaatsing partijen in de lengte van het A3 formulier en rechts daarnaast de nummers van de te kiezen kandidaten Lijkt mij overzichtelijker	2 aandachtspunten: Tellen: de formulieren werken eenvoudiger ivm de kleinere afmeting. Ik had daarbij het idee dat er meer fouten/missers zijn geslopen in de telling. Zowel bij het tellen van de aantallen als bij het onderscheppen van de ongeldige stemmen. er waren bij het tellen van de aantallen vaker verschillen. Bij het onderscheppen van de gekozen kandidaatstemmen buiten het maximum aantal bleek ook pas later tijdens de telling naar voren te komen. Dit maakte dat er herstelprocedures ingevu	Zorg dat er altijd minimaal tekst bij staat, nu waren doordat er door de hoeveelheid partijen alleen maar cijfers stonden, wat het moeilijk maakte voor de mensen met discalculie	in ons stembureau goed gegaan. Risico dat stem op de kandidaat hoger is dan het aantal kandidaten. hoe krijg je dat duidelijker op formulier? het formulier moet ook werken zonder mondelinge uitleg
zeker doorgaan met het nieuwe biljet				- op nieuwe stembiljet zijn de partijen verticaal genummerd en de leden waarop gestemd kan worden horizontaal. Dat zou tot verwarring geleid kunnen hebben En waarom is dat zo gedaan? (Nieuwgierig)	Duidelijkheid naar stemmers dat ze geen 2 kandidaten mogen kiezen (ongeldig) En meer duidelijkheid over aantal kiezers per partij. Ongeldig als verkeerd nummer wordt ingevuld	Het biljet was makkelijker, kleiner waardoor het tellen sneller en beter ging. Ook het opruimen, verdelen etc. ging makkelijker. Je moet wel blijven opletten dat je elke keer de partij controleert. Die staat nu helemaal bovenaan, waardoor je dat makkelijk over het hoofd kan zien. Bij de oude stembiljetten was dat sneller duidelijk als een biljet voor de verkeerde partij was.	Nr.1 van een partij volgende keer gewoon invullen. Is verwarrend. Plaatsnamen kandidaten goed op de lijst zetten. Bv uit-Zijtaart en dan niet Veghel	Landelijk doorvoeren dit scheelt een hoop tijd en papier	Veel snellere doorstroming door kleiner biljet. Bijna geen opstoppingen gehad.	voer het nieuwe stembiljet zo snel mogelijk in. Het tellen gaat sneller en wij maken veel minder fouten.
Het schuine hoekje mag groter.				De aangegeven methode van 'even en oneven' is niet toegepast. Gezien het formaat van de stembiljetten konden die direct op lijstnummer worden gelegd. Alle tellers (8) hebben dit als prettig en hanteerbaar ervaren. Overigens kwamen er enkele opmerkingen over het feit dat partijen verticaal op de lijst stonden, maar kandidaatnummers horizontaal.	Ik vond het heel jammer dat we zoveel ongeldige stemmen hadden, in veel gevallen duidelijk door het nieuwe stembiljet. We doen ons best om alle stemmen zo nauwkeurig mogelijk te stemmen, en dan is het jammer dat we zoveel vergissingen niet mee kunnen tellen. Alle stemmen mee laten tellen gaat wat mij betreft vóór gemak.	In de informatie die de inwoners van de Gemeente heeft gekregen heeft niet gestaan dat de kandidaten niet meer op de stemlijsten staan. Natuurlijk heeft de uitleggever van het stembureau die taak gekregen omdat goed en duidelijk uit te leggen (heb ik ook gedaan). In de praktijk merk ik dat mensen graag op alles van te voren voorbereid worden...	Duidelijker aangeven hoeveel kandidaten per partij er meedoen. Was nu minder makkelijk zichtbaar. Ook goed om dan bijvoorbeeld een dikke lijn te zetten op tellijst zodat je snel ziet dat een nummer niet geldig is voor die partij	Geldigheid van de stemmen blijft nog wel een onderwerp voor nadenken. Stemmen op alleen partij en geen kandidaat ingekleurd is een geldige stem. Partij gestemd, maar een kandidaatnummer hoger roodgekleurd dan aantal kandidaten op de lijst is een niet geldige stem. Dat is een manco in het vastgesteld systeem.	Vrijwel alle mensen vonden het kleine stembiljet prettig. Sommigen vonden het bladeren in het boek lastig. Ik denk dat het handiger is om de lijst met kandidaten in het stemhokje op te hangen	Bij het centraal tellen meer PV koppels zodat het overzichtelijk blijft en er sneller doorgegaan kan worden door het telteam.
Er worden allerlei maatregelen getroffen op een eerlijk verloop van het stemmen. Dan komt er eind van de avond een busje voorrijden waar 2 mannen uistappen, de kratten met stembiljetten e.d inladen en daarmee wegrijden. Ik heb nog nooit iets van een legitmatie o.i.d. gezien. Elke idioot kan dat ophalen en verdonkeremanen....				Het blijkt dat er op de stemlocaties veel fouten worden gemaakt. Heb sterk het vermoeden dat het ligt aan de vermoeidheid van de bezetting.	zo snel mogelijk landelijk invoeren	Het telproces is veel efficiënter, het kost tellers veel minder tijd.	Ik vond te weinig aandacht voor t nieuwe stembiljet voorafgaand aan de verkiezingen. Ik zou meer ingezet hebben met filmpjes op sociale media en t afprinten op ware grote met instructie op de locale media.	Voor onervaren tellers is het proces best complex.	Bij de te volgen instructie uitleg aan de kiezers begin je met: u maakt 2 vakjes rood. Dit zou ik wijzigen in: 1. u maakt eerst een vakje rood van de partij 2. daarna maakt u een vakje rood van de kandidaat. Vervolgens: deze kandidaten staan in dit boekje wat in het stemhokje ligt. Vervolgens: Kijk bij de partij welk nummer bij de kandidaat staat en let op dat u niet een hoger nummer kiest als dat er kandidaten zijn van deze partij. Dat kunt u hier zien. (wijs het bedoelde figuurtje aan)	voorzie dat A3 formulier te klein is om aantal partijen en kandidaat nummers tijdens 2e kamer verkiezingen en Prov staten weer te geven helemaal als de partijen allemaal strategisch het aantal kandidaten opgeeft om ongeldige stemmen te voorkomen. Bij deze verkiezingen hadden dit Soest 2002 35 en PVDA 34 kandidaten gedaan
Omdat het mijn eerste keer was heb ik me in het begin wat terughoudend opgesteld en de kat uit de boom gekeken. Het bleek al gauw dat de voorzitter alles goed onder controle had en het team mij meteen opnam en waar nodig coachte. Er heerste een vriendelijke en ontspannen sfeer in ons stembureau, ook onder de stemmers.				Nieuwe stembiljet is een verademing! Telproces verliep snel en soepel, zowel voor de eerste als tweede teller. Daardoor veel sneller dan verwacht klaar.	De functie van uitleggever afschaffen. De kaart met de dialoog hoe om te gaan met vragen van de kiezers of dat zij bekend zijn met het nieuwe stembiljet afschaffen. In ons stembureau is er geen gebruik van gemaakt. De mensen die uitleg behoefte werden netjes te woord gestaan en uitleg gegeven over de werkwijze van het stembiljet. Aandachtspunt is dat alleen een stem uitbrengen op een partij synoniem is aan het uitbrengen van een stem op het "oude stembiljet". Op dit stembiljet stem je op een pa	Alles goede georganiseerd.	Grotere sleuf in de stembus Rood maken van het hoekje Meer onderscheid tussen de twee gedeelten op het stembiljet	Het verkorte stembiljet is heel duidelijk. Doorgaan daarmee	Als mensen een te hoog kandidaat nummer hebben, dan is het wel duidelijk waar de stem naartoe gaat. Dus dan misschien gewoon naar de lijsttrekker laten gaan ipv ongeldig maken.	Het opstellen van de PV kostte heel veel tijd.
Alle stembiljetten goed op de stapel leggen. Zaten een enkele keer op z'n kop en onderste boven.				Zo spoedig mogelijk landelijk toepassen s.v.p.	Wij hadden een vrij rustig stembureau, omdat het in een verzorgingshuis zat met slecht ziende en minder vailide stemmers. Maar ik kan me voorstellen dat het uitleggen moeilijker is als je op een erg druk stembureau zit, dan mis je misschien wel wat stemmers.	Vragenlijst schiet tekort.	Op de instructie bladen in het stemhokje waren de partijen verticaal vermeld en de kandidaten horizontaal. Enkele kiezers vertelden dat zij dit enigszins verwarrend vonden	De kandidatenlijsten in de boekjes in het stemhokje waren onhandig. Mijn tip zou zijn om de lijst op te hangen in ieder stemhokje. We hadden een banner, iemand die uitleg gaf én nog een video op een beeldscherm. De video is nauwelijks naar gekeken en was eigenlijk overbodig. Het kostte wel veel extra tijd in de voorbereiding om alle extra's klaar te zetten, we waren in 45 minuten maar net klaar om op tijd open te kunnen gaan. Dus tip: of meer tijd inplannen voor het voorbereiden of het beeldsch	De meeste kiezers leken positief te reageren op de nieuwe stemwijze. Enkele kiezers vonden de nieuwe stemwijze lastig en er waren een paar foutieve stemmen, (vermoedelijk vanwege het nieuwe formulier).	De telformulieren mogen wel wat duidelijker
Op stembiljet de kandidaatnummers opnemen in verticale rijen i.p.v. horizontale.				Dat je een hoger getal kan aanvinken dan dat er kandidaten zijn bleek toch vaak fout te gaan in de praktijk.Of alleen het aanvinken van 1 van de 2 vereiste vakjes.	het formulier is niet alleen overzichtelijker, praktischer, maar het tellen ging ook veeeel sneller dan met die grote formulieren. Ook het clusteren en opbergen was veel handzamer (nu bakken, vorige jaren kliko's)	Iets meer nadruk op dat de boekjes in de stemhokjes regelmatig moeten worden gecontroleerd. Of het lag aan mij, maar dit bleek erg belangrijk omdat er toch regelmatig nog in werd geschreven/iets aangekruist en van tevoren was ik daar niet echt op bedacht	Opmaak van het stembiljet zou anders kunnen, aantal kandidaten van de partij de nummers van boven naar beneden ipv van links naar rechts op het formulier	het zou prettig zijn als er ca. 22.30 uur een broodje kaas / ham o.i.d. is. het is een lange avond, en er waren alleen snickers / kitkat e.d. met frisdrank	Op het nieuwe stembiljet gaan de partijnamen van boven naar onder en de kandidaatnummers van links naar rechts. Dat kan leiden tot fouten door stemmers.	het instructiefilmpje en de e-learning vooraf, waren erg nuttig

Regelmatig gaven kiezers aan, dat ze wel wisten hoe het nieuwe stembiljet werkt. Volgende keer geen instructie nodig?				Kiezers stemden soms op kandidaatnummer hoger dan aantal zetels voor hun partij.	De instructie voor het tellen in de e-learning is (nog) niet afgestemd op de nieuwe biljetten. Tijdens het tellen na het uitvouwen en op even/oneven sorteren, moet er ook een moment zijn om te checken dat het formulier geldig is, omdat het kandidaatnummer klopt met het max aantal kandidaten per lijst. Deze stap moet bewust aangebracht worden, anders komen er bij het tellen op voorkeursstemmen alsnog (veel) ongeldige formulieren uit. Toen de voorzitter dit duidelijk probeerde te maken, gaf dat e	Tijdens het tellen bleek dat veel mensen op lijst 5 hadden gestemd. En ik vond het opvallend dat veel van die stemmers ook op kandidaat 5 hadden gestemd. Dus toen bedacht ik me dat doordat wij vertelden dat men twee bolletjes moest kleuren sommige stemmers misschien dachten dat ze dan twee keer vijf moesten inkleuren. Ik ben benieuwd of dit herkenbaar is bij andere stembureaus. Het levert dan wellicht de kandidaat met hetzelfde nummer als het lijstnummer extra stemmen op.	1. Voorbeeldbiljet voor gebruik bij verwelkoming/uitleg graag plastificeren 2. Gebruik ingeval van plastificeren gewoon het echte biljet van de betreffende gemeente (zodat de partijnamen/logo's en het aantal partijen en kandidaatnummers meteen kloppen). 3. In voorbeeld van kandidatenboekje voor gebruik bij verwelkoming/uitleg graag geen specifiek lijstnummer vermelden op pagina's (om beinvloeding bij uitleg bij een voorbeeldpagina te voorkomen) 3.	De tv met instructie had geen toegevoegde waarde.	Onlogisch stembiljet: partijen vertikaal genummerd, en kandidaten horizontaal. Heb dit ook vaak van stemmers teruggevoerd.	Veel kiezers gaven aan het een prettig stembiljet te vinden. Wel werd gezegd dat men liever zowel de namen van de partijen en kandidaten of beide horizontaal of beide verticaal zou willen zien, maar niet de ene namenlijst verticaal en de andere horizontaal Wat sommigen mensen wel lastig vonden was de klapper met kandidaten, dat zou handiger kunnen, misschien een lijst in het stemhokje
In stemhokje aub via een poster nogmaals met denkbeeldige partijen en personen een voorbeeld geven..				Een (extra) gastvrouw/heer bij binnenkomst, komt heel goed over. Zo houden!	Bij de uitleg werd gebruik gemaakt van een voorbeeld stembiljet en voorbeeld stemboekje met partijen a t/m p. Regelmatig raakten kiezers hierdoor in de war, omdat ze geen echte partijen op het formulier en boekje zagen. Daarom mijn suggestie om de uitleg met een echt stembiljet (evt ontbruikbaar gemaakt met een stempel) en stemboekje, zodat de uitleg nog meer leeft voor de kiezers.	Nieuwe stemformilier houden, niet meer terug naar oude. Het hoekje eraf werkte ook heel goed	1. Wat te doen met de steeds groter wordende groep 'demente' stemmers tav ondersteuning bij het stemmen; 2. Het gebruik van kandidatenboekje in stemhokje viel toch tegen: 1. Veel oudere mensen vonden het tóch te donker om te lezen. 2. Zou een lijst met namen op bv A2 of A3 ophangen uitkomst bieden? 3. In " uitlegboekje" geen streepjes maar " nep-namen" vermelden, maakt het duidelijker. 4. Dit stembureau heeft een zeer ruime, trouwe kiezers van hoge leeftijd.	Telllers die dit eerder deden nemen te veel initiatief en gaan hun gang. De voorzitter heeft de leiding en moet dit duidelijk maken.	Het geven van uitleg bij mensen die het Nederlands niet goed beheersen is lastig	wat mij betreft is de proef met het nieuwe stembiljet helemaal geslaagd. Het tellen op lijstniveau gaat zo snel dat wat mij betreft op dezelfde woensdagavond ook geteld kan worden op kandidaatsniveau.
Verspil niet teveel papier en energie in het maken van voorbeeld materiaal over het nieuwe biljet. Dit wordt zelden of nooit gebruikt.				Vermelding in folder die men thuis kreeg/ krijgt dat er informatie gegeven wordt vooraf en dat men buiten stemhokje geholpen mag worden. Verder een voorbeeld stemformulier / met logo partij ophangen.dan zien ze welk hokje gekleurdmoet worden. Informatie uitleg vooraf werd gewaardeerd, we vroegen ook of men het een goed formulier vond. Veel positieve reacties. Ook vantellers, Enkele ongeldige stemmen door hogere kandidaat dat aantal bij die partij, hoe voorkom je dat? Slechts drie stemmer	Graag doorgaan met het nieuwe stembiljet.	Vóór het uitvouwen eerst de stembiljetten op een stapel leggen, met 'hoekje' rechtsonder. Kostte even tijd (maar daar krijg je handigheid in) en daarna gaat het als een speer. Suggestie: Deze handeling in een instructie opnemen.	Papier iets dunner,of minder glinsterend. Bij het tellen moest je iedere keer vinger in dond duwen om de volgende pagina tellen. Of zo natte kussentjes pads er bij.	Het nieuwe stembiljet is wat dikker/stugger dan de oude grote, hierdoor word het tellen op partij niveau als het een dikke stapel is wat lastiger als je in de buurt van de 90 komt. De formulieren vouwen wat lastiger om en willen dan nog wel eens terug glijden.	Het toevoegen van M/V op de kandidatenlijst in de hokjes	De stembiljet bundels in aantallen van 50 maken i.p.v. 100, stapel is nu te dik .
Kan er gekeken worden naar de roosters van de stembureauleden? Nu maakt de voorzitter een 'gatenkaasrooster', maar in plaatsen zoals Bodegraven Reeuwijk en Rotterdam komen stembureauleden de ochtend of de middag plus het tellen in de avond. Dat geeft men al aan bij opgeven van de beschikbaarheid aan het begin.				De nieuwe stembiljetten aanhouden	het nieuwe formulier is wel wat zwaar van papiersoort. Bij het tellen absorbeert het veel vocht, bv dat je steeds moet likken aan je vingers om de formulieren goed en snel te kunnen pakken. Dat is niet erg hygienisch, al dat gelik. Wellicht helpt een soort "stempelkussentje" waarmee je je tel-vinger kunt bevochtigen, zodat het makkelijker gaat en hygienischer is.	Het bepalen of een stem geldig is is wel lastiger geworden.	Bij dit handzame formaat heeft het geen of weinig nut om de stembiljetten te sorteren in even en oneven. Dit onderdeel van de VOX-methode kan overgeslagen worden.	Zorg voor voldoende bladen om de de kandidaten te turven per partij. Dan kunnen je de tel stapels kleiner maken om telfouten te voorkomen.	Hopelijk komt er een vervolg met het nieuwe stembiljet	Graag deze stembiljetten definitief invoeren
Men heeft geen uitleg meer nodig over het nieuwe stembiljet omdat dit al de derde keer was dat dit nieuwe biljet werd gebruikt.				De kiezers in ons stembureau waren erg positief over het nieuwe stembiljet. Twee opmerkingen die we kregen ter verbetering: - In het boek met de kandidaten (de kieslijst) erg kleine letters. Daarom zonder leesbril voor sommigen niet goed te lezen. - Verwarring tussen de twee tabellen waar de nummers in de bovenste tabel verticaal staan in de onderste tabel horizontaal.	Een redelijk deel van de kiezers was zich bij het stemmen niet bewust dat ze een ander/nieuwformulier zouden krijgen. Het roodkleuren van 2 vakjes (1 voor partij en 1 voor kandidaat), was een te groot deel vam de kiezers zich niet bewust. Ik heb sterk de indruk dat geen van de twijfelende kiezers beseften dat ze een nieuw stembiljet mochten vragen als ze dachten dat ze het niet goed hadden gedaan. (" Ging het niet goed? Vraag dan een nieuw stembiljet") Had misschien meer vertrouwen gegeven	Misschien een kleine versie van de lijst met kandidaten in het stemhokje op achterwand hangen. Net als de grote poster die bij ons bij de ingang hing. Is vertrouwder overzicht voor de stemmers dan het boekje. Evt. Allebei gebruiken.	Invullen proces verbaal blijft een langdurig proces. Hoeft volgens mij helemaal niet. Iedereen(ook de tellers) moesten hier meer als een uur op wachten. Met 2 wagens naar de werf om de spullen af te geven vindt ik heel raar. Staan 12 man op je te wachten om 2 kisten op te vangen. Mag wat kosten | Als je later komt heb je niets warms meer te eten op de werf.	Volgend jaar wil ik heel graag weer mee helpen met de Provinciale staten verkiezingen Ook heel graag weer in de Nieuw Jeruzalemkerk.	Alle opmerkingen van kiezers over het nieuwe biljet waren positief. Veel mensen lazen thuis de info hierover.	Die dikke rode voorgekleurde rondjes leiden erg af. Het geeft ook de suggestie dat het rondje niet helemaal rood hoeft te worden
Doorgaan met het kleine stembiljet				Dit stembiljet is een verademing, hoop dat het gehandhaafd wordt	De instructie met het nieuwe stembiljet is erg ingewikkeld voor mensen die het Nederlands slecht beheersen. De afgelopen jaren gaven we nadrukkelijk de instructie 1 hokje in te kleuren, dat is simpel en overzichtelijk. Nu moesten we uitleggen dat ze 2 hokjes moesten inkleuren, eentje boven, eentje onder en dan ook nog uitleggen dat het nummer correspondeert met een naam op een lijst, dat ze niet een lager nummer moesten kiezen dan het aantal namen op de lijst, etc. Dat is heel veel tekst. Daarna	Zo gauw mogelijk landelijk invoeren!	Door goede en duidelijke uitleg aan de kiezers is het aantal ongeldige stemmen op ons stembureau zeer beperkt (0,27%) gebleven. De stemmers waren nagenoeg unaniem positief over het nieuwe stembiljet. Voor de stembureauleden die geteld hebben was het een aangename vlotte en snelle telling, veel overzichtelijker dan voorheen. Foutkansen bij de telling zijn beperkter dan voorheen. Ik hoop van harte dat we bij een volgende stemronde als gemeente NIET terug hoeven naar het oude stembiljet. Onze kieze	Suggestie om ook bij een volgende verkiezing weer een rol als uitlegger/welkom heten bij het stembureau in te zetten. Elke keer blijkt weer (ook bij voorgaande verkiezingen) dat er stemmers binnenkomen met de envelop met stempas ongeopend. En nu dus ook de envelop van info over het nieuwe stembiljet nog thuis. Ongelezen. Dus die uitleg over het nieuwe stembiljet (ik was specifiek de verwelkomer en uitlegger tijdens de ochtend) was hard nodig. Gemiddeld 8 a 7 van de 10 hadden geen idee die ochten	Bij andere gemeenten nieuwe biljetten ook gebruiken.	meer teams voor het opmaken van het procesverbaal
Op het stembiljet in het vak voor de voorkeurstemmen wordt met cijfers gewerkt. Deze staan van links naar rechts. Alleen zijn het rijtjes. Dan is het logischer om de cijfers van boven naar beneden te becijferen. Ik kreeg daar ook een opmerking over door een docente in het bijzonder onderwijs. Zij gaf aan dat zoals het nu is voor deze groep mensen onoverzichtelijk is.				het instructieboekje was heel erg slecht, een Chatgpt opdracht had dat in een korte tijd extreem veel beter gedaan	Tellen ging sneller maar het verwerken in PV ging daarentegen niet sneller. Er ontstond daarom een enorme wachttijd tussen de tellingen.	de vakjes die je moet inkleuren bij de partijen misschien groter maken. Sommige mensen hadden het vakje van de partij ingekleurd waardoor de stem ongeldig was	1e. Voor de uitleg van het nieuwe stembiljet is een geanonimiseerd stembiljet en kandidatenlijst gebruikt maar juist dat gaf sommige momenten meer onduidelijkheid. Het gebruik van een echt stembiljet met partijnamen en kandidatenlijst met persoonsnamen werkte aanzienlijk duidelijker. 2e. In het geheel is het een aanzienlijke verbetering tov het "oude" stembiljet, zowel voor het stemmen zelf als voor het tellen. Zo snel mogelijk landelijk invoeren zou mijn voorkeur hebben	Sommige kiezers hadden het nieuwe stembiljet van te voren goed bestudeerd en de kandidatenlijst, die men thuis krijgt toegestuurd, dus die mensen hoefden geen verdere uitleg. Het meest anders was, dat men 2 hokjes rood moest kleuren, dat is normaal een ongeldige stem, dat moet men eerst tussen de oren krijgen!	erg goed het nieuwe biljet - we waren een stuk eerder klaar met tellen. wat mij betreft mag dit biljet blijven 👍🏻	Beetje off topic maar... waarom in Soest geen complete overdracht verantwoordelijkheid van ochtend- naar middagvoorzitter? Daar was ik elders aan gewend (het kán nl. gewoon, procedureel) en volgens mij kan dat meer animo opleveren voor die taak omdat je bij complete overdracht als ochtendvoorzitter vanaf 14 uur weer met je normale (werk)dag verder kunt, niet meer terug hoeft voor de avonddienst. In ieder geval voor mij de reden om in Soest geen ochtendvoorzitter te willen wezen; het kost je eig

ik zou toch stoppen met de uitleg over het nieuwe stembiljet. je staat toch een beetje voor joker omdat 95 procent van de stemmers geen uitleg wilt hebben				Het kwam een aantal keer voor dat er op een 'te hoog' kandidaat nummer gestemd werd en dan veelal dezelfde combinatie van partij- en kandidaat nummer (bijv. lijst 13, kandidaat 13). Nu zijn deze stemmen ongeldig. Mogelijk kunnen deze stemmen opgeteld worden bij de lijststrekker, net als de 0 stemmen.	Het stembiljet is in 4 gevouwen. Ik zou twee prefereren. Dan is het uitvouwen nog handiger. De stembiljetten ' plakken' makkelijker op elkaar dan de oude biljetten. Dat is met tellen even opletten. Wij hebben een aantal ongeldige stemmen geteld wegens m een hoger cijfer dan het aantal kandidaten. Waarom kunnen die stemmen niet gewoon naar de lijsttrekker?	Met 2 uitleggevers kan niet iemand er langs glippen als je net aan iemand uitleg geeft. Een buurthuis geeft wat meer reuring/gemoedelijke sfeer. Op het stemformulier iets meer witte ruimte tussen 'partij' en ' kandidaat' laten. Bij beide aangeven dat je 1 hokje in die rij mag inkleuren. Nu bleek dat er meerdere kiezers bij kandidaat twee vakkhes inkleurden, waarbij in de meeste alle?) gevallen ook het nummer van de partij werd herhaald. Controleer daarop alle foutieve stembiljetten. Dit st	Uit onze woonplaats Boerdonk staat ook iemand op de lijst, lijst 3 nummer 7 Lieke Biemans,maar helaas worden de kleine kerkdorpen niet met plaatsnaam op de kandidatenlijst gezet. Wel onder de naam Erp. Dit vonden heel veel mensen vreemd omdat ze graag op iemand uit ons dorp in dit geval Boerdonk willen stemmen en dan aan 't zoeken zijn. Dus volgende keer graag dorpen als plaatsnaam achter de kiezer zetten op de lijsten.	laat de stembureauleden die uitleg geven dat asjeblief kort doen!!! anders verzeil je in te veel vragen die onbelangrijk zijn en de wachtrij langer maken waardoor ze door gaan lopen en de leden achter het stembureau onnodig met de uitleg bezig moeten!! Risico is nogal groot dat je in je eigen dorp erg veel bekenden tegen komt waardoor ik gemerkt heb dat je dan te vaak te lange onnodige gesprekken voert!! De verleiding is groot maar toch.....blijf bij de les. Benoem de hoofdpunten en let goe	Inpakken van de getelde stembiljetten in pakpapier was erg lastig. Volgende keer graag zakken of enveloppen.	Het enige wat voor verwarring zorgde was dat het onderste gedeelte van het stembiljet, waar de kandidaten gekozen moet worden, dat dat horizontaal telde in plaats van verticaal. Daardoor zag je dat mensen op kandidaat 2 wilde stemmen, maar 11 gekleurd hadden (en dat was duidelijk omdat de betreffende partij maar 7 kandidaten had).
Het inpakken met het bruine papier is wat omslagtig. Het zou fijn zijn als er voor alle lijsten enveloppen worden gelevered, waar de stembiljetten in kunnen worden verpakt.				Iedereen overstappen naar kleiner stembiljet!!! Scheelt enorm veel papier, heel prettig in gebruik, tellen gaat vele malen sneller!!! Kortom: helemaal prima!!!	Het nieuwe stembiljet verdient landelijke invoering	Er kwamen bij dit stembureau meerdere kiezers die niet Nederlands spraken, maar wel Engels. Ik had het als uitleggever prettig gevonden als ik van tevoren ook een script had ontvangen in de Engelse taal.	1) Gevoel dat je soms 2 stembiljetten tegelijk in je handen had. Met dunner papier (zoals het vorige grote stembiljet) heb je meer gevoel dat het telkens om 1 stembiljet gaat. 2) Bij het tellen van de stemmen per partij is het gemakkelijker om de klem in de linker/rechterbovenhoek te plaatsen zodat je het gehele stembiljet om kunt slaan. Door het kleinere stembiljet i.c.m. de klem in het midden van de linker/rechterzijde zorgt dat ervoor dat je de stembiljetten moeilijker om kunt slaan (ze valle	Hoop dat het nieuwe biljet een blijvertje is	Het was onduidelijk waarom een stem op alleen een partij impliciet een stem op de lijsttrekker was, terwijl een stem op een partij en een te hoge kandidaat ongeldig was. Waarom mocht zo'n stem niet ook aan de lijsttrekker worden geschonken? Of in elk geval aan de partij. Bij het tellen had de 'oplezer' geen zicht op het aantal kandidaten per lijst. Nu kwam het dus voor dat er eerst werd gezegd dat er een stem was voor lijst X, waarop die stem geturfd werd en even later werd zo'n stem alsnog onge	in de uitleg van het nieuwe stembiljet ook duidelijk benoemen dat stemmers 2x de mogelijkheid hebben om een nieuw stembiljet te vragen indien men een fout heeft gemaakt.
Bij het inpakken van de stembiljetten is het misschien handig om een plakbandautomaat te hebben.				Schuine hoekje ontbrak aan de stembiljetten hierdoor iets moeilijker openvouwen.	Er is relatief veel ongeldig gestemd. Dat zal vooral in het onjuist invullen van de kandidatenlijst. Bijvoorbeeld lijst 11 aankruisen en dn ook kandidaat 11. Omdat die laatste niet bestaat was zo'n stem ongeldig. Ik stel voor het systeem aan te passen. Eén rood rondje op het lijstnummer betekent altijd een geldige stem. Geen rood rood rondje op kandidaatniveau, of een te hoog nummer aangekruist, of twee hokjes aangekruist betekent geen geldige voorkeurstem; stem gaat dan automatisch naar de lij	Zowel de partij als de kandidaten of beide horizontaal of verticaal presenteren	De stembureauleden die uitleg gaven wilden ook zeggen dat alleen Parijs ook kon. De instructie van de gemeente was dit niet vantevoren zeggen de instructie video die zij gezien hadden was daar niet zo duidelijk over.	Doorgaan met dit stembiljet, de volgende keer zal zal het aantal afgekeurde stemmen veel lager zijn. Kwestie van gewenning.	Het papiertje had linksboven een hapje er uit, hierdoor kon je sneller openvouwen. Wij hadden één iemand die stapels maakte waarbij alle biljetten al gesorteerd waren met het hapje eruit naar linksboven. Hierdoor ging het veel sneller. Tip voor iedereen om het ook zo te doen!	Een opmerking aangaande de kandidatenlijsten in het stemhokje. Stemmers zijn gewend om hun stembiljet uit te vouwen en deze op het plankje in het stemhokje te leggen. Dan zien zij het boekje met de kandidaten NIET! Een kandidaten lijst die aan de achterwand , boven het plankje van in het stemhokje bevestigt kan worden lijkt mij een zeer eenvoudige en sterke verbetering! Hoeven ook die boekje niet gemaakt te worden dit scheelt ook in de kosten! Een grotere kandidatenlijst in het stemlokaal zodat
zo snel mogelijk landelijk het nieuwe stembiljet invoeren. Scheelt in ieder geval veel papier en het werkt duidelijk zeer efficiënt.				Het stemmen volgens de proefmethode landelijk uitrollen bij de volgende verkiezing. Verbruikt minder papier, is handzamer en is sneller met tellen.	Veel mensen hadden behoefte aan uitleg, het was goed dat we een extra stembureaulid/uitlegger hiervoor hadden. De uitleg a.d.h.v. het voorbeeld partij A, partij B met andere iconen was voor een aantal mensen toch te abstract en moeilijk te begrijpen. Er waren toch best wat mensen die het stembiljet moeilijk vonden. In Gouda had partij 11 7 kandidaten. In ons stembureau hadden wij een aantal stembiljetten waarop mensen ook voor de kandidaat 11 hebben ingevoerd. Nogmaals het partijnummer was mijn	Ander papier ivm snijden in vingers?	Graag zou ik een rubberen vingerhoedje hebben gehad. Dit is makkelijker bij het tellen. Nu moest ik steeds mijn vinger nat maken om het papier goed vast te kunnen pakken. Misschien is het mogelijk om zo'n vingerhoedje bij te leveren.	Er stond een tv scherm in de ruimte, als extra ondersteuning voor de uitleg. Dit had absoluut geen toegevoegde waarde. We hebben een 'echt' stembiljet gebruikt om te laten zien bij de uitleg. Dit spreekt het meest voor de verbeelding. Daarop hebben we geschreven 'voorbeeld'.	Voor de partij-keuze liepen de opties van links naar rechts terwijl voor de kandidaat-keuze de opties van boven naar beneden liepen. Wellicht handig om dit gelijk te trekken om de indeling logischer te maken.	ik vond het formulier nogal ´schreeuwerig´. Kan helaas niet precies zeggen waarom; misschien de kleuren? Formaat van letters? Dikte van lijnen?
Het tellen verliep goed georganiseerd en was leuk om te doen. Het proces is transparant en minimaliseert fouten door het 4-ogen principe en de controles op aantallen. Het nieuwe stembiljet is goed hanteerbaar, het scheelt veel tijd met uitvouwen en weer inpakken. Ook het afgesneden hoekje van de stembiljetten maken het makkelijk om ze uit te vouwen.				Prettige manier van stemmen, zeer positief over deze nieuwe stembiljet en procedure voor het stembureau. Er is alleen wat meer voorbereiding nodig voor de stemmers omdat we toch nog wat ongeldige stembiljetten hadden.		Met het nieuwe stembiljet ging het tellen echt veel sneller. Het uitvouwen en verplaatsen kost nu echt vééél minder tijd!	Aandacht voor het niet alleen kunnen stemmen van personen met (beginnende) dementie. Zij willen/worden geholpen door een begeleider die dan uit het stemhokje "gehaald" moet worden. Aangezien de groep dementerende groter gaat worden zal er een goede instructie moeten komen. Moeten deze personen een volmacht geven? Of mogen zijn wel begeleid worden in het stemhokje.	Ik was de hele dag uitlegger. Het was 50/50 of men al wist van de nieuwe manier van stemmen. Toch waren er ook veel die de uitleg overdreven vonden, tot aan betutteling bestempeld aan toe.	Maak het getal hoeveel kandidaten een partij heeft groter, zodat mensen direct kunnen zien bv lijst x heeft 49 kandidaten of lijst 1 50 etc gewoon het poppetje en het getal forst groter maken of desnoods in het rood met wit het aantal	Betere preparatie van het stemlokaal door de gebouwbeheerder.
Poster bij de ingang met de vraag: "Heeft u vragen over het stembiljet? Vraag?" naast de al bestaande posters.				In het boekje met de kandidatenlijst (in stemhokje) tabbladen toevoegen met het nummer van de partij. Dat scheelt een hoop “bladeren” voor de kiezer. En het voorbeeld stembiljet vonden mensen verwarrend met de fictieve partijen. Daar werden de meeste vragen over gesteld. Een echt stembiljet gebruiken voor de uitleg is herkenbaarder.		Biedt voorafgaand aan kiezers een inloopbijeenkomst aan! Je brengt dan zowel de VK als het nieuwe biljet onder de aandacht van mensen die gemotiveerd zijn om te komen/ de uitleggevers zijn voor sommigen to much voor het moment op de VK dag	De dikte van het papier van het stembiljet mag wat mij betreft iets dunner, dan gaat het tellen gemakkelijker.	De correspondentie vanuit de Gemeente had wat minder beknopt mogen zijn.	behouden van dit nieuwe stembiljet!	Plastificeer de stemhok kandidaten boekjes, zodat ze moeilijker tot niet meer “gevinkt” kunnen worden door rood potlood door stemmers die anderen hun stem gedrag willen proberen te beïnvloeden. Uitleg was zeker nodig bij met name oudere stemmers. Een opvallend grote groep stemmers spraken hun waardering voor het handzamere formaat van het nieuwe stembiljet. Klein ongemak het van A3 naar A5 scherp opgevouwen stembiljet heeft een beetje de neiging om moeilijker gescheiden te kunnen worden uit
Ik heb een aantal stemmen als ongeldig uit de stapel moeten halen omdat er dan bijvoorbeeld maar 15 mensen op de kieslijst stonden en de stemmer gestemd had op nummer 20. Dit is blijkbaar toch verwarrend voor mensen. Wellicht kan het duidelijker gemaakt worden hoeveel mensen er op de kieslijst staan en tot welk nummer je dus kunt stemmen. Of wanneer dit gebeurt, automatisch de stem naar nummer 1 laten gaan?				(1) Het informeren van de stemmers over het nieuwe formulier blijkt veel effectiever, aansprekender met een 'echt' stembiljet dan met een fictief exemplaar. (2) het stemgeheim is beter gewaarborgd met UITSLUITEND de boekjes met de kandidaten in de stemhokjes. Alle kandidaten met nummers op het schema aan de wand bleek te leiden tot het hardop melden van de cijfer combinatie van partij en kandidaat. (3) stemformulier iets dunner papier laten afdrukken. Dit vergemakkelijkt het tellen (en het maken		De lijst met kandidaten online en in het stemhokje kwamen niet overeen	Bij het invullen van het procesverbaal is het beter om ook deze een nummer te geven zoals in de vragen	Het voorbeeld stembiljet heeft fictieve partijen en een aantal dat niet overeenkomt met de echte stembiljet. Ook het aantal nummers met kandidaten komt niet overeen. Bij de uitleg van het nieuwe stembiljet roept dit toch regelmatig vragen bij de kiezers op.	Het binnen laten van de teller in De Ark gaat veel te langzaam (wachtrijen in trapportaal) identificatie in mi niet nodig maar werd wel bijna altijd zo uitgevoerd. Vraag gewoon ieders naam en geef hem/ haar het nummer van de juiste tel-tafel (maak ook een lay-out van de tafels in de hal) Geef iedere tafel leider ook een lijstje van de verwachte tellers .	Het nieuwe stembiljet zsm landelijk invoeren! Het is een geweldige, ruim gewaardeerde verbetering.
Het was heel fijn dat we per telteam niet hoefden te wachten op het PV team maar gewoon verder konden met het volgende stembureau.				Wij hadden geen verkeerd ingevulde stembiljetten. Mogelijk was de uitleg aan de kiezers goed.		Alles positief mbt dit nieuwe, kleine stembiljet. Een kleine opmerking: doordat er bij de kandidaten alleen maar nummers staan, nemen de meeste stemmers niet de moeite om de kandidatenlijst erbij te pakken. Hierdoor heb ik van meerdere mensen vernomen dat ze eigenlijk op een vrouw hadden willen stemmen, maar dat vergeten zijn doordat er alleen maar nummers stonden.	Dat de kandidaten in verticale lijn worden aangegeven	Grote verbetering t.o.v. eerder (veel te groot) biljet!	Visueel zou het biljet zo aangepast moeten worden dat beter duidelijk is hoeveel kandidaten een partij maximaal heeft. Dit i.v.m. geldigheid. Verder helemaal top die nieuwe stembiljetten!!!!!!!	Zichtbaarheid van de ingevulde vakjes zou nog verbeterd kunnen worden, bijvoorbeeld even en oneven gesplitst.

Zou de procedure van het tellen aanpassen. Met name het sorteren combineren even/oneven met grof lijsten;				Schuine hoekje formulier was er niet		Er was enige verwarring vanwege het verschil in richting partij- en kandidaatnummering. Maar dat is alles. Houden dit stembiljet!!	Plak een lijst met alle partijen en al hun kandidaten in het stemhokje	Ik denk dat het aankruisen van de partij (met log o in kleur) heel duidelijk is. Dat is positief. Dat daarna soms een stem afgekeurd moet worden omdat een te hoog nummer is ingekleurd vind ik zonde. Ik denk dat die partij verwarring niet voorkomt eigenlijk, dus ik zou die te hoge persoon optellen bij de lijsttrekker. Dat zou nog net wat minder ongeldige stemmen opleveren, en dat is voor iedereen positief.	Blijf dit nieuwe stembiljet gebruiken voor alle verkiezingen!	Haal nog een hoekje van het stembiljet voor linkshandigen.
Grote enveloppen voor de biljetten is beter dan inpakken met los papier				Duidelijk aangeven, dat niet iedere partij evenveel kandidaten heeft, dus was er onduidelijkheid bij de meestal oudere stemmers over het inkleuren van de twee vakjes.		Als kiezer vond ik het zelf gek dat de partijen verticaal genummerd waren en de kandidaten juist horizontaal	als stembureaulid goed opletten en inschatten dat mensen weten hoe het nieuwe stembiljet wekt. En als mensen het duidelijk goed weten, dit ook accepteren en niet door blijven gaan met uitleggen. Op het stembureau waren bij ons maar 5 foutief ingevulde biljetten, dus heel weinig en dat is zeer positief en ook de mensen waren enthousiast over het nieuwe biljet.	Doorgaan met het nieuwe biljet	Ik vond het gebruikte logo, zwart/blauw vierkantje met wit rondje en rode streepjes als "stemvakje" erg lijken op het Keurmerk Slagers....en zag er vaker ook dit Keurmerk in... Wel ook heel vrolijk de kleurtjes met de logo's van de diverse partijen! Niet helemaal duidelijk was dat je kon volstaan met alleen één stem uitbrengen op een partij, of dat je ook persé een (voorkeur) stem moet uitbrengen op de kandidatenlijst. (Dus verplicht twee hokjes aankruisen. De voorzitter zei dat alleen een pa	Ik miste een handzaam overzicht met materialen die met de voorzitter meegaan naar het gemeentehuis en de materialen die een stembureaulid meeneemt naar de achterkant van het gemeentehuis. Ook omdat dit regelmatig wijzigt. Een A4 met een puntsgewijs overzicht in de map zou erg fijn zijn!
Andere zegels voor de blauwe boxen. Deze waren bijna onmogelijk te verzegelen omdat de "gaten" gebogen boven elkaar zitten en het slot stijf is.				De vragen over tellen zijn niet toepassing volgens mij		Veel kiezers hebben het nieuwe stembiljet als zeer positief ervaren. Aantal ongeldige stemmen was gelijk (of zelfs lager) dan vorige keren (3 op een totaal van 1110 stemmen). Telproces is veel efficiënter.	verzoek aan tellers: geconcentreerd werken en niet teveel kletsen. Stembureauleden VERPLICHT E-learning met toets laten doen.	Als er op een partij is gestemd en bij de voorkeurstemmen staat een stip bij een nr dat hoger is dan het aantal kandidaten van deze partij is de stem ongeldig. Dat lijkt me niet de bedoeling van deze uitgebrachte stem. dat zou ik graag veranderd willen zien. Verder zou ik zeggen, ga vooral door met het 'kleine' stembiljet. (Veel) minder fouten en veel makkelijker tellen.	Hoop dat het kleine stembiljet een blijvertje is! Chapeau voor degene die bedacht heeft om het hoekje eraf te halen. Misschien dat de papiersoort een volgende keer iets dunner kan. Je pakt de vellen dan makkelijker bij het sorteren op partij.	
Bij ons stembureau werd door school vaak het hek dichtgedaan, misschien handig om de scholen hierop te attenderen dat ze dat niet moeten doen voor de kiezers die willen stemmen. Hierdoor ontstond verwarring bij kiezers. Het zou een idee kunnen zijn dat er voor kinderen iets aanwezig is, een stem kleurplaat, zodat als ze met hun ouders meekomen dat ze die thuis in kunnen vullen/kleuren. Toen Mevr Spies nog burgemeester was was zij altijd aanwezig in de Limeshal, nu hebben we weer geen burgemees				Landelijk overstappen op dit nieuwe biljet alstublieft!		Het was een verademing te werken met dit nieuwe stembiljet. Niet alleen het formaat, maar ook het grafische ontwerp is een enorme verbetering.	Als aanvulling, ik heb als Voorzitter geen uitleg gegeven over nieuwe stembiljet, was niet mijn taak. Het bleek dat wij ondanks de goede uitleg en het gemakkelijker stembiljet toch gemerkt hebben dat we 1% ongeldig hadden met daarvan enkele biljetten waarbij men een fout zelf gecorrigeerd had en ingeleverd en dus ongeldig was, terwijl men tot 2x toe een nieuw formulier kon krijgen. Net alsof men niet wilde aangeven toch een fout te hebben gemaakt. Doordat we vele oudere mensen als stemmers in on	Het nieuwe stembiljet standaard invoeren. Het maakt zowel het stemproces als het telproces een stuk makkelijker.	Gebruik het oude formaat stembiljet niet meer!	
waarom wordt dit formaat stembiljet niet landelijk toegepast				Bij het tellen van de partijen ben je geneigd niet te kijken naar ongeldige stemmen op persoon. Bijvoorbeeld of een nr gekozen is waar de partij geen kandidaat heeft.		Gehele dag in stembureau en tellen tot laat.. iets meer catering was fijn geweest	vaak gehoord van de leden, dat e-learning erg lang duurde en de vergoeding in relatie tot de service te laag is	hiermee doorgaan	Van te voren was bekend dat we Woensdagavond van tellocatie Doornroosje naar Ark van Oost waren verhuisd. Je moest hier ook 21:00 aanwezig zijn. Echter de stembussen en voorzitter moesten na 21.00 nog van Doornroosje naar Ark van Oost komen. Dit duurde tot 21:45. Voor volgende keer misschien in de instructie dat dan later begonnen wordt met tellen/aanwezigheid. Het inpakpapier met tape voor de pakketten stembiljetten per partij na tellen is niet echt handig met hele dikke stapels. Misschien over	
Kandidatenlijst in stemhokje ophangen ipv neergelegd zoals nu , mensen gingen kandidaten aankruisen , wat natuurlijk niet de bedoeling was . Gelukkig ontdekt door ons , is volgens mij dan handiger om door te bladeren .				Misschien is het een goed idee om in het stemhokje duidelijk te vermelden dat als de stemmer een fout heeft gemaakt dat hij dan een NIEUW biljet kan vragen. Daarnaast was de nummering van links naar rechts bij de kandidaten onlogisch... mensen zijn gewend dat nummers in een kolom staan en niet in een rij dus onder 1 staat 2 etc.		er waren de gehele dag een collega uitlegger stembiljet aanwezig die iedereen voor het stemmen uitleg gaf. Als stembureaulid was deze taak niet nodig. toekomst gebruik deze nieuwe stembiljet het is compact, duidelijker en overzichtelijk. Stemmers reageerden unaniem positief. Het tellen ging veel vlotter dan voorheen.	De meeste stemmers waren heel positief over het formaat stem formulier	Veel mensen waren een beetje terughoudend over het nieuwe biljet, maar na invullen waren veel mensen positief over kleinere biljet.	Ik hoop dat deze biljetten blijven!
gelet op het kleine formaat kan je als EXTRA ook eenvoudig machinaal tellen, zoals bij een kopieermachine met opvangbak				Meer screening op de tellers, het is geen praatclubje, we zijn er om te tellen, niet lullen maar poetsen		het viel me op dat bijna iedereen een andere methode van tellen had. sommigen telden alleen de hoeken, dat geeft kans op missers. ik telde door bladen helemaal om te slaan, dat lijkt me beter, kost wel iets meer tijd, maar geeft minder fouten.	papier soort veranderen. Mn vingers moesten "nat" zijn om de stembiljetten goed te kunnen tellen zodra deze netjes op elkaar lagen.	De telcoordiator moet 1 slag voor zijn om instrukties te geven en niet wachten tot iedere teller klaar is	Doorgaan met dit stembiljet! Alleen nog even kijken naar de reeksen kandidaten. Partijen zijn verticaal opgesteld en kandidaten opeens horizontaal. Het enig foutieve stembiljet had daar mee te maken is mijn vermoeden.
Telproces -voorzitter partijnummers laten opnoemen en leden stapeltjes op tafels laten maken- hebben wij enigszins losgelaten. Combi gemaakt. Alle stembureauleden vouwden stembiljetten uit en maakten stapeltjes per partij. Ander stembureaulid brengt bij stapel per partij (ook 4-ogen principe) Werkte snel en goed en meer stembureauleden zijn actief bezig met het telproces.				Ik zou meer aandacht geven aan de mogelijkheid om alleen een partij (en daarmee de lijsttrekker) te kiezen door 1 hokje aan te kruisen. Voor veel mensen in de populatie in mijn stembureau was het ingewikkeld dat er nog een 2e hokje moest worden ingevuld voor een kandidaat.		Het dummy stembiljet neutraler maken. De nep logo's werden nu verward en daar gingen mensen vragen over stellen en waren afgeleid van de uitleg.	Voor ouderen (vooral op het stembureau waar ik zat) vind ik het biljet ingewikkeld. Vooral het opzoeken van het kandidaatnummer in het boekje.	Het proces is in de basis goed doordacht, maar vraagt om strakkere aansturing. Bij zelfs kleine afwijkingen in de uitvoering loopt het systeem vast of verliest het aan betrouwbaarheid. Dat is jammer, want daardoor komt de kwaliteit van het ontwerp minder goed tot zijn recht.	Gebeld om 10 voor 7 naar de noodlijn van de gemeente, niemand nam op ook ingesproken niet teruggebeld. Betere en meer verwijsborden naar het stembureau. Vorige keer ook al doorgegeven.
Het nieuwe stembiljet is echt een verbetering.Hopen dat het snel overal wordt ingevoerd.Is echt een verbetering.Veel handzamer,veel sneller met tellen.				Even en oneven laten vervallen. gelijk op partij leggen		In Leiderdorp waar ik kon stemmen kon je de stempas scannen en dan werd automatisch gekeken of stempas geldig was. Vond ik ideaal daar. hoop dat we dit in Leiden ook gaan doen.	er zit meer werk in voor de voorzitter (proces-verbaal is iets uitgebreider).	Voor de voorzitter was het, voordat het stembureau open ging, zoeken waar alles lag en waar alles moest staan en hangen. Zij klaagde over te weinig uitleg daarover.	Het was voor een paar oudere stemmers even wennen aan het nieuwe stembiljet. Voor jongere Stemmers een fluitje van een cent . Zij kennen ook niet allemaal het oude stembiljet!
Wat opvalt is het aantal ongeldige stemmen door een keuze op een te hoog nummer van aantal kandidaten tov aantal kandidaten van deze partij				Toch meer publieke voorlichting , verhaal steeds herhalen maakt het wel saai.		De blauwe krat voor stembiljetten en stempassen was aan de kleine kant. Collega stembureauleden / tellers vonden het papier van de biljetten stug.	de voorzitter moest bij alle namen die geen stem hadden gekregen toch een 0 invullen wat best wel tijd rovend was, is hier een reden voor?	om de foutmarge te verkleinen zou je kunnen overwegen om niet bij beide lijsten te werken met een reeks van 1 tot 10, je zou ook voor 1 van beide kunnen kiezen voor letters of voor getallen vanaf 101...	Dankzij het kleinere stembiljet ging het tellen veel sneller, geen nachtwerk deze keer.

1. Aantal ongeldige stemmen op deze locatie is misschien hoger dan gemiddeld i.v.m. vrij groot aantal stemmers met 'haperend brein' op deze locatie. Het ligt dus niet altijd aan het nieuwe formulier. 2. Na 3x stemmen met het 'nieuwe formulier' mag het woord 'nieuwe' er wat mij betreft af. 3. In het artikel 'Zo verloopt de dag van de gemeenteraadsverkiezingen' in de krant 'Alphen a/d Rijn, Nieuwkoop, Kaag en Braassem kiest' staan fouten t.a.v. de legitimatie en de verstrekking van het stembiljet			Men moet de kiezer niet verplichten om 2 vakjes rood te maken. 1 op partij is voldoende. Daarna aangeven dat men op een voorkeurskandidaat kan kiezen. Veel mensen hebben nu boven en onder hetzelfde vakje aangekruist dat soms geleid heeft tot een ongeldige stem.		Het hoekje om het stembiljet te openen was top. De boekjes met kandidaten waren handig. Ging wel bijna mis met blanco boekjes van uitleggevers. Onhandig dat die aan de buitenkant bijna hetzelfde waren. Formulieren waren fijn en handzaam. Heel veel positieve reacties van stemmers. Viel tegen hoeveel stemmers niet op de hoogte waren ondanks dat de gemeente er veel tijd in heeft gestopt. Uitleggever was een goede extra functie en hard nodig.	Er is geen landelijk beleid t.a.v. regelgeving en vergoedingen. Mijn Amsterdamse ervaring verschillen groot t.a.v. Meierijstad.		Het inpakken, was door een erg geluidruchtig papier. En iedereen deed maar wat. Of oprollen, of alles op een stapel etc.
We hadden één stembureaulid dat behoorlijk op leeftijd was en zeer slechthorend. Deze meneer was niet in te zetten op plekken waar gecommuniceerd moest worden. Tevens telde hij hardop, wat voor tellers om hem heen onprettig was. Ondanks opmerkingen hierover lukte meneer het niet om in zichzelf te tellen. Alle stapels die hij telde waren foutief geteld, waardoor we meer werk hadden aan het extra tellen. Natuurlijk is het goed en fijn dat deze meneer zich heeft aangemeld, maar ik denk dat wel va			doorgaan met het nieuwe stembiljet		Het viel mij op dat er in ons relatief veel ongeldige stemformulieren waren. circa 20 van de 800 uitgebrachte stembiljetten, een percentrage van 2,5% wat opvallend is ten opzichte van het Leidse gemiddelde (0,2%). Ik heb de vrijheid genomen om deze formulieren te bekijken. Mij is opgevallen dat in een aantal gevallen kiezers toch niet helemaal lijken begrepen te hebben hoe het werkte. Vb. men kies voor lijst 3, daarna zie jij bij de kandidatenkeuze nog een keer keuze voor 3 en een ander cijfer.	het vervoer van stembureau naar de Gemeentelijke verzamelplaats is overdreven. Vervoer van twee auto's en 4 personen is 8 ogen principe belachelijk. Er is geen landelijke beleid ten opzichte van uitvoering en vergoeding kosten		Gleuf stembus was net te krap voor nieuwe biljet
het aanstellen van een ervaren voorzitter in een stembureau is wel belangrijk			1) Nóg duidelijker maken aan kiezers dat er een verschil is tussen boven- en onderkant stembiljet. Sommige kiezers vullen 2x hetzelfde getal in. Als een lijst dan minder kandidaten heeft, wordt de stem ongeldig. M.n. bij ouderenpartijen deed dit euvel zich voor. Dus waarschijnlijk oudere kiezers. 2) Het voorgedrukte, deels roodgemaakte stemvakje op het stembiljet kan verwarring veroorzaken: is dit een dubbele stem? 3) Meer PV-koppels op de vloer om de telling per stembureau af te ronden. Nu z		Het soort papier van het nieuwe stembiljet vind ik minder makkelijk bladeren tijdens het tellen dat het oude. Verder enkel maar beter	Het parpier was dikker, dunner papier tel fijner van aantal biljetten		Bij het tellen de partij pas turven, nadat degene die het biljet op de juiste stapel legt, bevestigd heeft, dat het nummer van de gekozen persoon overeenkomt met het aantal kandidaten van die partij
Op de een of andere manier, dan wel op formulieren dan wel via wetgeving, moet het maken van fouten vanwege verkeerde/te weinig kandidaten kunnen worden aangepakt. We hebben nu meerdere stemformulieren moeten afkeuren omdat mensen (onbewust) op een te hoog kandidaatnummer hebben gestemd. Dit is een fout die niet te maken is/was bij de grote stemformulieren maar bij deze nieuwe kleine formulieren regelmatig is voorgekomen. Een stem op een niet bestaand kandidaatnummer zou bijvoorbeeld als een bla			Zeker doorgaan met het nieuwe stembiljet. Dit scheelt bij het tellen letterlijk veel tijd en heel veel papier!		2e voorbeeld van stembiljet niet beschikbaar op uitleglocatie waardoor beide uitleggevers (2 stembureaus) in dezelfde kleine ruimte uitleg moesten geven - dit kon niet gelijktijdig ivm hoeveelheid geluid	Het vervoer van materialen van het Stembureau naar gemeentelijk verzamel locatie was overdreven. Twee auto's en 4 personen IS TE VEEL. 8 ogen principe is belachelijk. Ook de afhandeling en vergoeding zijn niet landelijk gelijk. Mijn ervaring: 30 jaar Amsterdam en nu 6 jaar Meierijstad.		Veel kiezers waren goed voorbereid en dus op de hoogte van hoe het nieuwe stembiljet werkt. Zij hadden geen extra uitleg nodig.
Uitleg is bijna niet nodig meer omdat mensen al twee keer eerder met het biljet hadden gestemd, riep het vragen om uitleg eerder irritatie op dan dat het als behulpzaam werd ervaren.			Twee shifts maken dat doet men elder in het land ook. Want een hele dag gaat me te lang duren tenzij er een maaltijd tussendoor wordt verzorgd En... Een bordje " voorzitter" met de voorbereidingen meenemen want dan is het voor iedereen duidelijk wie de voorzitter is want die hoort in mijn opinie te ontvangen.		Het controleren of een kiezer niet ongeldig heeft gestemd door een te hoog kandidaatsnummer aan te kruisen schiet er tijdens het verdelen van de stemmen op partijniveau snel bij in. Bedenk of een extra processtap, na het verdelen op partij en voor het tellen van de stemmen per partij, hiervoor gewenst is (o.b.v. de VOX telmethode)	Het voorbeeld stembiljet bleek verwarrend te zijn. We hebben een echt stembiljet als ongeldig aangemerkt en dat gebruikt bij de uitleg: veel gemakkelijker en duidelijker. Fijn dat de hokjes dik omrand zijn en ook iets groter. Voor iedereen, ook voor mensen met bril of of problemen met het zicht, duidelijk te zien waar gekleurd moest worden. Lastig dat de nummering van kandidaten horizontaal was en op de lijsten verticaal: voor sommigen verwarrend. Veel opmerkingen gekregen daat de mensen blij wa		Heel erg goed stembiljet! Landelijk Invoeren.
Laat stemmen op een te hoge kandidaat niet ongeldig zijn maar als een algemene stem op de partij. Dit is het merendeel van de ongeldige stemmen. Zorg dat het inkappen van de biljetten per partij makkelijker is d.m.v. een envelop o.i.d. Dit kan goed met het relatief kleine formaat.			Het tellen van de stempassen en de stemformulieren kan een stuk efficiënter. Door gebruik van een geschikte weegschaal (0,1 gr nauwkeurig) kunnen stempassen en -formulieren eenvoudig en efficiënt geteld worden. Hiervoor dient vooraf eenmalig onderzoek gedaan te worden naar het gemiddelde gewicht van een stempas en een -formulier. Op basis hiervan kan het betrouwbaar (d.w.z. foutloos) aantal passen en formulieren vastgesteld worden. Mijn inschatting is dat dit voor 25 stuks foutloos moet kunnen		ja, ik ben namelijk voorstander van recycling. waarom is er niet voor recyclingpapier gekozen. dit werd wel bij de ouden formulieren wel gebruikt. ook al is het een pilot.	Bij de uitleg van het nieuwe stembiljet een echt stembiljet gebruiken en niet een voorbeeld. Dan is het voor met name ouderen/ inwoners van een verpleeghuis een stuk eenvoudiger te begrijpen.		Graag dit biljet houden, het werkt erg fijn, zowel als kiezer als als teller
Je zou in twee groepjes kunnen tellen , een groep de even en tegelijkertijd een andere groep de oneven. dat scheelt denk wel flink in tijd			Oudere mensen die het toch lastig vinden uitleggen dat ze ook gewoon alleen bij de partij naar keuze een rondje rood kunnen maken, dat ze dan automatisch op de lijsttrekker stemmen.		Het was niet helemaal duidelijk wanneer je keek naar "ongeldige stem door een te hoog kandidaatsnummer". We deden dit nu bij het sorteren van de lijsten, maar misschien is dit handiger bij de stap eerder bij het sorteren van even en oneven (omdat je dan ook al naar blanco en andersoortige ongeldige stemmen kijkt). Dit was niet helemaal duidelijk uit de instructies.	Misschien handiger om het stembiljet anders in te richten zodat stemmers maar 1 vakje hoeven in te kleuren. Bijv. partijen bovenaan van links naar rechts en onder de partijen (van boven naar beneden) de nummers van de kandidaten. Nummers kunnen dan weer opgezocht worden in het boekje in het stemhokje. Maar deze formulieren waren een ontzettend goede verbetering wat betreft formaat/duidelijk lettertype en zeer makkelijk om te tellen.		Van verschillende kiezers kreeg ik terug dat het hele verwarrend is dat de partijen numerologisch van boven naar beneden staan en de kandidaten van links naar rechts. Ook gehoord van de kiezers dat het fijn is dat het logo van de partij er duidelijk bij staat en dat de letters groot zijn. Bij het tellen was het ook fijn dat de logo's duidelijk zichtbaar waren, dit sorteerde heel makkelijk, makkelijker dan alleen naar lijstnummer te kijken De telmethode die de gemeente Nijmegen hanteerde vond i
Graag het nieuwe stembiljet definitief invoeren. Het is in alle opzichten een verademing.			Gebruik een echt stembiljet en boekje als voorbeeld en geen dummy; dat werkt verwarrend voor de kiezer.		Op grotere schaal (landelijk) gebruik van maken van dit stembiljet. Zeer positieve ervaring. En het is duurzamer/milieuvriendelijker t.g.v. minder papiergebruik.	De verticale (partijen) en horizontale (kandidaten) nummering werkte verwarrend voor sommigen		Op het voorbeeldstembiljet stonden symbolen bij de partijen, dit was niet het geval bij het echte stembiljet. Dat maakte dit voorbeeld onduidelijk. Een extra stembureaulid voor het nieuwe biljet was echt onnodig. Vier is al ruimschoots voldoende voor alle taken, met een vijfde zat de helft gewoon te duim draaien. Het is nou ook weer niet zo dat het hele stemmingsproces an sich veranderd was.

Proces-verbaal van de woensdag en de donderdag logischer op elkaar aan laten sluiten (zelfde volgorde/opbouw)				Als iemand een te hoog cijfer heeft ingevuld bij het kandidatengedeelte vind ik dat deze stem moet tellen als een stem voor kandidaat 1		Minder plakkend papier. Voor kiezers herinnering op stembiljet dat er per sectie een vakje aangekruist moet worden (3% ongeldige stemmen bij locatie)	Bij de uitleg een voorbeeld meegeven met de huidige partijen, oude mensen raakte in de war van het meegegeven voorbeeld voor het uitleggen door de figuurtjes		Dat je de mensen niet gelijk bij de ingang informeert maar nadat legitimatie is gecontroleerd, dat is relaxter voor de stemmers anders worden ze bij binnenkomst zo overvallen.
Graag volgende keren weer gebruikmaken van het kleine stembiljet!!				* Op mijn stembureau wilde niet iedereen de uitleg vooraf doen aan alle inwoners. Gaven aan dat ze niemand wilden verplichten en het dus niet als hun taak wilden doen. Hierdoor kwam er meer op mij en 2 andere stembureauleden terecht. Wat ook wel pittige taak was. Ik vond het prima, maar ergens wel oneerlijk omdat we allemaal zelfde taak hebben om iets te doen. * Het hoekje ontbrak van stembiljet. Bij tellen heb je een natte vinger nodig om makkelijk biljet te kunnen 'pakken' nu voelt het 'vies'		De lijsttrekker toevoegen aan het bovenste deel van het stembiljet. Het onderste deel begint dan met 2. Zo wordt het onderste deel officieel optioneel.	Niet alle stemgerechtigden hebben vooraf mondeling uitleg gehad, omdat het op dat moment erg druk was. Dan liepen ze de uitleg gewoon voorbij. Ik vond het opvallend hoe goed met name de ouderen voorbereid waren op het kiezen met het nieuwe stembiljet. Aanwezige ministerie wilde persé dat we ons hielden aan het opgestelde script. Dat was niet altijd de taal/communicatie die aansloot bij de kiezer. Bij ons waren slechts 5 stembiljetten ongeldig, waarvan 3 blanco. De vraag is dus gerechtvaardigd		Duidelijker maken voor kiezers dat ze óók alleen op een partij mogen stemmen, en het dus bij 1 rood hokje mogen houden
Bij de uitleg van het tellen van het nieuwe stembiljet extra benadrukken dat je bij de beoordeling of een stem geldig is, moet kijken of er niet gestemd is op kandidaatnummer hoger dan het aantal kandidaten op de lijst. Hierop hebben wij niet gelet. Achteraf zag ik op het procesverbaal van de centrale telling op kandidaten, dat er een aantal ongeldige stemmen door geglipt was.				In de uitleg duidelijk vertellen dat het nummer van de gekozen partij overeenkomt met de bladzijde waar de leden op staan. Dit versneld het proces en verduidelijkt bij laag geletterdheid dat de kans op fouten kleiner wordt.		Een poster in de stemhokjes om mensen te laten weten dat als ze foutje maken dat ze een nieuw stembiljet kunnen vragen. Een aantal van de ongeldelige stemmen betrof een poging een fout te herstellen waardoor meerdere partijen of kandidaten waren aangekruist. Is niet echt een suggesteie specifiek voor nieuwe stembiljet maar zou voor alle gemeenten een verbetering zijn.	Was voor mij eerste keer, zeer fijne samenwerking met het team, zou graag de volgende keer op hetzelfde bureau weer ingezet willen worden		In het stemhokje geen boekje, maar een grote lijst met de kandidaten het het bijbehorende nummer ophangen
Ja, ik wil nooit meer een ander stembiljet.				Tijdens de training op locatie was gezegd dat als kiezer alléén een partij kiest (en geen kandidaat), de stem ongeldig zou zijn. Immers kiezen we in Nederland kandidaten en geen partijen. Dit bleek NIET te kloppen. Dat leidde even tot verwarring tijdens het tellen en bepalen van wel of niet ongeldig gestemd. Dat was wel jammer.		Bij het uitleggen ontstond er vaak onduidelijkheid n.a.v. het voorbeeld stembiljet omdat daar geen partijen op stonden. ("Hoe weet ik dan wat welke partij is?") We hebben ongeveer 2 uur lang met een echt stembiljet uitleg gegeven en dat was voor stemmers veel duidelijker.	Schouderklopje voor degene die bedacht heeft het puntje uit een van de hoeken te halen. Bijzonder praktisch!		De aanduiding hoeveel kandidaten er op een lijst staan kan m.i. duidelijker. En ik zou de instructie voor het stembiljet ook ergens in het Engels willen kunnen vinden.
vind de logo's van de partijen aan de linkerkant van het formulier verwarrend/afleidend bij het telproces gaarne verbieden dat kiezers honden meenemen in het stemlokaal (aanwezigen in het stembureau kunnen daar panisch (ik bijvoorbeeld) voor zijn)				De indeling op het stembiljet is niet logisch voor de kiezers. De nummering voor de partijen staan verticaal in kolommen van laag naar hoog genummerd waarna de kandidaten horizontaal in rijen van laag naar hoog staan genummerd. Dit zorgt voor verwarring waarbij zelfs kiezers dit als opmerking gaven. Zelfs op de kandidatenlijst in het boekje in het stemhokje en op het grote overzicht staan alle kandidaten in kolommen van boven naar beneden genummerd. Dan is de indeling op het stembiljet erg tegen		Het is lastig om bij het sorteren op lijstniveau meteen ook te checken of er was gestemd op een kandidaat binnen het maximum aantal van die specifieke lijst, omdat dat per lijst zo verschilt.	Bij alle vraagstellingen heeft u 1x een echtpositief antwoord, de andere 3-4 of 5 mogelijkheden zijn van matig tot droevig. waarom geen plaats voor heel goed en super?		Opvallend was dat de meeste oudere kiezers (60+) de info over het nieuwe stembiljet hadden gelezen en mensen onder de 50 vaak niet (zij kwamen geregeld met een dichte enveloppe het stembureau binnen die ze ter plekke openden). Van de laatste groep wilde 10-20 % geen info over het nieuwe stembiljet.
Als er geteld wordt, dan graag geen gesprekken in de buurt door teamleiders e.d. bij de tellers. (erg storend ervaren)				Ten opzichte van het oude formulier kwam het op het nieuwe formulier voor dat nadat met de partij van voorkeur had aangekruist (stel de partij met nr. 12), dat men in het vak er onder ook 12 aankruiste. Dat kan natuurlijk, maar het kwam ook voor dat die partij slechts 8 kandidaten had en dan is die stem ongeldig. Of men kruist er onder niemand aan en dan is er op die partij een blanco stem uitgebracht. Gerede twijfel of de betreffende stemmer het nieuwe formulier wel goed begrepen heeft.		- We hadden twee uitleggevers bij ons stembureau, die alle kiezers bij de deur aanspraken en uitleg over het nieuwe stembiljet hadden gegeven. Naar mijn idee is iedereen aangesproken, maar ze stonden om een hoekje, dus dat weet ik niet zeker. In vergelijking met andere stembureauleden waar ik op de donderdag mee sprak, was zeker een van onze uitleggevers zeer goed bezig. Waar het bij andere stembureaus was: “nee ik ken het nieuwe biljet al”, mocht de kiezer gelijk doorlopen zonder verdere ui	Iets ruwer papier gebruiken zodat het tellen/omslaan van de papieren makkelijker gaat		Inpakken was een beetje onhandig. Ik snap dat oprollen lastiger wordt met kleinere vellen, maar dit werkte ook niet top
Het aantal ongeldige stemmen is helaas wat aan de hoge kant. Een derde omdat een te hoog kandidaatnummer is aangekruist. De wetgeving zou zodanig aangepast moeten worden dat een te hoog kandidaatnummer niet leidt tot ongeldig maar automatisch toekomt aan de lijsttrekker. Als ware alleen de partij aangekruist.				Getallen aftellen van boven naar onder		Ik heb het getimed: Het uitvouwen en op stapels leggen (even/oneven) van de biljetten kostte niet meer dan ongeveer 3 seconden per biljet!	Ik denk dat het zo goed gegaan is mede vanwege de uitleg die alle stemmers bij binnenkomst kregen. Een paar mensen vonden dit kleinerend (jammer). Maar mede dankzij de uitleg hadden we maar twee ongeldige stemmen. Dus dat was kei goed. Verder waren we al om 23.00 uur klaar met tellen. Dat was andere jaren wel eens anders. En dit was ook mede dankzij (of vooral dankzij) een hele fijne voorzitter. Zij heeft dit proces heel goed begeleid! Prima! Met haar wil ik volgende keer graag weer in het team		ga dit overal invoeren, het is zoveel gemakkelijker; zowel voor ons als stemburolid als voor de mensen die stemmen, omdat het formulier zoveel handzamer is.
Als er weer met het nieuwe stembiljet wordt gewerkt is naar mijn oordeel geen extra stembureau lid nodig om uitleg te geven. Als uitleg noodzakelijk is kan dit door de leden aan tafel gedaan worden.				De indeling van het stembiljet is niet consequent, de partijen in het bovenste deel staan verticaal op het formulier, de nummers van de kandidaten staan horizontaal op het formulier. Dit is ook opgemerkt door burgers. Het gebruik van voorbeeld stembiljet en voorbeeld boekje kandidatenlijst bij de ontvangst en uitleg komt voor sommige burgers niet praktisch over, er staan namelijk geen echte namen van partijen op. Wij hebben dit opgelost door een echt stembiljet en echt boekje met de namen van d		De wijze van afsluiten van de stemkratten met het kleine slotje vond ik onhandig.	Het verkorte stembiljet een volgende verkiezing zeker weer inzetten, ondanks de nu meer ongeldige stemmen. De burger heeft tijd nodig om vertrouwd te raken met het nieuwe stembiljet.		Het gevaar dat er duidelijk was is dat als een stem hoger was dat de kandidaten dat je daar te gemakkelijk nog overheen kon kijken. Evenals de controle van de partij boven die niet direct in het oog sprong en dus makkelijk gemist kan/kon worden. Het met 2 ogen het formulier controleren ging veel makkelijk.
Nieuwe stembiljetten zijn een sterke verbetering t.o.v. de oude				Meer stemmen zijn ongeldig verklaard. Reden: mensen hebben het niet goed begrepen. Vaak waren partijnummer en kandidaatnummer dezelfde ingevuld. Voor partijen met een laag nummer en een groot aantal kandidaten leken dat voorkeurstemmen, voor partijen met een hoog nummer en weinig kandidaten werden dat ongeldige stemmen. Oneerlijk voor laatstgenoemde partijen maar ook oneerlijk voor de kandidaten op de eerstgenoemde partijen. Die vallen misschien buiten de boot door onterechte voorkeurstemmen. Ik		Ongelukkig dat een stem op een te hoog kandidaatnummer ongeldig wordt verklaard en niet wordt toegeschreven aan de nummer 1 van de lijst. Ik hoop dat daarmee niet teveel stemmen ongeldig worden verklaard.	Iets dunner papier, het stembiljet was nu door zijn dikte vrij stug, hierdoor lastiger tellen.		Geen papieren folders meer mee versturen. Mensen openden de enveloppe vaak pas ter plekke en gooiden alles daarna weg.

Daar waar men voor het eerst met het nieuwe biljet gaat stemmen is een tv scherm waarop goed te zien is dat je TWEE vakjes moet kleuren echt aan te bevelen.				Heb geduld met het nieuwe stembiljet. Zodra mensen er meer bekend mee raken, zal het aantal ongeldige biljetten afnemen. Het is een absolute, op elk aspect aanwezige verbetering ten opzichte van het oude biljet		Plasticiferen van te boekjes zodat er niet in geschreven kan worden. Formulier zo aanpassen dat het boekje een doorzichtig sjabloon wordt met de namen van de kandidaten en openingen om een hokje rood te maken?	Papier 'stroopt' een beetje, mss iets soepeler maken?		De video met uitleg was super!
Lijst 12 en vervolgens kandidaat 12 gekozen terwijl deze kandidaat niet bestaat. Stem is ongeldig. Wel jammer omdat de stemmer het goed bedoeld.				De gedrukte kleuren op het stembiljet zouden wat mij betreft zwart-wit-grijs tinten mogen zijn zodat de met rood ingevulde vakjes beter opvallen. Daarnaast is kandidaat nul en 1 dezelfde, dus deze kunnen samengevoegd worden tot een kandidaat		Ik zou in de vormgeving van het stembiljet de twee helften nog nadrukkelijke van elkaar scheiden. Door bijvoorbeeld duidelijk Stap 1 en Stap 2 aan te geven of de bovenste helft scheiden van de onderste helft met een dikke scheidslijn.	2 hoekjes uitsparen, zodat je niet meer hoeft te draaien		Omdat het zo'n handzaam formaat is zou ik de sorteer procedure ook aanpassen. Nu werden ze eerst op even en oneven gesorteerd maar het zou net zo makkelijk zijn geweest om direct te sorteren op partij en dan pas te tellen. Ik denk dat dit ook nauwkeuriger is
Ik vind het raar dat een te hoog kandidaat nummer een valse stem op levert. Het is toch duidelijk bij welke partij deze stem hoort. Ik zou er liever een kandidaat nummer nul van maken.				- Het is al gedaan, maar tóch nog meer voorlichting vooraf aan het publiek. Nog best veel mensen kwamen onvoorbereid binnen. - Achter de partij-namen stonden nummertjes. Die kunnen beter vooraan bij het logo staan, want nu waren er mensen, die dachten, dat ze dan ook dát nummer onderaan moesten invullen. Of laat die nummers op de bovenste helft gewoon weg !		De 8 tellers waren veel sneller dan degene die alles alleen in ontvangst nam. Ik weet niet wat daar moest gebeuren. Nog voor PV.	In de instructie stond aangegeven, dat men na getrouwd te zijn de naamswijziging op het paspoort krijgt. Dit is onjuist. Men kán de naam van de partner erbij krijgen. Het verkort stembiljet zo min mogelijk kleur geven. Alleen de logo's in kleur. Dit tbv het screenen/tellen van het stembiljet.		Nieuwe stembiljet is echt van toegevoegde waarde voor het proces
Fijn dat het 'turven' uit de procedure gehaald is, het proces verliep daardoor sneller/met minder oponthoud om vergissingen te corrigeren. Ook een kleiner aantal biljetten (lagere opkomst dan bij verkiezingen 2e Kamer) en kleiner aantal partijen maakte dat de telling sneller kon worden afgerond. Verder heb ik nog wel een reactie op de inzet van studenten van de opleiding MBO-beveiliging. Volgens eigen zeggen mochten zij 'niks doen', noch in het stemproces, noch in de gang van zaken in het stem!				-Tabbladen per kieslijst in stemhokje -voorbeeldformulier mét verkiesbare partijen. Zeer veel verwarring hierdoor. -hoekje op formulier was niet verwijderd wat het openvouwen iets bemoeilijkte		Snel, vlot geteld. Prima pilot gedraaid. Voor geen goud wil ik terug naar het vorige stembiljet.	Het maximum aantal kandidaten per partij, is lastiger te "verwerken" bij het tellen.		Wat mij betreft is de proef met het nieuwe stembiljet geslaagd
Er hoeft geen extra stembureau toegevoegd te worden voor de instructie van het verkorte stembiljet.				De boekjes met kandidaten zou voor elke partij een labeltje moeten hebben, dat uitsteekt en daardoor beter open te slaan is. In sommige gevallen is er in dit boekje geschreven of kandidaat aangetipt. Er was geen instructie hoe te handelen (wij hebben die boekjes in het stemhokje vervangen).		Het papier is te scherp en plakt soms aan elkaar, hetgeen fouten kan opleveren. Het telproces ging gemakkelijker en we waren eerder klaar met minder fouten. De toelichting en volgen filmpje mag wel iets gemakkelijker te volgen. Uiteindelijk alles oke!	Om de kans te vergroten, dat mensen meewerkten aan uitleg bij aankomst, was de 'welkomsttafel' vooraan een goed middel. Er waren in verhouding nog veel stemmers, die verrast waren dat er een nieuw stembiljet werd gebruikt. Stemmers die zich hadden ingelezen, waren zich niet bewust van een te hoog cijfer kunnen aanstrepen en dat dan zou leiden tot 'ongeldig'. Enkelen vroegen bevestiging of ze geen voorkeursstem hoefden uit te brengen en waren daar heel tevreden over. De uitleg werd over het algem		Biljet kan eventueel nog kleiner, er was nog veel witruimte beschikbaar
Nieuwe stembiljet blijvend invoeren				Afgaande op het aantal ongeldige stemmen, kreeg ik de indruk dat er vaak bijv. op partij 12 werd gestemd en dan ook op kandidaat 12, terwijl bij lijst 12 slechts 7 mensen stonden. Hieruit blijkt dat men het niet goed had begrepen.		Het ontvangen van de stemmers en het uitleg geven was leuk (en nuttig) om te doen. Naar mijn idee werd het positief gewaardeerd, vooral door mensen die wat onzeker binnenkomen. Ik zou de functie sowieso er in houden, je kunt er echt de sfeer mee zetten om het ook leuk en belangrijk mee te maken. Als uitleggers kon inkook het wachten bij de andere stembureau leden. Eén beetje reguleren door vragenstellers beantwoorden. Ik vond dat de doorloop met het nieuwe formulier enorm verbeterd is. Het te	Dat er een even aantal tellers zijn. Bij een oneven getal staat er vaak iemand niets te doen, want de voorzitter mag niet tellen. En alleen tellen mag niet. Vier ogen beleid!		Vooral doorgaan met dit nieuwe biljet
Het sorteren van de stembiljetten gaat sneller door ze uit te lopen, dus door iedere teller een stapel te geven en die langs de partij bordjes laten sorteren ipv via 1 persoon aan de tafels laten doorgeven..				Van te voren duidelijke instructies van de telleider. En van te voren deze persoon spreken, een soort sollicitatie of diegene wel capaciteiten hiervoor heeft. Dit niet alleen bepalen op een e-learning.		Het nieuwe formaat telt sneller , veel eerder klaar deze keer . Het zou ook op een A4 formaat passen	Veel mensen weten niet (met oude en met nieuwe stembiljet ook) dat je bij een foute aankruising een nieuw stembiljet mag aanvragen, als daar in de uitleg meer aandacht voor is, dan zou dat ongeldige stemmen schelen. Als het tegenoverliggende schuine hoekje ook eraf zou zijn, heb je aan beide zijden dat hoekje direct te pakken, en vouwt het nog makkelijker open denk ik (scheelt draaien/zoeken naar het hoekje)		Wij hebben uitleg gegeven bij het uitreiken van het stembiljet. Dat werkte goed. Het was rustig op het stembureau
M.i. mag er bij de uitleg aan de kiezer meer nadruk worden gelegd op het feit dat men geen kandidaat HOEFT te kiezen. Tenslotte stemt men op een partij. Wellicht scheelt dat ook in het aantal ongeldige stemmen.				De kandidaat nummers ook van boven naar beneden		Op het voorberld stembiljet alle cijfers van alle deelnemende partijen afdrukken.	Deze nieuwe stembiljetten blijven gebruiken.		* Bij toelichting werd gebruik gemaakt van proef stembiljet. Dit leverde soms wat vragen op omdat men geen logo's of namen van partijen zag. Het echte formulier bleek een stuk duidelijker. * positieve reacties van rolstoel en rollatorgebruikers. Veel handzamer formulier. * positieve reacties van jongeren met Adhd/ dyslexie e.d. overzichtelijker en minder prikkels. * weinig foutieve stemmen (3?)
Prominentere plek voor het aantal kandidaten per partij (groter bolletje met aantal) ter voorkoming en van ongeldige stemmen (te hoog nummer aangekruiste). Doordat uitleg aan kiezers op ons bureau in handen van derden was, als stembureau lid weinig toegevoegde waarde gehad. Betrokkenheid van "uitlegger" niet altijd even groot/adequaat. Wellicht is de hoeveelheid uitleg aan de grote kant: eerst partij dan kandidaat, mensen luisteren niet/nauwelijks. Focus op partij, dan is de stem in ieder				Eventueel tweede tabel (mbt kandidaten keus) Ook een verticale nummering ipv horizontaal		Wat een beetje wrikt is het gegeven dat men enerzijds twee maal een vakje moet aanstippen terwijl anderzijds het alleen maar aanstippen van een partij niet leidt tot ongeldigheid. Daarover ontstond op diverse plekken discussie en onduidelijkheid. Ik weet ook geen oplossing tenzij je een dergelijk biljet toch ongeldig verklaart.	Op twee locaties stonden wij de doelgroep waren senioren. In de ochtend gaf ik uitleg, niet alle ouderen verstonden mij goed. In de middag deed een mede stembureau de uitleg, zij articuleerde beter en maakte denk ik meer oog contact. Wat nog belangrijker was, de ouderen hadden van een vrijwilligster al uitleg gehad op een andere dag. Dit had misschien ook gekund door deze ouderen het filmpje uit onze e learning te laten zien. Dit zou ik voor ouderen en laag geletterden inzetten.		gezien de partij en de kandidaat allebei genummerd zijn kan bij het tellen van de kandidaten per ongeluk het nummer van de partij genoemd worden. Gezien de partijen toch met naam benoemd staan in het eerste vlak kan dit net zo goed niet genummerd worden of eventueel met letters aangegeven worden, zodat je niet perongeluk het verkeerde cijfer kan turven door naar het verkeerde vlak te kijken. Dat gebeurde nu regelmatig waardoor de foutenmarge groter wordt denk ik (samen met mijn mededtellers)

ik zou in ploegendiensten gaan werken. als je in de ochtend om 7 uur begint en savond na 21 uur gaat starten met tellen ben je niet fit meer. Wij hebben veel stemmers gehad en waren pas om kwart voor 12 klaar. Het nieuwe stembiljet is wel echt top! Mensen hadden wel zoiets van... ga je nu weer uitleg geven, dit is al de 3e keer, ik weet het nu wel. Wij proberen wel zoveel mogelijk iedereen uitleg te geven			Het aantal kandidaten per partij groter in eerste vak op stembiljet zetten. Fijner voor kiezer en teller		Dit was zo'n verademing vergeleken met de oude papierwinkel. We waren met hele bureau helemaal verliefd op het nieuwe stembiljet!		Je merkt dat er steeds meer mensen met een vorm van dementie naar het stembureau komen. Formeel mag je deze niet helpen, maar dit zou wel zeer wenselijk zijn. Daarnaast zou het plezierig zijn om in de koffer een blakbandautomaat zou zitten in plaats van een losse rol plakband.		Door de gekozen papiersoort willen twee formulieren nog wel eens aan elkaar blijven zitten of lijkt het er soms op dat je twee formulieren pakt i.p.v. een enkel formulier.
Bij de bovenkant op het nieuwe stembiljet moet een hokje voor een partij worden ingekleurd, vakjes staan verticaal. Bij de onderkant staan de vakjes voor de kandidaten horizontaal. Dit geeft verwarring.			Het opleidingsmateriaal bevatte ook nog instructies van de vorige verkiezingen die voor deze verkiezing met de nieuwe formulieren niet van toepassing waren. Het liep hier en daar door elkaar wat het voor mij onduidelijk maakte. De tellers die na 21.00 u kwamen waren niet goed op de hoogte van de Vox methode, dat moest nog uitgelegd worden. Ik weet niet of zij de instructies ook van tevoren hebben gekregen?		Als uitlegger van het stembiljet, was mijn functie ook een soort gastvrouw..ik had het gevoel dat dit positief werkte. De sfeer in het stembureau was erg positief.		Nieuw biljet zsm invoeren!		De geldigheid van de uitgebrachte stem op kandidaatniveau (nummer): wanneer het aangekruiste nummer hoger is dan het totaal aantal kandidaten opde lijst is de uitgebrachte stem ongeldig. Terwijl een stem wel geldig is als geen nummer op kandidaatniveau is ingevuld. Het eerste geval lijkt me niet terecht.
laat de partijen gewoon of maximaal aantal kandidaten op lijst zetten of maak de stemmen geldig op een te hoog nummer dat scheelt hoop zoek en kijk werk			Ontzettend blij met de handzame kleine stembiljetten. Dit verkort het te proces enorm.		Op het stembiljet staan de partijen verticaal, en de kandidaten horizontaal. Het lijkt mij logischer om beide hetzelfde te doen (vooral voor het stemmen zelf, voor het tellen maakt het me niet zoveel uit)		Je moet actief zorgen voor een goede uitleg. Dit was even zoeken naar welke persoon dit actief goed deed. Als dit goed gedaan werd merkte je ook voor weinig ongeldige stemmen, slecht 3 keer ongeldig		Het was soms lastig om mensen uitleg te geven over het nieuwe stembiljet, omdat ze dan aangaven dit al te weten. Hierop hebben wij dus maar steeds gezegd dat wij verplicht iedereen uitleg moeten geven. Dit leidde soms tot frustratie bij stemmers, maar het meerendeel had er begrip voor en luisterde.
Is er geen andere manier te bedenken om de stembiljetten in te pakken en te verzegelen?			Het nieuwe stembiljet is duidelijk en heel handzaam, gemakkelijk met het tellen.		Direct voor het tellen begint op donderdag, vertellen dat als er wel een partij is ingevuld maar geen kandidaat dat er dan een streepje bij 0 moet worden gezet. Dat stond wel duidelijk in het instructiefilmpje, maar toch deden meerdere tellers dat in het begin van het telproces fout.		Voor oudere mensen is het niet altijd gemakkelijker, snappen soms niet dat je twee bolletjes rood moet maken. Misschien toch mogelijk maken om ze te helpen in het stemhokje zonder ze te beïnvloeden.		Meer stemhokjes ter plekke. Het stemmen was zo makkelijk en snel, dat er snel een wachtrij ontstond.
Mijns inziens is het nuttig (voorkomen van ongeldige stem) om een sticker in het stemhokje te plakken met b.v. 'Bij vergissing, vraag nieuw stembiljet'			Mogelijk de schriftelijke instructie nog eens onder de loep nemen i.o.m. stembureauleden. Soms was informatie best moeilijk te vinden.		ook een ontbrekend hoekje aan rechteronderkant		Niet alle stemmers wilde uitleg omdat ze thuis zich voorbereidt hadden, haast hadden en dus wisten wat te doen. Tellen van de stemmen is in ons geval gedaan via de Vox-telmethode. (weet niet of dat voor de evaluatie van belang is) Er zijn stemmers geweest die, ondanks uitleg, in het boekje de stem uit wilde brengen.		Niet alle stembureauleden waren op de hoogte van de status Experiment. Dat nu dus een stem op alleen de partij wordt goedgekeurd, maar later als het geen experiment meer is niet meer. Dat moet duidelijk uitgelegd worden zodat deze leden geen verkeerde informatie verstrekken. Dat voorkomt na de experimentele fase onjuiste stembiljetten.
Als er op een nummer gestemd wordt, waar geen kandidaat bioj bestaan zou de stem automatisch naaar de lijsttrekker moeten gaan. Nu is zo'n stem ongeldig, wat feitelijk voor de partij niet terecht is. Misschien is daar een wijziging in wet of reglement voor nodig. Maar dat veel liever dan weer terug naar dat oude, grote, onoverzichtelijke stembiljet.			Oudere mensen nog duidelijk of eenvoudig uitleggen. Vooral stemmen op 50 plus partij waren ongeldig. Hoogstwaarschijnlijk oudere stemmersoudere. Tip van kiezers vinden dit als je stemt op kandidaat hoger dan mag, dat deze ongeldig is. Waarom niet dan ook naar de eerste van de partij. zoals alleen de partij is ingevuld		Wellicht is het goed om kiezers duidelijk te maken dat als ze het stembiljet verkeerd invullen, of niet zeker zijn, ze een nieuw stembiljet kunnen krijgen. Bij een aantal stemmen lijkt het erop alsof een kiezer eerst voor kandidaat X had gestemd, en zich daarna bedacht en voor Y stemde. Maar daarmee zijn 2 kandidaten ingevuld en de stem dus ongeldig		Het is bij ons mis gegaan met het invullen van het proces verbaal. Wij hadden voldoende tellers. Ik denk dat we iemand aan hadden moeten wijzen die de telgegevens aan de voorzitter door moet geven en controle uitvoerde op het invullen van het proces verbaal		Veel positieve reacties ontvangen op het stembiljet. Slechts 2 ongeldige stem die bij het 'normale' stembiljet niet had kunnen gebeuren (namelijk geen partij aangevinkt, maar wel 2 kandidaatnummers. En een partij gekozen met rente hoog kandidaatnummer) Als er wel een partij is gekozen, maar een kandidaatnummer wat te hoog is voor de betreffende partij, was dat nu een ongeldige stem. Kan deze niet meegeteld worden als alleen een stem uitgebracht op de partij? Want dat is wel goed gedaan.
Op alle bureaus zo'n stembiljet			Formulier nog helderder maken door de cijfers van de kandidaten op een andere wijze te rangschikken Zorgen dat nog meer mensen uitleg krijgen... en door gewenning zal het aantal ongeldige stemmen weer afnemen		Het uitgesneden hoekje maakte het niet makkelijker om te tellen, maar het maakte het wel makkelijker voor de stemmers om het biljet open te vouwen. Het was mij niet helemaal duidelijk wanneer we gingen controleren of de aangekruiste kandidaat wel bestond bij die partij (of de stemmer een te hoog nummer had aangekruisd). Er zijn er wel een paar tussenuit gehaald, maar de rest hebben we voor de volgende dag gelaten volgensmij. Dit specifieke geval is nog wel eens moeilijk te zien tijdens het sort		een paar stembiljetten waren niet correct ingevuld door de kiezers, bijv geen partij ingevuld maar wel een kandidaat. Of 2 kandidaten ingevuld maar geen partij. Wellicht goed om bij een volgende stem ronde toch nog een keer de mondelinge uitleg aan de kiezer te doen.		Ik denk dat tellen nu gewoon in zijn geheel kan op de avond van het stemmen, dus ook per kandidaat. Afhankelijk van hoeveel stemmen er gemiddeld worden uitgebracht tenminste.
Er moet een keuze gemaakt kunnen worden of leden wel of niet willen tellen na afloop van het stemmen. Dit kan opgelost worden door extra tellers in te zetten.			Doorgaan met dit biljet !!!!!		De instructie over het links en daarna rechts plaatsen van de papierklem is gebaseerd op het grote stembiljet. Het lijkt minder van toepassing op het kleine stembiljet. De kleine biljetten willen namelijk sneller weer openslaan.		Rol het nieuwe stembiljet zo spoedig mogelijk landelijk uit.		Ik had de indruk dat de combinatie cijfers en kandidaten voor sommige kiezers lastig te begrijpen was
De indeling van het nieuwe stembiljet is niet logisch, want de partijen worden verticaal genummerd en de kandidaten hebben een horizontale nummering. Dit leidt soms tot een foutieve keuze van de kandidaat, omdat de kandidaten per lijst in het stemhokje ook verticaal genummerd zijn. Het papier van het nieuwe biljet is te glad, dit maakt het lastig ze te scheiden na het uitvouwen voor de sortering op lijstnummer. De gleuf in de stembus is te krap voor een vlotte invoer van het stembiljet, omdat e			•Bij het geven van uitleg is het prettiger om een echt exemplaar van de kandidatenlijst te gebruiken dan de verstrekte dummy. ("Hoe herken ik de partijen?" werd regelmatig gevraagd bij de dummy.) Daarnaast hebben we ook een echt, onbruikbaar gemaakt, exemplaar van een stembiljet gebruikt op de banner. Ook daar staan de echte logo's en partijnummers van de partijen op. •De lijst met kandidaten in het stemhokje en het zoeken van de gewenste kandidaat, is voor veel mensen best lastig.		Misschien iets aan het soort papier doen. De biljetten plakken vaak aan elkaar.		Er waren voor de leden op veel plekken instructies. Toch zijn er ongeldige stemmen ontstaan. Ik denk dat het opdelen in twee stappen duidelijker aangegeven kan worden. Bijvoorbeeld met pijlen. Zoals een IKEA instructie. Ook een bord met: heeft u het stembiljet niet goed ingevuld, vraag een nieuwe!		Met het sorteren op even/oneven zou het nóg handiger zijn als alle even nummers links staan en alle oneven nummers rechts. Dan is het ook consistent met de kandidaatnummers, die van links naar rechts stonden, terwijl de partij nummers nu van boven naar onder stonden
Op het biljet staan de partijen verticaal in een rij, de kandidaten echter horizontaal. Het zou wellicht (nog meer) overzicht bieden als ook de kandidaten verticaal in volgorde staan.			Ik las dat door het nieuwe stembiljet meer ongeldige stemmen waren. Hoe gaat de gemeente hier mee om?		Meer visueel verschil tussen partijdeel en kandidaatdeel van het biljet.		Voor de oudere doelgroep was het heel lastig om gebruik te maken van dit stembiljet. De korte uitleg vooraf was niet voldoende om iedereen zonder (onnodige) fouten te helpen bij het stemmen. Grote percentage ongeldige stembiljetten in vergelijking tot het toegelaten aantal stemmers. Dat is natuurlijk erg jammer.		Ik zou stemmen op een te hoog kandidaatnummer laten tellen als een stem op de lijsttrekker. Kwam trouwens bij ons niet voor, maar ik heb er iedereen voor gewaarschuwd.

Wij hadden jonge mensen gestuurd gekregen om de kiezers voorlichting te geven over het stemmen met de kleine biljetten. Ik merkte op een gegeven moment dat zij (te) weinig nadruk legden op het belang van het juiste nummer van een kandidaat invoeren, n.l. dat dit nooit hoger mocht zijn dan het aantal kandidaten dat achter een partij genoemd staat. Wellicht dit aantal duidelijker (kleur opvallender?) op laten vallen en de externe "instructeurs" hier nadrukkelijker op laten wijzen. Wij mogen niet a			Hoop dat nieuwe formulier de standaard wordt		ik vond de boekjes in het stemhokje niet handig. bladzijdes plakten aan elkaar. een persoon dacht dat hij de partij uit het boekje moest scheuren en dat moest inleveren. het betrof een dertiger die uitleg had gekregen. beter is om in het stemhokje een lijst op te hangen zoals ook per post is verstuurd.	Het sorteren op even en oneven partijen had geen toegevoegde waarde. Ook zou het voor het tellen logischer zijn (als we toch op even en oneven partijen moeten sorteren. Om het bovenste gedeelte alle even partijen in één rij en alle oneven in één rij te plaatsen.	Tel de op partij gesorteerde stapels ook en zet dit aantal naast het geturfde aantal ook in het proces verbaal. Met het handzame formaat is deze extra check zo gedaan
Het was voor mij niet goed duidelijk of een volmacht ook voldoet met een kopie of een foto van een id van de persoon die de ander een machtiging geeft. Het staat ook niet duidelijk op het stembiljet (vind ik). Er staat digitaal tussen haakjes. In de e-learning wordt hier ook geen aandacht aan gegeven. Ik zat met mensen met jaren ervaring dus ik had direct antwoord dus dat was wel heel prettig (en ik weet het nu voor de volgende keer :))			Het viel mij op dat de meeste stemmers zich heel goed voorbereid hadden👍		Omdat elke partij op een aparte pagina stond in de kandidatenlijst in het stemhokje, was van buiten te zien bij welke partij een stemmer keek.		Het boekje in het stemhokje werd wel bekeken, maar het is makkelijker als in het stemhokje een groot papier hangt met partijen en kandidaten daarop
Stop met de uitleg, meer als 9 van de 10 stemmers behoeft geen uitleg meer. alleen als er een vraag over is of op bijzondere locaties bv een bejaardentehuis			Niet overal m/v vermeldt		Een kandidaatsstem zou voldoende moeten zijn voor het uitbrengen van een stem. Niet twee hokjes rood maken.		kandidaatnummers in kolommen ivp rijen
De lunch die we kregen was wel erg karig.			op sommige stembureaus worden de stembiljetten per partij per 100 gebundeld. Dat is heel handig bij het tellen op kandidaat niveau. Je ziet dan eerder dat er een telfout is.		op het nieuwe stembiljet een regel toevoegen dat de kiezers echt maar 2 bolletjes mogen inkleuren, 1 per sectie. Idem de regel dat kiezers een nieuw stembiljet kunnen vragen in geval van twijfel/fouten. De uitleggers hebben in ons stembureau voortreffelijk werk verricht.		Het papier is erg glad. Mag wat ruwer. Hij kan nog een maatje kleiner 😜. Verder geweldig
Twee opmerkingen: 1. Voortaan per persoon die komt stemmen, max 1 volmacht toestaan (dat is nu 2). Om fraude nog moeilijker te maken. 2. Een voorstel tot aanpassing van het ongeldig verklaren van stemmen. Op dit moment is een stem ongeldig, als een kiezer een kandidaat nummer rood kleurt met een te hoog nummer. Bijvoorbeeld, de lijst heeft 10 kandidaten en de keizer kiess voor kandidaat 12. Ik stel voor om deze stem dan toch geldig te verklaren, met dezelfde logica als wanneer een kiezer helemaa			Gebruik geen cijfers voor partijlijst én kandidatenlijst. Gebruik bijvoorbeeld letters en cijfers. Dit voorkomt dat mensen 2x het cijfer van de partij invullen, en soms dus leidt tot een ongeldige stem.		volgend jaar weer met het nieuwe stembiljet. Werkt supergoed!		We waren wel met erg veel mensen op het stembureau, de persoon die de hokjes in de gaten hield had eigenlijk niks te doen en vanaf de tafel waar we zaten om de mensen te ontvangen kon je ook prima de hokjes zien en de boekjes af en toe controleren
het inpakken zou wat mij betreft in grote archiefenveloppen kunnen. Of zorg dat er een keuze is. Dit gaat te vaak mis/slordig.			Kleur vak kandidaat iets andere kleur geven als achtergrond. Bij verdelen party ging iemand naar dt nummer kijken. Bij de verdeling 1 , 3 , 5 legde iemand 1 neer van kandidaat en keek niet naar de naam party. Hier kwamen later achter bij controle. Ook voor burgers makkelijker 2 gekleurde vakken die onderscheid geven dat je twee vakken aan kruist.		Graag doorgaan met dit nieuwe formaat en indeling. Er waren in ons stembureau nauwelijks ongeldige stemmen, de keizers begrepen wat de bedoeling was. En het stemmen verliep veel sneller.		Misschien het kandidaten boekje in het stembureau lamineren oid. Het beschadigt heel snel
Vooral het nieuwe stembiljet houden			1 hoekje van het nieuwe stembiljet zou eraf zijn, maar dat was die het geval waardoor het uitvouwen bij de telling niet zó makkelijk was als vooraf aangegeven. Daarnaast was de gleuf van de stembus heel krap waardoor het indoen van het stembiljet in de stembus voor veel mensen toch moeizaam ging (inclusief ikzelf). Verder was grotendeels iedereen erg tevreden over het nieuwe stembiljet ná het stemmen		Een van de stemmers maakte de opmerking dat de partijen op het stembiljet verticaal op volgorde van boven naar beneden stond en dan weer een rij van boven naar beneden. Dus dat het per rijtje stond. Bij het invullen van de kandidaat stonden de nummers echter in een horizontale lijn. Dus de bolletjes van de kandidaten stonden in horizontale rijen van links naar recht van nummer 1 t/m 50. De stemmer merkte op dat dit wellicht verwarrend kan zijn voor stemmers en het komt ook rommelig over. Als het		Ik heb ook op woensdagavond in Wijchen geteld. Ik kan dus goed vergelijken. Het stembiljet in Nijmegen is veel fijner met tellen, doordat het stembiljet niet helemaal hoeft te worden uitgevouwen. Enige nadeel is dat je 2 gekleurde vakjes moet controleren, maar dat weegt niet op tegen het oude formulier. In Wijchen waren er maar 7 partijen, dus dit keer was het stembiljet minder groot. Bij de landelijke verkiezingen was het stembiljet heel groot, dan is het formaat van Nijmegen veel fijner om te
			Voor zwakzinnigen is het nieuwe stembiljet geen oplossing. Veel ongeldige stemmen omdat mensen het niet snapten.		Het werkt het beste om bij het sorteren op even/oneven nog niet te kijken naar de kandidaten. Je merkt dat als je dat tegelijk doet je sneller geneigd bent nummers door elkaar te halen.		De informatie over het nieuwe stembiljet was zeer uitgebreid. Eigenlijk iets té veel informatie, waardoor het eerder ingewikkelder werd dan het eigenlijk was. Maar desalniettemein een grote vooruitgang t.o.v. het vroegere stembiljet.
			Ongeldige stemmen vanwege te hoog kandidaatnummer wel bij de partij tellen, net als geen kandidaatnummer Probeer lang wachten tijdens het tellen meer te voorkomen		In Leiden stond ik als uitleggever vooraan als eerste de stemmers te verwelkomen. Gevolg geen ongeldige stembiljetten. Ik hoorde dat in Gouda de uitlleggever als vierde achter de tafel zat. Lijkt mij minder publieksvriendelijk en effectief. Ben benieuwd naar de verschillen in ongeldigheid.		bij het centraal tellen ook op de bovenverdieping al stembussen neerzetten. Wij moesten te lang wachten op een nieuwe container. Zit je te lang te niksen, waar ik niet voor kom
			Voor een aantal kiezers was het niet gemakkelijk maar ondanks dat viel het aantal niet geldige stembiljetten me mee.		Wij hadden een uitleggever die iedereen uitleg gaf over het nieuwe biljet. Dit werkte soms vertragend (er ontstond een rij), soms verwarrend (sommigen raakten juist door de uitleg in de war), en wekte bij sommigen zelfs zichtbare irritatie op (want zij ervoeren het als betutteling, hadden het per post al uitgelegd gekregen en wilden nu niet verplicht worden tot herhaling, etc). Misschien beter om optie tot uitleg aan te bieden ipv verplichting. Daarnaast wellicht (ook) een grote en simpele poste		Geen boekjes met kandidaten in het stemhokje, maar een poster tegen de achterwand. Zeker verder gaan met het nieuwe stembiljet, ook van veel stemmers gehoord dat het overzichtelijker is en met het tellen veel sneller.
			Vooral mee doorgaan bij volgende verkiezingen.		In Leiden waren er voor elk stembureau speciale stembiljetuitleggers die uitleg gaven aan kiezers over het nieuwe stembiljet. Als stembureaulid kon ik wel vragen beantwoorden, maar het uitgebreid uitleggen van het nieuwe stembiljet deden deze specifieke vrijwilligers.		bij volgende verkiezingen ook met het nieuwe stembiljet stemmen

	gewoon mee doorgaan, bij ons stembureau was het nieuwe formulier voor de stemmers duidelijk, er was maar 1 ongeldige stemmer	In het stembureau waren twee extra leden aanwezig, die aan alle kiezers voorlichting hebben gegeven. Dat werd door de kiezers als zeer positief ervaren. Het merendeel van de kiezers was al op de hoogte en had zich verdiept in de nieuwe stembiljetten.			Partijen met een langere kandidatenlijst hebben minder kans om stemmen kwijt te raken als er een kandidaat (getal) gekozen wordt die niet terugkomt op de lijst. Mijn voorstel: bij de keuze van een kandidatennummer dat niet voorkomt op de lijst, geef de stem toch door aan de lijsttrekker van die partij.
	opmerkingen van kiezer mbt de horizontale nummer van de kandidaten. Schepte verwarring omdat de Partijen verticaal genummerd waren. En (voorbeeld) kandidaat 5 staat in het verticale rijtje van 15, 25,35,45. Kiezers met zich probleem vonden dit verwarrend (voorbeeld: de 5-tallen onder elkaar.) gaven advies om de kandidaten ook verticaal te nummeren en te beginnen met een - zodat dit probleem ook niet horizon ontstaat. Ons stembureau deelde deze mening.	Door het gebruik van het nieuwe formulier waren we véél sneller klaar dan ingeschat. Dit had ik graag van tevoren geweten, dan had ik nog andere activiteiten kunnen inplannen voor de rest van de dag, of in ieder geval voor de avond.			Wij waren ruim bemenst, waardoor we twee tafels konden maken: een tafel met de oneven en een tafel met de even biljetten. Hierdoor konden deze tafels tegelijkertijd tellen en waren we voor 23.00 uur klaar. Dat is natuurlijk super fijn. Als de ruimte er is, is dat voor de "grotere" stembureaus een heel mooie uitkomst en ik kan me voorstellen dat tellers dan geneigd zijn om bij volgende verkiezingen weer mee te helpen. Dit geldt voor mij zeker!
	Met nieuwe stembiljet worden meer fouten gemaakt , dit blijkt tijdens het tellen op partijniveau. Veel mensen kruisen bij de kandidaten hetzelfde lijstnummer aan . Sommige stemmen ongeldig vanwege hoger kandidaatnummer aangekruist dan op de lijst staan.	Tijdens de woensdagtelling zijn significant minder fouten gemaakt, de stembusinhoud was véél beter op orde en er kwamen minder vreemde dingen voorbij. Dat kon ik als telleider op de donderdag echt goed merken en was enorm prettig: het proces ging vele malen sneller. Opmerking hierbij is dat tellers op donderdag het mogelijk minder snel snel zien als een stembiljet op woensdag verkeerd op partijniveau gesorteerd is (bijv. stembiljet van lijst 1 ligt op de stapel van lijst 2). Ze worden snel pol			veel gehoorde feedback stemmers: volgorde lijst 1, 2, 3 staan verticaal; dan vinden deze stemmers het ook prettig dat de kandidaten nummering ook van verticaal ipv horizontaal staan verder viel ons op, ook bij de foutieve stembiljetten, dat bijv. lijst 11 ook kandidaat 11 werd ingevuld… terwijl die lijst maar 10 kandidaten had. Daardoor afkeuring. Dat zien we ook bij lijst 7 kandidaat 7 (geen statistisch onderzoek gedaan)… interessant analyse of dit vaak gebeurd, dat de kandidaat op nr X met
	Het viel op dat de kleinere partijen (hoog kieslijstnummer + weinig kandidaten) relatief vaker "last hadden" van een ongeldige stem door onbegrip over hoe je precies moet stemmen. Deze partijen hadden vaker last van "zelfde lijst- en kandidaatnummer" invullen. Bij grote partijen levert dat een geldige stem op, bij lijstnr > kandiaatnummer levert dat een ongeldige stem op. Voelde als oneerlijk. Is het te overwegen om te hoog kandidaatnummer naar de lijsttrekker te laten gaan?	Gebruik het nieuwe biljet ook bij de volgende verkiezingen			wij waren met 6 tellers (inclusief voorzitter), in feite 2 te weinig, daarom pas heel laat klaar
	Zo snel mogelijk landelijk invoeren. Iedereen vond het veel fijner om met dit kleinere formuilier te stemmen.	Instructie over ongeldige stembiljetten kort voor het tellen is van toegevoegde waarde			De partijnummers staan onder elkaar (in twee 'rijen'). De kandidaatnummers staan van links naar rechts genummerd. Er is ongetwijfeld mee getest, maar is het misschien logischer om ook die nummers onder elkaar te zetten (in 10 rijen van 5 nummers onder elkaar)? Ik heb nu enkele stembiljetten gezien waar een hoger kandidaatnummer was ingekleurd dan er kandidaten waren voor die lijst. Aan de andere kant voorkom je dit misschien niet door kandidaatnummers onder elkaar te plaatsen.
	Het enige min punt was dat de papier keuze niet fijn was. Deze vond ik te glad waardoor de stembiljetten lastig van elkaar af gingen	De stemmers laten het boekje in het stemhokje vaak openliggen en dus kan de volgende persoon, als die stond te wachten, zien bij welke partij het openligt. Ik vraag me af hoe zich dit verhoudt tot het stemgeheim.			Tabbladen toevoegen aan het boekje met kandidaten zodat je sneller kan bladeren tussen de partijen
	Ondanks de uitleg hebben kiezers toch kandidaten gekozen die niet op de lijst staan. De partij had minder kandidaten dan het lijstnummer hoog was. Kan aan de partijen als tip worden meegegeven dat ze zorgen voor voldoende kandidaten? Minimaal het aantal kandidaten gelijk aan het lijstnummer? Dan gaat de stem niet verloren.	Er wordt nu een inventarisatie gemaakt van ongeldige stemmen met daarbij een rede. Een aantal scenario's bevat wel een stem op een partij maar onduidelijkheid over de kanidaat. Net als een stem op een partij zonder stem op een kandidaat kunnen die als stem op een partij worden meegeteld.			Belangrijk lijkt me dat het percentage ongeldige stemmen door het nieuwe stembiljet niet hoger mag zijn dan voorheen, of indien hoger acceptabel, ik had daar niet goed zicht op, het leek alsof er even weinig ongeldige stemmen waren als in het verleden met een groot stembiljet.
	Probleem is dat mensen die komen stemmen, niet altijd goed luisteren. Als er gevraagd wordt is het u duidelijk, knikt men meteen Ja..... Het is een kwestie van wennen. In ieder geval beter als de zeer grote vellen papier. Ook voor de mensen die het invullen, meer handzaam enz.	Er wordt alleen gevraagd naar de ervaring van de stembureauleden en tellers. Wat mij vooral erg opviel waren de verwarde kiezers en de ongeldige stemmen. Ondanks de uitleg is het voor veel kiezers duidelijk erg moeilijk om kandidaten in het boekje te vinden. En voor oudere mensen ook erg onhandig. Ik kreeg de algemene indruk dat het voor de kiezer veel beter werkt om het oude stembiljet te hebben. Ik hoop dat dat meegenomen wordt :) (ik ben 31 jaar overigens)			Het inpakken van de stembiljetten in grote vellen pakpapier was omslachtig. Er gewoon rollen van maken met een elastiek erom zou eenvoudiger zijn. Dit werd namelijk wel op donderdag na het entraal tellen zo gedaan.
	Alle stembureauleden vonden het oneerlijk dat stemmen die of meerdere kandidaten vermeldden of stemmen die een hoger kandidaatlid vermeldde dan er beschikbaar was, als ongeldig aangemerkt werden.	Met de grote poster aan de muur voor de kandidaatnummers was min of meer te bepalen op welke partij een stemmer zou gaan stemmen aan de hand van waar de stemmer op de poster keek. Ik ervaarde dat, met het oog op het stemgeheim, als niet in orde.			Veel kiezers waren goed op de hoogte van de verandering. Het voelde vaak als overbodig om ze daar dan nog uitleg over te geven. Op ons bureau hebben we er al vrij snel voor gekozen om te vragen of kiezers bekend waren met het nieuwe biljet. Indien ja, dan alleen aangeven dat mocht het toch nog vragen opleveren dat we dan uiteraard beschikbaar zijn voor uitleg. Bij een nee hebben we wel uitleg gegeven.
	Er zijn mensen die moeite gedaan hebben om te stemmen en een partij aangekruisd hebben en vervolgens de fout gemaakt hebben om bij de kandidaten een hokje aan te kruisen dat niet paste bij die partij, omdat er minder kandidaten waren. Deze stemmen waren nu ongeldig. Ik zou het passend vinden als deze stemmen geteld zouden worden als blanco stemmen voor de partij die zij duidelijk gekozen hebben.	De instructies rond het stembureauproces vanaf opening tot en met afronden tellen zijn verspreid over 3 of 4 documenten (voor verloop stembureau, voor het tellen, voor het correct inpakken etcl. Daarbij spraken sommige instructies elkaar ook nog tegen. Dit kan wat mij betreft allemaal duidelijker en in 1 instructieboekje. Ik werd als voorzitter gestoord van het de hele dag checken van 2 of 4 checklists en stappenplannen.			Fijn dat er meer stembureauleden aanwezig waren

	Dit stembiljet landelijk invoeren. Scheelt enorm veel tijd. Ik heb geen enkele negatieve reactie gehad. Alleen maar positieve geluiden van kiezers, leden stembureau en extra tellers die na 21.00 uur werden ingezet. Wel er naar streven dat indien gestemd wordt op kandidaatnr hoger dan aantal kandidaten de stem naar de lijsttrekker gaat. Ongeldige stemmen die ik had waren lijst 13; kandidaatnr 13		Ik vond dat degene die het verhaal op bijeenkomst vertelde, nogal onduidelijk. Volgens mij is het een goede ambtenaar, maar ze is volgens mij niet echt een redenaar/ ik vond ook dat de online scholing die je moet volgen goed was.Maar ik vond het heel erg raar dat je het verhaal niet nog een keer kon nalezen vlak voor de verkiezingsdag. Er is heel veel dat je moet weten als stembureaulid. dat kun je niet allemaal in een (1) keer onthouden en bovendien ben je dat na een maand al weer deels vergete
	Zo spoedig mogelijk landelijk invoeren. Wel ernaar streven dat indien gestemd is op een te hoog kandidaatnummer de stem naar de lijsttrekker gaat. Partijen met een hoog lijstnummer hebben meer kans op ongeldige stemmen. Lijst 8 met kandidaatnr 8 komt meestal wel voor maar bijv Lijst 15 met kandidaatnr 15 is er vaak niet		Vergeleken met andere jaren, viel het me op dat er meer ongeldige stemmen waren. Wellicht is het handig om stemgerechtigden nog beter te informeren zodat ze weten wat de valkuilen zijn - zoals stemmen op kandidaat 50 als de partij minder dan 50 kandidaten heeft.
	Een afgesneden hoek of iets dergelijks om het stembiljet open te vouwen lijkt me prettig. Door de exact op elkaar gevouwen hoeken is het soms lastig om het stembiljet open te vouwen.		Toen ik de vorige keer stemmen telde waren de grote stembiljetten opgerold en kon je van tevoren niet zien hoeveel het er in totaal waren, dit checkte je later bij de telleider. Nu waren de kleine stembiljetten ingepakt in papier en het totale aantal stond erop geschreven. Ik zie dit als een risico, vooral bij grote stapels biljetten, omdat je 'er naar toe zou kunnen tellen'. Dit is natuurlijk absoluut niet toegestaan, maar ik kan me de verleiding voorstellen als je geen zin hebt om een grote st
	Er was nog een verkiezing in dit stembureau. Daardoor werd het erg laat en een lange dag voor de stembureauleden. Kans op fouten wordt wel groter. Niet meer doen.		Handen schoonmaakspul (zoals tijdens corona overal) omdat iedereen met zijn handen aan de kandidatenlijsten in de stemhokjes zit.
	Nog duidelijker maken dat er alleen met rood potlood gestemd mag worden Mijn voorstel is geef voorafiedere kiezer bij binnenkomst een rood potlood		De e-learning die in Nijmegen wordt gebruikt, bevat talloze onnauwkeurigheden. Goed om de e-learning een keer kritisch te doorlopen. Daar wil ik wel bij helpen.
	Bij de stempas zat een uitleg van het stembiljet. Veel kiezers maken de enveloppe pas op het stembureau open, dus geen kennis van het nieuwe biljet. De uitleg kost heel veel tijd, zeker tijdens de piek uren. In ons stembureau kwamen veel mensen waaraan wij twijfelden of zij het konden lezen. Voor deze categorie moet extra aandacht komen. Het biljet geeft heel veel voordelen, is een verademing voor de leden.		Inpak papier voor de getelde stemmen beter afstemmen op de grote van het stembiljet
	Stembiljet alleen ongeldig als de keuze van de partij ongeldig is. Veel mensen hebben gedacht dat ze twee rondje moesten inkleuren (stond ook in de toelichting) en hebben daarom bij de kandidaten hetzelfde rondje ingekleurd als bij de partijkeuze. Heeft een partij minder kandidaten dan hun rangnummer dan werd daarmee de stem ongeldig.		Bijna iedereen was erg enthousiast over het biljet. Gedurende de dag heb ik het aan veel stemmers gevraagd hoe zij het vonden. Mensen waren heel blij en tevreden. Een keer een opmerking gehad dat het voor een stemmer niet logisch was dat de kandidaten horizontaal stonden, terwijl de partijen verticaal stonden. Het uitleggen was soms bijna een strijd. Veel mensen wilden geen uitleg ontvangen, hoe vriendelijk we ook bleven.
	-De elastieken waren wat krap om de stapels biljetten plat te bundelen. -Er waren helaas geen hoekjes af van de stembiljetten. Als dat bij het drukken wel goed was gegaan, was het waarschijnlijk nog gemakkelijker geweest de stembiljetten te tellen. Maar nu ging het eigenlijk ook al heel goed en gemakkelijk. -Het persoonlijk verwelkomen van elke kiezer met een korte uitleg n.a.v. het nieuwe stembiljet vond ik heel warm en fijn om te doen. Het geeft een prettige sfeer op het bureau. Iedere stemmer		Je moest even wennen aan de indelijg, er waren 2 biljetten waarbij 2 partijen waren ingevuld, op 1650 biljetten peanuts. En alles klopte, kwam vast ook door stevige biljetpapier.Rode vingerhoedjes voor ouderen aan te raden, ik heb gladde vingertoppen.
	Ik denk dat het stembureau wel om 20.00 uur kan sluiten. De mensen die na 20.00 uur komen kunnen ook wel tussen 19.00 en 20.00 uur stemmen. 12 en een half uur gelegenheid hebben om te stemmen moet voldoende zijn. Het is even een gewenning, maar voor de uitslagen op tv en in de krant is dat veel comfortabeler.		Looproute in stemlokaal verduidelijken.
	Gebruik voor de kandidaten geen nummer omdat er toch mensen waren die op lijst 18 en dan ook kandidaat 18 invulde, terwijl de partij maar 6 kandidaten had.		Houd dit stembiljet voor de toekomst
	Waarom staan de partijen verticaal En nrs vd kandidaten horizontaal, dat veroorzaakte fouten!		Blijkbaar is een stem helemaal ongeldig als de kandidaat keuze niet overeenkomt met het aantal kandidaten voor die partij. Het zou eerlijker zijn als dit biljet dan wel meegeteld zou mogen worden voor de partij.

Nummering op beide delen van links naar rechts of boven naar beneden (niet gemengd)

Sommige kiezers voelden zich "beledigd" als ik uitleg wilde geven. Ze stemden al jaren! en stonden niet echt open voor mijn uitleg, pas als 2 vakjes rood wordt genoemd is er enige interesse, maar echt van harte kwam die soms niet

Het voorbeeldstembiljet (gebruikt bij de uitleg aan kiezers) week af van het daadwerkelijke stembiljet. Voor een deel van de kiezers was dit verwarrend. Het verdient aanbeveling het daadwerkelijke stembiljet te gebruiken, daarover voorbeeld te zetten.

1. Stembiljetten, zoals vroeger, in de dozen in pakketten van 100 stuks verpakken: vergemakkelijkt tijdens de verkiezingsdag het vergelijken van aantal ontvangen stempassen met het aantal uitgegeven stembiljetten.
2. Op het stembiljet zijn partijen verticaal gerangschikt, kandidaatsnummers horizontaal: dat is verwarrend. Beter om beide verticaal te rangschikken.
3. Het stembiljet zou nog best een maatje kleiner kunnen.
4. De eerste doos stembiljetten, die we oppakten was aan de onderzijde niet

Voor de uitleg procedure zou een geplastificeerd formulier beter werken

Waarschijnlijk kan met tellen de regel, eerst even en oneven uitleggen, overgeslagen worden en men gelijk beginnen met het uitleggen op de Partijen. Wellicht gaat het dan met het nieuwe stembiljet veel vlugger omdat de stembiljetten veel kleiner zijn!

De kandidaten invullen als cijfer mbt de partij is te lastig voor veel mensen en daardoor veel fouten.

Het nieuwe stembiljet is wat mij betreft een blijver. Wij hebben alle kiezers uitleg gegeven, daardoor maar 2 ongeldige stemmen. Het tellen met het nieuwe stembiljet gaat veel sneller en makkelijker door het formaat.

Hoop dat het nieuwe stembiljet landelijk wordt ingevoerd

Relatief op een klein stembureau gezeten (400 stemmers): Veel kiezers suggereerden dat nieuw systeem bekend was maar daadwerkelijk mn vraagteken. Merkte je bij het doorvragen. Meeste stemmers waren zeker voorstander van nieuw formulier, bespaarde een "paar bomen". Publicatie vooraf en communicatie vooraf is bij dit formulier super belangrijk. Bij grotere stembureaus meer voorlichters inschakelen. Telproces partijen, (ca 400 formulieren) binnen 1 uur gereed, voorheen bijna 3 uur. Fout stemmers

Nieuwe stembiljet was echt een verademing. Zo veel makkelijker. 2050 stemmen geteld in minder dan 3 uur. Waren we met het oude stembiljet echt minimaal 1,5 uur meer mee kwijt geweest. Stembiljet kun ook makkelijker op tafel gelegd worden voordat ze uitgevouwen waren, dit maakt het ook makkelijker voor de wat oudere mensen met een slechtere rug die niet op de grond kunnen zitten om stembiljetten te openen om mee te kunnen helpen.

Enkele kiezers merkten op dat het een beetje onlogisch was dat de partijen in verticale volgorde op het biljet stonden en de kandidaten in horizontale volgorde. Misschien iets over over na te denken?

Wij merkten dat rust tijdens het proces van tellen (stapel biljetten met oneven/even partijnummers verdelen naar partij) wel in absolute rust en concentratie moet gebeuren. Door verstoring van de rus zijn in ons bureau daarom fouten gemaakt. Verder vond ik de turflijst niet heel handig georiënteerd: onze tellers vulden die van boven naar beneden in, maar moesten van links naar rechts ingevuld worden. Daardoor werd het ingewikkelder om eindtotalen te constateren.

Ik vind een eenduidige instructie in het stemlokaal voor kiezer toereikend. Bij verwelkomen en in stemhokje visueel: Kies partij, Kies persoon (let op juiste nummer en zoek zo nodig op)
Enkele stemmers vonden veel info in stemenvelop ballast.
Nummering van links naar rechts voor persoon is tricky tov verleden.

Aangeven dat elke burger uitleg 'moet' krijgen is in een eigenwijze gemeente als Nijmegen een dingetje: Geef van te voren aan dat het het beste werkt door een (bepaalde) vraag te stellen, dat komt anders over. Ik wil zelf ook voor 'vol' worden aangezien. Ik merkte daarin wel verschil in wie er bij de uitlegplek stond. Er is echt een nuance verschil in: Ik ga u nu uitleg geven of wenst u toelichting? De keuze moet altijd bij de burger liggen naar mijn idee. Een extra stembureaulid inschakelen daa

Er waren mensen die aangaven dat het onlogisch was dat de nummering van partijen van boven naar beneden was en de nummering van kandidaten van links naar rechts.
Het doordrukken (verplicht iedereen uitleg geven) was echt nodig. Bij meerdere mensen kwam toch nog onduidelijkheid naar boven, zelfs als ze al van tevoren aangaven het concept te snappen.
Dat laatste was ook wel echt een ding, veel mensen op de dag zelf op ons stemlokaal en ook die ik daarna heb gesproken die bij andere stemlokalen kr

het is heel handig om de i-pad te kantelen bij de stempasregistratie van de QR-code. Dan kan persoon 1 de stempas over de tafel schuiven ipv overhandigen. Dat scheelt weer tijd.

Het nieuwe stembiljet houden

voor ps27 graag ook op deze manier!

Geef ook in de tabel met kandidatennummers aan wat het láátste nummer is per partij waar een stemmer op kan stemmen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een omgekeerde L ("_|") bij het laatste bolletje, in de kleur van een partij, met een annotatie van het partijlogo erbij. Dit wordt dan krap op het biljet, maar er is nog voldoende witruimte om de tabellen iets grotere marges te geven. Dit zou denk ik helpen tegen ongeldige stemmen voor kandidaten die niet bestaan.

Bij het kiezen van een kandidaat die hoger is dan het aantal kandidaten voor die partij, deze gekozen kandidaat hetzelfde behandelen als wat er met een stembiljet gebeurd als er alleen een partij gekozen is en geen kandidaat. Dus toevoegen aan kandidaat "0", zoals ook gedaan wordt met een stembiljet waar geen kandidaat geselecteerd is,

Iedereen uitleg geven bij piekmomenten bleek lastig. Sommige stemmers hadden haast en de verplichte uitleg hielp daar niet bij. Daarnaast druppelen stemmers binnen, daardoor is het lastig om groepjes te vormen. Had ik een klein groepje en was ik begonnen met de uitleg, vervolgens druppelden weer nieuwe stemmers binnen die door wilden lopen. Dat maakte het soms hectisch.

Er werden veel fouten gemaakt bij een specifieke partij. Lijst 13, kandidaat 13 (terwijl er maar 7 kandidaten waren). Wellicht stemmen wel tellen voor de partij, ookal bestaat de kandidaat niet?

Het tellen ging voor de tellers een stuk makkelijker, hier ben ik tevreden over. Ook over de logistiek. Ik heb ook PV's ingevuld en daar viel wel op dat er nog veel verschuivingen waren en ongeldige stemmen. Dit omdat kiezers een te hoge kandidaat hadden ingevuld in het kandidatengedeelte. Dit is wel reden tot zorg wn verdient in mijn ogen nader onderzoek

In de gebruikte systematiek ontbreekt het aan een handig/duidelijk moment om te controleren of het kandidaatsnummer niet hoger is dan het aantal kandidaten van de partij. Ik merkte bij tellers dat zij hier moeite mee hadden en in de uiteindelijke uitslag die de dag erna is vastgesteld bleek dat dit ook in één geval niet goed is gegaan.

Ik denk dat de uitleg aan de kiezer uitgebreider kon. De kiezer moet duidelijk gezegd worden dat er geen wijzigingen op het stembiljet mogen, dat het stembiljet dan niet geldig is en dat er een nieuw stembiljet verstrekt kan worden. De meeste ongeldige stemmen bij ons waren wijzigingen.

ik kreeg van mensen met een beperking te horen dat ze het nieuwe stembiljet heel duidelijker vonden en veel fijner om te stemmen

Voornamelijk oudere kiezers gaven aan het verwarrend te vinden dat op het nieuwe stembiljet de partijen verticaal gerangschikt waren en de kandidaatnummers horizontaal

Stem niet ongeldig verklaren als een kandidaat nummer is gekozen boven het aantal opgegeven kandidaten.
Dan net zoals in het geval van niet aangeven voorkeurs kandidaat , stembiljet geldig verklaren voor lijsttrekker.

Bij uitleg geven aan stemmers met het nieuwe stembiljet mag - wat mij betreft - iets toegevoegd worden. Er zijn namelijk ook stemmers voor wie alleen de partij belangrijk is terwijl men niet weet op welke persoon te willen stemmen. Voor die mensen was het belangrijk dat we ook vertelden dat ze konden volstaan met 1 hokje rood te kleuren. Te weten dat ze in dat geval alleen het bovenste deel van het stembiljet hoefden te gebruiken was een geruststelling. Jammer genoeg kwamen we hier als stemburea

Bij het tellen wil je zowel partij als kandidaat nog een keer controleren. Het was af en toe verwarrend omdat je twee keer met een cijfer werkt. Dus de partij was bijvoorbeeld lijst 3 en dan kandidaat 3. Misschien dat het logischer werkt als de ene bijv. met ABC loopt en de ander met 123. Dan krijg je minder snel verwarring in nummers. Met het vierogenprincipe ging dit gelukkig wel altijd goed bij ons, maar ik kan me voorstellen dat het foutjes kan opleveren op kandidaatniveau. Daarnaast was het

Fijn handzaam model het nieuwe stembiljet. Meer privacy ook en vlottere doorstroming in en uit het hokje. En hierdoor meer blij verraste stemmers.

De vraag hoeveel mensen uitleg hadden gekregen over het nieuwe stembiljet kende twee mogelijk antwoorden, die onvoldoende recht deden aan de werkelijke mogelijkheden

Wellicht nogmaals overwegen of een stembiljet waarop (één partij is aangekruist maar) bij de kandidaten een te hoog nummer is aangekruist, het stembiljet wel ongeldig moet zijn.
Je zou ook kunnen besluiten dat in dat geval de stem naar de nummer 1 gaat, net zoals gedaan wordt als er alleen een partij is aangekruist.

In ons stembureau is dit meerdere malen voorgekomen (slechts bij één partij). Tegelijkertijd vond ik dat vreemd omdat, in ieder geval in onze shift (maar ik hoorde van ander

ik vond het best pittig om op piekmomenten élke kiezer te vertellen over het nieuwe biljet en de werkwijze. dit vroeg veel van mijn stem.

het is moeilijk om de uitleg duidelijk te geven, er waren meer dan gemiddeld ongeldige stemmen.

opvallend hoog aantal ongeldige stemmen bij lijst 11, waarbij op nummer 11 gestemd werd. Hier waren maar 10 mensen op de kieslijst. Verwarring door 11 -11 in te vullen, en dus een ongeldige stem te maken?

Ik heb in hetzelfde stembureau ook gestemd en daar werd uitleg geven aan de stemmers hoe het formulier ingevuld moest worden. Dat is goed natuurlijk maar de uitleg die ik kreeg was niet helemaal volledig, als je alleen de partij zou kiezen dan is je stem wel geldig, nu werd dat niet gezegd. Wel goed dat alle foute stemwijzen even gemeld werden. Wellicht is dat toch veel info op dat moment.

voor een deel van de kiezers was het toch handiger als de kandidaten wel op het formulier hadden gestaan. Ik schat in een minderheid, nl die moeten wennen aan het nieuwe stembiljet. Ik zou niet weten hoe je het stembiljet kleinhoudt als er zo veel op staat. Geluiden van kiezers waren over het algemeen positief. Ga zo door. In de loop van de jaren heb ik de werkomstandigheden als stembureau lid zien verbeteren. (telploegen, catering)

Ik vraag me af: is ín het stemhokje voor kiezers duidelijk genoeg is dat ze voor de kandidaat in het boekje moeten kijken. Mijns inziens is de verleiding groot om nr 1 aan te kruisen, zonder dat de kiezer weet wie het is.
Voor eenduidigheid: in de instructie uitleg geven over het inpakken van de stembiljetten. Bijv. waar moet je de textielsticker plakken
Op de textielsticker sticker ook 'nummer van partij' laten vermeden

Was niet duidelijk wat je op moest schrijven als je meerdere telbladen had omdat de stapel met stembiljetten te groot was voor 1 klem

Bij het tellen is het wel lastiger/meer werk om te zien of een stem ongeldig is of niet.

We hadden uitgelegd gekregen om het nieuwe stembiljet uit te leggen aan de hand van een voorbeeld boekje. In de praktijk werkte het veel beter om aan de hand van de grote poster uit te leggen, waar ook het proces op geschreven staat.

voorbeeld van de kandidatenlijst :echte namen invullen!

De biljetten zij gemakkelijker geworden Het stemmen veel moeilijker. Te veel onafhankelijk zaken doen Tip hang de namen van de lijsten tegen de achterzijde van het stemhokje aan. Dan kan alles in eens nl de partij en de kandidaat. Dat boekje met omslaan de partij zoeken en dan de namen pas Een mens kan geen 3 dingen tegelijk doen

Nummers van kandidaten verticaal in kolommen zetten, i.p.v. horizontaal. Lijstnummers van partijen staan bovenin ook verticaal genummerd.

Foutief invullen bij sommige stemmers valt niet te voorkomen
Door dit stembiljet win je veel tijd op het stembureau, waardoor het niet zo laat wordt en het telproces vrij overzichtelijk is, ook al zijn er veel stemmen uitgebracht zoals in mijn stembureau.

Het inpakken en verzegelen van de stembiljetten was iets lastiger dan nodig was geweest. Inpakpapier in het juiste formaat zou helpen. Ook goede/makelijke tape zou helpen.

Doordat de map met kandidaten in het midden moest liggen in het stemhok.
Kon je niet lekker je stembiljet neerleggen.

De cijfers van de kandidaten anders weergeven. Niet achter elkaar doortellen, maar onder elkaar.

Vooral het grotere formaat van de twee vakjes die rood moet worden gemaakt, geeft veel meer duidelijkheid dan voorheen toen je moest 'speuren' naar een rood stipje op een groot behangpapier

als stemburealid was het een luxe, dit nieuwe kleine stembiljet. maar voor veel, heel veel kiezers, erg verwarrend en onrust creërend want men blijft zoeken naar namen (van partijen en kandidaten). Juist wat stemmers vonden is m.i. het belangrijkste, niet of we als stembureauleden (/tellers) het makkelijker vonden.

Dat uitgeknipte hoekje was fantastisch bij het tellen! Ook van kiezers veel positieve meningen gehoord over het nieuwe stembiljet, vooral makkelijker op te vouwen. Slechts een enkeling (een oudere persoon vaak) vond het lastig te begrijpen hoe het moest.

Video uitleg op scherm in stembureau

Stem geldig verklaren als per ongelijk een te hoog getal in het kandidatenvak ingevuld is.

Volgend jaar weer deelnemen aan de pilot voor het nieuwe stembiljet.
Suggestie om de uitleg stemmen met nieuw stembiljet ook in het Turks, Arabisch en Engels in het stemhokje hangen. (een Turkse stemmer kleurde op stembiljet de partij in de stem op de kandidaat wilde ze op de kandidatenlijst in het stemhokje inkleuren en uitscheuren ...)

Gemeente Nijmegen heeft veel voorlichting gegeven aan haar kiezers en stembyreauleden en tellers. TOP! Dat was duidelijk te merken ad mensen die kwamen stemmen. Houden zo dit kleinere stembiljet.

Ik werd kort tevoren opgeroepen want ik was aanvankelijk niet ergens ingedeeld. Toen ik aankwam, waren er 5-6 tellers plus eenzelfde aantal aantal andere leden of medewerkers. We waren dus eigenlijk met teveel mensen, bleek al snel. Ik werd ook weer vrij snel weggestuurd, eerder dan anderen. Ik voelde me niet echt gewaardeerd of gewenst.

De voorzitter was (kennelijk) niet goed op de hoogte van de beschikbaarheid van het restaurant voor de lunch. omdat het 1e koppel erg veel tijd nam, was er voor de anderen heel veel minder tijd over om te lunchen. Door alertheid van een medewerker van het reastaurant, die ons wees op de openingtijden, kon het 3e en laatste koppel nog net een broodje eten. dat was erg jammer en onnodig.

Voorzitter moet duidelijk regie nemen. En tellers niet een beetje laten wachten tot hij klaar is met zijn ipad en toe is aan de volgende stap. De tellers en andere leden kunnen dan alvast wat doen.

Meer een aandachtspunt, doordat het papier van het nieuw biljet wat dikker is, voel je minder makkelijk als er een biljet dubbel zit. Goed om hier aandacht aan te besteden.

Het stembureau waar ik voorzitter was, staat bekend als een vredig en rustig stembureau. Iedereen kent elkaar en helpt elkaar. Toch merkte ik bij het uitleggen van het nieuwe stembiljet weerstand om te luisteren bij kiezers. Dit ondanks we het niet opdringen, maar met de nodige flair brachten.

Het verdelen en tellen op partij niveau is volgens de methode trager en omslachtiger dan nodig.
Met tweetallen biljetten op partijstapel leggen (ipv even/oneven) vervolgens door 2 personen stapel laten tellen, zou tijdwinst opleveren en minder foutgevoelig zijn dan iemand die alle stemmen door elkaar op partijniveau turft. Ongeldig ivm te hoog kandidaatnummer uitselecteren na selectie op partij is minder foutgevoelig.

De gleuf van de container waar kiezer hun stembiljet in doen mag iets groter zijn. Het nieuwe stembiljet is net iets breder opgevouwen dan het oude biljet waardoor kiezers het biljet er vaak niet makkelijk in kregen

Ik hoop dat dit stembiljet blijft, het ging zo veel sneller.

snelle invoering van een stand-alone stemcomputer

Hokje meer, want stemmen duurt langer

Het lijkt me beter als mensen ook te horen krijgen dat ze alleen bij een partij een hokje rood hoeven te maken, als ze geen voorkeur hebben voor een kandidaat. Dan kan er minder fout gaan.

Het was een beetje onduidelijk wat we met de enquete moesten doen. Er stond geen vraag in over het stembiljet, wel over de locatie. Dat vond ik een beetje onhandig. We hebben wel aan veel stemmers gevraagd wat zij van het nieuwe stembiljet vonden. Bijna allemaal (99%) vond het een enorme vooruitgang. Ik heb slechts 1 negatief geluid gehoord.

1 - Ik vind het lastig te verkopen dat een formulier met alleen een vakje gekleurd bij een partij geldig is. We stemmen immers op personen.
2 - Ik vind dat een formulier met één vakje gekleurd bij een partij en twee bij personen geldig moet zijn als één van de persoonnummers buiten het aantal kandidaten ligt.
3 - Ik denk dat een instructie: "Als je een fout maakt, corrigeer die niet op het formulier maar vraag een nieuw exemplaar" belangrijker is dan de invulinstructie.
4 - De invulinstructi

Goed dat we aan iedereen moesten uitleggen dat we op een nieuwe manier stemmen. Belangrijkste is dat je die uitleg afstemt op de reactie van de kiezer. Sommige mensen hadden zich goed ingelezen en lieten dat meteen blijken. Dan zeiden we alleen iets van: oke, dan weet u dus dat u twee vakjes moet inkleuren. Je wil niet dat het irritant wordt, zeker niet bij een tweede keer dat mensen op deze manier gaan stemmen.

het vakje waar het aantal kandidaten in staan is zwart met witte letters. Als je wat ouder bent en het licht niet zo goed is bij het tellen, kun je dat niet goed lezen.

Betere ruimtes om te tellen en Betere potloden.
Alles kwam.zoals ook de voorgaande keren beetje amateuristisch over

vooral verder gaan met het nieuwe stembiljet

Bij de 'turflijsten' stonden de nummers 1-23 op één kant, en 24-50 op de andere kant. Op het formulier dat de tel-leider moest invullen was de verdeling tussen twee kolommen 1-25 en 26-50. Dit leverde onnodige verwarring bij het invullen van het 'subtotaal' (23 versus 25 kandidaatnummers). Ik zou het de telleiders makkelijker maken en het subtotaal dus laten overeenkomen (voor beide formulieren 23, óf 25 natuurlijk).

Er waren ongeldige stemmen doordat kiezers een kandidaat aangaven met een (te hoog) nummer dat niet meer op de kieslijst van de betreffende partij stond. Die fout kon met het 'oude' formulier niet gemaakt worden

Veel kiezers waren positief over het nieuwe biljet. Positieve dingen worden vaak niet genoteerd, maar ik wilde het toch melden

Persoonlijk vind ik het nieuwe stembiljet een enorme verbetering !
Toch heb ik tijdens de dag op het stembureau gemerkt, dat veel stemmers de opmerking maakten het lastig te vinden, dat ze nu bij het nieuwe stembiljet 2-maal een keuze moesten maken. !
Ik vind dat geen probleem, maar het is wel iets om rekening mee te houden, hoe dit nieuwe proces door veel mensen ervaren wordt.

Bij partijen met 'minder' kandidaten is er een klein risico op foutief invullen, waardoor de stem ongeldig is. Hanteer bij de lijsten ook het principe dat het dan een stem op de lijsttrekker is (net zo als iemand alleen de partijnaam invult).

uitlegboekjes waren verwarrend omdat daar geen herkenbare partijen en kandidaten in stonden. beter 1 van de echte boekjes gebruiken dan snappen mensen het beter

de nummering van de partijen is van boven naar beneden (vertikaal). De nummering van de kandidaten is van links naar rechts (horizontaal). Opmerkingen ook van stemmers, het is duidelijker om de kandidaten ook vertikaal genummerd weer te geven.
Als voorbeeld bij de uitleg aan de stemmer wordt een algemeen stembiljet gebruikt. Duidelijker is het als er een echt stembiljet van de betreffende gemeente of verkiezing wordt gebruikt; in de praktijk uitgetest en dat bleek idd duidelijker en herkenbaa

Ik heb bij het boekje met kandidatenlijsten per partij de pagina gelabeld , dit werkt voor de stemmers heel prettig en sneller en het voorkomt veel ezelsoren ed en zorgt er zo voor dat het boekje veel langer mee gaat. Graag bij volgende verkiezingen invoeren.

Veel positieve reacties gehad over het nieuwe stembiljet, en geen enkele negatieve. In plaats van een boekwerk met de namen van de kandidaten, was het misschien beter/voldoende geweest in elk stemhokjes het volledige stembiljet met alle kandidaten op te hangen. Kiezers die op een bepaalde kandidaat wilden stemmen hadden zich thuis al voorbereid en hoefden de lijst in de stemhokjes niet te raadplegen. De boekwerken in de stemhokjes zijn dan ook nauwelijks gebruikt, en kunnen in de toekomst achter

dat ik hoop dat het doorgaat op deze wijze

het formaat is veel beter, daar ben ik heel positief over. Ik vraag me alleen af of het nieuwe stembiljet niet beter ook in zwart-wit kan, of in ieder geval geen rood op het biljet. Als alleen de 2 vakjes die worden ingekleurd rood zijn op het stembiljet, is het makkelijker te tellen denk ik.

onduidelijk of met de vraag over instructie voor stembureauleden de e-learning bedoeld werd. Die heb ik namelijk wel gevolgd.

Op het stembureau waren extra tellers en voldoende ruimte waardoor even en oneven tegelijk konden worden geteld.

het voorbeeld dat gebruikt werd voor de uitleg leidde soms tot verwarring omdat daar de namen van partijen niet opstonden. Dit konden we wel verduidelijken door aan te geven dat dit in het stemhokje wel zo is.

BIJLAGE V

Uitkomsten enquête stembureauleden referentiegemeenten

Was u al eerder stembureaulid? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Ja	85%	88% ↑	80%	81%	67%	93%	83%	86%	67%
Nee, dit was de eerste keer dat ik stembureaulid was	15%	12% ↓	20%	19%	33%	7%	17%	14%	33%
Column n	1112	566	234	102	3	41	84	76	6

Wat was bij deze afgelopen verkiezing (18 maart 2026) uw rol als stembureaulid? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Voorzitter	20%	19%	17%	25%	33%	12%	14%	34% ↑	67% ↑
Plaatsvervangend voorzitter	3%	4% ↑	1%	1%	33% ↑	2%	0%	0%	0%
Stembureaulid	74%	77%	82% ↑	51% ↓	0% ↓	61%	86% ↑	66%	33% ↓
Ik heb alleen geteld	3%	0% ↓	0% ↓	23% ↑	33% ↑	24% ↑	0%	0%	0%
Column n	1112	566	234	102	3	41	84	76	6

Hoe vindt u dat u als stembureaulid bent voorbereid op uw taken als stembureaulid? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Helemaal niet voorbereid	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1% ↑	0%
Niet goed voorbereid	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Neutraal	2%	2%	1%	0%	0%	3%	2%	1%	0%
Best goed voorbereid	24%	23%	29%	25%	0%	10%	29%	20%	17%
Goed voorbereid	74%	75%	70%	75%	100%	87%	69%	78%	83%
Column n	1077	565	234	79	2	31	84	76	6

Er is een handleiding 'instructie voor stembureauleden' over uw taken als stembureaulid. Heeft u deze handleiding gelezen? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Nee	8%	8%	7%	5%	0%	16%	13%	7%	0%
Een beetje gelezen	10%	8% ↓	15% ↑	11%	0%	6%	14%	8%	0%
Ja	72%	72%	75%	76%	100%	48% ↓	63%	74%	100%
Ik heb deze handleiding niet ontvangen/ Weet niet	10%	13% ↑	3% ↓	8%	0%	29% ↑	10%	12%	0%
Column n	1077	565	234	79	2	31	84	76	6

U heeft in de weken voor de verkiezing uitleg en instructie gekregen over uw taken als stembureaulid. Op welke manier heeft u uitleg en instructie gekregen? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Een e-learning gevolgd	89%	90%	85%	90%	100%	84%	94%	96%	83%
Een online training gevolgd	16%	11% ↓	27% ↑	15%	50%	35% ↑	18%	14%	17%
Een fysieke training gevolgd	9%	9%	7%	14%	50%	0%	4%	20% ↑	67% ↑
Ik heb geen uitleg of instructie gevolgd	1%	2% ↑	0%	0%	0%	3%	0%	0%	0%
Anders, namelijk:	5%	6%	5%	5%	0%	0%	2%	1%	0%
Column n	1077	565	234	79	2	31	84	76	6

Wat vond u van de instructie of uitleg die u heeft gekregen? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Heel duidelijk	53%	53%	50%	52%	50%	57%	51%	64%	83%
Duidelijk	44%	44%	47%	47%	50%	40%	45%	32%	17%
Neutraal	2%	2%	2%	1%	0%	3%	2%	4%	0%
Onduidelijk	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Heel onduidelijk	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%
Column n	1062	551	234	79	2	30	84	76	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Legen van de stembussen by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	1%	1%	1%	0%	33% ↑	5%	0%	1%	17% ↑
3 Neutraal	9%	8%	12%	7%	0%	11%	1%	14%	17%
4 Positief	33%	33%	38%	27%	33%	26%	28%	41%	33%
5 Heel positief	46%	49%	43%	54%	0%	39%	47%	34%	33%
x N.v.t.	10%	9%	7%	12%	33%	18%	24% ↑	10%	0%
Bottom 2 - (heel) negatief	1%	1%	1%	0%	33% ↑	5%	0%	1%	17% ↑
Top 2 - (heel) positief	80%	82%	81%	81%	33%	66%	75%	75%	67%
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Uitvouwen van de stembiljetten by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	1%	0% ↓	3% ↑	0%	0%	0%	1%	1%	0%
2 Negatief	7%	5%	12% ↑	0% ↓	33%	3%	1%	15% ↑	0%
3 Neutraal	15%	13%	25% ↑	11%	0%	11%	1% ↓	21%	17%
4 Positief	43%	48% ↑	34% ↓	40%	67%	47%	35%	39%	50%
5 Heel positief	34%	32%	26% ↓	49% ↑	0%	34%	56% ↑	23%	33%
x N.v.t.	1%	1%	0%	0%	0%	5% ↑	5% ↑	0%	0%
Bottom 2 - (heel) negatief	7%	5% ↓	14% ↑	0% ↓	33%	3%	3%	17% ↑	0%
Top 2 - (heel) positief	77%	81% ↑	61% ↓	89% ↑	67%	82%	91% ↑	62% ↓	83%
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Sorteren op partij by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?

Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	1%	1%	3%	0%	33% ↑	0%	0%	1%	0%
3 Neutraal	6%	6%	12% ↑	2%	0%	8%	3%	6%	0%
4 Positief	48%	47%	54%	41%	33%	50%	40%	51%	67%
5 Heel positief	44%	46%	31% ↓	56%	33%	39%	57%	41%	33%
x N.v.t.	1%	1%	0%	1%	0%	3%	0%	1%	0%
Bottom 2 - (heel) negatief	1%	1%	3%	0%	33% ↑	0%	0%	1%	0%
Top 2 - (heel) positief	91%	93%	85% ↓	97%	67%	89%	97%	92%	100%
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Tellen van de partijen by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?

Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
2 Negatief	2%	1%	3%	1%	33% ↑	5%	0%	3%	0%
3 Neutraal	8%	9%	12%	3%	0%	5%	4%	8%	0%
4 Positief	49%	47%	56%	39%	33%	53%	44%	49%	67%
5 Heel positief	40%	41%	29% ↓	56% ↑	33%	34%	51%	38%	33%
x N.v.t.	1%	2%	0%	1%	0%	3%	1%	0%	0%
Bottom 2 - (heel) negatief	2%	1%	3%	1%	33% ↑	5%	0%	4%	0%
Top 2 - (heel) positief	89%	88%	85%	95%	67%	87%	95%	87%	100%
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Sorteren op kandidaat by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?

Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	1%	0%	3% ↑	0%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	3%	1% ↓	12% ↑	5%	0%	0%	0%	1%	0%
4 Positief	16%	3% ↓	45% ↑	40% ↑	33%	3%	0% ↓	0% ↓	67% ↑
5 Heel positief	13%	5% ↓	26% ↑	44% ↑	33%	0% ↓	7%	4%	33%
x N.v.t.	67%	91% ↑	14% ↓	11% ↓	33%	97% ↑	93% ↑	94% ↑	0% ↓
Bottom 2 - (heel) negatief	1%	0%	4% ↑	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	29%	8% ↓	71% ↑	84% ↑	67%	3% ↓	7% ↓	4% ↓	100% ↑
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Tellen van de kandidaten by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	1%	0% ↓	4% ↑	2%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	4%	1% ↓	12% ↑	7%	33% ↑	0%	0%	1%	0%
4 Positief	18%	4% ↓	52% ↑	43% ↑	33%	3% ↓	1% ↓	0% ↓	67% ↑
5 Heel positief	14%	5% ↓	31% ↑	45% ↑	33%	0% ↓	7%	4% ↓	33%
x N.v.t.	63%	91% ↑	1% ↓	2% ↓	0% ↓	97% ↑	92% ↑	94% ↑	0% ↓
Bottom 2 - (heel) negatief	1%	0% ↓	4% ↑	2%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	32%	8% ↓	83% ↑	88% ↑	67%	3% ↓	8% ↓	4% ↓	100% ↑
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Inpakken en verzegelen van de stembiljetten by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	1% ↑	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	1%	1%	2%	3%	33% ↑	0%	0%	4%	0%
3 Neutraal	14%	13%	20% ↑	16%	0%	11%	5%	11%	17%
4 Positief	33%	30%	46% ↑	39%	33%	26%	19% ↓	24%	33%
5 Heel positief	21%	20%	22%	25%	0%	24%	12%	21%	50%
x N.v.t.	31%	36% ↑	8% ↓	17% ↓	33%	39%	64% ↑	39%	0%
Bottom 2 - (heel) negatief	2%	1% ↓	3%	3%	33% ↑	0%	0%	4%	0%
Top 2 - (heel) positief	54%	50%	68% ↑	64%	33%	50%	31% ↓	45%	83%
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Legen van de stembussen 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?

Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	1%	1%	1%	0%	50% ↑	6%	0%	2%	17% ↑
3 Neutraal	10%	9%	12%	8%	0%	13%	2%	16%	17%
4 Positief	37%	36%	41%	31%	50%	32%	37%	45%	33%
5 Heel positief	52%	54%	46%	61%	0%	48%	61%	38%	33%
Bottom 2 - (heel) negatief	1%	1%	1%	0%	50% ↑	6%	0%	2%	17% ↑
Top 2 - (heel) positief	89%	90%	87%	92%	50%	81%	98%	83%	67%
Column n	930	477	209	84	2	31	57	64	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Uitvouwen van de stembiljetten 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?

Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	1%	0% ↓	3% ↑	0%	0%	0%	1%	1%	0%
2 Negatief	7%	5%	12% ↑	0% ↓	33%	3%	1%	15% ↑	0%
3 Neutraal	15%	13%	25% ↑	11%	0%	11%	1% ↓	21%	17%
4 Positief	43%	49% ↑	35% ↓	40%	67%	50%	37%	39%	50%
5 Heel positief	34%	33%	26% ↓	49% ↑	0%	36%	59% ↑	23%	33%
Bottom 2 - (heel) negatief	7%	5% ↓	14% ↑	0% ↓	33%	3%	3%	17% ↑	0%
Top 2 - (heel) positief	77%	81% ↑	61% ↓	89% ↑	67%	86%	96% ↑	62% ↓	83%
Column n	1028	523	223	95	3	36	71	71	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Sorteren op partij 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?

Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	1%	1%	3%	0%	33% ↑	0%	0%	1%	0%
3 Neutraal	6%	6%	12% ↑	2%	0%	8%	3%	6%	0%
4 Positief	48%	47%	54%	41%	33%	51%	40%	51%	67%
5 Heel positief	44%	46%	31% ↓	56%	33%	41%	57%	41%	33%
Bottom 2 - (heel) negatief	1%	1%	3%	0%	33% ↑	0%	0%	1%	0%
Top 2 - (heel) positief	92%	93%	85% ↓	98%	67%	92%	97%	93%	100%
Column n	1031	523	223	94	3	37	75	70	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Tellen van de partijen 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?

Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
2 Negatief	2%	1%	3%	1%	33% ↑	5%	0%	3%	0%
3 Neutraal	9%	9%	12%	3%	0%	5%	4%	8%	0%
4 Positief	49%	48%	56%	39%	33%	54%	45%	49%	67%
5 Heel positief	40%	42%	29% ↓	56% ↑	33%	35%	51%	38%	33%
Bottom 2 - (heel) negatief	2%	1%	3%	1%	33% ↑	5%	0%	4%	0%
Top 2 - (heel) positief	90%	90%	85%	96%	67%	89%	96%	87%	100%
Column n	1028	519	224	94	3	37	74	71	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Sorteren op kandidaat 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?

Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	1%	2%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	2%	2%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	10%	7%	13%	6%	0%	0%	0%	25%	0%
4 Positief	47%	37%	52%	45%	50%	100%	0%	0%	67%
5 Heel positief	39%	52%	30% ↓	49%	50%	0%	100%	75%	33%
Bottom 2 - (heel) negatief	3%	4%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	87%	89%	82%	94%	100%	100%	100%	75%	100%
Column n	342	46	193	85	2	1	5	4	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Tellen van de kandidaten 2 by BANNER

In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?

Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	1%	2%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	3%	0%	4%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Neutraal	10%	10%	12%	8%	33%	0%	0%	25%	0%
4 Positief	48%	39%	53%	44%	33%	100%	17%	0%	67%
5 Heel positief	38%	49%	31% ↓	46%	33%	0%	83%	75%	33%
Bottom 2 - (heel) negatief	3%	2%	5%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) positief	86%	88%	84%	90%	67%	100%	100%	75%	100%
Column n	384	49	222	93	3	1	6	4	6

Hoe beoordeelt u het telproces? - Inpakken en verzegelen van de stembiljetten 2 by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
1 Heel negatief	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 Negatief	2%	1%	2%	4%	50% ↑	0%	0%	7%	0%
3 Neutraal	20%	20%	22%	19%	0%	17%	15%	19%	17%
4 Positief	48%	47%	51%	47%	50%	43%	52%	40%	33%
5 Heel positief	30%	31%	24%	30%	0%	39%	33%	35%	50%
Bottom 2 - (heel) negatief	2%	1%	3%	4%	50% ↑	0%	0%	7%	0%
Top 2 - (heel) positief	78%	79%	75%	77%	50%	83%	85%	74%	83%
Column n	720	335	205	79	2	23	27	43	6

Heeft u van tevoren instructie gehad over de manier waarop er geteld moest worden? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Ja	97%	98%	96%	100%	100%	89% ↓	95%	100%	100%
Nee	3%	2%	4%	0%	0%	11% ↑	5%	0%	0%
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

Voelde u zich tijdens het tellen voorbereid? by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Heel goed voorbereid	42%	43%	35%	44%	67%	47%	36%	54%	67%
Goed voorbereid	50%	51%	50%	51%	33%	50%	57%	44%	17%
Neutraal	7%	6%	13% ↑	5%	0%	3%	4%	3%	17%
Niet voorbereid	1%	0%	2%	0%	0%	0%	3%	0%	0%
Helemaal niet voorbereid	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (heel) goed voorbereid	92%	94%	85% ↓	95%	100%	97%	93%	97%	83%
Bottom 2 - (helemaal) niet voorbereid	1%	0%	2%	0%	0%	0%	3%	0%	0%
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: Het tellen van de stemmen is goed verlopen. by BANNER

		In welke gemeente was u bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezing stembureaulid of teller?							
Column %	Total	Breda	Dordrecht	Dronten	Heiloo	Land van Cuijk	Someren	Stichtse Vecht	Teylingen
Helemaal mee eens	73%	76%	67%	76%	100%	71%	72%	72%	83%
Mee eens	25%	24%	28%	24%	0%	26%	27%	27%	17%
Niet mee eens / niet mee oneens	1%	0%	3% ↑	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Mee oneens	1%	0%	1%	0%	0%	3%	1%	1%	0%
Helemaal mee oneens	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Top 2 - (helemaal) mee eens	98%	99%	95% ↓	100%	100%	97%	99%	99%	100%
Bottom 2 - (helemaal) mee oneens	1%	0%	2%	0%	0%	3%	1%	1%	0%
Column n	1039	527	224	95	3	38	75	71	6

U heeft in de weken voor de verkiezing uitleg en instructie gekregen over uw taken als stembureaulid. Op welke manier heeft u uitleg en instructie gekregen? - Anders, namelijk: by BANNER

Text	Total
Response 1	Voorzittersbijeenkomst op het stadskantoor
Response 2	een extra voorlichtingsbijeenkomst voor voorzitters stembureau
Response 3	Door deelname als voorzitter aan de TK2025, was de training ditmaal niet verplicht gesteld. Ik heb de belangrijkste punten uit de e-learning opnieuw doorgenomen
Response 4	mondelingen toelichting extra
Response 5	Ook via internet hoe in heel Nederland wordt gestemd en hoe belangrijk dat is!
Response 6	Instructiebijeenkomst op gemeentehuis
Response 7	Bijeenkomst met de voorzitters om naast de e-learning nog extra informatie te ontvangen en we de mogelijkheid krijgen om vragen te stellen.
Response 8	Aanwezig geweest bij een voorzitters bijeenkomst
Response 9	Doe dit al verschillende keren en naar aanleiding van aanwezigheid verkiezingen september was het niet nodig om e.learning opnieuw te doen.
Response 10	Uitleg en voorbeelden van andere stembureauleden.
Response 11	Bijeenkomst voorzitters.
Response 12	Had middagdienst en ben om 7 uur in de ochtend anderhalf uur naar het ochtendteam gegaan om mee te kijken
Response 13	Heldere presentatie tijdens voorzittersbijeenkomst
Response 14	E-learning en fysieke training bij vorige verkiezingen.
Response 15	+ Bijeenkomst voor voorzitters met presentatie en achterafaanlevering van een Q&A lijst
Response 16	presentatie van voorzittersbijeenkomst doorgenomen; in voorgaande jaren e-learnings gevolgd
Response 17	fysieke groepsbijeenkomst
Response 18	Ik was al geslaagd voor de cursus. Ik kijk wel of er wijzigingen zijn.
Response 19	Informatieavond
Response 20	Handleidingen/instructies in de vorm van een pdf
Response 21	Verschillende zaken opgezocht over stemmen bij ministerie binnenlandse zaken
Response 22	ik had nog voldoende kennis van eerdere bijeenkomsten en e learning voor de 2e Kamer
Response 23	Informatieavond voor voorzitters op het stadskantoor.
Response 24	Ook bijeenkomst Voorzitters
Response 25	Ik was niet in de gelegenheid om naar de fysieke bijeenkomst te gaan en heb de presentatie ontvsngen
Response 26	documenten bij de training en van de kiesraad
Response 27	Diverse punten zijn in een vergadering op het stadshuis met groep voorzitters besproken
Response 28	Voorlichtingsbijeenkomst bijgewoond
Response 29	Diverse mails van buro verkiezingen van fe gemeenteDordrecht
Response 30	Voorzittersbijeenkomst
Response 31	als voorzitter uitgenodigd door de gemeente voor een "voorlichtingsbijeenkomst voorzitters", zeer waardevol
Response 32	Online training eerder gevolgd. Nu belangrijkste punten nagelezen.
Response 33	diverse info gelezen
Response 34	Een training
Response 35	Infobijeenkomst
Response 36	Voorzittersbijeenkomst; fysieke instructie
Response 37	voorlichting bijgewoond, opleiding landelijke verkiezing was nog geldig
Response 38	Bij eerdere verkiezingen heb ik de e-learning gevolgd en een informatiebijeenkomst bijgewoond. Op basis hiervan en de opgedane ervaring, deze keer de e-learning nog een keer doorgelezen om het geheugen op te frissen.
Response 39	De training was niet nodig, omdat ik vorig jaar ook stembureau lid was. Toen heb ik de E learning gedaan, net als alle keren in de afgelopen 7 jaar.
Response 40	Mede via de mails van de gemeente kon ik verdere instructie volgen. handig ook als opfriscursus vlak voor de verkiezingsdag.
Response 41	De fysieke training was optioneel deze keer in verband met de tweede kamer verkiezingen die onlangs plaatsvonden.
Response 42	zelf de handleiding gezocht en gelezen
Response 43	Goede uitleg van de voorzitter
Response 44	De voorzitters zijn door het verkiezingsteam in een apart overleg nog een keer bij gepraat over (nieuwe) ontwikkelingen.
Response 45	via partner die al eerder stembureaulid is geweest
Response 46	voorzitters bijeenkomst
Response 47	Uitleg op het gemeentehuis over rol en verantwoordelijkheden vd voorzitter
Response 48	Vanwege mijn rol als voorzitter tijdens de Tweedekamerverkiezingen in 2025 hoefde ik geen e-Learning te volgen
Response 49	gezamenlijke instructie/informatie voor voorzitters over de wijzigingen/veranderingen bij deze verkiezing en informatie in relatie tot het telproces en het nieuwe PV.
Response 50	Voorzittersbijeenkomst bijgewoond.
Response 51	Bijeenkomst voor de voorzitters.
Response 52	Had die e-learning al in Oktober 2025 gedaan en daarvoor verschillende malen. Heb me ingelezen in de verandering. I pad gebruiken voor het VOR register middels scannen van alle stemkaarten.
Response 53	Naast de E-learning was er een bijeenkomst voor voorzitters met extra uitleg en instructie.

Heeft u nog opmerkingen of suggesties? - Ja, namelijk ... by BANNER

Text	Total
Response 1	Te grote vellen is niet te doen
Response 2	Er is geen andere manier om die lange biljetten afvte korten.
Response 3	Grootte van de stembiljetten van de laatste 2e kamer verkiezingen maakt het lastig. Nieuw formulier helpt, minder partijen ook
Response 4	de aanwezige voorzitters hebben de leiding en coördinatie. Als alle stemmentellers die opdrachten en volgorde opvolgen loop het proces prima. Dat was bij ons stembureau van toepassing en dat was prettig
Response 5	Doordat er in Heiloo maar 6 partijen meedoen waren de biljetten klein en dus prima te hanteren en te tellen. Bij de Tweede Kamerverkiezingen zijn de biljetten erg groot en onhandig dus ook lastiger met tellen. Als daar alleen de partijen op zouden staan en een aparte lijst met kandidaten in het stemhok waardoor de kiezer met bijv. een nummer de voorkeurstem kan uitbrengen kan er met een veel kleiner biljet volstaan worden.
Response 6	De voorzitters van het stembureau hebben duidelijke instructies gegeven voor het tellen. Het is storend als stembureauleden hierin hun eigen weg willen gaan. Alle lof voor de voorzitters

Response 7	Ik zat op een mobiel stembureau, zorg voor betere zichtbaarheid soms.
Response 8	Het kleinere formaat stembiljet zorgt voor aanzienlijk minder werk en levert minder fouten op in het gehele proces. Zowel stemmers als stembureauleden zijn heel blij met het kleinere formaat ten opzichte van de landelijke verkiezingen.
Response 9	kleinere lijsten maken gebruiken.
Response 10	Waren met het tellen en doorgeven aan de Gemeente het eerste klaar van alle stemlokalen in Someren. Doe al ruim 20 jaar mee als stembureaulid, waarvan zeker 10 keer als voorzitter
Response 11	Kleiner stembiljet
Response 12	Bij ons waren zowel de ochtend als middagvoorzitter ook telcoordinatoren. Zij mochten vanuit hun rol niet meetellen, maar daardoor stonden ze vaak niets te doen terwijl de overige 6 stembureauleden wel druk waren met tellen. Er waren ook geen extra tellers. Nu was dat ook niet nodig bij deze verkiezing, maar ik zou één voorzitter testcoordinator maken en de ander ook laten meetellen. Komt wat sympathieker over ook voor de rest.
Response 13	Landelijke verkiezingen ook een kleinere kandidaten lijst.
Response 14	Op elk stemburo een stoel op wielen voor stemmers welke via de scootmobiel/rollator binnenkomen. Zij kunnen dan uit de scootmobiel stappen of de rollator even opzij zetten en op de stoel plaatsnemen en met behulp van het stempersoneel aan de middelste stemhokje plaatsnemen.
Response 15	Kan dit stemmen tellen nu echt niet anders? Deze keer niet zo'n grote vellen (positief) vergeleken met de 2e kamer verkiezingen. Toch electronisch? We kunnen mensen naar de maan sturen en terug en het lukt ons niet om electronisch te stemmen. Dat gaat er bij mij niet in. De huidige manier van stemmen is n.m.m. ook kostbaar qua materiaal, kosten voor mensen, huren locaties e.d.
Response 16	Meer aandacht voor vorm stembiljet is wenselijk bij het proces van het tellen Meer informatie aan kiezer over bv het niet mee mogen nemen van een hond in het stemlokaal is ook wenselijk
Response 17	Ondanks dat we een goed team hadden blijft het toch een gesjouw met die formulieren. Ze zijn veel te groot daardoor wordt sorteren al lastig en dus zit een telfout ook in een klein hoekje. Met kleinere formulieren zou dit zo veel makkelijker gaan. Ze waren al iets kleiner dan tijdens de tweede kamer verkiezingen maar nog altijd vrij groot
Response 18	De ROS-check middels een ipad verliep niet vlekkeloos. Te vaak weigering lezen QR-code, dus verstoring proces. ROS-check stempassen handmatig uitgevoerd en later nogmaals poging op ipad, veelal geslaagd. Zodoende handmatige acties vermeden. Schoonmaken lens ipod gaf geen verbetering. Wellicht werkt een separate handscanner beter.
Response 19	Een aparte bak voor papier op het stemburo, daar veel mensen hun envelop en kandidatenlijst op het stemburo achter laten.
Response 20	De stembiljetten waren deze keer veel kleiner dan bij de landelijke verkiezingen, wat veel prettiger werken was!
Response 21	Bij ons bureau 66was niet zo druk met tellen waren wij heel snel klaar omdat wij genoeg tijd hadden om alles goed voor tenereiden
Response 22	Dit waren relatief kleine stembiljetten met relatief weinig partijen. Daardoor ging het wat makkelijker dan bij de vorige landelijke verkiezingen. Bij de landelijke verkiezingen had ik echt wel problemen bij het tellen vanwege de grootte van de biljetten. Hoe kleiner des te eenvoudiger!
Response 23	Heel fijn dat het stembiljet nu kleiner was dan bij de landelijke verkiezingen, maar de strakke vouwen op precies niet handige plekken maakte het uitvouwen en het tellen heel lastig.
Response 24	Het formaat van de stembiljetten was ideaal! Hierdoor ging het sorteer- & telproces een heel stuk aangenamer en sneller. Kreeg van mijn stembureauleden veel positieve reacties. En ook van de kiezers zelf tijdens het stemmen.
Response 25	De verlichting was erg slecht . Huif in Bavel . Is vorig jaar ook al doorgegeven maar niks mee gedaan door de gemeente
Response 26	Maak duidelijker wat het proces is om stembiljetten in kleinere bundeld te verdelen als er veel gestemd is op een partij.
Response 27	De combinatie van de ipad met het ROS werkte perfect op onze locatie. Ik heb wel de burgermeester op onze locatie gemist, had het wel leuk gevonden een bezoekje van Paul!
Response 28	Kleinere biljetten zijn fijn
Response 29	Vermijd de volgende keer kleine vouwwanden in de biljetten.
Response 30	De tafels die worden gebruikt zijn eigenlijk te laag om goed aan te werken. Je staat toch een tijd formulieren uit te vouwen en te sorteren wat voor een knap vermoeide rug zorgt. Bij deze verkiezing was het formulier lekker handzaam. Maar nog makkelijker zou het zijn om bij ingevouwen toestand aan 1 kant (meest logisch de rechterkant) een halve vouw te hebben zodat ze soepel uit elkaar te trekken zijn.
Response 31	Het telproces werkt heel goed. Vooral met goed voorbereide voorzitters en gefocuste tellers. Superefficient, was nog nooit zo snel klaar, alleen lijstniveau scheelt ook natuurlijk.
Response 32	Het tellen van de stembiljetten voor de GR2026 ging al een heel stuk makkelijker dan voor de TK2025, doordat het biljet kleiner was. Maakt enorm veel verschil in tijd!
Response 33	Bij scannen QR-code Ros achter de I-pad willen veel kiezers de stempas weer terugpakken vanwege de beweging naar hen toe. Heel begrijpelijk maar komt té vaak voor. Misschien kan er een opvouwbaar kartonnen scherm worden overwogen indien meerdere stembureaus dit melden als voor verbetering vatbaar?
Response 34	Ik merk dat het soepel verlopen van tellingen valt of staat met een goede voorzitter. Heb vaak geteld en zie veel verschil in kwaliteit
Response 35	Suggestie: Handhaaf dit klein formaat stembiljet. Ligt beter in de hand en telt makkelijker. Beter dan die grote stembiljetten.
Response 36	Met gebouwbeheerder overeenkomen dat stembureauleden koffie en thee mogen bereiden in de lokatie (Mariendal Breda)
Response 37	Het stembiljet had een klein extra randje wat geen volledige "vouw" was, waardoor het uitvouwen enigszins moeilijk ging.
Response 38	Het soort papier van de stembiljetten was prettig om te tellen.
Response 39	Zorg dat we in Nederland digitaal kunnen stemmen.
Response 40	Kleiner stembiljet zodat he makkelijker kan uitvouwen
Response 41	In het schoolgebouw hangt een slowup (ontruimingsmelding). In e-learning staat niets hierin vermeld ook de voorzitter - met ruime ervaring - wist ook niet wat er voor protocollen er gehandeld moet worden. Mogelijk kan dit voor volgend jaar meegenomen worden bij de verkiezingen Provinciale Staten.
Response 42	Het blijft in deze moderne tijd een zeer ouderwets en arbeidsintensief proces met de stembiljetten. Het stemmen op zich maar vooral ook het tellen is echt een klus.. Daarnaast zou de pauzeindeling anders kunnen voor de stembureauleden. Als je om 14.00 start en pas om.20.00 pauze hebt is dat te laat om iets te eten. Met ieder een half uurtje zou je dit kunnen ondervangen.
Response 43	Mensen met scootmobiel hebben meer moeite met invullen van het stembiljet. Ze moeten dan half uit hun mobiel komen terwijl ze dat niet altijd kunnen.
Response 44	We droegen als stembureau leden een groen hesje. Hier kwamen wel wat opmerkingen over. (CDA groen)
Response 45	Bij het uitvouwen was het kleine stukje aan de rechterzijde irritant bij het uitvouwen. Bij het verdelen van de stembiljetten bleven de stembiljetten vaak aan elkaar plakken. Hopleijk kunnen je hier iets mee (aandoen), Mvgr
Response 46	Het biljet had in Breda een kleine bouw aan de rechterzijde ter grootte van 1 lijst. Het was maar een paar centimeter, te klein om het biljet in één keer uit te vouwen.
Response 47	Het tellen van de stemmen ging nu veel soepeler dan bij de verkiezingen in oktober 2025. Dat kwam m.i. voornamelijk door 2 punten: (1) de stembiljetten waren handzamer en (2) vorige keer had niemand ervaring en nu had een heel deel van ons het al eens gedaan.
Response 48	hanteer zo klein mogelijke stembiljetten. Liefst biljetten die niet gevouwen hoeven te worden en een stembus die uitnodigt om je biljet ongevouwen te deponeren
Response 49	De tafels van de stembureau stonden te dicht bij de stem hokjes dit was om dat er spullen toch in de weg stonden dit hebben wij op gelost om de spullen op zij te schuiven .
Response 50	Kleinere stembiljetten en nog betere digitale ondersteuning.
Response 51	Tellen goed verlopen maar redelijk chaotisch vanwege het door elkaar heen lopen. Kan veel efficiënter zoals eerder ervaren bij landelijke verkiezingen.
Response 52	Bezetting van het stembureau met vijf leden ie te veel. Aanwezig om 07.00 uur met alle leden verstoort het hele verdere ochtendprogramma. O.a. kortere pauzes en de eerste shift vijf leden aanwezig. Overdreven!!

Response 53	De stembiljetten bij deze verkiezingen waren kleiner dan bij de 2e kamer verkiezingen. Dat was voor het tellen erg prettig!
Response 54	Laat gewoon op partij stemmen en de uitslag afhanken van de vooraf door de partijen opgestelde lijsten. Verder zou uitlezen van de papieren stemmen door een machine mogelijk moeten zijn. Dit gebeurd ook bij tentamens bij hogescholen en universiteiten. Er blijft dan nog steeds het fysieke papieren bewijs van de uitgebrachte stemmen die proefsgewijs handmatig geteld zou kunnen worden om het elektronische uitleesproces te controleren.
Response 55	Minder scherp papier.
Response 56	De stembiljetten nu waren fijn van formaat
Response 57	Het ophalen van de stembussen gebeurt door een bedrijf. Zou goed zijn wanneer degene die deze komen ophalen op een bepaalde manier kunnen identificeren. Nu zou het in theorie ook een willekeurig persoon of bedrijf kunnen zijn.
Response 58	De hoofdvoorzitter nam naar mijn idee te weinig regie bij het stemmentellen, waardoor dit een beetje rommelig verliep.
Response 59	Kleinere biljetten voorkomt telfouten
Response 60	De tafels zijn niet erg geschikt voor het tellen en de belasting op de rug is redelijk groot
Response 61	(stempel)kussentjes om je vingers te bevochtgen. nu steekt iedereen de vinger in de mond om vervolgens het papier aan te raken.
Response 62	De voorbereiding is een 10+. Ook als je kijkt naar alles wat er op het stembureau aanwezig is. In de koffer o.a. Zonde van al het papier dat later wordt weggegooid wordt.
Response 63	Stembiljetpapier dat minder glad is, waardoor je makkelijker kan tellen
Response 64	Ik vond het stembureau rommelig
Response 65	Laatste jaren veel verkiezingen geweest. De gehele e-learning telkens opnieuw doorlopen is vermoeiend. Zou fijner zijn om alleen de nieuwe dingen te zien
Response 66	Kleinere biljetten zijn veel handiger. Groot verschil tussen handelbaarheid biljetten van tweede kamer verkiezingen (veel te groot) en nu gemeenteraad. Nog kleiner met 1 keuze voor lijst en 1 keuze voor kandidaat zou nog beter zijn.
Response 67	Instructie is goed, maar voordat je voorzitter bent beter om eerst paar keer gewoon lid te zijn. Deze maal prettige mede- leden.
Response 68	Stembiljetten kleiner maken
Response 69	Bij het tellen per lijst, de stapel met even (of oneven):lijstnummers niet aan het begin van drie lange tafels leggen, maar in het midden ... Bijvoorbeeld: lijst nr 1 stapel, lijst nr 3 stapel, dan alle onevenlijstnummers, dan lijst nr 5 stapel en lijst nr 7 stapel etc. Dat werkte sneller
Response 70	Ik hoop dat de volgende verkiezingen weer zulke kleine lijsten zijn. Dat scheelt heel veel tijd met open vouwen en tellen
Response 71	Een klein stembiljet zou vele voordelen hebben bij het tellen
Response 72	Het tellen van de biljetten per 100 is niet handig, mensen raken de tel kwijt. Stembureaus ontwikkelen daarvoor verschillende strategieën, ik zou het logisch vinden als daar op alle bureaus hetzelfde mee omgegaan werd (bijv per 25 bundelen/stapelen)
Response 73	Kleinere stembiljetten scheelt veel tijd en maakt fouten bij het tellen kleiner
Response 74	Deze lijst logischer in elkaar zetten; ik was voorzitter en telleider en heb div trainingen gevolgd, maar kon daarover niets vermelden (bij strikteclezing van de vragen). Ofwel de vragenlijst is niet correct.
Response 75	Die nieuwe regeling waardoor iedereen tegelijk moest beginnen sloeg eigenlijk nergens op. Dan zit je je met vijf mensen in een stemlokaal waar het absoluut niet druk is en ook al was het wel druk geweest dan had het nog geen meerwaarde gehad. De informatie krijg je toch wel van de voorzitter. Ik, en ook mijn mede stembureau collega's, vonden het geen verbetering.
Response 76	Het formulier in Breda was kleiner. Op zich mooi. Maar met tellen was het kleine rand toch lastig. Als u snapt wat ik bedoel.
Response 77	het is ook mogelijk om te tellen met een standalone pc waarop een excel draait, zodat je alleen maar formulieren hoeft uit te vouwen en op partij te leggen. De rondtelling in de excel zorgt voor een uiteindelijke correcte telling. Dan hoef je de handelingen minder vaak te doen.
Response 78	Verschil e-learning/online training in deze enquête niet duidelijk
Response 79	Deze beoordeling is positief omdat ik zelf al op de hoogte was van het telproces, en wij bovendien minder dan 300 stemmen hoefden te tellen. We waren rond 22:00 al klaar met tellen, en hadden daarna nog een uur nodig voor het opruimen/oprollen en de andere administratie.
Response 80	Kleiner stembiljet
Response 81	Het noteren vd aantallen kandidaten p lijst lijkt dubbel, de turflijst en de in te vullen lijsten bij t procesverbaal, dat ook in tweevoud moet, eea is heel veel schrijfwerk voor de voorzitter
Response 82	Kleiner stembiljet ivm minder partijen is erg prettig met openvouwen en het op een tafel kwijt kunnen. Er zijn geen rest-stapels nodig geweest.
Response 83	Er is onduidelijkheid, wanneer een kind met een ouder mee het stemhokje in mag. Ik zou daar graag een duidelijke uitspraak over willen hebben.
Response 84	Het zou prettig zijn dat je niet zelf hoeft te zorgen voor koffie e.d.
Response 85	De nummers van de kandidaten op de stemlijst vond ik best klein.
Response 86	4 stembureau leden per dagdeel is best veel. Om de concentratie vast te houden bij deze verwachte lage opkomst was 3 genoeg geweest. Kun je ook een beetje besparen op de kosten.
Response 87	Er zou een soort van screening moeten plaatsvinden van de stembureau leden. Sommige zijn al echt te oud hiervoor of van laag IQ
Response 88	Misschien toch het telproces meer digitaliseren, er moet teveel met de hand gebeuren. Daarnaast is het zaak dat er genoeg tafels o.i.d. aanwezig is om de stembiljetten op te kunnen leggen. Op de vloer vind ik geen optie, ARBO technisch ook niet verantwoordt
Response 89	Sommige gemeenten doen een proef met een kleiner stembiljet, dat zou erg helpen denk ik.
Response 90	Het eindproces van het invullen van de formulieren verliep erg traag, omdat 1 voorzitter dat niet zo efficient uitvoerde. De tellers hebben een halfuur zitten wachten tot hij klaar was. De vorige keer verliep dat beter en sneller omdat vz 1 dat samen met vz 2 deed...en was iedereen tegelijk klaar.
Response 91	Misschien is het hier niet de plaats, maar het stemlokaal (Dordrecht 055) was ver weggestopt in een hotel. Veel kiezers zijn slecht ter been en vonden het erg ver lopen. De volgende keer zou dit stembureau vanaf de weg/parkeerplaats beter toegankelijk moeten zijn.
Response 92	Het is heel handig om gedurende de dag het aantal ingenomen stempassen en volmachten te turven. Oftewel per stuk. Op dit moment moet dit op een los papier. Jullie zouden hiervoor een aparte tellijst kunnen ontwikkelen, naast de huidige tellijst waarop we het aantal bundels van 25 ingenomen stempassen of volmachten bijhouden. Het steambureaulid dat de biljetten uitdeelt houdt deze tellijst bij. Iedere keer als een bundel van 25 wordt gemaakt telt een ander stembureaulid of de bundel inderdaad 25
Response 93	de stembiljetten altijd deze grote houden schelt veel tijd
Response 94	de e-learning die verplicht is, is heel duidelijk en bereid je goed voor. Het filmpje over het stemmen tellen is heel duidelijk en bereid je goed voor
Response 95	vereenvoudig het stembiljet door het kleiner te maken en niets meer openvouwen(volgens mij is er nu genoeg proef gedraaid). Verder het telformulier is een DRAAK van een formulier, vereenvoudig dit svp. En zorg per gemeente dat vooraf bekende gegevens al ingevuld zijn op de diverse formulieren en het PV(mag van mij bv ook digitaal het pv invullen). Als voorzitter zit je het nona te schrijven, vaak dubbel. Sla bij het tellen even en oneven over, ga direct naar per partij stemmen, desnoods met dub
Response 96	Ik vind dat enorme stembiljet (hoewel het kleiner was dan bij de TK-verkiezingen) echt niet meer van deze tijd.
Response 97	De voorzitter van ons stembureau had een goede coordinerende rol, waardoor de leden zich goed op hun taken konden focussen. Dat werkte goed.
Response 98	Tijdens het tellen werden de verkiezingshokjes verwijderd. Dat was storend en werkt fouten in de hand.
Response 99	Compact formulier
Response 100	de stembiljetten op A4 formaat zouden het tellen vergemakkelijken. Naar ik meen is er elders in Nederland een proef gedraaid met dit formaat. Bovenste helft de partijen met naam op het biljet en de onderste helft gewoon hokjes met nummers. op een aparte lijst kan dan de kiezer zien wie op welke plaats staat van de partij die hij/zij kiest. groot voordeel is ook dat het papiergebruik drastich beperkt wordt en dat is beter voor het milieu,
Response 101	Stembiljet moet niet groter worden, dit was nog net te doen(13partijen). Voor de2 kamerverkiezingen graag een ander stembiljet.
Response 102	Duidelijke afwisseling voor stembureauleden onderling

Response 103	Kleinere stembiljetten
Response 104	De stembiljetten kleven soms aan elkaar waardoor je goed moet opletten. Is er daarvoor een hulpmiddeltje beschikbaar?
Response 105	De verkiezingen app deugde van geen kanten !! 14 x code aangevraagd en niet in te komen. De 15x lukte het. De rest van de dag er ook iedere uit gegooid
Response 106	is het geen idee dat er niet een speciale telploeg komt want je zit er toch al een tijd en dan ben je toch minder alert. Daarnaast kun je ook stembureauleden meerdere taken geven (controle ID en 'zwarte lijst") , uitreiken stembiljet en nummer erop zetten
Response 107	Beter uitgewerkt plan op telfouten te voorkomen, bijv stapels van 25 stuks en die eerst controleren. Bij de "grotere" stapels >75stemmen was hertelling (hetzelfde moment) nodig
Response 108	Zoeken naar een digitale vorm van stemmen en / of tellen
Response 109	Door beperkt aantal partijen een behapbaarder stembiljet.
Response 110	Ik heb gemerkt dat voorzitters soms onvoldoende voorbereid zijn op hun rol en daarbij de procedures vrij losjes interpreteren. Het zou goed zijn als iemand eerst een paar keer als stembureaulid heeft meegedraaid voordat hij/zij voorzitter wordt. Het lijkt soms een beetje als een 'extra betaald' luizenbaantje te worden opgepakt, terwijl ik denk dat het juist de belangrijkste rol binnen het stembureau is.
Response 111	Maak de stemformulieren nou eindelijk eens handzamer !!! Behangrollen kunnen echt niet meer en werken fouten en vertraging in de hand
Response 112	Kleinere stembiljetten.
Response 113	De stembiljetten zijn veel te groot. Dit maakt het tellen gecompliceerd. Hier zou echt verandering in moeten komen
Response 114	Het tellen op persoon uitstellen tot de dag erna omdat iedereen bekaf is en er dan sneller fouten worden gemaakt. PLus het feit dat het soms erg laat wordt. twee uur of half drie geen uitzondering.
Response 115	scannen van de stempas leverde ander aantal stempassen op dan daadwerkelijk aanwezig was, dit was heel vreemd. Wij hadden het idee dat dit kwam doordat sommige mensen hun stempas probeerde aan te bieden aan de stembureaulid dat stempas scande. Hij kreeg ook een foutmelding die lastig op te lossen was waardoor het mogelijk ook veroorzaakt is. Aantal stempassen en aantal stembiljetten was wel gelijk
Response 116	opnemen, na oneven en even resultaat, per partij stapels worden gemaakt van 50 of 100 stuks waarbij om elke 10 stuks haaks op elkaar komen te liggen. Waardoor er gemakkelijker opnieuw of tweede keer geteld kan worden
Response 117	doorzetten met 'verkleinen stembiljet'. zijn er digitale mogelijkheden van stemmen.
Response 118	Zo snel mogelijk digitaal stemmen of in ieder geval een stembiljet vaan max 1 a4 maken. Ik weet dat ermee wordr getest. Versnel dit testen want de huidige werkwijze is bizar. Papierverspilling en onnodig veel arbeid
Response 119	het GR stembiljet was goed hanteerbaar. Het TK stembiljet was nauwelijks hanteerbaar. Mijn stembureau had voor 50% meer stembiljetten bij de TK verkiezingen meer dan de dubbele tijd nodig! En dan wordt het laaaat! DUS: in ieder geval bij TK verkiezingen "karakteristiek" qua aantal partijen en aantal verkiesbaren svp het verkorte biljet zsm invoeren.
Response 120	Beter afstemmen ochtend- en middagvoorzitter.
Response 121	Kleinere stembiljetten
Response 122	Ben benieuwd naar de ervaringen met proef kleiner stembiljet.
Response 123	andere biljtetten, tafels zijn niet of nauwelijks groot genoeg (of de aanwezige ruimte)
Response 124	Naambordjes voor stembureaumedewerkers
Response 125	Om het uitvouwen van de stemformulieren wat gemakkelijker te maken zou een andere vouwmethode misschien tot een oplossing kunnen leiden ; het is soms wel peuteren om de stemformulieren uit te vouwen
Response 126	Handzame stembiljetten hebben een zeer positieve uitwerking op snelheid en juistheid van het stemproces. In oktober bij de 2e kamerverkiezingen waren de stembiljetten onhandelbaar door de vele partijen en kandidaten per partij. Dit zorgt voor vertraging in het tellen (met name het uitvouwen en sorteren). Uiteindelijk levert het ook minder zorgvuldigheid bij de tellers op, door vermoeidheid en gebrek aan concentratie. Bij de gemeenteraadsverkiezing was het biljet in onze gemeente veel handzamer e
Response 127	Korte pauzes. Mijn ervaring is dat eerste pauze in de late dienst te vroeg en te lang is
Response 128	Ik blijf roepen dat ik vind dat de voorzitters en bureauleden een keer de dag erna mee moeten maken om te weten wat er gebeurd. Er wordt soms zo slordig mee omgegaan waardoor je op de daadwerkelijke teldag tegen problemen aanloopt.
Response 129	De biljetten plakken nogal aan elkaar. Ander papier?
Response 130	2 stemlokalen op dezelfde locatie
Response 131	Sorteren en tellen op lijstnummer verliep wat anders dan dat ik gewend was bij diverse andere verkiezingen. Enigzins verwarrend, mede (enigzins) veroorzaakt (althans mijn inziens) door het grote aantal medewerkers die er na 21:00uur bij kwamen om te helpen.
Response 132	Het stembiljet dat de mensen thuis kregen week qua lay out af van het stembiljet op het bureau. Sommige mensen hadden hierdoor moeite en dus stress om de juiste partij en kandidaat te vinden.
Response 133	Stembiljetten zijn enorm groot, viel deze keer iets mee. Geen geschikte tafels om te tellen (we zaten in een gymzaal, dus van kasten, banken en matten " tafels " moeten bouwen.
Response 134	De stembiljetten "plakken" als ze op een stapel liggen. Een ruw hoekje bovenin zou helpen
Response 135	De meeste stemlokalen zijn onvoldoende ingericht om nauwkeurig en rustig te kunnen tellen. Vooral ruimtegebrek en tafels/stoelen. Dit werkt telfouten in de hand.
Response 136	Het opdelen van grote stapels zorgde voor veel verwarring bij het tellen en daardoor zijn er fouten gemaakt
Response 137	Te groot stemformulier en andere vorm zou wenselijke zij
Response 138	Kiezers met dementie mogen niet worden geholpen in het stemhokje. Over het algemeen komt een kiezer met dementie samen met de partner naar het stembureau. Je ziet al vaak bij binnenkomst dat je te maken hebt met een kiezer met dementie. Heel vaak gaat de partner samen met de "zieke" kiezer het stemhokje in. Dit mag je niet toestaan. Je ziet dan heel vaak het onvermogen van de niet zieke kiezer. Ga de discussie landelijk eens voeren hier een andere regels voor te maken. De begeleider mag niet
Response 139	biljetten hadden een goed formaat (beter te tellen en neerleggen) en een goede "schnitt" dus de vouwvorm bleef goed behouden dus goed te tellen. Papier geeft veel was vrij en na verloop van tijd gaan de vingers "glijden" van het papier en dus telfouten, Is het een idee om rubber vingers (soort vingercondoom) uit te delen voor de tellers of een sponsbadje dat men vroeger had om postzegels te bevochtigen. Honderden biljetten tellen is niet bevorderlijk voor de huid van de vingers, maar ik ben al l
Response 140	Het stembureau was in een hall van de kerk, het was voor iedereen te koud en te donker. Omdat het licht slecht was was het Lastig id's te lezen
Response 141	de stembiljetten zijn erg groot die zouden wel wat kleinder kunnen en misschien wat minder partijen. de kleinde partijen hebben toch geen stemmen of 1 tot 3. In het stemburo waar ik zat
Response 142	De afbeeldingen en teksten daarbij van de telformulieren waren op mijn desktop slecht te lezen. Vergroten hielp niet als gevolg van de onscherpe foto's.
Response 143	Kleiner stembiljet, scheelt enorm benzine bij tellen.
Response 144	Ik vond het niet nodig dat alles leden aan het begin aanwezig moesten zijn. De voorzitter heeft alle telefoonnummers dus als er nood aan de man is kan ze leden bereiken
Response 145	Stembiljet is erg groot. De te kiezen personen per partij maximeren tot 1 rij op het stembiljet. Dan worden de stembiljetten smaller.
Response 146	Het nog kleiner maken indien mogelijk van de formulieren
Response 147	Kleinere stembiljetten
Response 148	Misschien is het beter als er nieuwe mensen komen om te tellen ipv de mensen die overdag op het stembureau hebben gewerkt. Als het druk is geweest kunnen de stembureau medewerkers moe zijn en kunnen er sneller fouten worden gemaakt.
Response 149	De ruimte had wat warmer mogen zijn. Het was steenkoud
Response 150	De e-learning zou korter kunnen worden gemaakt met betere voorbeelden wat wel en niet belangrijk is om op te letten.
Response 151	Dat op de stempas het duidelijker (groter en fellere kleur) aangegeven dient te worden dat er bij machtigingen ook identiteitsbewijs of kopie ervan dient te worden meegenomen. EN dat er getekend dient te worden

Response 152	Het begin van de tellingen. De voorzitter (of in de e-learning) mag aan het beging daarvan best nogmaals het belang van goede tellingen benadrukken. De tellingen zijn, ik spreek uit 25 á 30 jaar ervaring, een intensief proces waarbij uiterste concentratie en rust in de tel lokaliteit gewenst is. Althans voor de meeste tellers. Ook gaat het net niet om "wie het eerst" is. Haastige spoed is zelden goed, ook al heb je al vele malen geteld. (ik heb overigens hoge verwachtingen van het nieuwe co
Response 153	De stembiljetten zijn precies dubbel gevouwen. Als één zijde net iets langer zou zijn als de andere zijde, zijn ze veel beter beet te pakken en uit te vouwen. Tip van een expert uit de drukkerijwereld.
Response 154	Er waren smiddags 4 stembureauleden en een voorzitter. Dat is 2 mensen teveel !
Response 155	Op mijn stembureau waren er onvoldoende (lees: 1) tafels beschikbaar om te tellen. We moesten zelf de zgn. podiumtafels (ik zat in een theatertje) in elkaar zetten, en daar waren er te weinig van en die waren niet goed op hoogte af te stellen. Heel jammer en vervelend!
Response 156	De achterkant van het formulier heeft wel een indicatie voor boven en onder (boven een streep) maar niet voor vouwkant en te-openen kant. Door die ook te markeren, kan je (bij wat slechter zicht) meteen zien aan welke kant je het formuler open moet vouwen
Response 157	Voer de Vox-telmethode en het kleinere stembiljet landelijk in!
Response 158	Kleinere stembiljetten. Scheelt tijd met uitvouwen en makkelijker nette stapels maken.
Response 159	Kleinere biljetten
Response 160	Probeer ook jongere mensen te interesseren voor het stembureau lidmaatschap. Ik heb de indruk dat de senioren veruit in de meerderheid zijn. Ook voor bv studenten een leuke ervaring!
Response 161	E-learning mag wel wat duidelijker zaten soms tegenstrijdigheden in. Verder wel goed alleen zakt het ook weer een beetje weg zodra de verkiezingen er zijn. Daarom was ik minder goed voorbereid op het tellen en had ik zoiets van oja hoe zat het ook alweer. Ik mis ook wel extra aandacht voor bijv. stempassen van een andere gemeente dat dat niet kan bij de Gemeenteraadsverkiezingen.
Response 162	Het tellen van de stemmen is redelijk foutgevoelig. Er kwam bij ons meerdere keren een ander getal uit. Dit was vooral zo bij de partijen met veel stemmen.
Response 163	De ochtendploeg was goed ingewerkt, ivm wat kortere pauzes in eigen dorp ook een pluspunt, heel goed samengewerkt, alles verliep heel vlot. Mijn verzoek is het in het vervolg mogelijk om met dezelfde groep weer op hetzelfde stembureau te fungeren/zitten.
Response 164	Kleiner stembiljet werkt erg plezierig bij tellen
Response 165	De locatie als stembureaulid was bizar koud. Betreft stadhuis locatie 1 in Dordrecht.
Response 166	Middagploeg starten om 14.00 uur, maar wel 1,5 uur pauze inlassen. 1 uur was echt tekort. Je moet naar huis, terug, dat kost je al 20-25 min. Als je even snel een tosti wilt maken. opeten, opfrissen en tandenpoetsen, dat is 1 uur echt een geren en gevlieg. Dat was voorheen beter geregeld.
Response 167	Stembureau was erg koud eigenlijk niet te doen
Response 168	Als je voorkeurstemmen telt, dat dan in rustige ruimte, zonder dat overige mensen langs kunnen komen (storen)
Response 169	De app gaf een paar keer onterecht aan dat een stempas al eerder gescand was. Na uitloggen en herstarten van de app was het probleem verholpen, maar het een punt van aandacht voor een volgende keer.
Response 170	De voorzitter van de avond geeft in Breda (formeel) leiding aan het telproces. Deze deed dat nauwelijks, ook niet nadat ik hulp heb aangeboden. Gevolg is dat de tellers zomaar wat deden en er veel 'gedoe' was, en er vaak niet met twee paar ogen gecontroleerd werd. Ik kan daarom ook geen verantwoordelijkheid voelen voor het resultaat.
Response 171	het viel mij als voorzitter op, dat oudgedienden de instructies van de VOX telmethode niet volgen. Zo wilde ze een shortcut nemen door de stap van uitvouwen => even/oneven combineren met de stap van gelijk op lijstnummer leggen. Het argument was, dat is sneller. Terwijl dat volgens mij onjuist is. Het kostte mij als voorzitter veel overtuigingskracht om de VOX telmethode toch te doen zoals is voorgeschreven. Verder viel me op, dat de mensen niet doorhebben, hoe op de telstraten de bordjes EVEN/O
Response 172	Hoewel ik de werkzaamheden niet zelf heb uitgevoerd.....duurde de controle ná het tellen van de stemmen op kandidaatniveau wel heel erg lang. Geen idee wat de oorzaak was maar m.i. verdient dit deel opnieuw procesmatig bekeken te worden. Ben geen bemoeial maar mogelijk is dit een tip.
Response 173	Ja, we hadden een goed team, met een goede relationele sfeer en respect, waardoor mede een goede samenwerking was zowel overdag als 's avonds.
Response 174	Kleiner formulier was heel prettig, maar moeilijk uit te vouwen.
Response 175	Stembiljet had een klein flapje rechts, niet handig met uitvouwen. Kijken of minder vouwen mogelijk is
Response 176	De vellen waren van de gemeentelijke verkiezingen gelukkig kleiner als van landelijke in oktober doch zou het prettig zijn wanneer de stembiljetten nog iets kleiner genaakt konden worden.
Response 177	Hoorde dat in de gemeente Goes een alternatief stembiljet is getest. Ik ben benieuwd naar de bevindingen.
Response 178	Soepele regels mbt mensen die slecht ter been zijn of een beperking hebben. Ze stemmen zelf maar moeten wel begeleid worden tot het stemhok. Dit schept onduidelijkheid bij mede stemmers en leden van het stembureau. Ik begrijp dat als ze een pas aanvragen er al zoveel duidelijkheid is. Kan dit misschien ook bij de stem flyer info.... of zoiets... 2. iemand die gestemd heeft en binnen 5 minuten komt met een volmacht van zijn vrouw zou eigenlijk gewaardeerd moeten worden dat de stem niet verloren g
Response 179	Graag in de uitleg de instructie met keuzes van de ROS check op de Ipad. Nu nergens te vinden. Dus scan volmacht: keuze 1. Onderhands.(met ROS check) 2. Volmacht
Response 180	De voorzitter moet eerst een kladversie en daarna een definitieve versie van het proces verbaal opstellen. Dat kost veel tijd. Op dat moment is het al laat op de avond of zelfs nacht en willen de leden van het stembureau na een lange dag graag naar huis. Ze wachten gelaten, terwijl de voorzitter 'onder hoogspanning' het definitieve proces verbaal invult. Deze situatie is voor niemand fijn. Vervolgens wordt het proces verbaal bij het afleveren van de koffers op het Stadskantoor door ambtenaren v
Response 181	Stembiljet voor en achter bedrukken. Wordt het stembiljet de helft kleiner.
Response 182	De paketten aan het einde kon wat vlotter. Etiketten, adressering vooraf klaarmaken Goed gereedschap voor het brede plakband af te "scheuren".
Response 183	Bij t tellen vd stembiljetten per partij..... (zeker met grote stapels) tel er telkens 10 en vouw die dubbel. Beter als je de telefoon kwijt raakt en als er een verschil zit .... is t sneller gevonden
Response 184	Het stembiljet mag compacter worden
Response 185	Het tellen is een tijdrovende kwestie...zou fijn zijn als de formulieren kleiner zouden kunnen
Response 186	Dit jaar waren de stembiljetten een stuk kleiner (slechts 12 partijen) en dat was al een stuk makkelijker en hanteerbaarder. Ik kan me voorstellen dat een nog kleiner stembiljet heel erg prettig werkt om goed te kunnen tellen.
Response 187	Gezien deze enquête ook over de vernieuwde stembiljetten gaat waarbij twee bolletjes gekleurd moeten worden. Ik denk dat als mensen twee bolletjes moeten kleuren dat het voor de ouderen mensen een stuk fout gevoeliger wordt en ook meer ongeldige stemmen gaat opleveren. Dit formulier is heel overzichtelijk en het is duidelijk met tellen bij welke partij de kandidaat hoord waarbij gestemd is. Door de grote van de biljetten blijf je goed controleren.
Response 188	Als voorzitter de e-Learning, fysieke bijeenkomst, dag ervoor koffer ophalen èn na afloop naar stadhuis is veel en onevenredig met andere stembureauleden. Hoor herhaaldelijk van stembureauleden dat dit een reden is om geen voorzitter te willen zijn.
Response 189	Alles was prima geregeld!!
Response 190	Het tellen van de stemmen kost veel tijd vooral bij een hoge opkomst. Het kan tot diep in de nacht duren. Er zouden daarom meer tellers moeten zijn. In ieder geval bij een dubbele verkiezing! Of het tellen op naam van de kandidaten zou een dag later moeten plaatsvinden.
Response 191	Ik weet niet of het mogelijk is, maar het tellen van de stemmen word vertraagd omdat de papiertjes aan elkaar blijven plakken. Het kost soms best wel wat moeite en tijd om ze uit elkaar te halen. Dat was eigenlijk het enige euvel.
Response 192	Omdat een aantal leden van het stembureau ervaring in tellen had, gingen ze aan de slag zonder even te checken of dat voor iedereen akkoord was. Dat gold ook voor de middagvoorzitter, de ochtendvoorzitter deed dat voor de eerste keer en gaf zich dus ook over aan de ervaringen van de leden. Het was een makkelijk stembureau (geen blanco ongeldige stemmen of andere problemen), mocht dat wel het geval zijn, dan kan het tellen ongestructureerd verlopen. Een van de voorzitters mag zich wat mij betreft
Response 193	Het stembiljet had een 3 of 4 vouwen maar bij de laatste vouw bleef een papier randje van ongeveer 3 cm over en dat maakte het uit elkaar vouwen van het biljet af en toe lastig. Het was handiger geweest als dit bv 10 cm was geweest.
Response 194	Nieuwe leden even e tra instructie geven op d'r dag zelf. D'r e lesrning maak jr al.brst voortijdig en zakken zaken weg.

Response 195	gebaseerd op mijn ervaring is het ideale aantal stemmen per bureau ergens tussen de 1000 en de 1500. Minder en men verveelt zich gedurende de dag, meer en het tellen duurt tot te ver in de nacht met alle problemen van dien.
Response 196	Route naar stembureau Avans was slecht aangegeven.
Response 197	Graag dit formaat stembiljetten aanhouden, vorige verkiezingen was er bijna niet mee te werken en de ruimte werd te klein.
Response 198	Met 5 stembureaul3den (inckusief) aanwezig op ochtenddienst. Naar mijn mening kan dft met 3 of 4.
Response 199	Zo snel als mogelijk naar een kleiner stembiljet. Zeker bij volgende Tweede Kamer verkiezingen!
Response 200	De stembiljetten waren zo gevouwen dat er een laatste klein randje ook een vouw kreeg. Probeer de biljetten zo te vouwen dat dat in gelijke delen gebeurt.
Response 201	Ik zat op een " klein stembureau ". (ongeveer 300)
Response 202	servercapaciteit van de app op orde brengen. Of hadden we inmenging van buitenaf??
Response 203	Ik vond de grootte van de letters en de rondjes op het stembiljet best klein. Je moest daarom soms goed zoeken naar het rood ingekleurde bolletje. Aan de andere kant, snap ik dat dit stembiljet nodig is bij dit aantal kandidaten.
Response 204	Deze keer hadden we voorzitters die wisten wat ze moesten doen, dus ging het invullen van de formulieren en tablet erg soepel (na het tellen). Andere keren heb ik voorzitters gehad die dit niet zo goed wisten, moeite hadden met het gebruik van de tablet etcetera, waardoor het langer duurde voordat we echt helemaal klaar waren. Misschien toch nog een idee om de voorzitters hier goed op voor te bereiden.
Response 205	De chaufeurs minder laten ryden kosten besparend
Response 206	Er is een handleiding 'instructie voor stembureauleden' over uw taken als stembureaulid. Heeft u deze handleiding gelezen? Deze vraag is onduidelijk. Op het stembureau heb ik wel een duidelijke werkwijze zien liggen maar voor de verkiezingen heb ik m niet ontvangen.
Response 207	Mogelijk kan er in de e- learning meer aandacht worden geschonken aan de representieve attitude van de vrijwilligers. Ze zijn tenslotte het visitekaartje van de gemeente.
Response 208	Het uiterlijk van de stembussen: ouders nemen hun kinderen mee en geven uitleg over het belang van het kiezen. Vervolgens moet het zeer belangrijke formulier in...een kliko worden gedaan. Verwarrend voor kinderen.
Response 209	de e-learning bestaat uit heel veel vragen "mag dit, mag dat". Ik heb meer behoefte aan een duidelijke instructie: op een ID kaart controleert u hier en hier; op een paspoort controleert u hier en hier enz.
Response 210	Sommige voorzitters mogen wel wat flexibeler worden. Zij willen alles volgens de beschreven regels doen en hier niet van afwijken. Ze luisteren niet naar de andere leden, die soms andere/zelfs betere ervaringen hebben opgedaan in de loop der jaren. En dat is jammer.
Response 211	Agfgelopen woensdag was de start met 5 pers, wat overbodig was en de pauze was maar 1 uur en dat vond ik te kort
Response 212	Ons stembureau was eigenlijk te klein en vooral heel rommelig. Voor personen met een rollator wat lastig en die waren er veel in onze wijk
Response 213	Ondanks de uitdaging van het electronisch goed veiligstellen, lijkt het mij in deze tijd veel beter/sneller/veiliger moet kunnen als we van fysiek naar electronisch gaan. Geef zonodig DigiD meer een hoofdrol bij het stemproces.
Response 214	Digitaal steunsysteem invoeren. Verhogen van de vergoeding
Response 215	De verrassing doos met lekkers kan beter overdag weggezet worden, na 9 uur heb je het te druk met tellen en wil ook iedereen zo snel mogelijk naar huis.
Response 216	Iedereen verplichten de telcursus te doen. Omdat bijna iedereen eigen gebruiken heeft bij het tellen (met name de ouderen), want 'ik heb het altijd zo gedaan' of 'het is veel handiger zo'. Dat zorgt voor veel onrust en rommeligheid bij het tellen. Het verstoort het telproces en de sfeer. De verplichte cursus zou voor veel meer duidelijkheid zorgen en een betere telling.
Response 217	stoelen waren we op moesten zitten bezorgden ons rugpijn,meer aandacht voor goede stoelen s.v.p.
Response 218	In het kader van (het beperken van) fysieke arbeidsbelasting goed om adequate maatregelen te treffen.
Response 219	Het formaat van het stembiljet verkleinen.
Response 220	Probeer eens via de digi D te laten stemmen. Alles gaat digitaal behalve dit
Response 221	Dit keer waren de formulieren minder groot, maar de Tweede kamer verkiezingen waren niet te doen. Veel te groot, onhandig uitvouwen en heel veel ruimte nodig.
Response 222	De stembiljetten bij de 2e Kamerverkiezingen zij niet hanteerbaar. Dit is van toepassing bij het tellen (veel te groot) maar ook voor de mensen die het biljet in de bus moeten doen. Kortom zo gauw mogelijk met alle gemeenten naar het nieuwe proefstembiljet. Een duidelijke uitleg van de gemeenten richting de burger zal zeker het probleem van het percentage ongeldig verkleinen.
Response 223	Bus niet op de grond legen... Al die bouwvakkersdecollitee,s... ;-)
Response 224	Er mist in de e-learning een stukje over de verschillende legitimatievormen die je kunt tegenkomen. Er wordt namelijk vooral ingegaan op nederlandse legitimatievormen maar niet op andere manieren. Wanneer je in een stembureau zit waar veel nationaliteiten passeren kom je ook in aanraking met diverse europese en niet-europese legitimatiebewijzen waar we meerdere keren twijfels over hadden. Hier zou wat mij betreft wel iets meer aandacht aan besteed mogen worden in de e-learning.
Response 225	het stemmen per computer mag wat mij betreft weer ingevoerd worden.
Response 226	Uitleg over tellen kan beter: Nu waren er toch mensen die een andere methode hanteren waardoor er toch een vorm van chaos ontstond
Response 227	Zeg tegen de voorzitter(s) dat ze heel duidelijk aan moeten geven hoe ze het hebben willen. Nu waren er 2 groepen die beide anders telden.
Response 228	Voeg ook het gebruik van digitale middelen als de tablet toe aan de voorbereidingen. Voor sommige stembureauleden was het gebruik verwarrend bij het afhandelen van onderhandse volmachten.
Response 229	Of het tellen van de stemmen op kandidaat op woensdagavond of pas op donderdag gewenst is, hangt wat mij betreft af van het opkomstpercentage. Bij de gemeenteraadsverkiezingen is alles tellen op woensdagavond prima te doen.
Response 230	Posities lijsten aanpassen naar hoeveelheid stemmen. Dus bv bij "even"' lijst 2 en 6 naast verdeler, ipv 2 en 4 als 6 veel groter is dan 4 qua stemmen. Scheelt heel veel tijd!!
Response 231	Bij ons in de Gemeente Land van Cuijk deden deze keer 10 partijen mee. Dus het stem formulier was een klein makkelijk hanteerbaar / uitvouwbaar formaat, en dat maakt het tellen heel makkelijk.(geen stress)
Response 232	Reeds vele verkiezingen op een stembureau gezeten! Als je het dan nog niet weet dan leer je het nooit!! Dus elke keer weer die e-learning doen, kost veel te veel tijd!! De grootste ergenis is de grootte van de stembiljetten (als bouwtekeningen), onvoorstelbaar is deze tijd van computers etc. etc.!! Los van de vergoeding waar via IB nog belasting over betaald wordt. Kortom tijd om te stoppen als stembureaulid!!
Response 233	Kleinere biljetten verkleinen kans op fouten en maken sneller tellen mogelijk. Nog beter, terug naar de stemcomputer.
Response 234	Er was 1 oudere man die 's avonds mee kwam tellen. Ik zou aan de leeftijd van stembureau medewerkers en tellers een max leeftijd hangen.
Response 235	Dat de voorzitter niet gaat zitten praten!
Response 236	In Dordrecht wordt nadat de stembureaus dicht zijn geteld. Maar omdat je al een (gedeelte van de) dag bezig bent geweest is het tellen best zwaar. Je bent dan niet zo scherp meer. Zeker bij een landelijke verkiezing. De volgende dag tellen is volgens mij beter.
Response 237	De iPad werkte erg prettig, misschien goed om duidelijkere instructies op te nemen over het inloggen. Niet alleen voor de stembureauvoorzitters, maar ook voor de stembureauleden zodat zij ook hun inloggegevens bij de hand hebben waar nodig. Verder erg positief over deze gang van zaken!
Response 238	Volgende keer niet noodzakelijk om iedereen om 7 uur te laten komen
Response 239	Te vaak moeten hertellen. Papiersoort reden?
Response 240	Er ontstond even wat onduidelijkheid over het eerst op partij leggen of ook al direct op kandidaat. Misschien moeten de dagvoorzitters daarin wat duidelijker zijn en zich niet laten overrulen door wat eigenwijze leden of tellers. Ik zat nu op een locatie in Dronten waar in 1 ruimte 2 stembureaus waren waardoor je dus de kans loopt dat iemand zijn ingevulde stembiljet in de verkeerde stembus deponeert. Dat was eind vorig jaar in Biddinghuizen ook al het geval. Dat is wel het risico van 2 stem

Response 241	Het is echt lastig papier. Het plakt zeg maar niet lekker aan de vingers bij het omslaan / zoeken naar de volgende. Dat maakt het tellen echt lastiger. Iets ruwer papier mag best!
Response 242	Tijdens het tellen van de stemmen werden de stemhokjes en overige attributen al opgehaald. Dit zorgde voor erg veel onrust en herrie in het stemlokaal. Op zich is het tellen wel verder goed verlopen, maar het was allerminst een rustig moment met al het lopen en sjouwen langs ons heen met buizen die tegen elkaar botsten.
Response 243	Veel fouten met tellen op kandidaat niveau. Daardoor vaak moeten herhalen. Sorteren op kandidaat had dat mogelijk voorkomen. We telden met VOX telmethode. Uiteindelijk wel kloppend, maar turven is fout gevoelig.
Response 244	Het betrof een kort en overzichtelijke stembiljet doordat er maar 7 partijen op stonden waardoor er bijgevolg geen groot lastig uit te vouwen stembiljet te verwerken was.
Response 245	Altijd een klein stembiljet. Is overzichtelijker voor de kiezer en minder fouten bij de eerste telling verwacht ik, dus een sneller, maar wel zorgvuldig telproces.
Response 246	Voorzitters zelf niet goed vporbreid wat precies moest gebeuten met verzegelen. Teller was eigenlijk meer op de hoogte
Response 247	De inrichting met name de logische loop van de stemlokalen in het bestuurscentrum in Teylingen kan worden omgedraaid. Tafel met Bus en de tafel met de stembureauleden omdraaien. Mensen liepen automatisch naar de verkeerde tafel.
Response 248	In onze rij bij het Sorteren van de partijen deed een (oudere) man de sortering heel langzaam (was ook wel wat lastig met de biljetten die beetje aan elkaar leken te plakken), ik vind dan wel dat voorzitters daar op moeten letten en "ingrijpen" en zeggen om even te wisselen dat een ander het doet. (uiteindelijk hebben we zelf een wisseling doorgevoerd). Het werkte vertragend. Verder vond ik dat er bij het tellen wel wat zachter door de voorzitter (van de middag) gesproken mag worden, soms steld
Response 249	Als er duidelijk 2 partijen de grootste lijken te worden dan zir de helft van de tellers nieys te doen na de stap van even en oneven. Daar ook een andere variant voor verzinnen.
Response 250	het tellen voor de gemeenteraadsverkiezingen is qua hoeveelheid werk en fysieke inspanning onvergelijkbaar met tweede kamer verkiezingen, dit was een makkie
Response 251	bij het overstappen naar een ander telsysteem (in ons geval de VOX methode) is het fijn om een fysieke bijeenkomst / training te hebben. dan ervaar je pas echt het voordeel ervan
Response 252	kleinere stembiljetten
Response 253	Het zou eigenlijk digitaal moeten kunnen😜
Response 254	Kleiner stembiljet zou best handig zijn.
Response 255	het stembiljet te verkleinen, dit is lastig op te vouwen voor kiezers, lastig uit te vouwen voor tellers en werkt fouten met tellen in de hand door het onhandzame formaat
Response 256	de eerste stap bij het tellen is sorteren op even even of oneven lijstnummers en dan pas op partij nivo
Response 257	Kleinere batches tellen werkt makkelijker, zeker met tweede x tellen of telverschil. Nu moesten we doortellen tot hoeveel er in een klem paste. (er werd gezegd dat er anders niet voldoende formulieren waren die bovenop de batches moesten.
Response 258	Ik zou graag zien dat stembureau leden/voorzitters een terugkoppeling krijgen over de geleverde kwaliteit van het telproces
Response 259	bij de 2e-Kamerverkiezingen waren de biljetten onhandelbaar groot; dit was bij de Gemeenteraadsverkiezingen veel prettiger.
Response 260	Kleinere formulieren zou een groot succes kunnen zijn. De formulieren zijn veel te groot en onhandelbaar.
Response 261	de VOX methode waarbij even en oneven eerst gescheiden worden werkt heel handig. Fijn dat bij de gemeenteraadsverkiezingen de stembiljetten niet zo gigantisch groot zijn, dat werkt veel prettiger.
Response 262	Klemmen om de biljetten per 25 bij elkaar te houden.
Response 263	grotere letters en minder witruimte op het stembiljet
Response 264	Het zou fijn zijn om te weten met wie ik op het stembureau zit. Namen, functie/werk en ervaring ivm verkiezingen.
Response 265	Doordat er in Dronten maar 7 partijen meededen was het tellen heel goed te doen. Dit was niet vergelijkbaar met de tweede kamer verkiezingen waarbij de stembiljetten veel groter waren en er ook veel meer kandidaten per lijst waren.
Response 266	Wij hebben geteld volgens de VOX methode. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van meerdere stapels per partij (wanneer er veel gestemd was op de partij). Hierbij kwam er discussie wat te doen bij toevoegingen. Moet je deze wel of niet invullen wanneer er geen toevoegingen zijn? En dan vooral op kandidaatniveau. Wanneer je meerdere stapels hebt, moet je het dan wel gebruiken of niet? Voor de volledigheid zou ik hier een vinkje toevoegen met Geen toevoegingen? Sla stap * over. Daarnaast is het moe
Response 267	Ik ben benieuwd hoe het nieuwe formulier in de praktijk gewerkt heeft.
Response 268	De instructie was digitaal en daarnaast was er een fysieke instructiebijeenkomst voor de voorzitters. De fysieke bijeenkomst was positief, opbouwend en ging over de zaken die nieuw of anders waren. De digitale instructie was hetzelfde als anders. Ik ben al bij heel veel verkiezingen lid of voorzitter van een stembureau geweest. Ik heb respect voor onze democratie en de verkiezingen. Ook voor de kennis die daarvoor nodig is. Omgekeerd zou ik ook graag gerespecteerd worden en niet meer verplicht h
Response 269	Een kleiner stembiljet zou het proces enorm vereenvoudigen en versnellen
Response 270	het stembiljet had kleiner kunnen zijn door de partijen wat dichter bij elkaar af te drukken. Dan was het uitvouwen en sorteren van de biljetten nog eenvoudiger geweest.
Response 271	Wij gingen op de grond de biljetten uitvouwen om vervolgens aan collega's te geven die op even/oneven legden. Misschien extra tafel om biljetten uit te vouwen, ipv onhandig op de grond.
Response 272	Zorgen voor goede tellers en terugkoppeling over de tellers. En dat hier bij een volgende verkiezing naar gekeken wordt en rekening mee gehouden. Iedere keer komen tellers terug ondanks slechte ervaringen met een teller
Response 273	Nu was het goed te doen, doordat Dronten maar 7 partijen had. Met de landelijke verkiezingen was het echt heel veel meer gedoe
Response 274	Het tellen van batches is erg lastig als er veel rumoer om je heen is waar veel mensen andere nummers opnoemen. Het kost na een dag zitten op het stembureau veel van je concentratie als je een grote batch moet tellen 200+.
Response 275	De telleider volgde de Vox methode niet helemaal. Er werd al begonnen met tellen terwijl er nog biljetten gesorteerd werden. En de uitslagenposter werd niet gebruikt. Meer rust en alle leden meenemen in het proces was beter geweest.
Response 276	Wij hadden 2 stembureaus op 1 lokatie Myllesweerd in Mill. Dat was verwarrend voor de stemmers, maar ook wij werden daar negatief over benaderd. Ivm met de sport hal in Mill was daar de lokatie afgekeurd. Dus daardoor 2 stembureaus op op 1 plek.
Response 277	Kleinere stembiljetten. Nu bij de gemeenteraad was het te hanteren. (Maar niet bij de 2e Kamer verkiezingen). VOORSTEL: Ik zou naar A3 formaat gaan. De proef in Soest. Indien er een landelijke TV voorlichtings campagne komt (hoe te stemmen?) worden er ook niet veel fouten gemaakt.
Response 278	Hoe kleiner de formulieren hoe makkelijker het tel proces loopt. Daarnaast is het wel weer tijd om het digitaal stemmen te gaan (her)onderzoeken
Response 279	Sinds enige jaren gebruikt Stichtse Vecht de Vox telmethode met als kern: het papier beweegt, de mens niet; de mens staat/zit aan tafel. Deze methode is een enorme verbetering ten opzichte van het op de grond uitvouwen en dergelijke. Het 4 ogen principe werkt uitstekend en zorgt voor veel minder fouten en een veel kortere telmethode. In Stichtse Vecht wordt de dag erna op kandidaat niveau geteld met dezelfde methode. Het stemformulier was bij de GRverkiezingen een stuk kleiner en van goede papie
Response 280	De e-learning mag voor mensen op herhaling minder uitvoerig.
Response 281	De e-learning is heel goed, maar soms wel wat erg uitgebreid. De telmethode VOX die we de laatste jaren gebruiken is helemaal topp, geeft rust en overzicht, complimenten!!
Response 282	Teveel tellers op het stembureau. Verwarring ten top.
Response 283	Vooruit sorteren werd niet op prijs gesteld, moesten wachten tot de voorzitter dit aan gaf, in mijn beleving onnodige tijd verspilling

BIJLAGE VI

Onderzoeksrapport Mare ‘Evaluatie stemmen met een nieuw stembiljet GR26’

Evaluatie stemmen met een nieuw stembiljet GR26

Rapportage kwalitatief onderzoek

Definitieve versie

OSAGE
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

MARE

Projectnummer MARE: 2025265

13 mei 2026

Understanding what makes people tick

Inhoudsopgave

Achtergrond en onderzoeksdoelstellingen **3**
Conclusies **5**
Onderzoeksresultaten **7**

Gebruik van, ervaring met en waardering voor het nieuwe stembiljet

Klantreis

Bijlagen **14**

Onderzoeksverantwoording

Stimulusmateriaal

MARE
MARE voert onderzoek uit binnen het kader van ISO 20252:2019 (kwaliteit onderzoek) en ISO 27001:2017 (data security). MARE conformeert zich tevens aan de richtlijnen van brancheorganisatie MOA wat betreft persoonsgegevens. Daarnaast voldoet MARE aan de overheidsnorm BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).

Disclaimer
Kwalitatief onderzoek is verkennend en inventariserend van aard. Uitkomsten van dergelijk onderzoek moeten dan ook in de eerste plaats worden gezien als indicatief en hypothesevormend en niet als (cijfermatig bewezen) feiten. Omwille van de leesbaarheid wordt in deze rapportage van de stellende vorm gebruik gemaakt.

1. Achtergrond en onderzoeksdoelstellingen

Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart 2026 is in 11 gemeenten met een nieuw stembiljet gestemd. Naar aanleiding daarvan is behoefte aan een evaluatie van het nieuwe stembiljet om meer inzicht te krijgen in:

- Begrip van en sentiment rondom het nieuwe stembiljet;
- In hoeverre de stem op een partij bewust is geweest;
- De mate van mentale belasting bij het gebruik van het nieuwe stembiljet.

MARE heeft de opdracht gekregen om kwalitatief onderzoek uit te voeren naar bovenstaande punten. Dit onderzoek is uitgevoerd op 19 en 20 maart door MARE.

Onderzoeksdoelstelling

1. Inzicht krijgen in hoe de ingezette middelen, materialen en processen rondom het nieuwe stembiljet voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 zijn ervaren onder kiezers in de experimenteergemeenten.

Meer specifiek inzicht in de ervaring met het gebruik van, het begrip van en de waardering voor:

- Het nieuwe stembiljet en de lijst met kandidaten in het stemhokje
- De lijst met kandidaten die kiezers thuis hebben ontvangen (brievenbusmodel)
- De uitleg over het nieuwe stembiljet door stembureauleden op het stembureau

2. Inzicht krijgen in hoeverre de stem op een partij en een kandidaat een bewuste keuze is geweest.
3. Inzicht krijgen in de mate van mentale belasting bij gebruik van het nieuwe stembiljet versus de gepercipieerde mentale belasting bij (eerdere) gebruik van het huidige stembiljet.
4. Inzicht krijgen in welke gevoelens en emoties een rol spelen tijdens het stemmen met het nieuwe stembiljet versus gepercipieerde gevoelens en emoties tijdens het stemmen met het huidige stembiljet.

Output onderzoek

- Inzicht in de ervaringen met stemmen met het nieuwe stembiljet, de mentale belasting van stemmen met het nieuwe stembiljet en gevoelens en emoties die een rol spelen tijdens stemmen met het nieuwe stembiljet.
- Een beeld krijgen van de manier hoe kiezers het stembiljet invullen en de mate waarin zij tijdens het invullen bewust een partij en kandidaat kiezen.

Onderzoeksmethode
Er is gekozen voor een kwalitatief onderzoek. Het onderzoek bestond uit 30 individuele diepte-interviews van ongeveer 30 minuten. Alle gesprekken zijn online uitgevoerd via MS Teams. Betrokkenen van OSAGE en BZK hebben online meegekeken met het onderzoek.

Het onderzoek vond plaats aan de hand van de volgende materialen:

- Een fictief nieuw stembiljet
- Een fictieve lijst met kandidaten
- Een fictieve lijst met kandidaten brievenbusmodel

De onderzoeksverantwoording en het stimulusmateriaal worden weergegeven in de bijlage.

2. Conclusies

- Stemmen met het nieuwe stembiljet roept een positief sentiment op. Dit komt vooral door het handzame formaat en het geboden overzicht.
- De communicatie voorafgaand aan de verkiezingen (flyer, lijst met kandidaten) is duidelijk en informatief. Let wel, lang niet alle kiezers hebben deze informatie gezien of gelezen voordat ze naar het stembureau gingen.
- De uitleg van een stembureaulid op het stembureau is belangrijk voor het begrip van stemmen met het nieuwe stembiljet, maar ook om vertrouwen te geven en geruststelling te bieden over het stemmen hiermee. Vooral voor de groep kiezers die op het stembureau ontdekt dat ze met een nieuw stembiljet gaat stemmen, is dit een essentieel moment binnen de klantreis.
    - Voor kiezers die wel op de hoogte zijn biedt de uitleg bevestiging of vertrouwen. In sommige gevallen is (toch ook) een deel van de informatie nieuw. Zoals dat de lijst met kandidaten in het stemhokje ligt.
- Het stembiljet zelf is duidelijk. Het geeft goed weer dat kiezers eerst op een partij moeten stemmen en vervolgens op een kandidaat. Een paar elementen kennen een positieve beoordeling in vergelijking met het huidige stembiljet.
    - De logo's helpen bij de herkenbaarheid van de partijen.
    - Het grote(re) lettertype maakt dat het stembiljet goed leesbaar is.
    - Het in- en uitvouwen is makkelijk.
- De lijst met kandidaten in het stemhokje is duidelijk. Niet iedereen heeft deze nodig gehad (want een deel van de respondenten was voorbereid of stemt op de lijsttrekker) of gezien in het stemhokje.
- De lijst met kandidaten die kiezers thuis ontvangen (brievenbusmodel) is duidelijk en overzichtelijk. NB Een deel van de kiezers in dit onderzoek heeft hier thuis geen aandacht aan geschonken.
- Alle deelnemers in het kwalitatieve onderzoek hebben tijdens GR26 heel bewust op een partij gestemd. Door de opbouw van het stembiljet wordt men direct naar de keuze voor een partij gestuurd. De logo's zorgen ervoor dat de partijen snel herkenbaar zijn voor de kiezer. Wanneer men stemt is de keuze voor een partij de meest belangrijke. Daarnaast maken sommige deelnemers ook een bewuste keuze voor een kandidaat (bijvoorbeeld de eerste vrouw op de lijst of een bekende).
- De mentale belasting van stemmen met het nieuwe stembiljet is voor een groot deel van de kiezers afgenomen in vergelijking met stemmen met het huidige stembiljet. Door het handzame formaat is in- en uitvouwen makkelijk en niet stressvol. Daarnaast geeft het overzichtelijke formaat (A3-formaat) van het stembiljet houvast en duidelijkheid, hetgeen de mentale belasting ten goede komt.
    - Er is ook een deel die naast bovengenoemde 'ontlasting', meer mentale belasting ervaart bij het nieuwe stembiljet. Dit komt voort uit het werken met twee documenten en het moeten onthouden van een nummer terwijl er wordt overgeschakeld van de lijst met kandidaten naar het stembiljet. Deze groep is in de minderheid en bestaat uit kiezers die boven de 50 jaar zijn en lager- tot

middenopgeleid. NB Wanneer men ervoor kiest om geen gebruik te maken van de lijst met kandidaten vervalt deze mentale belasting.

- Stemmen met het nieuwe stembiljet roept weinig uitgesproken emotie op, anders dan en positief gevoel. De positieve waardering van het stemmen met het nieuwe stembiljet, zit vooral in de functionele kenmerken (gemak en overzicht) en minder in de emotionele aspecten.

3. Onderzoeksresultaten

Gebruik van, ervaring met en waardering voor het nieuwe stembiljet

Ervaringen stemmen met het nieuwe stembiljet

- Stemmen met het nieuwe stembiljet wordt overwegend positief ontvangen. Het positieve sentiment komt vooral doordat het in- en uitvouwen van een kleiner stembiljet als prettig wordt ervaren. Het handzamer formaat zorgt er ook voor dat men het stembiljet overzichtelijk vindt.
    - Ook wordt soms genoemd dat de logo's van de partijen prettig zijn voor de herkenbaarheid, dat het lettertype groter is en daarmee de leesbaarheid beter is.
- Daarnaast zijn er neutrale reacties, aangezien het stemmen met het nieuwe stembiljet over het algemeen geen sterke emoties oproept bij de stemmers.
    - Een enkele kanttekening gaat over de extra handeling (ten opzichte van het huidige stembiljet), het zetten van twee bolletjes. Het kan omslachtig voelen of als meer werk worden ervaren, zeker als het nodig is om de lijst met kandidaten te gebruiken.

"Heel compact en overzichtelijk."

"Dit is een stap voorwaarts."

"Ik hoopte al dat ik het nieuwe stembiljet zou krijgen, want het opvouwen van het oude stembiljet was zo moeilijk."

- Hoewel het sentiment positief is, zijn er ook stemmers die stemmen met het nieuwe stembiljet niet direct 'goed' hebben gedaan.
    - Een deel hiervan snapt de werkwijze van stemmen met het nieuwe stembiljet wel, maar is vanwege haast of gewenning met het huidige stembiljet de mist in gegaan met het nieuwe stembiljet. Overigens niet door een ongeldige stem uit te brengen, maar door op een andere kandidaat te hebben gestemd dan beoogd. Dat het (hoogstwaarschijnlijk) geen ongeldige stem betrof kon worden geconstateerd omdat de kiezers een hoog kandidaatnummer (1 t/m 4) bij een grote partij hadden gekozen.
    - Dit komt met name voor in de doelgroep 50+ en lager tot middenopgeleid, maar geldt niet voor iedereen (maar een paar) binnen deze doelgroep.
    - Een ander deel begrijpt stemmen met het nieuwe stembiljet niet volledig, waardoor men mogelijk soms geldig en soms niet geldig stemt. De stem op een partij snapt men wel, men begrijpt hoe men deze keuze kenbaar moet maken en geeft aan deze altijd bewust te maken. De stem voor de kandidaat wordt echter niet of minder bewust gemaakt.

NB In dit onderzoek zijn er twee respondenten voor wie dit geldt. Beiden vallen in de groep 70+ jaar en lageropgeleid en beiden hadden al eerder met het nieuwe stembiljet een stem uitgebracht.

- Voor hen geldt dat een geldige stem uitbrengen in sommige gevallen goed gaat, bijvoorbeeld omdat de wens is om op een lijsttrekker te stemmen. Het kan ook een geldige stem opleveren als er toevallig en onbewust een nummer aan wordt gekruist dat bij een bestaande kandidaat hoort. Echter, het kan ook misgaan als er lukraak een nummer wordt ingekleurd en deze in praktijk past bij een kandidaatnummer dat hoger blijkt te zijn dan het aantal kandidaten van de gekozen partij.

"Nadat ik de partij heb gekozen, kruis ik gewoon een nummer aan, ik ken ze toch niet. Leuk voor diegene dat die dan een stem erbij krijgt."

"Ik had bij de Tweede Kamerverkiezing gewoon alleen partij gedaan, ik ken al die mensen toch niet. Iemand had wel gezegd dat ik twee bolletjes moest doen, maar ik dacht waarom dan? Ik kende die mensen niet. Later hoorde ik dat het ook dan wel wordt meegeteld. Ik dacht gewoon alleen partij is genoeg."

Bewuste keuze voor een partij

- Alle deelnemers aan dit onderzoek hebben een partij gekozen door een bolletje te kleuren bij de voorkeurspartij. Allen geven aan ook bewust een keuze te hebben gemaakt voor een partij (en in sommige gevallen ook bewust voor een kandidaat). In het kwalitatieve onderzoek hebben we geen deelnemers gesproken die hebben aangegeven alleen een kandidaat te hebben ingekleurd.
- Een deel van de respondenten geeft aan met het nieuwe stembiljet (nog) bewuster op een partij te stemmen dan met het huidige stembiljet.
    - Een veelgenoemde reden voor het bewust(er) stemmen op een partij is het weergeven van de logo's naast de partijnamen. Ook wordt er genoemd dat het komt omdat er (apart) eerst op een partij wordt gestemd, en daarna op een kandidaat (in vergelijking met het huidige stembiljet).
    - Doordat gevoelsmatig bewust(er) op een partij wordt gestemd, voelt het voor meerdere kiezers oneerlijk dat een stem ongeldig is wanneer een te hoog kandidaatnummer wordt ingekleurd.
- Sommigen weten dat een stem op een partij noodzakelijk is om een geldige stem uit te brengen, maar dat stemmen op een kandidaat (tijdens het experiment) niet noodzakelijk is om mee te worden genomen bij de telling.

"Je stemt bewuster op een partij dan voorheen."

"Het is oneerlijk als een te hoog kandidaatnummer niet meetelt, je kiest bewust een partij en dit komt juist bij de kleine partijen voor en die hebben nu juist die stemmen nodig."

"Ik ga ervan uit dat de kandidaten die erop staan allemaal dezelfde uitvoering hanteren van de partij waar je voor kiest hanteren, niet de één meer dan de ander."

Mentale belasting

- Voor alle kiezers die deelnamen aan het onderzoek is de mentale belasting kleiner ten opzichte van het huidige stembiljet, als het gaat om het in- en uitvouwen van het stembiljet. Vooral het invouwen kan als stressvol (en gedoe) worden ervaren met het huidige stembiljet. Sommige kiezers zien hier op voorhand tegenop, wat zelfs een drempel kan opwerpen om te gaan stemmen.
    - Het nieuwe stembiljet vermindert deze belasting doordat het handzamer is en minder fysieke handelingen vereist.
    - Daarnaast draagt het kleinere formaat bij aan meer overzicht en een groter gevoel van controle, wat de mentale belasting verder verlaagt.
- Bij de eerste keer stemmen met het nieuwe stembiljet is de mentale belasting voor een deel van de kiezers op een bepaald vlak groter. Dit geldt met name voor stemmers die niet op de lijsttrekker stemmen.
    - De mentale belasting is groter doordat men moet nadenken over de werkwijze en de te nemen stappen en doordat er gebruik wordt gemaakt van twee documenten. Daarbij moet men het kandidaatnummer uit de lijst met kandidaten onthouden en vervolgens het bijbehorende bolletje op het stembiljet inkleuren.
    - Ten opzichte van het huidige stembiljet is de mentale belasting die samenhangt met het onthouden van het kandidaatnummer groter. De kiezer wil het graag 'goed' doen en ervaart minder controlemogelijkheden in vergelijk met het huidige stembiljet.
    - Er zijn ook kiezers die het stemmen met het nieuwe stembiljet als zeer makkelijk ervaren. Deze groep ervaart geen (extra) mentale belasting.

"*Een kind kan de was doen.*"

"Ik wist niet dat ik met een nieuw stembiljet ging stemmen, toen ik het hoorde dacht ik dat het vast de bedoeling was om het makkelijk te maken voor iedereen en dat bleek ook zo te zijn."

- Bij kiezers die al eerder hebben gestemd met het nieuwe stembiljet, neemt de mentale belasting af. Er lijkt sprake te zijn van een leereffect. Daarnaast is er vooraf geen sprake meer van stress over de vraag of het stemmen met het nieuwe stembiljet goed zal verlopen. Men weet (of denkt te weten) hoe het werkt en heeft er

vertrouwen in een geldige stem op de partij en kandidaat van keuze te kunnen uitbrengen.

- Dit vertrouwen brengt ook een risico met zich mee. De groep die veronderstelt te weten hoe stemmen met het nieuwe stembiljet werkt, staat minder open voor het ontvangen van informatie of uitleg van een stembureaulid. Wanneer men stemmen met het nieuwe stembiljet niet helemaal begrijpt staat het niet of minder openstaan voor informatie een leereffect in de weg.

"Je moet altijd eerst even wennen, de vorige keer was het even van Hoe moet dit?.., maar nu was het een kwestie van thuiskomen."

"Wat nu als ik niet was voorbereid, dan moet ik in de hal het nummer opzoeken. Maar later hoorde ik dat het ook in het hokje lag, dat heb ik niet gezien."

Gevoel

- Deelnemers vinden het lastig om hun gevoelens ten aanzien van het stemmen het nieuwe stembiljet te verwoorden. Wanneer zij gevoelens benoemen, hebben deze voornamelijk betrekking op het stemmen in het algemeen en niet specifiek op stemmen met het nieuwe stembiljet.
- Stemmen met het nieuwe stembiljet roept overwegend positieve reacties op, die voornamelijk samenhangen met het ervaren gemak en overzicht. Bij de waardering ligt de nadruk vooral op functionele kenmerken, terwijl emotionele aspecten een minder prominente rol spelen.

"Gevoel? Ik heb niet echt een gevoel bij het stembiljet. Maar ik ben erg positief. Van mij mogen ze het definitief invoeren."

Klantreis

Voorbereiding thuis

- Voorbereiding op het stemmen wordt in eerste instantie geassocieerd met het bepalen op welke partij er wordt gestemd. Van de kiezers die op de hoogte waren dat er in hun gemeente werd gestemd met het nieuwe stembiljet, heeft een deel zich thuis voorbereid op het stemmen met het nieuwe stembiljet.
- Tijdens de voorbereiding zijn verschillende middelen/ kanalen gebruikt, waaronder berichten vanuit de media (of lokale krant), de flyer en de lijst met kandidaten brievenbusmodel.
    - In enkele gevallen kwam de lijst met kandidaten relatief laat binnen, waardoor men het gevoel had zich niet goed genoeg te kunnen voorbereiden.
    - Een enkeling voelt zich verplicht om zich voor te bereiden, zodat er niet te veel tijd in het stemhokje nodig is om een keuze te maken (aan de hand van

de lijst met kandidaten). Met name als er een lange rij staat in het stembureau wil diegene de rij niet ophouden.

- Alle informatie die kiezers thuis hebben ontvangen wordt als duidelijk, volledig en behulpzaam ervaren.
    - NB Ondanks dat men de informatie wel heeft gezien of gelezen, is het toch niet voor iedereen duidelijk dat er een lijst met kandidaten in het stemhokje ligt. Daardoor ontstaat het gevoel dat het verplicht is om thuis voor te bereiden en het kandidaatsnummer te onthouden.

- Ook is er een groep niet op de hoogte is dat er in de eigen gemeente met een nieuw stembiljet wordt gestemd. Zij komen daar in het stembureau achter, op het moment dat de stempas wordt geopend of als ze toelichting krijgen van een stembureaulid.
    - Dit komt zowel voor bij nieuwe gemeenten als bij gemeenten waar eerder met het nieuwe stembiljet gestemd is.

“Als je nog niet weet op wie je gaat stemmen is het wel lastig. Het vraagt wat voorbereiding.”

“Je wil voorkomen dat je daar nog moet zoeken, dat je niet zo lang in stemhokje hoeft te staan. Je wil de rij niet ophouden.”

“Voorbereid? Nee, het is geen hogere wiskunde. Hoe moeilijk kan het zijn.”

“Als ze iets ontwerpen voor heel Nederland, dan zal ik er wel uitkomen denk ik dan.”

Uitleg/ informatie op het stembureau

- Het stembureaulid die informatie geeft op het stembureau is essentieel voor het begrip, de geruststelling en het vertrouwen om te stemmen met het nieuwe stembiljet. Met name het onder de aandacht brengen dat er twee rondjes ingekleurd dienen te worden, en dat het nummer niet hoger mag zijn dan het aantal kandidaten van de gekozen partij wordt als belangrijke informatie gezien.
- De uitleg is aan iedereen aangeboden, een deel staat er minder voor open. Dat komt vooral voor als men het idee heeft al goed genoeg op de hoogte te zijn, het al te begrijpen (zelfs als dit niet zo is) of er überhaupt niet voor openstaat.
    - Dit geldt zowel voor mensen die voorbereid zijn, als de mensen die niet voorbereid zijn en in het stembureau erachter komen dat ze met een nieuw stembiljet gaan stemmen.
    - Soms heeft men het verhaal al (groten)deels gehoord toen er een andere kiezer werd voorgelicht terwijl men stond te wachten.
- Naast de uitleg van het stembureaulid wordt het ook gewaardeerd dat de lijst met kandidaten in het stembureau hangt. Dit wordt gebruikt om te zien welke kandidaten op de lijst staan, of om te controleren of men het juiste nummer heeft onthouden.

“Het moet toch juist eenvoudiger zijn, dan moet het zichzelf toch wijzen. Dan heb ik ook geen uitleg nodig.”

“Er stond iemand bij de ingang van het stembureau. Dat was heel prettig. Ze legde het goed uit. Vooral dat als er maar vier zetels zijn, je niet op een vijfde kandidaat moet stemmen omdat je dan een ongeldige stem uitbrengt.”

Stembiljet

Het stembiljet wordt door iedereen positief beoordeeld.

- Er zijn veel positieve reacties op het kleinere formaat van het nieuwe stembiljet. Door het kleine formaat is het handzamer en is het stembiljet makkelijker op te vouwen. Bovendien zorgt het formaat ervoor dat het stembiljet overzichtelijker oogt en dragen het grotere lettertype en de kleuren (zoals de logo’s van de partijen) daaraan bij.
    - Naast dat logo’s op het stembiljet een extra bevestiging vormen dat men op de gewenste partij stemt, dragen zij ook bij aan het gevoel dat er bewust voor een partij wordt gekozen.
    - De uitleg op het stembiljet over het zetten van twee bolletjes draagt bij aan de duidelijkheid over wat er gedaan moet worden. Voor een enkeling is dat de reden waardoor ze een geldige stem hebben uitgebracht (de eerste keer stemmen met het nieuwe biljet).
- Ook werkt het kleinere stembiljet drempelverlagend voor sommigen, omdat het de stress van het opvouwen en het verliezen van overzicht wegneemt.
- Daarnaast is duurzaamheid een veelgenoemd positief aspect. Men gaat ervanuit dat er minder papier wordt gebruikt aangezien het stembiljet kleiner is.

Naast de positieve reacties, is er een aantal (kritischere) opmerkingen gemaakt:

- Voor sommigen voelt de horizontale weergave van de kandidaatnummers onnatuurlijk en contra-intuïtief.
- Daarnaast werd het stembiljet door één iemand voor een flyer aangezien. Dit kwam door zowel de vormgeving als de uitleg, waardoor het eerder als een instructie overkwam, aldus de persoon in kwestie.
- Een deel van de kiezers heeft niet gezien dat het aantal kandidaten per partij in het figuurtje naast de partij staat. Desgevraagd wordt dit wel gewaardeerd en als nuttige informatie gezien.
- Een enkeling heeft onbewust in een stemhokje gestemd dat bestemd was voor blinden en slechtzienden. Hierdoor ontstond verwarring of de mal onderdeel was van het stemmen met het nieuwe stembiljet.

“De logo's van de partijen zijn een extra bevestiging dat je stemt op de partij waar je op wilt stemmen.”

“Heel fijn. Was altijd gedoe met het grote stembiljet. Deze is klein en makkelijker werken. Veel overzichtelijker.”

Lijst met kandidaten

In lijn met vorig onderzoek heeft niet iedereen de lijst met kandidaten voor het stemmen gebruikt of gezien.

- Als er op de lijsttrekker wordt gestemd, is het niet nodig om de lijst met kandidaten te raadplegen. Net als wanneer iemand thuis het nummer al heeft opgezocht van de kandidaat waarop gestemd gaat worden. Ook waren er een paar deelnemers die de lijst met kandidaten niet hebben gezien.
    - Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de kiezers hun stembiljet over de lijst met kandidaten hebben gelegd.
    - In sommige gevallen is de persoon er door een stembureaulid op gewezen dat de lijst in het stemhokje ligt.

Voor diegenen die de lijst met kandidaten wel hebben gebruikt, is het overwegend helder en duidelijk hoe men er mee om moet gaan.

- Deze groep bladert naar de partij van keuze, zoekt vervolgens de kandidaat van keuze op en het bijbehorende kandidaatnummer en kleurt vervolgens op het stembiljet het bolletje naast dit nummer rood.
- Een enkeling twijfelt achteraf of de juiste partijlijst er wel bij is gepakt. De lijst met kandidaten is duidelijk als men er in alle rust naar kijkt. Dit is niet altijd de setting of situatie tijdens het stemmen, waardoor men mogelijk minder goed kijkt. Tijdens het interview vraagt de kiezer zich hardop af of bijvoorbeeld tabbladen (met daarop de partij/ lijst) of een inhoudsopgave voorin het niet nog duidelijker zouden maken bij welke lijst men is.
- Daarnaast vraagt een deel zich af waarom een overzicht van de kandidaten (zoals het brievenbusmodel) niet opgehangen kan worden in het stemhokje, zodat er niet gebladerd hoeft te worden. Met name omdat het bladeren een extra drempel kan vormen wanneer iemand druk ervaart door de doorstroom op het stembureau. Met het ophangen van een kandidatenoverzicht kan in één oogopslag het kandidaatnummer gecontroleerd worden en zo gemakkelijker worden gemaakt.
- Ook is er een opmerking gemaakt over dat het boekje viezig was, met vette vingers. Met daarbij de opmerking dat het daarom (vaker) vervangen mag worden.
- Tot slot, is er door een aantal oudere deelnemers aangegeven dat de leesbaarheid van de kandidaten te wensen over laat door de kleine letters.

“Ik heb de lijst met kandidaten van tevoren thuis bekeken en op welk nummer de kandidaat stond, dat nummer heb ik onthouden.”

“Ik was het nummer vergeten, maar er ligt een boekje. Dan zoek je de partij en persoon en dan vul je het in. Het is zo simpel als wat! Scheelt heel veel papier.”

Bijlage 1 - Onderzoeksverantwoording

Methode en procedure
Het kwalitatieve onderzoek is uitgevoerd aan de hand van 30 individuele diepte-interviews van 30 minuten. Alle gesprekken zijn online uitgevoerd met MS-Teams. Betrokkenen van OSAGE en BZK hebben online meegekeken met het onderzoek.

Stimulusmateriaal
Tijdens het onder zoek zijn de volgende uitingen/ materialen voorgelegd:

- Een fictief stembiljet
- Een fictieve lijst met kandidaten
- Voor de zekerheid was ook de lijst met kandidaten brievenbusmodel beschikbaar, indien een deelnemer hiernaar verwees of niet mee bekend was.

Onderzoeksdoelgroep
In totaal 30 kiezers, uit een van de 10 experimenteergemeenten:

- n=6 kiezers van 18 tot en met 30 jaar
- n=6 kiezers van 31 tot en met 40 jaar
- n=6 kiezers van 41 tot en met 55 jaar
- n=6 kiezers van 56 tot en met 65 jaar
- n=6 kiezers van 66+ jaar
- Per leeftijdscategorie: n=3 uit een gemeente die voor de eerste keer meedoet aan het experiment en n=3 uit een gemeente die al eerder hebben deelgenomen.

n=15 kiezers kwamen uit experimenteergemeenten waar eerder is gestemd met een nieuw stembiljet:

- Alphen aan de Rijn (n=3)
- Boekel (n=6)
- Midden-Delfland (n=4)
- Tynaarlo (n=2)

n=15 kiezers kwamen uit experimenteergemeenten waar niet eerder is gestemd met een nieuw stembiljet:

- Gouda (n=2)
- 's-Hertogenbosch (n=1)
- Leiden (n=3)
- Meierijstad n=3)
- Nijmegen (n=4)
- Soest (n=2)

Per leeftijdsgroep een spreiding op:

- Leeftijd
- Gemeenten
- Genderidentiteit
- Opleidingsniveau

Werving

Kiezers zijn in een van de 10 gemeenten geworven door studenten die hen, onder verantwoording van MARE, hebben gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek. Voor de indeling van gesprekken heeft MARE conform de respondentencriteria een selectie kiezers uitgenodigd. Voor deelname hebben zij een passende (financiële) vergoeding ontvangen.

Bijlage 2. Stimulusmateriaal

Stembiljet

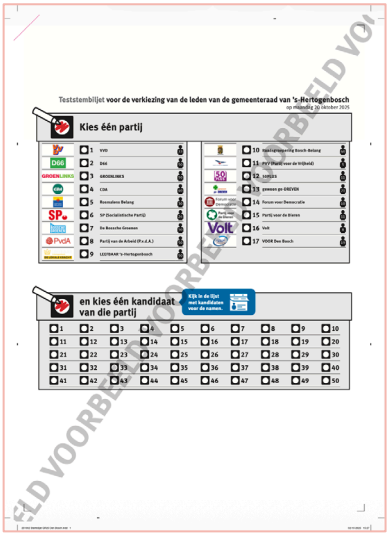

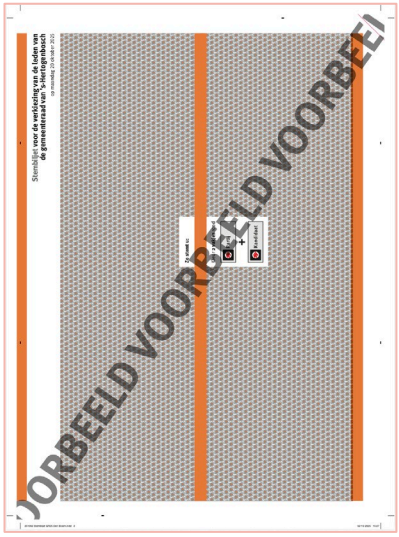

Lijst met kandidaten stemhokje

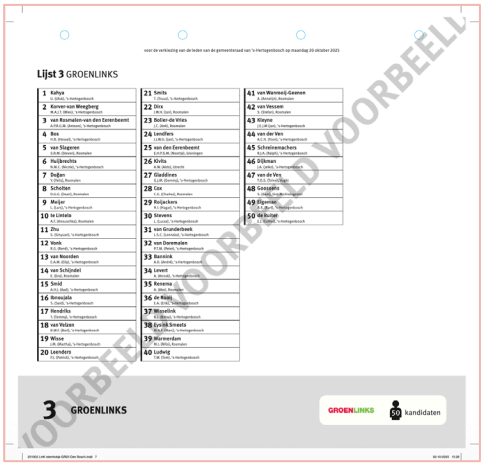

Lijst met kandidaten brievenbus

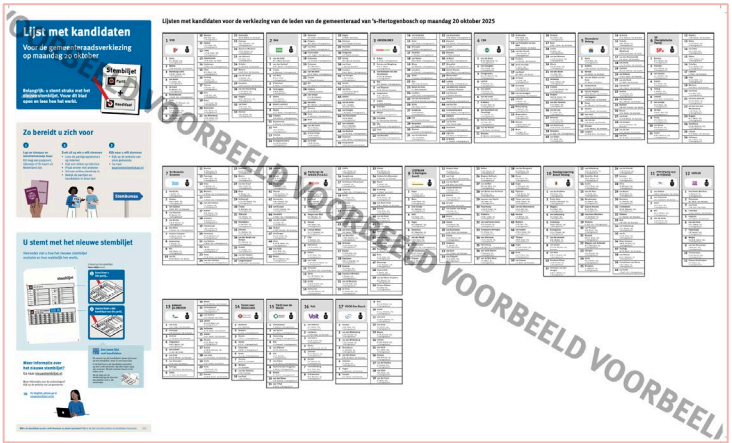

Transformatorweg 74 • 1014 AK Amsterdam
t +31 (0)20-6705020
www.mare.amsterdam

BIJLAGE VII

Samenvatting enquête onder verkiezingsteams experimenteergemeenten

Verkiezingsteams nieuwe experimenteergemeenten

1. Voorbereiding en werkdruk

Onderwerp	Aantallen respondenten (n=21)	Samenvatting toelichtingen
Gevoel van voorbereiding	**Goed voorbereid:** 20 **Onvoldoende voorbereid:** 1	Vrijwel alle respondenten voelden zich goed voorbereid door de duidelijke voorlichting en communicatie. Eén persoon voelde zich onvoldoende voorbereid doordat de gemeenteraad pas laat besloot mee te doen.
Ervaren werkdruk	**Gemiddeld:** 9 **Hoge werkdruk (goed te doen):** 9 **Laag:** 3	Gemeenten die extra capaciteit of een speciale medewerker hadden ingehuurd vonden de werkdruk beter behapbaar. De werkdruk werd soms als 'laag' ervaren omdat teams goed op elkaar ingespeeld waren.
Invloed gemeente-raadsverkiezing	**Hogere druk:** 10 **Zelfde druk:** 8 **Lagere druk:** 2 **Weet niet:** 1	Gemeenteraadsverkiezingen brengen standaard meer lokaal werk met zich mee. Het nieuwe stembiljet zorgde voor extra taken en materialen.

Werkdruk t.o.v. verkiezing met het grote biljet	**Zelfde:** 9 **Hoger:** 5 **Minder:** 3 **N.v.t. (1e keer):** 4	De afname zat vooral in de veel makkelijkere logistiek. De toename van de werkdruk kwam voornamelijk door het voorbereiden van extra communicatie, documentatie en trainingen.
Verwachting voor volgende verkiezing	**Minder werkdruk:** 10 **Net zoveel:** 8 **Meer werkdruk:** 3	Veel voorbereidingen kunnen worden hergebruikt, waardoor de druk naar verwachting afneemt of gelijk blijft. Wel gaven enkelen aan dat de volgende verkiezing een gecombineerde verkiezing is (PS en WS), wat weer voor meer werk zal zorgen.

2. Verkiezingsdrukwerk

Onderwerp	Aantallen respondenten (n=21)	Samenvatting toelichtingen
Informatie voor gesprek met leveranciers	**Voldoende:** 8 **Onvoldoende:** 1 **N.v.t. (geen contact):** 12	De voorschriften en de toolkit met communicatiebestanden waren over het algemeen helder.
Geautomatiseerde opmaak & bronbestanden	**Neutraal:** 11 **Heel goed:** 6 **Kan beter:** 4	Bij sommigen ging het contact met de drukker vlekkeloos. Anderen liepen tegen problemen aan: de drukker had het draaiboek niet op tijd of proefdrukken moesten worden afgekeurd (bijv. onduidelijkheid over de witruimte bij partijlogo's).

3. Logistiek

Onderwerp	Aantallen respondenten (n=21)	Samenvatting toelichtingen
Transport en opslag	**Verliep beter:** 16 **Minder goed:** 1 **N.v.t.:** 4	Bijna iedereen gaf aan dat opslag en transport veel efficiënter verliepen met minder volume en gewicht. Eén gemeente gaf aan dat de keuze om auto's apart te laten rijden voor biljetten en processen-verbaal niet in de smaak viel.
Inrichting van de stembureaus	**Goed verlopen:** 20 **Niet goed verlopen:** 1	Over het algemeen ging de inrichting vlot. Incidentele problemen waren het vergeten van stickers, of posters die niet op de juiste plekken hingen.
Bevestigen kandidatenlijst (LmK)	**Duidelijk:** 19 **Onduidelijk:** 2	In de meeste gevallen was het duidelijk hoe boekjes bevestigd moesten worden, al gaven sommigen aan dat de magneetplaat niet overal correct gebruikt werd en hier extra sturing nodig was.

4. Training van stembureauleden

Onderwerp	Aantallen respondenten (n=21)	Samenvatting toelichtingen
Zelfvertrouwen trainingsteam	**Goed voorbereid:** 15 **Neutraal:** 6	Teams voelden zich in grote meerderheid goed voorbereid door train-de-trainer sessies en een voorbeeld-presentatie.
Nut van fysieke trainingen	**Hoge mate bijgedragen:** 17 **Weet niet:** 4	De fysieke trainingen zorgden ervoor dat stembureauleden konden oefenen met het uitleggen van het stembiljet, wat enorm hielp om overal dezelfde informatie te geven.
Waardering hulpmiddelen	*(Aantal respondenten dat 'belangrijk' of 'heel belangrijk' koos:)* **E-learning:** 17 **Fysieke training:** 17 **Uitlegscript:** 16 **Video (6 min):** 16	De meeste trainingsmiddelen scoren hoog. Bij de instructievideo viel op dat 2 respondenten deze als 'overbodig' zagen, doordat sommige stembureauvoorzitters besloten deze niet in te zetten.

5. Ondersteuning vanuit BZK (OSAGE / Kiesraad)

Onderwerp	Aantallen respondenten (n=21)	Samenvatting toelichtingen
Beoordeling hulpmiddelen	**Gemeentedraaiboek:** 20 (heel) belangrijk, 1 overbodig **Online spreekuren:** 12 (heel) belangrijk, 8 niet zo, 1 overbodig **Fysieke kick-off:** 10 (heel) belangrijk, 10 niet zo, 1 overbodig	Het gemeentedraaiboek was voor de meesten het belangrijkste naslagwerk. De online en fysieke bijeenkomsten werden door de helft als belangrijk gezien.
Verbeterpunten *Kwalitatieve feedback*		-Het zou helpen als hulpmiddelen (zoals video's en draaiboek) eerder worden afgerond en opgeleverd, en als er achteraf geen wijzigingen meer komen. -Eerder meer duidelijkheid over de logoregistratie is wenselijk.
Complimenten *Kwalitatieve feedback*		Lof voor de snelle beantwoording van vragen en de prettige samenwerking; het enthousiasme vanuit BZK werkte aanstekelijk.

6. Tellen

Onderwerp	Aantallen respondenten (n=21)	Samenvatting toelichtingen
Snelheid van het tellen (Woensdag)	**Veel sneller:** 17 **Iets sneller:** 4	Alle respondenten merkten dat het tellen op woensdag sneller ging. Het handzame formaat maakte het sorteren en uitvouwen een stuk vlotter.
Snelheid van het tellen (Donderdag)	**Veel sneller:** 16 **Iets sneller:** 4 **N.v.t.:** 1	De sfeer was op donderdag een stuk rustiger door het gebrek aan papiergeritsel. Geldige stemmen konden makkelijker herkend worden.
Aandachtspunten bij stembiljet	*Kwalitatieve feedback*	Kiezers die een te hoog (niet-bestaand) kandidaatnummer invulden zorgden voor onnodig ongeldige stemmen. Men pleit voor verruiming van de wetgeving rond ongeldige stemmen in dat soort gevallen.

Verkiezingsteams ervaren experimenteergemeenten

1. Voorbereiding en werkdruk

Onderwerp	Aantallen (n=10)	Samenvatting toelichtingen
Gevoel van voorbereiding	**Goed voorbereid:** 9 **Onvoldoende voorbereid:** 1	Negen respondenten voelden zich goed voorbereid dankzij eerdere ervaringen en de duidelijke informatie vanuit het ministerie van BZK en OSAGE. Eén persoon voelde zich onvoldoende voorbereid als gevolg van tijdelijke afwezigheid en gebrekkige interne communicatie binnen de gemeente.
Werkdruk t.o.v. vorig experiment	**Hogere werkdruk:** 5 **Dezelfde werkdruk:** 3 **Minder werkdruk:** 1 **N.v.t.:** 1	De toename in werkdruk lag niet aan het nieuwe stembiljet, maar kwam door de extra werkzaamheden en verantwoordelijkheden die horen bij een gemeenteraadsverkiezing (zoals kandidaatstelling en het centraal stembureau).
Invloed gemeente-raadsverkiezing	**Druk was hoger:** 6 **Dezelfde druk:** 4	Zaken zoals de registratie van lokale partijen, de procedure rondom de uitslag en soms onenigheid tussen politieke partijen zorgden voor beduidend meer werk en druk voor het verkiezingsteam.

Verwachting volgende verkiezing	**Net zoveel werkdruk:** 7 **Minder werkdruk:** 2 **Meer werkdruk:** 1	De meerderheid verwacht bij de volgende verkiezing net zoveel werkdruk, mede omdat er dan sprake is van een dubbele verkiezing (Provinciale Staten en Waterschappen). Dit brengt extra uitdagingen met zich mee, zoals het overzichtelijk inrichten van het stemhokje met meerdere kandidatenlijsten.

2. Verkiezingsdrukwerk

Onderwerp	Aantallen (n=10)	Samenvatting toelichtingen
Informatie voor gesprek met leveranciers	**Voldoende info:** 7 **N.v.t. (geen contact):** 3	De meeste respondenten hadden voldoende informatie om het gesprek met hun drukker te voeren, al leunden sommigen wel sterk op de expertise van de leveranciers zelf.
Geautomatiseerde opmaak bronbestanden	**Kan beter:** 3 **Heel goed:** 2 **Neutraal:** 1 **N.v.t. / Weet ik niet:** 4	Genoemde verbeterpunten: de lay-out de kandidatenlijst die kiezers thuis krijgen (het 'brievenbusmodel') bevatte volgens een aantal respondenten te veel witruimte. Hierdoor was deze te groot. Daarnaast was in een vroeg stadium niet alle informatie voor de drukker direct beschikbaar.

3. Logistiek

Onderwerp	Aantallen (n=10)	Samenvatting toelichtingen
Transport en opslag	**Hetzelfde als vorige keer:** 8 **Verliep beter:** 1 **N.v.t.:** 1	Transport en opslag worden nog steeds geprezen vergeleken met reguliere verkiezingen: het is veel efficiënter doordat er in kleine dozen met 500 biljetten wordt geleverd (bijvoorbeeld slechts 2 tot 3 pallets in plaats van 10).
Inrichting stembureaus	**Goed verlopen:** 10	De inrichting in de stemlokalen ging over de hele linie vlot. Enkele kleine bijzonderheden waren stembureauleden die per ongeluk de niet-verwijderbare stickers weghaalden, of locaties waar de stembus beter op een meer zichtbare plaats (los van het derde stembureaulid) geplaatst kon worden.

4. Training van stembureauleden

Onderwerp	Aantallen (n=10)	Samenvatting toelichtingen
Waardering trainingsmiddelen	*(Gescoord als belangrijk / heel belangrijk)* **E-learning:** 10 **Video (6 min):** 8 **Uitlegscript:** 8 **Fysieke training:** 3	De E-learning is de belangrijkste pijler voor kennisoverdracht en wordt door leden vaak vlak voor de verkiezingsdag nog eens doorgekeken. Fysieke trainingen bleken minder relevant (5 keer gescoord als 'n.v.t.'), doordat er veel ervaren leden waren en de belangstelling daarvoor afnam.
Inzet extra uitleggevers	**Neutraal:** 5 **Toegevoegde waarde:** 3 **Overbodig:** 2	Veel kiezers hebben het stembiljet al vaker gezien, waardoor sommige stembureauleden (de extra externe uitleggever) als overbodig ervoeren.
Tips en Aandachtspunten	*Kwalitatieve feedback*	-Geef kiezers proactief en respectvol mee dat zij bij een foutje twee keer om een nieuw stembiljet mogen vragen. -Instrueer stembureauleden goed hoe ze kunnen uitleggen hoe het werkt met het hoogste (geldige) kandidaatnummer. Om zo onnodig ongeldige stemmen te voorkomen.

5. Ondersteuning vanuit BZK (OSAGE / Kiesraad)

Onderwerp	Aantallen (n=10)	Samenvatting toelichtingen
Waardering hulpmiddelen	*(Gescoord als belangrijk / heel belangrijk)* **Gemeentedraaiboek:** 10 **Fysieke kick-off:** 8 **Online spreekuren:** 7	Het gemeentedraaiboek wordt unaniem gezien als een belangrijk hulpmiddel. De fysieke kick-off was waardevol voor het startgevoel, al gaven ervaren gemeenten aan dat zij minder inhoudelijke hulp uit de spreekuren hoefden te halen.
Feedback en Communicatie	*Kwalitatieve feedback*	Gemeenten ervaren de begeleiding als compleet. Een communicatietip was om **het woord 'nieuw' inmiddels los te laten** in campagnes; voor veel burgers voelt het biljet na vier experimenten inmiddels als "gewoon". Ook was er de vraag naar compactere afbeeldingen van de infographic.

6. Tellen

Onderwerp	Aantallen (n=10)	Samenvatting toelichtingen
Snelheid van het tellen (Woensdag)	**Veel sneller:** 9 **Iets sneller:** 1	Alle gemeenten constateerden dat het telproces aanzienlijk korter was dan bij de reguliere (grote) stembiljetten. Maar dat hadden zo ook verwacht, op basis van ervaringen de vorige keer.
Snelheid van het tellen (Donderdag)	**Veel sneller:** 9 **Iets sneller:** 1	Ook het tellen op kandidaatsniveau de volgende dag verliep goed. De kleine biljetten waren zeer overzichtelijk en makkelijk over de juiste stapels te verdelen.
Aandachtspunt: Ongeldige stemmen	*Kwalitatieve feedback*	Het is een kwetsbaarheid dat kiezers een **te hoog kandidaatnummer** aankruisen dat niet op de lijst bestaat. Het advies is om kiezers te instrueren eerst de partij te kleuren, dán in het boekje te kijken en om de hoogste nummers actief te benoemen. Ook zou het handig zijn als deze fouten al op woensdag goed gefilterd worden om 'spookstemmen'-vragen op donderdag te vermijden

BIJLAGE VIII

Aangepaste vragenlijsten voor kiezers

Vragenlijst kwantitatief onderzoek onder kiezers experimenteergemeenten

INTRODUCTIE / VANUIT PROTOCOL

‘Goedemorgen/-middag/-avond, mag ik u wat vragen?

U heeft zojuist gestemd met een nieuw stembiljet. Het ministerie van Binnenlandse Zaken wil graag weten wat u vindt van dit stembiljet. Daarom houden we hier een kort onderzoek. Wilt u meedoen? Het duurt maximaal 5 minuten. U zou ons daarmee erg helpen.’

‘Deelname is volledig anoniem en we noteren ook geen gegevens die naar u zijn te herleiden.

V000 [Enquête-afnemer vult in]
In welke gemeente vul je deze enquête in?

- ❑ Alphen aan den Rijn
- ❑ Boekel
- ❑ Den Bosch
- ❑ Gouda
- ❑ Leiden
- ❑ Meierijstad
- ❑ Midden-Delfland
- ❑ Noordoostpolder
- ❑ Nijmegen
- ❑ Soest
- ❑ Tynaarlo

Op welke stemlocatie?

……

Blok 1: ACHTERGROND

V001
Wat is uw leeftijd?

- ❑ 18-30
- ❑ 31-40
- ❑ 41-55
- ❑ 56-65
- ❑ 66+
- ❑ Wil ik liever niet zeggen

V002
Wat voor soort schoolopleiding volgt u of heeft u gevolgd?

- ❑ Basisschool
- ❑ Middelbare school
- ❑ Mbo - middelbare beroepsopleiding
- ❑ Hbo - hogere beroepsopleiding
- ❑ Wo - universiteit
- ❑ Weet niet / wil liever niet zeggen

Indien Alphen, Boekel, Midden-Delfland, Tynaarlo
V003a
Heeft u eerder met het nieuwe stembiljet gestemd?

- ❑ Ja
- ❑ Nee
- ❑ Weet ik niet

Indien Alphen, Boekel, Midden-Delfland, Tynaarlo
V003b
Wist u dat u vandaag weer met het nieuwe stembiljet ging stemmen?

- ❑ Ja
- ❑ Nee
- ❑ Weet ik niet

Indien Den Bosch, Gouda, Leiden, Meierijstad, Noordoostpolder, Nijmegen, Soest
V003c
Wist u dat u vandaag weer met het nieuwe stembiljet ging stemmen?

- ❑ Ja
- ❑ Nee
- ❑ Weet ik niet

Blok 2: WAARDERING

V004
Hoe vond u het om te stemmen met het stembiljet?
U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘heel moeilijk’ en een ‘5’ staat voor ‘heel makkelijk’.

- ❑ 1 – heel moeilijk
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel makkelijk

V005
Wat vond u van het formaat van het stembiljet?
U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘heel onhandig’ en een ‘5’ staat voor ‘heel handig’.

- ❑ 1 – heel onhandig
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel handig

V006
Op het stembiljet staan logo’s van partijen. Is dat u opgevallen?
ENQ: de antwoorden niet voorlezen

- ❑ Ja
- ❑ Nee

Indien V006 = ja
V007
Wat vond u ervan dat de logo’s op het stembiljet stonden?
U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘heel onprettig’ en een ‘5’ staat voor ‘heel prettig’.

- ❑ 1 – heel onprettig
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel prettig

V008
Wat vond u van de leesbaarheid van het stembiljet?
U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘heel slecht leesbaar’ en een ‘5’ staat voor ‘heel goed leesbaar’.

- ❑ 1 – heel slecht leesbaar
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel goed leesbaar

Blok 3: UITBRENGEN STEM

V009
Wanneer heeft u de keuze gemaakt op welke kandidaat u ging stemmen: voordat u het stemhokje inging, of in het stemhokje?

- ❑ Voordat ik het stemhokje inging
- ❑ In het stemhokje
- ❑ Anders / weet niet

V011
Hoe heeft u het nummer van de kandidaat gevonden op wie u wilde stemmen?
ENQ: de antwoorden niet voorlezen, maar doorvragen en juiste antwoord aanvinken

- ❑ Niet opgezocht, op nummer 1 gestemd
- ❑ Niet opgezocht, het gaat mij alleen om de partij
- ❑ In het stemhokje opgezocht
- ❑ Thuis opgezocht
- ❑ Willekeurig nummer aangekruist
- ❑ Anders

Indien V011=In het stemhokje opgezocht, thuis opgezocht of anders
V012
Wat was voor u het belangrijkst bij het maken van de keuze voor uw kandidaat?

- ❑ Van welke partij de kandidaat is
- ❑ De kandidaat zelf
- ❑ Allebei even belangrijk

V013
In het stemhokje lag een boekje met de namen van de kandidaten. Heeft u dat boekje bekeken?

- ❑ Ja
- ❑ Nee

Indien V013= ja
V014
Hoe makkelijk of moeilijk kon u in het boekje met kandidaten vinden wat u zocht?
U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘heel moeilijk’ en een ‘5’ staat voor ‘heel makkelijk’.

- ❑ 1 – heel moeilijk
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel makkelijk

Indien V013= nee
V015
Waarom heeft u dat boekje niet bekeken?
ENQ: de antwoorden niet voorlezen, maar spontaan laten beantwoorden en aanvinken wat genoemd wordt

- ❑ Ik heb het boekje niet gezien
- ❑ Ik had het boekje niet nodig (wist al op wie ik ging stemmen, op lijsttrekker gestemd, alleen partij gekozen)
- ❑ Ik wist niet wat ik met het boekje moest doen

V016
Kunt u zich herinneren dat u thuis een lijst met de partijen en de namen van kandidaten heeft ontvangen?

- ❑ Ja
- ❑ Nee

V017
Indien V016 = ja
In hoeverre heeft u deze bekeken voordat u ging stemmen?
Heeft u die…

- ❑ goed bekeken
- ❑ een beetje bekeken
- ❑ niet bekeken
- ❑ weet niet meer / kan me niet herinneren

V018
In welke mate voelde u zich voorbereid om het stembiljet goed in te kunnen vullen? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘helemaal niet voorbereid’ en een 5 staat voor ‘volledig voorbereid’.

- ❑ 1 - helemaal niet voorbereid
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 - volledig voorbereid

Blok 4: INFORMATIE VOORAF

V019
Wat vindt u van de hoeveelheid informatie die u van te voren heeft ontvangen over het nieuwe stembiljet?
Heeft u…

- ❑ te veel informatie ontvangen
- ❑ genoeg informatie ontvangen
- ❑ wel informatie ontvangen, maar het had meer moeten zijn
- ❑ helemaal geen informatie ontvangen
- ❑ weet niet / geen mening

V020
Welke informatie over het nieuwe stembiljet heeft u gezien voordat u vandaag ging stemmen?
ENQ: de antwoorden niet voorlezen, maar spontaan laten beantwoorden en aanvinken wat genoemd wordt

- ❑ Folder bij de stempas (brief die ik thuis heb ontvangen)
- ❑ Informatie op de website van de gemeente
- ❑ Bericht / artikel in een krant
- ❑ Bericht / artikel in een tijdschrift
- ❑ Advertentie (in krant of tijdschrift)
- ❑ Advertentie (online)
- ❑ De website nieuwstembiljet.nl
- ❑ Poster / Abri buiten
- ❑ Social Media
- ❑ Anders, namelijk
- ❑ Geen informatie gezien voor vandaag / kan niet herinneren

V021
Ik ga u enkele van deze informatiebronnen noemen. Kunt u bij elke bron aangeven of u deze heeft gezien voordat u vandaag ging stemmen?
ENQ: de antwoorden één voor één opnoemen.

	Ja	Nee
Folder bij de stempas	❑	❑
De website nieuwstembiljet.nl	❑	❑
Posters in uw gemeente	❑	❑
De verkiezingskrant (Prodemos)	❑	❑

V022
In het stemlokaal kreeg u ook nog kort uitleg over het nieuwe stembiljet van een van de stembureauleden. Wat vond u van deze uitleg? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘heel verwarrend’ en een ‘5’ staat voor ‘heel duidelijk’.

- ❑ 1 – heel verwarrend
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel duidelijk
- ❑ Ik heb geen uitleg gehad, het werd niet aangeboden
- ❑ Ik had geen uitleg nodig, ik snapte het al

Blok 5: AFSLUITING

V023

Dank u wel voor dit gesprek. Wilt u verder nog iets kwijt over dit onderzoek?

- ❑ Nee / niet van toepassing
- ❑ Ja, namelijk: [ ]

Vragenlijst kwantitatief onderzoek onder kiezers in de Referentiegemeenten

INTRODUCTIE / VANUIT PROTOCOL

‘Goedemorgen/-middag/-avond, mag ik u wat vragen?

U heeft zojuist gestemd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken wil graag weten wat u vindt van het uitbrengen van uw stem met het stembiljet. Daarom houden we hier een kort onderzoek. Wilt u meedoen? Het duurt ongeveer 3 minuten. U zou ons daarmee erg helpen.’

‘Deelname is volledig anoniem en we noteren ook geen gegevens die naar u zijn te herleiden.

V000 [Enquête-afnemer vult in]
In welke gemeente vul je deze enquête in?

- ❑ Breda
- ❑ Dordrecht
- ❑ Dronten
- ❑ Heiloo
- ❑ Land van Cuijk
- ❑ Someren
- ❑ Stichtse Vecht
- ❑ Teylingen

Op welke stemlocatie?

……

Blok 1: ACHTERGROND

V001
Wat is uw leeftijd?

- ❑ 18-30
- ❑ 31-40
- ❑ 41-55
- ❑ 56-65
- ❑ 66+
- ❑ Wil ik liever niet zeggen

V002
Wat voor soort schoolopleiding volgt u of heeft u gevolgd?

- ❑ Basisschool
- ❑ Middelbare school
- ❑ Mbo - middelbare beroepsopleiding
- ❑ Hbo - hogere beroepsopleiding
- ❑ Wo - universiteit
- ❑ Weet niet / wil liever niet zeggen

Blok 2: WAARDERING

V003
Hoe vond u het om te stemmen met het stembiljet?
U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel moeilijk' en een '5' staat voor 'heel makkelijk'.

- ❑ 1 – heel moeilijk
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel makkelijk

V004
Wat vond u van het formaat van het stembiljet?
U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel onhandig' en een '5' staat voor 'heel handig'.

- ❑ 1 – heel onhandig
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel handig

V005
Wat vond u van de leesbaarheid van het stembiljet?
U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een '1' staat voor 'heel slecht leesbaar' en een '5' staat voor 'heel goed leesbaar'.

- ❑ 1 – heel slecht leesbaar
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel goed leesbaar

Blok 3: UITBRENGEN STEM

V007
Wanneer heeft u de keuze gemaakt op welke kandidaat u ging stemmen: voordat u het stemhokje inging, of in het stemhokje?

- ❑ Voordat ik het stemhokje inging
- ❑ In het stemhokje
- ❑ Anders / weet niet

V008
Hoe heeft u het nummer van de kandidaat gevonden op wie u wilde stemmen?
ENQ: de antwoorden niet voorlezen, maar doorvragen en juiste antwoord aanvinken

- ❑ Niet opgezocht, op nummer 1 gestemd
- ❑ Niet opgezocht, het gaat mij alleen om de partij
- ❑ In het stemhokje opgezocht
- ❑ Thuis opgezocht
- ❑ Anders

Indien V008=In het stemhokje opgezocht, thuis opgezocht of anders
V009
Kunt u aangeven of dit een rol heeft gespeeld bij de keuze voor uw kandidaat? U kunt steeds antwoorden met ja of nee.

- ❑ Van welke partij de kandidaat is
- ❑ De kandidaat zelf
- ❑ Allebei even belangrijk

V010
Hoe makkelijk of moeilijk kon u op het stembiljet vinden wat u zocht?
U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘heel moeilijk’ en een ‘5’ staat voor ‘heel makkelijk’.

- ❑ 1 – heel moeilijk
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 – heel makkelijk

V011
Kunt u zich herinneren dat u thuis een lijst met de partijen en de namen van kandidaten heeft ontvangen?

- ❑ Ja
- ❑ Nee

V012
Indien V011 = ja
In hoeverre heeft u deze bekeken voordat u ging stemmen?
Heeft u die…

- ❑ goed bekeken
- ❑ een beetje bekeken
- ❑ niet bekeken
- ❑ weet niet meer / kan me niet herinneren

V013
In welke mate voelde u zich voorbereid om het stembiljet goed in te kunnen vullen? U mag een cijfer geven tussen de 1 en de 5, waarbij een ‘1’ staat voor ‘helemaal niet voorbereid’ en een 5 staat voor ‘volledig voorbereid’.

- ❑ 1 - helemaal niet voorbereid
- ❑ 2
- ❑ 3
- ❑ 4
- ❑ 5 - volledig voorbereid

Blok 4: AFSLUITING
V014
Dank u wel voor dit gesprek. Wilt u verder nog iets kwijt over dit onderzoek?

- ❑ Nee / niet van toepassing
- ❑ Ja, namelijk: [ ]

BIJLAGE IV.

Vragenlijst kwantitatief onderzoek onder stembureauleden experimenteergemeenten

Online enquête
Versie 24 februari 2026

Voordat u gaat invullen
Fijn dat u meedoet aan dit onderzoek!
Goed om te weten: het gaat in deze enquête om uw éigen ervaringen als stembureaulid.
Onder kiezers wordt een apart onderzoek gehouden.
We zijn benieuwd naar uw mening.

V001
In welke gemeente was u deze gemeenteraadsverkiezing stembureaulid?

- Alphen aan den Rijn
- Boekel
- Midden-Delfland
- Tynaarlo
- Den Bosch
- Gouda
- Leiden
- Meierijstad
- Noordoostpolder
- Nijmegen
- Soest

V002
Was u eerder stembureaulid in deze gemeente?
[ ] Ja
[ ] Nee, dit wat de eerste keer dat ik stembureaulid was

V003
Indien V001 = Alphen, Boekel, Midden-Delfland, Tynaarlo EN V002 = Ja
Heeft u als stembureaulid eerder gewerkt met het nieuwe stembiljet?
[ ] Ja, dit was de derde keer dat ik met het nieuwe stembiljet werkte
[ ] Ja, dit was de tweede keer dat ik met het nieuwe stembiljet werkte
[ ] Nee, ik was wel eerder stembureaulid maar heb niet eerder met het nieuwe stembiljet gewerkt

V004
Wat was bij deze afgelopen verkiezing (18 maart 2026) uw rol als stembureaulid?
[ ] Voorzitter
[ ] Plaatsvervangend voorzitter
[ ] Stembureaulid
[ ] Ik heb alleen geteld >> *direct naar vraag V017*

V005
Hoe vindt u dat u als stembureaulid bent voorbereid op de taken die bij het nieuwe stembiljet horen?
[ ] Helemaal niet voorbereid
[ ] Niet goed voorbereid
[ ] Neutraal
[ ] Best goed voorbereid
[ ] Goed voorbereid

V006
U heeft in de weken voor de verkiezing de handleiding ‘Instructie voor stembureauleden’ ontvangen over uw taken als stembureaulid. Heeft u deze handleiding gelezen?
[ ] Nee
[ ] Een beetje gelezen
[ ] Ja
[ ] Ik heb deze handleiding niet ontvangen/ Weet niet

V007
Indien V006 = ‘Een beetje gelezen’ of ‘Ja’
Wat vond u van de uitleg over het nieuwe stembiljet in de handleiding?
[ ] Heel duidelijk
[ ] Duidelijk
[ ] Neutraal
[ ] Onduidelijk
[ ] Heel onduidelijk

V008
U heeft in de weken voor de verkiezing uitleg en instructie gekregen over het nieuwe stembiljet, en over uw nieuwe taken daarbij.
Op welke manier heeft u uitleg en instructie gekregen?
Meer hokjes aankruisen kan.
[ ] Een e-learning gevolgd
[ ] Een fysieke training gevolgd
[ ] Een online training gevolgd
[ ] Een inloopbijeenkomst bezocht
[ ] De video ‘Instructie voor stembureauleden bekeken’
[ ] Anders, namelijk ….
[ ] Ik heb geen uitleg of instructie gevolgd

V009
Wat vond u van de instructie of uitleg die u heeft gekregen?
Niet als antwoord op vraag V008 is ‘ik heb geen uitleg of instructie gevolgd’
[ ] Heel duidelijk
[ ] Duidelijk
[ ] Neutraal
[ ] Onduidelijk
[ ] Heel onduidelijk

V010
Bij het nieuwe stembiljet horen ook bepaalde taken voor u als stembureaulid.
In hoeverre kon u deze taken voor uw gevoel goed uitvoeren?
U kunt per taak een cijfer tussen de 1 en de 5 geven. Waarbij een **1 heel slecht** is en een **5 heel goed**. *Was u niet betrokken bij een of meer van de genoemde taken? Dan klikt u bij die taak 'x nvt' aan.*

	1 heel slecht	2 slecht	3 neutraal	4 goed	5 heel goed	x nvt
Kiezers verwelkomen						
Uitleg geven aan alle kiezers over het nieuwe stembiljet						
Vragen van kiezers beantwoorden over het nieuwe stembiljet						
Controleren van het boekje met de lijsten met kandidaten in het stemhokje						

V011
Indien V010 = 1 of 2
Wat was de reden dat u een of meer van de extra taken niet goed kon uitvoeren?
U kunt meer hokjes aankruisen
[ ] Het stemlokaal was te klein
[ ] Het was te druk in het stemlokaal
[ ] Ik had te veel taken en daardoor kwam ik niet overal aan toe
[ ] Ik kreeg veel vragen van kiezers die ik niet kon beantwoorden
[ ] Anders, namelijk …

V012
Volgens de instructie voor stembureauleden moesten stembureauleden ervoor zorgen dat *alle* kiezers kort uitleg kregen over het nieuwe stembiljet. Is dat op het stembureau waar u werkzaam was gelukt?
[ ] Ja, (bijna) alle kiezers hebben voor het stemmen kort uitleg gekregen
[ ] Nee, veel kiezers hebben toch gestemd zonder uitleg

V013
Als antwoord op vraag 12 is 'Nee', meer antwoorden aankruisen kan
Wat was de reden dat veel kiezers geen uitleg kregen?

[ ] Op piekmomenten lukte het niet
[ ] Veel kiezers gaven aan geen uitleg te willen
[ ] Anders, namelijk …

V014
Heeft u ook stemmen geteld?
[ ] Ja
[ ] Nee >> direct naar vraag V022

V015
Op welke dag heeft u stemmen geteld?
Meerdere antwoorden zijn mogelijk
[ ] Woensdagavond in het stembureau
[ ] Donderdag

V016
Hoe beoordeelt u het telproces?
U kunt per onderdeel een cijfer tussen de 1 en de 5 geven. Waarbij een **1 heel negatief** is en een **5 heel positief**. *Was u niet betrokken bij een of meer van de genoemde taken? Dan klikt u bij die taak 'x nvt' aan.*

	1 heel negatief	2 negatief	3 neutraal	4 positief	5 heel positief	x nvt
Legen van de stembussen						
Uitvouwen van de stembiljetten						
Sorteren op partij						
Tellen van de partijen						
Sorteren op kandidaat						
Tellen van de kandidaten						
Inpakken en verzegelen van de stembiljetten						

V017
Indien V004 = alleen geteld OF V013 = JA
Heeft u eerder stembiljetten geteld in deze gemeente?
[ ] Ja

[ ] Nee, dit was de eerste keer dat ik heb geteld >> direct naar V023

V018
Indien V001 = Alphen aan den Rijn Boekel Midden-Delfland Tynaarlo EN V003 = JA EN V017 = Ja
Welke stembiljetten heeft u eerder geteld?
[ ] Alleen de vorige, grotere stembiljetten
[ ] Alleen de nieuwe, kleinere stembiljetten
[ ] Allebei

V019
Indien V018 = allebei of alleen de nieuwe
Hoe ging het tellen van het nieuwe stembiljet vergeleken met het tellen de vorige keer of keren dat u het nieuwe stembiljet heeft geteld?
[ ] Dit keer ging het tellen van het nieuwe stembiljet (nog) makkelijker
[ ] Er is geen verschil met de vorige keer
[ ] Dit keer ging het tellen van het nieuwe stembiljet minder makkelijk

V020
NIET indien V001 = NIET Alphen aan den Rijn Boekel Midden-Delfland Tynaarlo OF V019 = Alleen de nieuwe, kleinere stembiljetten
Wat vond u van het telproces met het nieuwe stembiljet vergeleken met het vorige (grote) stembiljet?
[ ] Het nieuwe stembiljet telt makkelijker
[ ] Het nieuwe stembiljet telt moeilijker
[ ] Niet makkelijker en niet moeilijker
[ ] Dat weet ik niet meer

V021
Indien V020 = ‘makkelijker’
Waarom telt het nieuwe stembiljet makkelijker?
[ ] Vanwege het linker bovenhoekje dat eraf is
[ ] Overzichtelijker (in één oogopslag te bekijken)
[ ] Handzamer formaat
[ ] Anders

V022
Indien V020 = ‘moeilijker’
Waarom telt het nieuwe stembiljet moeilijker?
[ ] Je moet op 2 vakjes letten
[ ] Er zijn nieuwe redenen van ongeldigheid
[ ] Het is nieuw, gewoon even wennen
[ ] Anders

V023
Heeft u van tevoren instructie gehad over de manier waarop er geteld moest worden?
[ ] Ja
[ ] Nee

V024
Voelde u zich tijdens het tellen voorbereid?
[ ] Heel goed voorbereid
[ ] Goed voorbereid
[ ] Neutraal
[ ] Niet voorbereid
[ ] Helemaal niet voorbereid

V025
In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: Het tellen van de stemmen met het nieuwe stembiljet is goed verlopen.
[ ] Helemaal mee eens.
[ ] Mee eens.
[ ] Niet mee eens / niet mee oneens.
[ ] Mee oneens.
[ ] Helemaal mee oneens.

V026
Heeft u nog opmerkingen of suggesties?
[ ] Nee, geen suggesties
[ ] Ja, namelijk …

BIJLAGE V.

Vragenlijst kwantitatief onderzoek onder stembureauleden referentiegemeenten

Online enquête
Versie 24 februari 2026

Voordat u gaat invullen
Fijn dat u meedoet aan dit onderzoek!
Goed om te weten: het gaat in deze enquête om uw éigen ervaringen als stembureaulid.
Onder kiezers wordt een apart onderzoek gehouden.
We zijn benieuwd naar uw mening.

V001
In welke gemeente was u deze Tweede Kamerverkiezing stembureaulid?

- Breda
- Dordrecht
- Dronten
- Heiloo
- Land van Cuijk
- Someren
- Stichtse Vecht
- Teylingen

V002
Was u eerder stembureaulid?
[ ] Ja
[ ] Nee, dit wat de eerste keer dat ik stembureaulid was

V003
Wat was bij deze afgelopen verkiezing (18 maart 2026) uw rol als stembureaulid?
[ ] Voorzitter
[ ] Plaatsvervangend voorzitter
[ ] Stembureaulid
[ ] Ik heb alleen geteld >> *direct naar vraag 15*

V004
Hoe vindt u dat u als stembureaulid bent voorbereid op uw taken als stembureaulid?
[ ] Helemaal niet voorbereid
[ ] Niet goed voorbereid
[ ] Neutraal
[ ] Best goed voorbereid
[ ] Goed voorbereid

V005
Er is een handleiding 'instructie voor stembureauleden' over uw taken als stembureaulid.
Heeft u deze handleiding gelezen?

[ ] Nee
[ ] Een beetje gelezen
[ ] Ja
[ ] Ik heb deze handleiding niet ontvangen/ Weet niet

V007
U heeft in de weken voor de verkiezing uitleg en instructie gekregen over uw taken als stembureaulid.
Op welke manier heeft u uitleg en instructie gekregen?
Meer hokjes aankruisen kan.
[ ] Een e-learning gevolgd
[ ] Een fysieke training gevolgd
[ ] Een online training gevolgd
[ ] Anders, namelijk ….
[ ] ik heb geen uitleg of instructie gevolgd

V008
Wat vond u van de instructie of uitleg die u heeft gekregen?
Niet als antwoord op vraag V007 is ‘ik heb geen uitleg of instructie gevolgd’
[ ] Heel duidelijk
[ ] Duidelijk
[ ] Neutraal
[ ] Onduidelijk
[ ] Heel onduidelijk

V009
Heeft u ook stemmen geteld?
[ ] Ja
[ ] Nee >> direct naar vraag V015

V010
Indien V003 = ‘Ik heb alleen geteld’ of V009 = ‘Ja’
Op welke dag heeft u stemmen geteld?
Meerdere antwoorden zijn mogelijk
[ ] Woensdagavond in het stembureau
[ ] Donderdag

V011
Hoe beoordeelt u het telproces?
U kunt per onderdeel een cijfer tussen de 1 en de 5 geven. Waarbij een **1 heel negatief** is en een **5 heel positief**. *Was u niet betrokken bij een of meer van de genoemde taken? Dan klikt u bij die taak ‘x nvt’ aan.*

	1 heel negatief	2 negatief	3 neutraal	4 positief	5 heel positief	x nvt

Legen van de stembussen						
Uitvouwen van de stembiljetten						
Sorteren op partij						
Tellen van de partijen						
Sorteren op kandidaat						
Tellen van de kandidaten						
Inpakken en verzegelen van de stembiljetten						

V012
Heeft u van tevoren instructie gehad over de manier waarop er geteld moest worden?
[ ] Ja
[ ] Nee

V013
Voelde u zich tijdens het tellen voorbereid?
[ ] Heel goed voorbereid
[ ] Goed voorbereid
[ ] Neutraal
[ ] Niet voorbereid
[ ] Helemaal niet voorbereid

V014
In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: Het tellen van de stemmen met het nieuwe stembiljet is goed verlopen.
[ ] Helemaal mee eens.
[ ] Mee eens.
[ ] Niet mee eens / niet mee oneens.
[ ] Mee oneens.
[ ] Helemaal mee oneens.

V015
Heeft u nog opmerkingen of suggesties?
[ ] Nee, geen suggesties
[ ] Ja, namelijk …